

Uchwała Nr XII.91.2024
RADY MIEJSKIEJ W SZTUMIE
z dnia 30 grudnia 2024 roku

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum
na lata 2024-2033**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572), w związku z art. 14 ust. 1 i art. 19 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28) uchwała się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Sztum.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Sztumie

Waldemar Fierek
(podpisano elektronicznie)

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji Gminny program rewitalizacji przyjmuje, w drodze uchwały, rada gminy. Natomiast zgodnie z art. 19 ww. ustawy gminny program rewitalizacji nie stanowi aktu prawa miejscowego. Ponadto, zgodnie z art. 3 ust. 1 tej ustawy przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadanie własne. Tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji oznacza konieczność opracowania gminnego programu rewitalizacji.

Uchwałą nr LVI.497.2023 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 26 kwietnia 2023 r. został wyznaczony obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum. Następnie, dnia 14 czerwca 2023 r. Rada Miejska w Sztumie podjęła uchwałę nr LVIII.511.2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2023-2033, co umożliwiło podjęcie prac związanych z opracowaniem ww. dokumentu dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji.

Proces opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 przebiegał w oparciu o przepisy ustawy o rewitalizacji, która określa procedurę opracowania i uchwalenia gminnego programu rewitalizacji, wskazując na jej wieloetapowość oraz konieczność podjęcia działań wskazanych w ustawie, w tym przeprowadzenia konsultacji społecznych oraz uzyskania wymaganych opinii.

Dokument został opracowany partycypacyjnie, tj. w szczególności przy udziale mieszkańców, przedstawicieli środowisk społecznych, gospodarczych oraz innych interesariuszy rewitalizacji. Konsultacje społeczne projektu dokumentu odbyły się w dniach od 30 września 2024 r. do 30 października 2024 r. Dokument podlegał również opiniowaniu przez podmioty wskazane w art. 17 ustawy o rewitalizacji. Zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 zostały dostosowane do zmian wynikających z procesu opiniowania. Podczas konsultacji społecznych nie wniesiono uwag do projektu dokumentu.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 stanowi podstawę do realizowania procesu rewitalizacji w Mieście i Gminie Sztum. Zaplanowane działania rewitalizacyjne stanowią odpowiedź na zdiagnozowane w tym obszarze problemy i zjawiska kryzysowe, przyczynią się do pobudzenia aktywności społecznej i przedsiębiorczości mieszkańców, przywrócenia estetyki i ładu przestrzennego, ochrony środowiska naturalnego, zachowania dziedzictwa kulturowego, a tym samym poprawy jakości życia mieszkańców.

Opracowany dokument to również podstawa dla interesariuszy rewitalizacji do ubiegania się o środki zewnętrzne, w szczególności z programów unijnych i krajowych na realizację działań społecznych i infrastrukturalnych.

Wobec powyższego podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 jest zasadne.

**GPR SZTUM
2024-2033**

**GMINNY PROGRAM
REWITALIZACJI
MIASTA I GMINY SZTUM
NA LATA 2024-2033**

SZTUM - 2024 R.

CENTRUM DORADZTWA
REWITALIZACYJNEGO
IRMiR

Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 opracował zespół autorski Centrum Doradztwa Rewitalizacyjnego Instytutu Rozwoju Miast i Regionów w składzie:

- Michał Cichocki
- Violetta Drabik-Franiewska
- Emilia Grotowska
- Aleksandra Kowalska
- Katarzyna Spadło
- Paweł Sudra
- Edyta Tomczyk

Spis treści

1.	Wstęp i założenia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033.....	5
2.	Diagnoza obszaru rewitalizacji	10
2.1.	Streszczenie diagnozy wyznaczającej obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji	10
2.2.	Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	14
3.	Integralność systemu wizji, celów i kierunków działań.....	92
3.1.	Wizja obszaru rewitalizacji	92
3.2.	Integracja wizji, celów, kierunków działań i przedsięwzięć.....	93
4.	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	103
4.1.	Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	103
4.2.	Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	167
5.	Szacunkowe ramy finansowe GPR Miasta i Gminy Sztum	178
6.	Mechanizmy służące integrowaniu działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	181
7.	Opis sposobu zapewnienia udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji, w tym w ramach Komitetu Rewitalizacji	192
7.1.	Identyfikacja interesariuszy procesu rewitalizacji	192
7.2.	Partycypacja społeczna na etapie przygotowania GPR.....	195
7.3.	Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i oceny realizacji GPR, w tym w ramach Komitetu Rewitalizacji	199
7.4.	Opis włączenia partnerów społeczno-gospodarczych zgodnie z art. 36 ustawy wdrożeniowej.....	202
8.	Zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum ...	204
8.1.	Opis struktury zarządzania GPR Miasta i Gminy Sztum.....	204
8.2.	Ramowy harmonogram działań GPR Miasta i Gminy Sztum.....	209
9.	System monitorowania i oceny GPR Miasta i Gminy Sztum	211
9.1.	Metodyka monitorowania i oceny GPR Miasta i Gminy Sztum	211
9.2.	Monitorowanie postępu w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych....	213

9.3. Ocena stopnia realizacji celów GPR z użyciem informacji o stanie obszaru rewitalizacji	217
9.4. Ocena aktualności GPR Miasta i Gminy Sztum.....	221
10. Opis sposobu realizacji przez GPR Miasta i Gminy Sztum dokumentów strategicznych szczebla lokalnego i regionalnego	222
11. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach dotyczących zasobu mieszkaniowego.....	231
12. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dotyczącej Komitetu Rewitalizacji	233
13. Specjalna Strefa Rewitalizacji	235
14. Sposób realizacji GPR w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.....	235
14.1. Zakres niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	235
14.2. Zakres miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany	237
14.3. Miejscowy plan rewitalizacji	241
15. Spis załączników	241
16. Spis tabel i grafik.....	244

1. WSTĘP I ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA I GMINY SZTUM NA LATA 2024- 2033

Z definicji rewitalizacji, ujętej w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28) wynika, że obejmuje ona proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe, integrujące lokalną społeczność, gospodarkę i przestrzeń (czyli przedsięwzięcia powiązane wzajemnie, obejmujące kwestie społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe), skoncentrowane terytorialnie, prowadzone w sposób zaplanowany na podstawie gminnego programu rewitalizacji (GPR). Gminny program rewitalizacji jest więc podstawowym dokumentem umożliwiającym koordynację polityki rozwojowej prowadzonej przez samorząd lokalny wobec terenów uznanych za zdegradowane.

Miasto i Gmina Sztum podejmowało w przeszłości działania związane z uruchomieniem tego procesu, jednak formalnie nie uchwalono żadnego dokumentu programowego skutkującego rozpoczęciem polityki rewitalizacyjnej. Zanim więc przystąpiono do procedury opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 (GPR Miasta i Gminy Sztum, GPR MiG Sztum), z obrotu prawnego zostały usunięte uchwały:

- nr XIX.145.2016 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 2 marca 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Sztum na lata 2016-2022 (uchwała uchylająca Nr L.456.2022 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 30 listopada 2022 r.)
- nr XXII.166.2016 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów do rewitalizacji miasta Sztum (uchwała uchylająca nr L.457.2022 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 30 listopada 2022 r.).

W wyniku analizy uchwały nr XXII.166.2016 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów do rewitalizacji miasta Sztum stwierdzono brak możliwości wykorzystania jej w procesie opracowania gminnego programu rewitalizacji, z uwagi na brak pełnej reprezentacji w diagnozie delimitacyjnej obszaru całej gminy (opracowana diagnoza obejmowała wyłącznie obszar miejski Gminy Sztum). Stąd też procedurę opracowania GPR uruchomiono od nowa, wykorzystując w tym celu aktualnie obowiązujące przepisy ustawy o rewitalizacji oraz wymogi dotyczące przygotowywania dokumentów strategicznych przez gminy w perspektywie lat 2021-2027.

W ramach pierwszego etapu procedury opracowania GPR wyznaczono, zgodnie z kryteriami art. 9 ustawy o rewitalizacji, obszar rewitalizacji, który zajmuje 0,47% powierzchni gminy (85,07 ha) i jest zamieszkały przez 22,68% mieszkańców (3851 osób)¹.

Następnie, w myśl uchwały Rady Miejskiej w Sztumie nr LVIII.511.2023 z dnia 14 czerwca 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033², rozpoczęto prace nad opracowaniem tego dokumentu – na zasadach przewidzianych w rozdz. 4 ustawy o rewitalizacji³.

Procedura opracowywania GPR Miasta i Gminy Sztum została rozpoczęta w przededniu reformy planowania przestrzennego w Polsce. W dniu 7 lipca 2023 r. Sejm RP przyjął zmianę ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym⁴, która weszła w życie w dniu 24 września 2023 r., wywołując równoległe zmiany w ustawie o rewitalizacji⁵.

Dla rozpoczętych i niezakończonych na dzień 24 września 2023 r. procedur związanych z opracowaniem gminnego programu rewitalizacji wprowadzono przepisy przejściowe, umożliwiające dokończenie procesu legislacyjnego tych programów na zasadach obowiązujących przed wejściem w życie reformy⁶. Tę możliwość wykorzystano w przypadku GPR Miasta i Gminy Sztum, którego proces opracowania został dokończony w zgodzie z regulacjami ustawy o rewitalizacji, obowiązującymi do dnia 24 września 2023 roku.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 umożliwia skoordynowanie działań naprawczych, zaplanowanych do realizacji na terenie uznanym za zdegradowany przez interesariuszy tego procesu.

Wymogi ustawy o rewitalizacji dotyczące włączenia społecznego umożliwiły przygotowanie programu w modelu partycypacyjnym, łączącym wiedzę formalną o procesie z wiedzą mieszkańców miasta i gminy Sztum o obszarze rewitalizacji. W

---

¹ Uchwała nr LVI.497.2023 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 26 kwietnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum.

² Zob. <http://www.sztum.esesja.pl/rejestr/8656>.

³ Zmiany otoczenia prawnego miały wpływ na długość procesu opracowania programu. Z powodu przesunięć w czasie zaktualizowano perspektywę obowiązywania dokumentu, który pierwotnie miał obejmować lata 2023-2033.

⁴ Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2023.1688).

⁵ Art. 37 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2023.1688).

⁶ Art. 68 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2023.1688).

efekcie tego podejścia zebrano w procesie tworzenia GPR szczegółowe informacje o potrzebach rewitalizacyjnych mieszkańców i ujęto je w formie propozycji konkretnych przedsięwzięć do dalszej realizacji.

GPR Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 spełnia wymogi uspołecznienia wynikające z rozdz. 2 ustawy o rewitalizacji: procedury konsultacyjne prowadzono na każdym etapie prac, zgodnie z zasadami określonymi w art. 6 ww. ustawy.

Proces rewitalizacji miasta i gminy Sztum opiera się nie tylko na realizacji zaplanowanych w programie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ale wspierany jest również różnorodnymi politykami publicznymi (m.in. polityka społeczna, kulturalna, planowania przestrzennego, ochrony zabytków, mieszkaniowa) realizowanymi na terenie uznanym za zdegradowany. Dzięki temu wzmocnieniu ulegają wypracowywane efekty procesu rewitalizacji.

Jednocześnie GPR Miasta i Gminy Sztum wpisuje się w wymogi sformułowane względem strategii terytorialnych, o których mowa w art. 29 ust. 1 rozporządzenia ogólnego dla polityki spójności na lata 2021-2027⁷ oraz art. 36 ust. 8 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (tzw. ustawa wdrożeniowa)⁸.

Spełnienie przez GPR Miasta i Gminy Sztum wymogów uwarunkowań polityki spójności UE umożliwia ubieganie się o dofinansowanie na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. Zapisy GPR Miasta i Gminy Sztum uwzględniają także wymogi wynikające z Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027, które formułują specyficzne cechy programów rewitalizacji, konieczne do wypracowania w tych dokumentach.

Struktura GPR Miasta i Gminy Sztum zawiera w sobie zarówno elementy obligatoryjne, wynikające z art. 15 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, jak i zagadnienia wymagane od strategii IIT, o których mowa w art. 36 ustawy wdrożeniowej. Poniżej dokonano zestawienia kluczowych elementów dokumentu GPR, udowadniając spełnienie wymogów ustawy o rewitalizacji, jak i przewidzianych dla strategii IIT.

---

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej.

⁸ Dz.U. 2022 poz. 1079.

Tab. 1. Elementy struktury GPR Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 na tle wymagań ustawy o rewitalizacji oraz ustawy wdrożeniowej

Wymogi dla strategii IIT wynikające z art. 36 ust. 8 ustawy wdrożeniowej	Odpowiadające elementy GPR Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 wynikające z art. 15 ust. 1 ustawy o rewitalizacji	Cechy GPR Miasta i Gminy Sztum wynikające z Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027
Synteza diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych	Rozdz. 2. Diagnoza obszaru rewitalizacji Rozdz. 2.1. Streszczenie diagnozy wyznaczającej obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji Rozdz. 2.2. Szczegółowa diagnoza podobszarów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • kompleksowość • podejście zintegrowane • koncentracja
Cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu	Rozdz. 3. Integralność systemu wizji, celów i kierunków działań Rozdz. 4. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne Rozdz. 9. System monitorowania i oceny GPR Miasta i Gminy Sztum	<ul style="list-style-type: none"> • kompleksowość • podejście zintegrowane • koncentracja • zasady komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych
Lista projektów realizujących cele wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami	Rozdz. 4. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne Rozdz. 4.1. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • kompleksowość • podejście zintegrowane • koncentracja

<p>Wymogi dla strategii IIT wynikające z art. 36 ust. 8 ustawy wdrożeniowej</p>	<p>Odpowiadające elementy GPR Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 wynikające z art. 15 ust. 1 ustawy o rewitalizacji</p>	<p>Cechy GPR Miasta i Gminy Sztum wynikające z Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027</p>
	<p>Rozdz. 4.2. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych</p> <p>Rozdz. 6. Mechanizmy służące integrowaniu działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zasady komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych
<p>Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równości płci i</p>	<p>Rozdz. 7. Opis sposobu zapewnienia udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji, w tym w ramach Komitetu Rewitalizacji</p> <p>Rozdz. 8. Zarządzanie GPR Miasta i Gminy Sztum</p> <p>Rozdz. 9. System monitorowania i oceny GPR Miasta i Gminy Sztum</p> <p>Rozdz. 12. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dotyczącej Komitetu Rewitalizacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podejście zintegrowane

Wymogi dla strategii IIT wynikające z art. 36 ust. 8 ustawy wdrożeniowej	Odpowiadające elementy GPR Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 wynikające z art. 15 ust. 1 ustawy o rewitalizacji	Cechy GPR Miasta i Gminy Sztum wynikające z Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027
niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii IIT		

Źródło: opracowanie własne

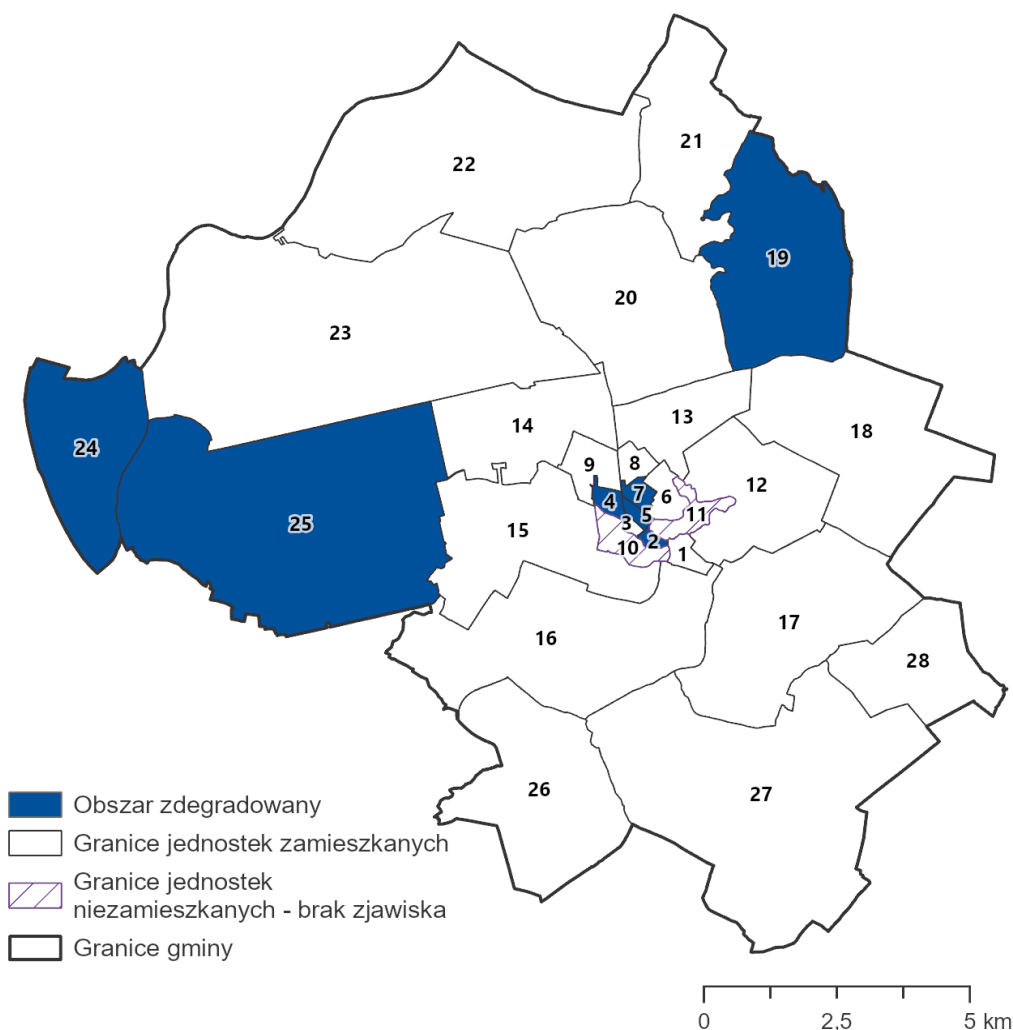
2. DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

2.1. STRESZCZENIE DIAGNOZY WYZNACZAJĄCEJ OBSZAR ZDEGRADOWANY ORAZ OBSZAR REWITALIZACJI

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji wyznaczono w wyniku badania opisanego w dokumencie „Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Sztum” a następnie przyjęto uchwałą nr LVI.497.2023 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 26 kwietnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum. Badanie objęło analizę wszystkich zagadnień kryzysowych wymienionych w ustawie o rewitalizacji (art. 9 ust. 1)

- w sumie wykorzystano 31 mierzalnych i weryfikowalnych wskaźników, z czego 16 odniosło się do sfery społecznej, 3 do sfery gospodarczej, 3 – sfery środowiskowej, 6 – sfery przestrzenno-funkcjonalnej i 3 do sfery technicznej.

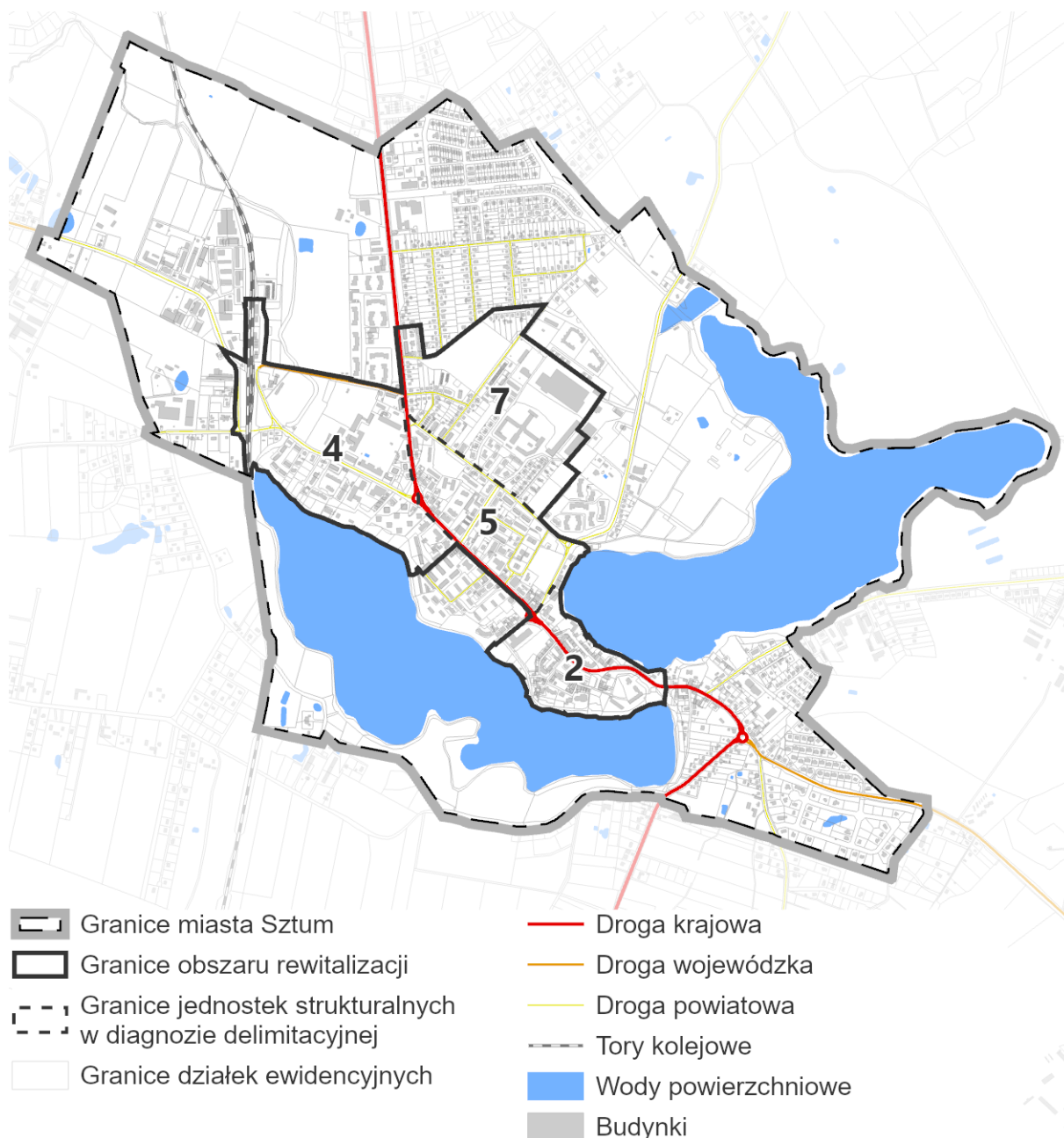
Obszar zdegradowany w gminie Sztum objął 7 jednostek strukturalnych o zróżnicowanej lokalizacji, wielkości i charakterystyce, położonych zarówno w mieście, jak i na obszarze wiejskim gminy. Położenie obszaru zdegradowanego zostało zaprezentowane poniżej.

Rys. 1. Granice obszaru zdegradowanego w gminie Sztum

Źródło: opracowanie własne

Obszar rewitalizacji stanowi część obszaru zdegradowanego położonego w granicach Miasta Sztum i złożonego z 4 jednostek strukturalnych. Zajmuje 0,47% powierzchni gminy (85,07 ha) i jest zamieszkały przez 22,68% mieszkańców gminy (3851 osób) – tym samym spełnia wymogi ustawy o rewitalizacji, która jako maksymalną powierzchnię dopuszcza 20% terenu gminy, z kolei liczba mieszkańców nie może być większa niż 30% ogółu ludności gminy. Z uwagi na sąsiedztwo wskazanych jednostek wyznaczono jednolity obszar rewitalizacji w granicach zdegradowanych jednostek nr 2, 4, 5 i 7. Obszar rewitalizacji został zaprezentowany na rysunku poniżej, w kontekście jego położenia na obszarze Miasta Sztum.

Rys. 2. Struktura przestrzenna obszaru rewitalizacji na terenie miasta Sztum

Źródło: opracowanie własne

Obszar ten charakteryzuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk w sferze społecznej, a także zjawiskami kryzysowymi w sferach pozaspołecznych – gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej. Zjawiska kryzysowe zostały zidentyfikowane w każdej z 4 zdegradowanych jednostek w odniesieniu do wszystkich 5 sfer (z wyjątkiem sfery technicznej w jednostce nr 4).

Wybrane jednostki wchodzące w skład obszaru rewitalizacji, położone centralnie, w części miejskiej gminy, są najistotniejsze dla rozwoju lokalnego i stanowią obszary rozwoju funkcji wpływających na poziom życia mieszkańców całej gminy. Z uwagi na centralne położenie z historycznym układem urbanistycznym, zamkiem pokrzyżackim,

wieloma innymi zabytkowymi budynkami, terenami rekreacyjno-wypoczynkowymi nad Jeziorem Zajezierskim i Jeziorem Barlewickim, wielofunkcyjną, centrową zabudową, ważną dla funkcjonowania miasta, oraz pełnione funkcje (siedziba władz, instytucje kultury, użyteczności publicznej) jest kluczowym obszarem na mapie Sztumu. Koncentruje się tutaj życie kulturalno-społeczne, tu załatwia się sprawy urzędowe, korzysta z najrozmaitszych usług i sklepów, placówek edukacyjnych, a także spędza wolny czas nad jeziorami. Znajduje się tutaj również dworzec kolejowy (o randze lokalnej, w trakcie modernizacji w celu przekształcenia go w węzeł integracyjny transportu) oraz ważny zespół obiektów przemysłowych, wraz z ciepłownią. Obszar rewitalizacji z powodu swojej rangi, dziedzictwa historycznego i pełnionych funkcji odgrywa kluczowe znaczenie dla rozwoju lokalnego, mając realną szansę stać się kołem zamachowym rozwoju całej gminy.

Omawiany obszar ma charakter wielofunkcyjny i uwzględnia:

- jednostkę nr 2 – obszar śródmiejski położony pomiędzy nabrzeżami obu jezior, z dominacją zabudowy wielorodzinnej mieszkaniowej, usługowej i największym udziałem obiektów zabytkowych, w tym kompleksem zamku krzyżackiego,
- jednostkę nr 4 – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej, wraz z otoczeniem dworca kolejowego, obiektami administracji i użyteczności publicznej (urząd miasta i gminy, miejskie centrum kultury, szpital, zespół szkół, stadion miejski, komenda policji) oraz strefą rekreacyjno-wypoczynkową nad Jeziorem Zajezierskim,
- jednostkę nr 5 – tereny z dominacją zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej, wraz z usługami edukacji i opieki zdrowotnej oraz terenami zielonymi,
- jednostkę nr 7 – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej, produkcyjno-usługowej, ogródków działkowych, zakładu karnego i cmentarza komunalnego.

Obszar rewitalizacji wyznaczony z uwzględnieniem obrębów geodezyjnych objął swoim zasięgiem ulice, których wykaz stanowi Załącznik nr 2 do niniejszego programu.

Przedstawiona w tym rozdziale szczegółowa diagnoza wyznaczonego obszaru rewitalizacji została opracowana z wykorzystaniem danych ilościowych, przy aktywnym udziale lokalnych interesariuszy, którzy wzięli udział w otwartym spotkaniu konsultacyjnym, jak również badaniu ankietowym.

2.2. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

2.2.1. SFERA SPOŁECZNA

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA SFERY SPOŁECZNEJ W MIEŚCIE I GMINIE SZTUM ORAZ NA OBSZARZE REWITALIZACJI

W 2021 r. na obszarze rewitalizacji mieszkało 3851 osób, co przekłada się na nieco ponad jedną piątą mieszkańców gminy. Najwięcej ludności zamieszkiwało jednostki oznaczone numerami 4 oraz 5, obejmujące tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej. Cały obszar rewitalizacji charakteryzował się jednak bardzo wysokim wskaźnikiem gęstości zaludnienia na tle gminy. Średnie zaludnienie obszaru rewitalizacji oscylowało w granicach 4526 osób/km², najwyższe odnotowano w jednostkach nr 5 i nr 2, położonych w południowej i środkowej części tego terenu.

Tab. 2. Liczba ludności i gęstość zaludnienia na obszarze rewitalizacji w 2021 r.

Obszar rewitalizacji	Liczba ludności (osoby)	Gęstość zaludnienia (os/km ²)
Jednostka 2	697	5475
Jednostka 4	1231	4149
Jednostka 5	1101	7058
Jednostka 7	822	3035
Obszar rewitalizacji ogółem	3851	4526
Gmina Sztum ogółem	16 978	94

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miasta i Gminy Sztum

Gmina cechuje się stosunkowo stabilną sytuacją demograficzną, a spadek liczby mieszkańców w ostatnim okresie był niewielki w porównaniu do innych podobnych ośrodków. Zmiany w strukturze grup ekonomicznych wskazują na postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Pomimo odnotowanego niżu demograficznego relatywnie pozytywnie prezentował się odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym.

O ile sytuacja gminy pod względem struktury ludności wydaje się dość stabilna, a starzenie się ludności następuje stosunkowo powoli w porównaniu z ogólnopolskimi trendami demograficznymi, o tyle obszar rewitalizacji charakteryzuje się znacząco większym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym. W części miejskiej gminy zarejestrowano stały wzrost współczynnika obciążenia demograficznego i ujemny przyrost naturalny. Tym samym, stale rośnie grupa osób o szczególnych potrzebach

związanych m.in. z ograniczoną mobilnością. Udział ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji w skrajnych przedziałach wiekowych, tj. poniżej 3 r.ż. kształtował się na poziomie 20%, natomiast powyżej 75 r.ż. – powyżej 39%.

Tab. 3. Liczba ludności w skrajnych grupach wiekowych na obszarze rewitalizacji w 2021 r.

Obszar rewitalizacji	Liczba ludności poniżej 3 r.ż. (osoby)	Liczba ludności powyżej 75 r.ż. (osoby)
Jednostka 2	25	63
Jednostka 4	30	116
Jednostka 5	27	33
Jednostka 7	34	63
Obszar rewitalizacji ogółem	116	275
Gmina Sztum ogółem	570	697

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miasta i Gminy Sztum

Warto zauważyć, że seniorzy nie stanowią jednolitej grupy społecznej, dzieląc się – zgodnie z podziałem wprowadzonym przez WHO na osoby w wieku podeszłym (65-75 lat – tzw. młoda starość), w wieku starczym (76-90 lat – tzw. późna starość) i osoby powyżej 90 r.ż. – w sędziwym wieku (długowieczność). Myśląc o osobach w wieku poprodukcyjnym, ich problemach i potrzebach, trzeba brać pod uwagę mieszkańców reprezentujących wszystkie te kategorie. O ile tzw. młodzi seniorzy są często w dobrej kondycji psychofizycznej, o tyle osoby w wieku bardziej zaawansowanym mogą potrzebować większego wsparcia w postaci usług opiekuńczych.

Należy też założyć, że kolejne lata nie przyniosą odwrócenia tego trendu – na gęsto zabudowanym obszarze rewitalizacji, z powodu braku wolnej przestrzeni pod budownictwo mieszkaniowe nie uda się stworzyć nowej atrakcyjnej oferty mieszkaniowej z myślą o nowych, młodych mieszkańcach, którzy chcieliby tu zamieszkać i założyć rodziny. Z tego powodu problem starzenia się społeczeństwa będzie w kolejnych latach coraz bardziej dotykał obszaru rewitalizacji.

W kontekście obecnych i pogłębiających się w przyszłości wyzwań demograficznych kluczowe wydaje się objęcie polityką rewitalizacyjną osób starszych i dostosowanie działań do ich różnorodnych potrzeb, tak związanych z ich aktywizacją społeczną, fizyczną, kulturalną, jak i z umożliwieniem im jak najdłuższego samodzielnego funkcjonowania w ich dotychczasowym środowisku – czyli na obszarze rewitalizacji, a

także wsparcia osób w podeszłym wieku na etapie stopniowej utraty samodzielności. Jakość życia starszych mieszkańców, w tym osób ze szczególnymi potrzebami i samotnych, urasta do jednego z najważniejszych zadań stojących przed obecnie planowanym procesem rewitalizacji. Ważnym zagadnieniem są również rodziny z dziećmi, które dotyczą problemy natury społecznej. Do wyzwań, które są istotne z punktu widzenia procesu rewitalizacji, należą: przeciwdziałanie bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc domowa, uzależnienia i ubóstwo.

PROBLEMY SFERY SPOŁECZNEJ NA OBSZARZE REWITALIZACJI

Oprócz niekorzystnych trendów demograficznych obszar rewitalizacji cechuje duże natężenie innych problemów społecznych. Śródmieście i gęsto zaludniony teren o dominujących funkcjach mieszkalnych negatywnie wyróżnia się na tle gminy pod kątem liczby problemów, jak i często ich skali. Podczas diagnozy delimitacyjnej zbadano 16 potencjalnych zjawisk kryzysowych w sferze społecznej. Łącznie, aż w 12 przypadkach osiągnięte na tym terenie wartości wskaźników przekraczały średnią referencyjną, czyli średnią wartość wyliczaną dla całej gminy. W innych częściach gminy przekroczenia odnotowano o wiele rzadziej.

Na podstawie przeprowadzonej analizy można stwierdzić, że na obszarze rewitalizacji widoczna jest koncentracja osób słabiej radzących sobie pod względem ekonomicznym i społecznym. Osoby te znalazły się w trudnej sytuacji z różnych przyczyn, w tym z powodu ogólnej niezaradności życiowej, bierności zawodowej, trudnej sytuacji osobistej (głównie były to długotrwałe choroby i niepełnosprawności). W mniejszym stopniu powodem niekorzystnej sytuacji materialnej jest bezrobocie, które w ujęciu ogólnym gminy jest niskie, choć można mówić o koncentracji tego problemu na obszarze rewitalizacji. W 2021 r. w gminie odnotowano 78 osób bezrobotnych, w tym 17 spośród nich (21,80%) mieszka na obszarze rewitalizacji. Bezrobotni są często osobami z niższym wykształceniem – w gminie takich osób jest 50, z czego na obszarze rewitalizacji mieszka 10. Zgodnie z badaniami wykonanymi na potrzeby „Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych w mieście i gminie Sztum na lata 2021-2030” zjawisko bezrobocia lub może nawet bardziej bierności zawodowej dotyczy kobiet, w tym kobiet mieszkających na obszarze rewitalizacji.

Jednym z najbardziej istotnych negatywnych zjawisk, które zdecydowanie przyczynia się do wykluczenia społecznego mieszkańców danego obszaru, jest jednak ubóstwo. W przypadku obszaru rewitalizacji urasta ono do jednego z ważniejszych problemów, czego konsekwencją jest znaczne wykluczenie mieszkańców z życia społecznego. W 2021 r. we wszystkich jednostkach strukturalnych odnotowano wysoki odsetek osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Współczynnik osób objętych

pomocą przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie osiągnął na obszarze rewitalizacji 6,67 na 100 mieszkańców, natomiast przeciętny wskaźnik osób objętych pomocą społeczną dla gminy wyniósł 4,77. Wartość referencyjna dla obszaru rewitalizacji była zatem niemal o 40% wyższa od średniej. Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej, także z powodu ubóstwa, mieszkała w części śródmiejskiej, pomiędzy nabrzeżami obu jezior – ten fragment wskazywał na maksymalną koncentrację tego zjawiska.

Pomoc społeczna udzielana jest osobom, które spełniają kryteria zapisane w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Pierwszym warunkiem jest trudna sytuacja materialna, drugim – trudna sytuacja życiowa. Należy pamiętać, że powyższe kryteria muszą być spełnione jednocześnie, tzn. niskie dochody łączą się z innym powodami przyznawania świadczeń. Do kryteriów potwierdzających trudną sytuację życiową należą: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, trudność w integracji cudzoziemców, trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe, a także klęski żywiołowe lub ekologiczne. Natomiast drugim kryterium jest kryterium dochodowe.

O złej sytuacji materialnej części rodzin mieszkających na obszarze rewitalizacji świadczy także duża liczba osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej, w tym z powodu ubóstwa. Na obszarze rewitalizacji wartość wskaźnika odnoszącego się do ogólnej liczby świadczeń z tytułu ubóstwa wyniosła 3,92 na 100 mieszkańców i była o ponad 38% wyższa od wartości referencyjnej dla gminy – 2,84. Ubóstwo rodzin koreluje w dużej mierze ze zjawiskiem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, świadcząc o niskim kapitale społecznym. Sytuacja na obszarze rewitalizacji pod tym względem jest gorsza niż przeciętnie w gminie, o czym świadczy wartość wskaźnika 3,71 na 100 mieszkańców w porównaniu do średniej referencyjnej wynoszącej 2,64. Bezradność jawi się jako duży problem szczególnie na terenie jednostki nr 2 i nr 5 – środkowej i południowo-wschodniej części obszaru. Ponadto, duża liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji z powodu złej sytuacji materialnej korzysta z dodatków mieszkaniowych. Osiągnięta wartość wskaźnika odnoszącego się do tego zjawiska – 3,35 na 100 mieszkańców, prawie trzykrotnie przekracza średnią dla gminy wynoszącą 1,33. Szczególna koncentracja ubóstwa mieszkaniowego występowała w jednostce nr 2 – gdzie wartość wskaźnika była czterokrotnie wyższa od średniej dla gminy i w jednostce nr 7 z ponad trzykrotnie wyższą wartością wskaźnika.

Na obszarze rewitalizacji występuje również duża grupa osób pobierających świadczenia z powodu alkoholizmu, na co wskazuje wartość odnoszącego się do tego zjawiska wskaźnika – 0,86 na 100 mieszkańców przewyższająca ogólnogminną wartość referencyjną (0,55) o ponad 56%. Ponownie, największa skala zjawiska dotyczyła centralnej części miasta, przy czym tereny z dominującą zabudową mieszkaniową wielorodzinną i usługową, wchodzące w skład jednostek nr 5 i nr 7, także cechowały się stanem kryzysowym – jednym z największych w gminie.

Innym ważnym w kontekście potrzeb obszaru rewitalizacji problemem jest duża liczba osób z poważnymi problemami zdrowotnymi. Zjawisko to było badane za pomocą wskaźnika odnoszącego się do liczby osób pobierających świadczenia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby – wartość wskaźnika osiągnięta na obszarze rewitalizacji (3,45 na 100 mieszkańców) w porównaniu do średniej referencyjnej (2,47 na 100 mieszkańców) świadczy o poważnym stanie kryzysowym. Obraz dopełnia relatywnie wysoka liczba osób z niepełnosprawnością pobierających świadczenia z pomocy społecznej. Wartość wskaźnika odnoszącego się do tego zagadnienia wyniosła 2,54 – prawie 36% więcej od średniej dla gminy (1,87). Najwięcej osób z niepełnosprawnością – a tym samym z potrzebami w zakresie dostępności – mieszka w śródmiejskiej części miasta – ich koncentracja należy do najwyższych w gminie (5,02 na 100 mieszkańców).

Zbiornicze zestawienie wskaźników odnoszących się do powodów korzystania z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji w porównaniu do średniej dla gminy zostało przedstawione w tabeli poniżej.

Tab. 4. Zestawienie wskaźników sfery społecznej odnoszących się do powodów korzystania z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji – na podstawie danych z 2021 r.

Wskaźniki odnoszące się do sfery społecznej	Jednostka 2	Jednostka 4	Jednostka 5	Jednostka 7	Ogółem dla całego obszaru rewitalizacji	Średnia dla gminy Sztum
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 osób	10,62	4,63	7,18	5,72	6,67	4,77
Liczba osób pobierających zasiłki z tytułu ubóstwa na 100 osób	5,16	2,11	5,00	4,14	3,92	2,84
Liczba osób pobierających świadczenia z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na 100 osób	5,02	2,84	4,18	3,28	3,71	2,64
Liczba osób pobierających świadczenia z tytułu alkoholizmu na 100 osób	1,87	0,49	0,82	0,61	0,86	0,55

Liczba osób pobierających dodatek mieszkaniowy na 100 osób	5,02	2,92	2,09	4,26	3,35	1,33
Liczba osób objętych pomocą społeczną z tytułu niepełnosprawności na 100 osób	5,02	2,19	1,63	2,19	2,54	1,87
Liczba osób pobierających zasiłek z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców	6,17	2,60	3,72	2,07	3,45	2,47
Liczba przekroczonych wskaźników	7/7	4/7	6/7	6/7	7/7	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Sztum”

Niekorzystna sytuacja materialna przekłada się na niską jakość życia i szereg innych problemów społecznych. Jedną z konsekwencji są występujące na obszarze rewitalizacji negatywne zjawiska społeczne, czego emanacją są wysokie wartości wskaźników dotyczących liczby wykroczeń oraz przestępstw. Świadczą o tym wartości wskaźników ilustrujących to zjawisko, mierzone m.in. odnotowaną liczbą przestępstw popełnionych na obszarze rewitalizacji. Wskaźnik ogólnej liczby przestępstw na 100 mieszkańców wyniósł na obszarze rewitalizacji 2,78, przewyższając o ponad połowę średnią dla gminy (1,77). Zjawisko przestępczości unaoczniają również liczby wykroczeń oraz interwencji policji na 100 osób, przekraczające wskaźnik referencyjny, odpowiednio o 61% oraz o 73%. Najwyższe wartości odnoszące się do przywołanych danych, odnotowano w jednostce nr 2, natomiast najniższe, poniżej średniej dla gminy – w jednostce nr 7.

Listę problemów społecznych zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji dopełnia zjawisko przemocy domowej mierzone liczbą zarejestrowanych formularzy „Niebieska Karta” na 100 mieszkańców. Z zebranych danych wynika, że w tym przypadku dwie z czterech jednostek strukturalnych (nr 4 i nr 7) dotknięte są tym zjawiskiem w stopniu większym w porównaniu z pozostałym obszarem gminy. Średnio na obszarze rewitalizacji liczba formularzy „Niebieska Karta” przekracza o 44% wartość referencyjną.

Zbiornicze zestawienie wskaźników odnoszących się do zjawiska przestępczości na obszarze rewitalizacji w porównaniu do średniej dla gminy zostało przedstawione w tabeli poniżej.

Tab. 5. Zestawienie wskaźników sfery społecznej odnoszących się do zjawiska przestępczości na obszarze rewitalizacji – na podstawie danych z 2021 r.

Wskaźniki odnoszące się do sfery społecznej	Jednostka 2	Jednostka 4	Jednostka 5	Jednostka 7	Ogółem dla całego obszaru rewitalizacji	Średnia dla gminy Sztum
Liczba przestępstw kryminalnych na 100 mieszkańców	2,73	3,49	2,18	2,55	2,78	1,77
Liczba wykroczeń na 100 mieszkańców	33,00	16,17	25,79	4,87	19,55	12,10
Liczba interwencji policji na 100 mieszkańców	71,16	40,13	43,51	20,44	42,51	24,54
Liczba zarejestrowanych formularzy „Niebieska Karta” na 100 mieszkańców	0,43	1,38	0,45	0,61	0,78	0,54
Liczba przekroczonych wskaźników	3/4	4/4	3/4	2/4	4/4	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Sztum”

Listę problemów społecznych zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji zamyka kwestia znacznej liczby osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności, skoncentrowanych w niektórych fragmentach miasta. Wysoki wskaźnik najmłodszych mieszkańców (do 3 r.ż.) skupia się w historycznym centrum (jednostka nr 2) oraz na terenach osiedli mieszkaniowych (w szczególności w jednostce nr 7). Natomiast o dodatkowych wymaganiach związanych z przystosowaniem środowiska zamieszkiwania do potrzeb osób starszych, powyżej 75 r.ż., świadczy udział seniorów na 100 mieszkańców, na obszarze rewitalizacji średnio o 74% większy niż średnio w gminie. W 2021 r. najwięcej osób starszych zamieszkiwało jednostkę nr 4 (9,42 na 100 mieszkańców) oraz jednostkę nr 2 (9,04 na 100 mieszkańców). Trzeba dodać, że tereny obejmujące trzy z czterech jednostek wchodzących w skład obszaru rewitalizacji, charakteryzujące się przewyższającym średnią referencyjną odsetkiem najstarszych mieszkańców, pokrywają się z przekroczeniem wskaźnika opisującego liczbę osób objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności, przywołanego w kontekście powodów korzystania z pomocy społecznej.

Zbiornicze zestawienie wskaźników odnoszących się do zjawiska mieszkańców ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności na obszarze rewitalizacji w porównaniu do średniej dla gminy zostało przedstawione w tabeli poniżej.

Tab. 6. Zestawienie wskaźników sfery społecznej odnoszących się do mieszkańców ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności na obszarze rewitalizacji – na podstawie danych z 2021 r.

Wskaźniki odnoszące się do sfery społecznej	Jednostka 2	Jednostka 4	Jednostka 5	Jednostka 7	Ogółem dla całego obszaru rewitalizacji	Średnia dla gminy Sztum
Liczba osób w wieku 0-3 lata na 100 mieszkańców	3,59	2,44	2,45	4,14	3,01	3,36
Liczba osób w wieku powyżej 75 r.ż. na 100 mieszkańców	9,04	9,42	3,00	7,66	7,14	4,11
Liczba przekroczonych wskaźników	2/2	1/2	0/2	2/2	1/2	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Sztum

---

POTENCJAŁY SFERY SPOŁECZNEJ NA OBSZARZE REWITALIZACJI

Przeprowadzona analiza negatywnych zjawisk społecznych została uzupełniona o analizę mocnych stron obszaru, odnoszących się do sfery społecznej, które można wykorzystać przy planowaniu interwencji rewitalizacyjnej. By realizacja zaplanowanych działań rewitalizacyjnych w sferze społecznej mogła zakończyć się sukcesem, niezbędna jest bowiem współpraca różnych podmiotów i instytucji działających na rzecz szeroko pojętej aktywizacji społecznej.

W tym kontekście za duży potencjał obszaru rewitalizacji należy uznać aktywność podmiotów działających na rzecz integracji społecznej, kultury i edukacji, a także aktywność części mieszkańców angażujących się w życie gminy. Świadczą o tym – przewyższające średnie wartości dla gminy – wielkości wskaźników odnoszących się do wyniku z egzaminu ósmoklasisty (+3,7%), liczby organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców (+22,2%) oraz liczby użytkowników bibliotek na 100 mieszkańców (+16,3%) na obszarze rewitalizacji. Jednocześnie należy zaznaczyć, że przestrzenny rozkład uzyskanych wyników nie jest równomierny. Najlepiej w kontekście poziomu kapitału społecznego i aktywności obywatelskiej prezentują się jednostki nr 7 (0 przekroczeń) oraz nr 4 (1 przekroczenie). Poprzez „przekroczenia” należy w tym przypadku rozumieć zbyt niskie wartości wskaźników. Stosunkowo niższym udziałem w życiu publicznym cechują się jednostki nr 2 i nr 5 (2 przekroczenia, oba w odniesieniu do niedostatecznej liczebności NGO oraz czytelników bibliotek). Uśredniona, wysoka aktywność społeczności wynika przede wszystkim z centralnego położenia obszaru rewitalizacji na tle miasta oraz specyfiki pełnionych przez niego funkcji, w tym funkcji mieszkaniowo-usługowych.

Zbiorcze zestawienie wskaźników odnoszących się do poziomu kapitału społecznego i aktywności na obszarze rewitalizacji w porównaniu do średniej dla gminy zostało przedstawione w tabeli poniżej. Kolorem wyróżniono jednostki, w których nastąpiły przekroczenia wartości wskaźników powyżej wartości referencyjnej – średniej dla gminy.

Tab. 7. Zestawienie wskaźników sfery społecznej odnoszącej się do poziomu kapitału społecznego i aktywności obywatelskiej na obszarze rewitalizacji – na podstawie danych z 2021 r.

Wskaźniki odnoszące się do sfery społecznej	Jednostka 2	Jednostka 4	Jednostka 5	Jednostka 7	Ogółem dla całego obszaru rewitalizacji	Średnia dla gminy Sztum
Średni wynik z egzaminu ósmoklasisty w jednostce	0,55	0,51	0,58	0,58	0,56	0,54
Liczba organizacji pozarządowych (NGO) na 100 mieszkańców	0,29	1,22	0	0,49	0,55	0,45
Liczba czytelników bibliotek na 100 mieszkańców	7,03	11,05	4,27	19,34	10,15	8,73
Liczba przekroczonych wskaźników	2/3	1/3	2/3	0/3	0/3	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Sztum”

Mimo koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej za atut obszaru rewitalizacji należy wskazać dużą liczbę podmiotów publicznych działających na rzecz aktywizacji społecznej i kulturalnej oraz organizacji pozarządowych, a także znaczące zaangażowanie społeczeństwa w życie publiczne. Do najważniejszych organizacji aktywnie działających na terenie rewitalizacji można zaliczyć:

- Uniwersytet Trzeciego Wieku, funkcjonujący w ramach struktur Sztumskiego Centrum Kultury w Sztumie z siedzibą przy ul. Reja 13,
- Stowarzyszenie Pomocy Osobom Przewlekle Chorym „Dar Serca” z siedzibą przy ul. Reja 12,
- Stowarzyszenie „Szansa” oraz Klub Gier Planszowych „Pionkolandia”, działające przy Szkole Podstawowej nr 2 w Sztumie mieszczącej się przy ul. Reja 15,
- Polski Związek Niewidomych – Koło Powiatowe w Sztumie z siedzibą przy ul. Mickiewicza 39,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Zarząd Rejonowy Sztum z siedzibą przy ul. Mickiewicza 39,
- Stowarzyszenie – Klub Abstynenta „Radość i Słońce” w Sztumie z siedzibą przy ul. Mickiewicza 39,
- Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Gdańska Sztumski Związek Drużyn „Jednota” z siedzibą przy ul. Nowowiejskiego 14,
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Sztumskiej z siedzibą przy ul. Reja 13,
- Sztumskie Towarzystwo Oświatowe z siedzibą przy ul. Mickiewicza 39,
- Stowarzyszenie Plastyków „Paleta” z siedzibą przy ul. Reja 13,
- Kolarski Ludowy Klub Sportowy „Lider” z siedzibą przy ul. Reja 17,
- Klub Piłkarski „Olimpia” w Sztumie z siedzibą przy ul. Reja 14,
- Klub Sportowy „Victoria” z siedzibą przy ul. Reja 11A,
- Fundacja Gospodarstwo Opiekuńcze „Gałęziaki” z siedzibą przy ul. Młyńskiej 11,
- Stowarzyszenie na rzecz wspierania aktywności seniorów LABUNTUR ANNI z siedzibą przy ul. Reja 13.

Ponadto w mieście działają inne organizacje pozarządowe, które swoją działalność kierują do wszystkich mieszkańców miasta i gminy Sztum. Są wśród nich:

- Stowarzyszenie Miłośników Jazdy Konnej Klub Jeździecki „Iskra” z siedzibą przy ul. Łąkowej 19,
- Wielka Konfraternia Zaczego Jadła, Napitku i Rękodziela z siedzibą Parpary 28a,

- Stowarzyszenie „Przystań Biała Góra” z siedzibą Biała Góra 43 A,
- Stowarzyszenie „Pod Wiatrakami” z siedzibą Koniecwałd 1,
- Bractwo Rycerzy Ziemi Sztumskiej z siedzibą przy ul. Galla Anonima 16,
- Lekkoatletyczny Klub Sportowy „Zantyr” z siedzibą przy ul. Sienkiewicza 54,
- Stowarzyszenie Sztumska Orkiestra Dęta z siedzibą przy ul. Jagiełły 30b/4,
- Fundacja „Pi Jar z Sercem” z siedzibą przy ul. Zacisze 19.

Równie ważnym potencjałem związanym ze sferą społeczną są instytucje publiczne, działające na obszarze rewitalizacji, związane z pomocą społeczną i kulturą.

Najważniejszą instytucją zajmującą się pomocą społeczną w Sztumie jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (MGOPS), którego siedziba mieści się przy ul. Mickiewicza 39. Sztumski MGOPS jest prężną instytucją, która oprócz standardowej działalności dąży do stworzenia kompleksowej oferty wsparcia pozwalającej z jednej strony na zabezpieczenie podstawowych potrzeb mieszkańców miasta i gminy Sztum, zaś z drugiej na podniesienie jakości ich życia. W tym celu angażuje się w różne aktywności mające na celu przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym i zmniejszenie wykluczenia społecznego. Wśród podejmowanych działań należy wyróżnić m.in. pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, w szczególności z powodu ubóstwa, niepełnosprawności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemocy domowej, uzależnienia oraz współuzależnienia, a także pomoc obywatelom Ukrainy, którzy przybyli do Polski w związku z działaniami wojennymi w ich kraju. Ośrodek realizował i realizuje liczne projekty i programy o charakterze społecznym, w tym:

- „Razem możemy więcej – rozwój usług społecznych w gminie Sztum”,
- „Siła współpracy – rozwój usług społecznych w Mieście i Gminie Sztum”,
- „Jesteśmy sobie potrzebni”,
- „Przemoc – bądź świadomy”,
- „nieRADZĘ SOBIE”,
- „Rozwiń skrzydła!”,
- „Wybierz dobrą stronę mocy – idź przez życie bez przemocy!”,
- „W labiryncie zależności”,
- „Posiłek w szkole i w domu”,
- „Program wspierania rodziny w mieście i gminie Sztum”,
- „Kawa dla Seniora”,
- „Koperta Życia”,
- „Wspieraj Seniora”,
- „Opieka wytchnieniowa”,
- Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 (FEPŻ),

- „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością”,
- „Korpus Wsparcia Seniorów”,
- „Program rozwoju rodzinnych domów pomocy”,
- „Opieka 75+”,
- Punkt Konsultacyjny „Krokus” przy GKRPA.

Innym ośrodkiem pomocy społecznej zlokalizowanym w bliskim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) w Sztumie z siedzibą na Osiedlu Sierakowskich 15. Placówka organizuje i prowadzi opiekę zastępczą rodzinną dla dzieci na terenie powiatu, a także realizuje zadania powiatu z zakresu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W ramach struktur PCPR działa Punkt Interwencji Kryzysowej oferujący specjalistyczne poradnictwo oraz zespół podejmujący interdyscyplinarne działania na rzecz osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach bądź stanie kryzysu.

Na obszarze rewitalizacji działają także inne instytucje publiczne o charakterze:

- edukacyjnym (nauczanie przedszkolne, podstawowe i średnie), m.in. Publiczne Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 1 im. „Kubusia Puchatka w Sztumie”, Szkoła Podstawowa nr 2 wraz z punktem przedszkolnym, Zespół Szkół im. Jana Kasprowicza, Publiczny Żłobek w Sztumie,
- zdrowotnym, w szczególności szpital (Zakład Opiekuńczo-Leczniczy oraz Polsko-Amerykańska Klinika Serca Centrum Kardiologiczno-Angiologiczne), ośrodki zdrowia, apteki,
- użyteczności publicznej, w tym: Urząd Miasta i Gminy Sztum, Komenda Powiatowa Policji, Powiatowy Urząd Pracy, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, ZUS, KRUS, siedziba największej Spółdzielni Mieszkaniowej w Sztumie,
- religijnym oraz symbolicznym, w szczególności zabytkowy kościół pw. św. Anny oraz dwa zamknięte cmentarze (komunalny i dawny cmentarz ewangelicki),
- usługowym, np. banki.

Kluczową instytucją kultury na obszarze rewitalizacji jest Sztumskie Centrum Kultury (SCK), samorządowa instytucja z siedzibą przy ul. Reja 13. Ta wielofunkcyjna instytucja z kinoteatrem jest miejscem najważniejszych wydarzeń kulturalnych, w tym koncertów, przedstawień teatralnych, pokazów filmowych, wernisaży oraz tematycznych imprez i eventów. Odbywają się tam także stałe zajęcia, skierowane głównie do młodzieży i dzieci oraz warsztaty, wśród których wyróżniają się warsztaty artystyczne SCK, które cieszą się dużym zainteresowaniem mieszkańców miasta i gminy Sztum. Rosnąca frekwencja na zajęciach oraz systematyczne rozszerzanie

oferty edukacyjnej i kulturalnej wymagają zwiększenia powierzchni dydaktycznych. Budynek wymaga też modernizacji i dostosowania do potrzeb rosnącej grupy odbiorców kultury oraz zapewnienia dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami. W związku z tym konieczna jest gruntowna przebudowa całego obiektu, aby stał się on miejscem nowoczesnej edukacji kulturalnej z jednej strony oraz miejscem spotkań mieszkańców, integracji i budowania lokalnej tożsamości. Forma architektoniczna po przebudowie musi nie tylko odpowiadać na rosnące potrzeby, ale wyznaczać trendy estetyczne w wymagającym obszarze rewitalizacji. Przy Sztumskim Centrum Kultury aktywnie działa Uniwersytet III Wieku oraz Klub Senior +.

Ważne, symboliczne miejsce na mapie gminy stanowi kompleks zamkowy zlokalizowany na obszarze rewitalizacji. Średniowieczny zamek krzyżacki położony nieopodal Jeziora Zajezierskiego mieści się przy ulicy Galla Anonima. W przeszłości pełnił funkcje siedziby wójta zakonnego, a także rezydencji wielkiego mistrza, dostojników zakonu oraz zakonnych gości. Budowla została wzniesiona przez zakon krzyżacki w drugiej połowie XIV wieku w stylu gotyckim, na planie wielokąta, wraz z trzema wieżami. Zamek był zdobywany i okupowany podczas wojen polsko-szwedzkich w XVII wieku. Uległ licznym zniszczeniom i grabieżom dokonanych m.in. podczas potopu szwedzkiego w latach 1655-1660. Był wielokrotnie przebudowywany, m.in. w końcu XVIII i w XIX wieku. Na tle innych zamków wójtowskich było to założenie dość nietypowe, głównie ze względu na rozmiary dziedzińca i brak przedzamcza. Kolejną cechą wyróżniającą było ulokowanie w nim domu wielkich mistrzów – rezydencji głowy krzyżackiego państwa. W okresie powojennym obiekt pełnił różne funkcje, by w 2018 r. stać się oddziałem Muzeum Zamkowego w Malborku. Obecnie zamek jest udostępniony do zwiedzania. W muzeum organizowane są wystawy stałe i czasowe, które mogą wzmocnić planowany proces rewitalizacji. Bogata historia zamku stanowi bowiem cenny potencjał przy działaniach w sferze społecznej o charakterze aktywizującym, budującym poczucie tożsamości, dumy z miejsca zamieszkania.

Fot. 1. Urząd Miasta i Gminy Sztum, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie

Źródło: Miasto i Gmina Sztum

Fot. 2. Sztumskie Centrum Kultury (SCK)

Źródło: Miasto i Gmina Sztum

Fot. 3. Średniowieczny zamek krzyżacki, oddział Muzeum Zamkowego w Malborku

Źródło: Miasto i Gmina Sztum

POTRZEBY OBSZARU REWITALIZACJI W SFERZE SPOŁECZNEJ

Najważniejsze potrzeby obszaru rewitalizacji w sferze społecznej wynikają bezpośrednio ze zdiagnozowanych problemów społecznych. Należą do nich:

- problem ubóstwa powiązany m.in. z nieporadnością życiową, uzależnieniami, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i przemocą domową, która dotyka całych rodzin, oraz do pewnego stopnia związany z bezrobociem, w tym osób z niskim wykształceniem i kobiet biernych zawodowo,
- korzystanie z różnorodnych form pomocy społecznej przez mieszkańców obszaru rewitalizacji wynikające z niskiego kapitału społecznego,
- zjawisko przestępczości związane z wykroczeniami, przestępstwami oraz doświadczaniem i stosowaniem przemocy, także w rodzinie,
- niekorzystne trendy demograficzne przekładające się na szybkie starzenie się lokalnej społeczności,
- duża liczba osób w starszym wieku, z różnych przedziałów wiekowych, wymagających różnorodnych rodzajów wsparcia,
- wysoka liczba osób z niepełnosprawnościami i długotrwałymi chorobami, skoncentrowana szczególnie na niektórych częściach obszaru rewitalizacji.

Wynikające ze zdiagnozowanych trudności kluczowe potrzeby rewitalizacyjne wiążą się z koniecznością prowadzenia szeroko zakrojonej, kompleksowej interwencji, której celem będzie wzmocnienie grup narażonych na marginalizację i wykluczenie społeczne z powodu ubóstwa, prowadzące do ich trwałej aktywizacji społecznej i zawodowej. Potrzeba aktywizacji i działania na rzecz integracji były wymieniane przez

mieszkańców jako najważniejsze do podjęcia w sferze społecznej. Do takich przedsięwzięć aktywizacyjnych może należeć tworzenie miejsc integracji społecznej, tak w przestrzeni publicznej, jak i stałych miejsc spotkań seniorów, miejsc aktywności lokalnych, miejsc wsparcia dzieci i młodzieży, a także prowadzenie działań, które sprawdziły się do tej pory, jak np. wydarzenia artystyczne czy cyklicznie organizowane m.in. przez Sztumskie Centrum Kultury.

Oprócz działań o charakterze ogólnym, skierowanym do całej społeczności lokalnej, różnymi formami wsparcia należałoby objąć poszczególne grupy społeczne, w tym przede wszystkim seniorów oraz dzieci i młodzież z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wyniki diagnozy poprzedzającej prace nad Gminnym Programem Rewitalizacji wskazały potrzeby tej grupy społecznej, w tym konieczność stworzenia miejsc integracji dla osób starszych, przestrzeni dla nich przeznaczonych czy wsparcia ich aktywizacji społecznej i zawodowej. Przy prowadzeniu polityki rewitalizacji, skierowanej do seniorów, należy pamiętać o dostosowaniu rodzaju i zakresu wsparcia do przedziału wiekowego. W przypadku tzw. młodych emerytów ważne wydają się działania aktywizacyjne, w tym aktywizacja społeczna i zawodowa – osoby będące w dobrej formie psychofizycznej mogą aktywnie włączać się w różne zajęcia, np. organizowane przez Klub Seniora czy Uniwersytet Trzeciego Wieku. Mogą też chcieć nadal pracować zawodowo – w tym przypadku warto w powiązaniu z Powiatowym Urzędem Pracy przygotowywać regularne wykazy ofert pracy, które są przeznaczone dla osób wkraczających w jesień życia. Jednocześnie osoby te najczęściej pragną aktywnie uczestniczyć w życiu kulturalnym miasta, spotykać się i utrzymywać dobrą kondycję fizyczną. Oferta kulturalna powinna być dostosowana do ich potrzeb. Seniorzy w wieku 75+ mają przeważnie inne potrzeby – przy ich wsparciu ważne są przestrzenne aspekty związane z dostępnością, utrzymywaniem dobrej kondycji psychofizycznej, kompleksowe wsparcie pielęgnacyjno-usługowe w miejscu zamieszkania, aby jak najdłużej móc samodzielnie funkcjonować.

Inną grupą, która wymaga sprofilowanych działań są dzieci i młodzież. Aktywizacja dzieci i młodzieży dzięki dopasowanej do potrzeb ofercie spędzania czasu wolnego i działaniom edukacyjnym jest ważna dla podniesienia ich kapitału społecznego. Jednym z proponowanych rozwiązań są przedsięwzięcia aktywizacyjne tworzące im miejsce wspólnych spotkań, rozwijania zainteresowań, pielęgnowania wartości, a także łączące ich z grupami seniorów, np. w ramach klubu międzypokoleniowego.

Drugą istotną kwestią potrzeb wiąże się z koniecznością wsparcia grup szczególnie wrażliwych, narażonych na trwałe wykluczenie społeczne z powodu niepełnosprawności, długotrwałych chorób, bezradności i przemocy domowej.

Diagnoza wykazała, że skala kryzysu w tym zakresie jest na tle gminy bardzo duża. Choć osoby narażone na wykluczenie społeczne są objęte wsparciem MGOPS i innych instytucji pomocowych, wydaje się ona jednak wciąż niewystarczająca w obliczu natężenia problemów i ograniczonych w czasie programów wsparcia. Stąd istnieje potrzeba kontynuacji działań skierowanych bezpośrednio do zagrożonych mieszkańców obszaru, aby stworzyć warunki do utrzymania samodzielności i pozostania jak najdłużej w środowisku lokalnym. Wobec zjawiska starzenia się społeczności obszaru rewitalizacji potrzebne jest też wsparcie osób starszych, z niepełnosprawnościami czy długotrwale chorych w ich środowisku własnym, a także pomoc w działaniach pielęgnacyjno-opiekuńczych czy opiece wytchnieniowej dla opiekunów. Z kolei wsparcie rodzin z problemami (przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawcza) wymagałoby objęcia tej grupy społecznej specjalnymi działaniami. Wobec powyższego istotna jest rozbudowa katalogu i podnoszenie jakości świadczonych usług społecznych przez MGOPS, w szczególności w zakresie usług świadczonych w środowisku, poradnictwa specjalistycznego i pomocy w uzyskaniu schronienia.

Podsumowując, można stwierdzić, że potrzeby rewitalizacyjne w sferze społecznej należy realizować w ramach wypracowanych i przetestowanych rozwiązań, które powinny być kontynuowane, ulepszone i skalowane, a przede wszystkim sprofilowane pod kątem zdiagnozowanych potrzeb obszaru rewitalizacji. Należy też wzmocnić wsparcie skierowane do grup narażonych na marginalizację i wykluczenie społeczne poprzez nowe innowacyjne działania, skierowane szczególnie do osób starszych oraz dzieci i młodzieży. Wydaje się, że zdiagnozowane potrzeby rewitalizacyjne ze sfery społecznej można z powodzeniem rozwiązać z wykorzystaniem głównych potencjałów – działających na obszarze lub w jego sąsiedztwie organizacji pozarządowych oraz instytucji społecznych i kultury. Niski kapitał społeczny dużej grupy mieszkańców narażonych na wykluczenie społeczne lub na marginalizację, którzy borykają się z szeroko rozumianą bezradnością życiową przemawia za potrzebą intensyfikacji lub lepszego sprofilowania różnorodnych działań animacyjnych, aktywizacyjnych i integracyjnych.

2.2.2. SFERA GOSPODARCZA

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI GOSPODARCZEJ W MIEŚCIE I GMINIE SZTUM ORAZ NA OBSZARZE REWITALIZACJI

Gminę Sztum cechuje stabilna sytuacja budżetowa (dodatnie saldo), choć relatywnie niska aktywność gospodarcza. Największy udział w lokalnej strukturze przedsiębiorstw zajmują mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające mniej niż 10 osób (powyżej 96% podmiotów gospodarczych). Głównymi sektorami działalności

inwestycyjnej są handel hurtowy i detaliczny, budownictwo oraz obsługa rynku nieruchomości, mające niespełna 44% udziału w całym rynku przedsiębiorstw w gminie Sztum według danych GUS za 2021 r. Wskaźniki dotyczące przedsiębiorczości pozostają znacznie niższe od wskaźników ogólnopolskich oraz nieznacznie niższe od wojewódzkich. Ogólną sytuację gospodarczą gminy należy ocenić w kategoriach umiarkowanego rozwoju, przy czym zmiany w ostatnich latach świadczą o nieznacznej poprawie oraz nasileniu pozytywnych trendów w sferze ekonomicznej. Szansą dla rozwoju jest jej częściowe położenie w granicach Pomorskiej Strefy Ekonomicznej.

Obszar rewitalizacji, choć charakteryzuje się pewnymi negatywnymi zjawiskami w sferze gospodarczej, cechuje się stosunkowo stabilną kondycją ekonomiczną. Na obszarze, który stanowi ściśle centrum miasta Sztum oraz w jego sąsiedztwie, przeważa działalność związana z handlem i usługami. Pod względem przestrzennym można wyróżnić pewne zróżnicowanie liczby i typów prowadzonej działalności. Zauważalna jest dysproporcja między liczbą lokali handlowych i usługowych na osiedlach mieszkalnych, a ich liczbą i zróżnicowaniem w części śródmiejskiej, pełniącej nie tylko ogólnomiejskie i ogólnogminne funkcje, ale i w założeniu ponadlokalne, skierowane do gości odwiedzających miasto. Obszar rewitalizacji – z racji swojego położenia – pełni bowiem ważne funkcje usługowe, handlowe i rozrywkowe w skali całej gminy. Z tego powodu jest atrakcyjnym miejscem do prowadzenia działalności gospodarczej, przyciągającym przedsiębiorców. Znajdują się tu liczne sklepy z różnym asortymentem, w tym: spożywcze, wielkopowierzchniowe, drogerijne, odzieżowe, wielobranżowe. Działalność prowadzą tu też firmy usługowe, ośrodki zdrowia, gabinety stomatologiczne, zakłady weterynaryjne, salony fryzjerskie, kosmetyczne i inne.

O poprawie koniunktury gospodarczej gminy Sztum świadczy m.in. wzrost liczby podmiotów gospodarczych, w tym nowo zarejestrowanych na 1000 mieszkańców, a także spadek wykreśleń z rejestru REGON (z 7,1 na 1000 mieszkańców w 2017 r. do 5,5 na 1000 mieszkańców na koniec 2021 r.). Jednocześnie, odsetek fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców z wynikiem 5,0 przewyższał średnią Polski o 21% w 2021 r., co nasuwa wniosek o wysokiej aktywności podmiotów działających na rzecz integracji społecznej, kultury i edukacji m.in. na obszarze rewitalizacji.

Miasto cechuje się potencjałem turystycznym, który bezpośrednio dotyczy obszaru rewitalizacji. Największą atrakcją usytuowaną w granicach obszaru jest zamek krzyżacki, którego sąsiedztwo obejmuje: Plac Wolności, przestrzeń publiczną zlokalizowaną w okolicy ronda Powiśla wraz z ul. Władysława IV, zabudowę usługową,

placówki muzealne, bazę gastronomiczną, a także deptak wzdłuż Jeziora Zajezierskiego. Obszar stanowi zatem ważne zaplecze rozwojowe miasta i gminy Sztum.

PROBLEMY SFERY GOSPODARCZEJ NA OBSZARZE REWITALIZACJI

Pomimo poprawy trendów ekonomicznych w gminie w ciągu ostatnich lat stan lokalnej gospodarki na obszarze rewitalizacji pod pewnymi względami negatywnie wyróżnia się, świadcząc o problemach w tej sferze. Największym zidentyfikowanym problemem odnoszącym się do sfery gospodarczej jest niski poziom przedsiębiorczości, wynikający z dość niestabilnych na tle gminy warunków do prowadzenia działalności przy zdecydowanej atrakcyjności inwestycyjnej centralnych części miasta.

Położony w śródmieściu obszar rewitalizacji wyróżnia się pod względem liczby zarejestrowanych podmiotów, co stanowi niewątpliwy atut tego terenu. Jednocześnie, pomimo istniejącego potencjału gospodarczego aktywność nowych przedsiębiorstw na rynku prezentuje się umiarkowanie korzystnie. W przypadku wskaźnika ilustrującego liczbę nowych podmiotów na 100 mieszkańców zarejestrowanych w 2021 r. – wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji wyniosła 0,36, natomiast średnia dla gminy nieznacznie mniej, tj. 0,34. Jedynie w odniesieniu do dwóch jednostek wartości wskaźnika kształtowały się powyżej średniej gminnej. Minimalną na tle obszaru rewitalizacji aktywność nowych działalności gospodarczych odnotowano w jednostce oznaczonej numerem 7 (0,12), natomiast maksymalną w jednostce nr 2 (0,57). Powyższe świadczy o tym, że aktywność firm jest na badanym obszarze zróżnicowana, a koncentracja nowych przedsiębiorstw skupia się w ścisłym śródmieściu. Z uwagi na centralne usytuowanie obszaru i pełnione przez niego funkcje centrotwórcze – ogólnomiejskie i ogólnogminne, a do pewnego stopnia ponadlokalne – wydaje się to zrozumiałe. Niemniej tak niskie wskaźniki uzyskane w znacznej części obszaru świadczą o lokalnie obserwowanym procesie stagnacji gospodarczej. Niniejsze potwierdza liczba wyrejestrowanych i zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 osób, która na obszarze rewitalizacji przewyższa wartość referencyjną dla miasta o 56%.

Zbiorcze zestawienie wskaźników odnoszących się do kondycji gospodarczej obszaru rewitalizacji w porównaniu do średniej dla gminy zostało przedstawione w tabeli poniżej. Kolorem wyróżniono jednostki, w których nastąpiły przekroczenia wartości wskaźników: powyżej wartości referencyjnej (średniej dla gminy) - dla wskaźnika dotyczącego łącznej liczby podmiotów gospodarczych oraz poniżej wartości referencyjnej – dla wskaźników dotyczących nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów.

Tab. 8. Zestawienie wskaźników sfery gospodarczej dla obszaru rewitalizacji – na podstawie danych z 2021 r.

Wskaźniki odnoszące się do sfery gospodarczej	Jednostka 2	Jednostka 4	Jednostka 5	Jednostka 7	Ogółem dla całego obszaru rewitalizacji	Średnia dla gminy Sztum
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w CEiDG na 100 osób	9,04	6,09	8,63	6,81	7,50	5,57
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób	0,57	0,32	0,45	0,12	0,36	0,34
Liczba wyrejestrowanych i zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 osób	0,29	0,65	0,18	0,36	0,39	0,25
Liczba przekroczonych wskaźników	1/3	2/3	0/3	2/3	1/3	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Sztum”

W świetle przywołanych wskaźników za negatywne zjawisko gospodarcze należy uznać niestabilność firm działających na obszarze rewitalizacji, która prowadzi do dużej rotacji części przedsiębiorstw funkcjonujących na tym terenie. Powodów takiej sytuacji można upatrywać w źle dobranym profilu działalności i nieodpowiednim rozpoznaniu potrzeb klientów.

Inną trudnością gospodarczą obszaru rewitalizacji jest zjawisko dużej koncentracji osób z niskim wykształceniem, z czym mogą wiązać się problemy w znalezieniu pracy. Skorelowany z nim wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej przekłada się na niskie dochody mieszkańców, niską jakość życia oraz szereg innych problemów społecznych. Jedną z konsekwencji są zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji negatywne zjawiska społeczne, czego emanacją są wysokie wartości wskaźników dotyczące liczby wykroczeń i przestępstw. Obszar rewitalizacji charakteryzuje się bowiem znacznie przekroczonymi, w stosunku do wartości referencyjnej, wskaźnikami przestępczości mierzonymi liczbą: niebieskich kart (+44%), przestępstw kryminalnych na 100 mieszkańców (+57%), wykroczeń na 100 mieszkańców (+61%) oraz interwencji policji na 100 mieszkańców (+73%).

Za negatywne zjawisko związane z lokalnym rynkiem pracy należy uznać także to, że firm w części śródmiejskiej miasta działa relatywnie dużo, generują one stosunkowo małe wpływy z podatku od nieruchomości z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. W strukturze przedsiębiorstw w gminie przeważają mikroprzedsiębiorstwa (powyżej 96%). Działalności gospodarcze na obszarze rewitalizacji sprofilowane są na handel i szeroki katalog usług. Prowadzone są często w niewielkich lokalach śródmiejskich znajdujących się w kamienicach, w wolno stojących budkach, kioskach czy stanowiskach targowych.

Atrakcyjność obszaru zmniejsza także aranżacja witryn sklepowych wprowadzająca chaos przestrzenny. Problem ten dotyczy przede wszystkim centralnej części, w tym zabudowań usytuowanych wzdłuż głównych traktów komunikacyjnych Sztumu.

Na całym obszarze rewitalizacji zdiagnozowano dużą różnorodność oferty handlowo-usługowej o niejednorodnym standardzie. Z jednej strony nadal funkcjonują tu przedsiębiorstwa, założone w poprzednich dziesięcioleciach, jeszcze w okresie transformacji, których estetyka dziś wydaje się przestarzała, a oferta często niedopasowana do potrzeb. Świadczy to o słabej kondycji firm, których właściciele nie mają odpowiednich środków na inwestycje i np. przebranżowienie się. Z drugiej strony pojawiają się sklepy wielkopowierzchniowe i sieciowe, a także oddziały banków, zajmujące miejsce po zamykanych lokalach. Oferta gastronomiczna i rozrywkowa skoncentrowana jest w najbliższym sąsiedztwie zabytkowego kompleksu zamku krzyżackiego. Jednocześnie część lokali usługowych, w tym

gastronomicznych, znajdujących się na obszarze rewitalizacji są renomowanymi i zadbanymi miejscami sprzyjającymi spędzaniu czasu wolnego. Zdają się być zwiastunami potrzebnych zmian. Ponadto należy zaznaczyć, że w mieście nie ma rozwiniętej bazy hotelowej. To z kolei nasuwa wniosek o niewykorzystanym właściwie potencjale turystycznym obszaru rewitalizacji.

Słabą stroną obszaru jest również niedostatecznie rozwinięta sieć instytucji pozarządowych wspierających rozwój przedsiębiorczości oraz sprofilowanych na kwestie okołobiznesowe. Na analizowanym obszarze zdiagnozowano funkcjonowanie jedynie jednego podmiotu z tej kategorii – Elastycznego Systemu Skutecznej Aktywizacji „ESSA” z siedzibą na Osiedlu Sierakowskich 15 w Sztumie realizującego zadania z zakresu kompleksowych usług w obszarach zatrudnienia, pomocy społecznej oraz wsparcia psychologicznego, edukacji, zdrowia, a także doradztwa prawnego i finansowego. ESSA jest punktem doradztwa dla młodzieży do 30 r. ż.

Natomiast poza obszarem znajdują się podmioty, tj. Fundacja „Pi Jar z Sercem” z siedzibą przy ul. Zacisze 19, Cech Rzemiosł Różnych w Sztumie, ul. Jagiełły 22.

POTENCJAŁY SFERY GOSPODARCZEJ NA OBSZARZE REWITALIZACJI

Pomimo pewnej niestabilności przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji, ważnym, pozytywnym wyróżnikiem sfery gospodarczej są korzystne trendy i niski poziom bezrobocia. Uśrednione wskaźniki ilustrujące poziom przedsiębiorczości wskazują na postępujący wzrost aktywności gospodarczej w mieście, w tym na obszarze rewitalizacji. Dodatkowo tendencje obserwowane są zarówno w odniesieniu do liczby, jak i wskaźników ukazujących podmioty gospodarki narodowej oraz osoby prowadzące działalność gospodarczą. Sytuacja na lokalnym rynku pracy pod względem udziału zarejestrowanych osób pozostających bez pracy także prezentuje się korzystnie. W ciągu ostatnich lat zaobserwowano spadek stopy bezrobocia rejestrowanego zarówno w gminie, jak i na samym obszarze rewitalizacji. W 2021 r. stopa bezrobocia w gminie spadła do poziomu 2,1% i była zauważalnie niższa od ogólnopolskiej (5,4%), wojewódzkiej (5,1%), a także powiatowej (5,5%).

Jak już wspomniano, śródmiejska część obszaru rewitalizacji wyróżnia się pod względem liczby działających przedsiębiorstw na tle pozostałej części miasta, jak i całej gminy. W 2021 r. na obszarze odnotowano pozytywne przekroczenia wskaźnika ilustrującego zarejestrowane w CEiDG podmioty gospodarcze na 100 mieszkańców w stosunku do wartości referencyjnej dla gminy – najwyższe, o około 62%, występowały w ścisłym centrum (jednostka nr 2), natomiast najniższe, o ponad 9%, na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej usytuowanych na północny zachód od śródmieścia (jednostka nr 4). Przywołane dane świadczą o szczególnej roli

obszaru rewitalizacji (przede wszystkim jego centralnych częściach) w kontekście obserwowanej skali przedsiębiorczości w gminie Sztum. Koncentracja działalności gospodarczych widoczna jest w jednostce nr 2, tj. na obszarze śródmiejskim położonym między nabrzeżami obu jezior, charakteryzującym się dominacją zabudowy wielorodzinnej mieszkaniowej i usługowej oraz największym udziałem obiektów zabytkowych, w tym kompleksem zamku krzyżackiego, jak również w jednostce nr 4, tj. na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej obejmującej otoczenie dworca kolejowego, obiekty administracji oraz użyteczności publicznej (urząd miasta i gminy, sztumskie centrum kultury, szpital, zespół szkół, stadion miejski). Drugim wskaźnikiem pokazującym pewien potencjał gospodarczy obszaru rewitalizacji jest liczba nowych podmiotów, które rozpoczęły tu swoją działalność, która (nieznacznie) przewyższała średnią odnotowaną w gminie.

W przypadku sfery gospodarczej jedną z mocnych stron omawianego terenu stanowi jego śródmiejskie, historyczne położenie, pełnienie kluczowych funkcji miastotwórczych, a także usytuowanie na tym obszarze najważniejszej atrakcji turystycznej miasta – zabytkowego zamku krzyżackiego. Ruch turystyczny generowany szczególnie w miesiącach letnich należy uznać za potencjał rozwojowy w skali całego ośrodka. W śródmieściu, należącym do rewitalizowanego obszaru, poza funkcją kulturową i rekreacyjną, w maksymalnym stopniu koncentrują się miejsca pracy oraz oferta handlu i usług. Oprócz sklepów wielobranżowych i wielkoskalowych w centrum istotną rolę odgrywają lokale gastronomiczne zlokalizowane głównie w okolicach zamku, jak również w sąsiedztwie głównych ulic: Jagiełły i Mickiewicza oraz Placu Wolności oraz miejsca odpoczynku.

Oprócz dużej liczby podmiotów gospodarczych prowadzących swoją działalność na obszarze rewitalizacji jego mocną stroną są stowarzyszenia i fundacje sprofilowane na rozwój lokalnych społeczności, szczegółowo wskazane w podrozdziale Gminnego Programu Rewitalizacji przedstawiającym potencjał społeczny terenu objętego rewitalizacją. Jak już wspomniano, według danych GUS, odsetek fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Sztum w 2021 r. przewyższał średnią Polski aż o 21%. Niestety na analizowanym obszarze zdiagnozowano niską liczbę organizacji pozarządowych wspierających rozwój przedsiębiorczości i biznesu, co także już zostało podniesione w przeprowadzonej diagnozie.

Natomiast niewątpliwie silną stroną obszaru rewitalizacji są potencjalni partnerzy społeczno- gospodarczy mający siedziby na tym terenie lub w jego sąsiedztwie, których włączenie się w proces rewitalizacji stanowiłoby ważny impuls do

gospodarczego rozwoju obszaru miasta i gminy Sztum. Do takich pomiotów i obiektów należą m.in.:

- Średniowieczny zamek krzyżacki, oddział Muzeum Zamkowego w Malborku,
- Klub Kolarski Lider,
- Stowarzyszenie Pomocy Osobom Przewlekłe Chorym „Dar Serca”,
- Wypożyczalnia sprzętu wodnego na Plaży Miejskiej,
- Sztumskie Centrum Kultury,
- Klub Gier Planszowych „Pionkolandia”,
- Cech Rzemiosł Różnych (zlokalizowany w bliskim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji).

Fot. 4. Średniowieczny zamek krzyżacki, oddział Muzeum Zamkowego w Malborku

Źródło: Miasto i Gmina Sztum

Fot. 5. Stadion Miejski w Sztumie

Źródło: Miasto i Gmina Sztum

Fot. 6. Kąpielisko, plaża miejska nad Jeziorem Zajezierskim

Źródło: Miasto i Gmina Sztum

POTRZEBY OBSZARU REWITALIZACJI W SFERZE GOSPODARCZEJ

Główne potrzeby obszaru rewitalizacji w sferze gospodarczej wynikają bezpośrednio ze zdiagnozowanych problemów w tej dziedzinie. Należą do nich:

- poziom przedsiębiorczości, wynikający ze zróżnicowanych na tle gminy warunków do prowadzenia działalności przy zdecydowanej atrakcyjności inwestycyjnej części centralnych,
- skala aktywność firm na obszarze rewitalizacji oraz obserwowany lokalnie proces stagnacji gospodarczej,
- niestabilność firm działających na obszarze rewitalizacji prowadząca do relatywnie dużej rotacji podmiotów gospodarczych,
- niewykorzystanie w pełni obszaru śródmiejskiego jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej – nie do końca dopasowana oferta sklepów i usług do potrzeb obszaru rewitalizacji, brak niektórych usług, w tym oferty spędzania wolnego czasu (np. innowacyjne usługi, baza noclegowa),
- rosnący poziom ubóstwa związany z niską jakością życia części mieszkańców obszaru rewitalizacji spowodowany problemami społecznymi, w tym negatywnymi zjawiskami społecznymi,
- przewaga mikroprzedsiębiorstw w strukturze działalności gospodarczych, jednorodności profilu firm funkcjonujących w mieście i na obszarze rewitalizacji,
- nieestetyczny wygląd i otoczenie niektórych lokali użytkowych obniżające atrakcyjność gospodarczą obszaru,
- niejednorodna, ale i słaba kondycja lokalnego biznesu stanowiąca barierę uniemożliwiającą inwestowanie w remonty lokali użytkowych, dostosowanie ich do nowych potrzeb klientów lub przebranżowienie się,

- niedostatecznie rozwinięta sieć instytucji pozarządowych wspierających rozwój przedsiębiorczości oraz sprofilowanych na kwestie okołobiznesowe.

Działania naprawcze, które może podjąć samorząd w odniesieniu do podniesienia atrakcyjności gospodarczej obszaru, powinny być realizowane w ramach ogólnogminnej polityki współpracy samorządu z przedsiębiorcami, np. w ramach programu wspierania przedsiębiorców. Wsparcie lokalnego biznesu, małych i mikroprzedsiębiorstw na obszarze rewitalizacji mogłoby polegać na zrzeszaniu firm, działaniach edukacyjnych, inkubowaniu nowych działalności realizowanych przez partnerów gospodarczych procesu, a także na konkursach, wsparciu przedsiębiorców przy tworzeniu oprawy wizualnej (np. szyldów, reklam) czy zaproszeniu przedsiębiorców do aktywnego udziału w imprezach i wydarzeniach realizowanych na tym terenie.

Innym typem działań, które byłyby potrzebne w sferze gospodarki, jest aktywizacja zawodowa osób narażonych na marginalizację, a przez to mających większe trudności w znalezieniu zatrudnienia. Do takich osób należą m.in. osoby bezrobotne lub bierne zawodowo, w tym bezrobotni z niskim wykształceniem. Inną grupą, którą warto wesprzeć, są osoby w starszym wieku, które chciałyby nadal być aktywne zawodowo. Ich też można objąć działaniami edukacyjnymi oraz wsparciem przy poszukiwaniu pracy.

Obszar rewitalizacji ze względu na centralne usytuowanie spełnia najważniejsze funkcje miastotwórcze, w szczególności usługowo-mieszkaniowe, jest również miejscem spędzania wolnego czasu i integracji społecznej. Badanie potwierdziło, że na analizowanym obszarze, zwłaszcza w jego części reprezentacyjnej, oferta proponowana przez sklepy i punkty usługowe wydaje się niewystarczająca, a same lokale użytkowe wraz z ich otoczeniem (szyldami, banerami reklamowymi) wymagają prac remontowych i modernizacyjnych – w obecnym stanie zmniejszają atrakcyjność odnowionych przestrzeni publicznych. Ponadto stworzenie ciekawej oferty spędzania czasu wolnego, jak i wypoczynku pozwoliłoby zatrzymać na terenie rewitalizacji osoby młode wchodzące na rynek pracy oraz zachęcić ich do zakładania własnych działalności gospodarczych, co przełożyłoby się na poprawę przedsiębiorczości na omawianym obszarze.

Utrzymaniu korzystnej sytuacji ekonomicznej w tym zakresie sprzyjają działania promocyjno-marketingowe promujące lokalną gospodarkę, a także pobudzanie rynku dzięki rozszerzaniu katalogu usług skierowanych do turystów. Celem wzmacniania aktywności zawodowej na obszarach dysfunkcyjnych priorytetem winno być promowanie szkolnictwa branżowego oraz oferta edukacyjna skierowana do mieszkańców obszaru rewitalizacji o niskich kwalifikacjach zawodowych. Inicjatywy na

rzecz stymulowania aktywności gospodarczej w mieście są także odpowiedzią na wysoki wskaźnik liczby wyrejestrowań z CEIDG. Zważywszy na potencjał miasta, ujawniający się w liczbie organizacji należących do trzeciego sektora, ważne jest wsparcie oraz promocja instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości oraz postaw przedsiębiorczości.

2.2.3. SFERA ŚRODOWISKOWA

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA SFERY ŚRODOWISKOWEJ W MIEŚCIE I GMINIE SZTUM ORAZ NA OBSZARZE REWITALIZACJI

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji ocena sfery środowiskowej obszaru rewitalizacji obejmuje spektrum zagadnień związanych z przekroczeniami standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia lub stanu środowiska. Do zagadnień tej sfery należą przede wszystkim problemy związane z jakością powietrza, ale też zjawiska odnoszące się do postępujących zmian klimatycznych.

Klimat gminy Sztum w przypadku miasta jest umiarkowanie zimny, związany z położeniem na obszarze pojeziernym Pojezierza Iławskiego, na styku z Żuławami Wiślanymi. W samym mieście jest on jednak modyfikowany przez zjawisko miejskiej wyspy ciepła, w związku z występującą zabudową i infrastrukturą, jednak o ograniczonym zakresie z uwagi na stosunkowo niewielki obszar zurbanizowany miasta.

Miasto Sztum jest zaopatrywane w wodę z ujęcia zlokalizowanego przy ul. Kochanowskiego, z utworów trzeciorzędowych i czwartorzędowych, a woda jest transportowana poza obszar miasta, do sąsiednich miejscowości. Państwowy monitoring wód podziemnych zalicza obszar gminy Sztum do stref występowania wód o wysokiej jakości, nadający się do wszystkich celów, po niewielkim uzdatnieniu, jednak jakość wody pitnej dostępnej w gminie zależy także od stanu sieci wodociągowej.

Gmina Sztum w całości leży na obszarze dorzecza Wisły, w regionie wodnym dolnej Wisły. Istotnym elementem systemu hydrologicznego Sztumu są dwa jeziora rynnowe, które znajdują się w obrębie miasta – Jezioro Barlewickie o powierzchni 60,7 ha oraz Jezioro Zajezierskie o powierzchni 50,1 ha, charakteryzujące się najwyższą głębokością w gminie (średnia 6,9 m, max. 24,6 m). Jezioro pełni funkcję kąpieliska miejskiego, jakość wód spełnia wymogi kąpieliskowe. Na terenie całej gminy pierwotny reżim wód powierzchniowych został zaburzony za sprawą zmian antropogenicznych, spowodowanych osuszaniem terenów, melioracją rzek oraz gęstą siecią kanałów i rowów melioracyjnych.

Tereny zieleni w mieście stanowią: Park Miejski w Sztumie, zieleńce, trawniki, skwery, ciągi zieleni przyulicznej, jak również zieleń cmentarna. W mieście zlokalizowane są także dwa zespoły ogródków działkowych – ROD przy ul. Kasprowicza „Relaks” oraz ROD przy ul. Kopernika i Czarnieckiego.

W gminie Sztum wpływ na jakość powietrza mają zarówno więksi emitorzy zanieczyszczeń – duże zakłady przemysłowe oraz wielkogabarytowe kotłownie, jak i lokalne kotłownie, paleniska domowe, wysypiska odpadów oraz oczyszczalnia ścieków. Kolejnym sposobem przedostawania się zanieczyszczeń do środowiska jest emisja liniowa powstająca w otoczeniu dróg o wysokim natężeniu ruchu kołowego. W przypadku miasta Sztum i obszaru rewitalizacji nasilenie emisji wiąże się z lokalizacją na przewężeniu między jeziorami, gdzie koncentruje się zabudowa oraz przebiega odcinek drogi krajowej nr 55 łączącej Nowy Dwór Gdański w województwie pomorskim ze Stolnem w województwie kujawsko-pomorskim.

Występują również zagrożenia związane z zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych i rolniczych przedostającymi się do cieków i zbiorników wodnych. Odrębną kwestią jest potrzeba utylizacji odpadów z wyrobów azbestowych.

PROBLEMY SFERY ŚRODOWISKOWEJ NA OBSZARZE REWITALIZACJI

W przypadku sfery środowiskowej centralnie położony w gminie obszar rewitalizacji nosi znamiona kryzysu – jest to spowodowane gorszą jakością powietrza niż na terenach otwartych, wyższą temperaturą niż na obrzeżach – w mniej zabudowanych częściach miasta i poza terenem zurbanizowanym (wyspy ciepła), hałasem generowanym przez ruch samochodowy na głównych ulicach, czy też dużą koncentracją azbestu.

Wskaźnikiem obrazującym problem zanieczyszczenia powietrza wskutek funkcjonowania lokalnych kotłowni i palenisk domowych jest liczba lokali ogrzewanych piecami węglowymi, generujących tzw. niską emisję. W przypadku jednostek strukturalnych wchodzących w skład obszaru rewitalizacji, 3 spośród 4 jednostek znamionuje sytuacja kryzysowa (liczba lokali ogrzewanych piecami węglowymi przewyższająca średnią dla gminy Sztum = 1,30 / 100 m²), dotyczy to jednostek nr 2, 5 i 7, gdzie występują powyżej 2 takie lokale na 100 mieszkańców (max. w jednostce nr 2 = 2,87 lokali / 100 m²). Wskutek tego obszar śródmiejski Sztumu negatywnie wyróżnia się pod względem stężenia pyłów zawieszonych, wywierających negatywny wpływ na zdrowie, szczególnie dzieci, osób starszych, osób chorych na choroby płucne czy alergie.

Problem ten jest zauważalny, pomimo że osiedla wielorodzinne, a także wybrane osiedla jednorodzinne zlokalizowane w centralnej części miasta oraz budynki

usługowe zasilane są z miejskiej sieci ciepłowniczej. W mieście Sztum wszystkie budynki spółdzielni mieszkaniowych są podłączone do systemu zasilania ciepłem firmy Veolia Sp. z o.o. Na obszarze rewitalizacji (jednostka nr 7) działa Ciepłownia w Sztumie, która opalana jest miałem węglowym – łączna moc nominalna 3 zainstalowanych kotłów wynosi 18,64 MW. Mapa sieci zasilania ciepłem firmy Veolia Sp. z o.o. przedstawiona jest na Rys. 3. Budynki mieszkalne jednorodzinne są jednak ogrzewane głównie ze źródeł indywidualnych. Średni wiek kotła to około 7 lat. Część mieszkańców posiada wciąż piece kaflowe. W skali gminy około 70% budynków mieszkalnych jednorodzinnych posiada urządzenia grzewcze niespełniające norm ekologicznych – głównie kotły na paliwa stałe, aczkolwiek udział ten jest największy na terenach wiejskich.

Rys. 3. Mapa sieci ciepłowniczej w mieście Sztum

Źródło: „Plan działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu dla Miasta i Gminy Sztum do 2030 roku”, na podstawie danych VEOLIA PÓŁNOC Sp. z o.o.

Obecność intensywnej zabudowy i duży ruch samochodowy spoza obszaru generowany przez usługi obecne w centrum oraz funkcję tranzytową drogi krajowej nr 55 (ul. Sienkiewicza, Mickiewicza, Jagiełły i Kwidzyńska), przecinającej obszar rewitalizacji, sugerują występowanie podwyższonych poziomów zanieczyszczeń, w szczególności w sezonie zimowym. Diagnoza istniejącego stanu w zakresie jakości powietrza na terenie wskazuje, że główną przyczyną przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 jest emisja powierzchniowa, ale także napływ zanieczyszczeń spoza obszaru gminy.

Analizy oparte na „Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie pomorskim”, opracowanej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku, wykazują, że Gmina Sztum doświadcza przekroczeń stężeń następujących szkodliwych związków: tlenków azotu, benzopirenów – B(a)P, pyłów zawieszonych – PM 10, PM 2,5. Głównymi ich przyczynami są przede wszystkim emisje związane z indywidualnym grzaniem budynków oraz, w mniejszym stopniu, emisje pochodzące z transportu kołowego.

Na obszarze rewitalizacji występuje także duża ilość wyrobów zawierających azbest, który był głównie używany do produkcji materiałów izolacyjnych – pokryć rur, kotłów czy poszyc dachowych. W tym przypadku stan kryzysowy został zidentyfikowany w 3 spośród 4 jednostek strukturalnych wchodzących w skład obszaru, co oznacza, że przekroczona została wartość referencyjna (średnia dla miasta = 7,54) dla wskaźnika „powierzchnia wyrobów zawierających azbest w m² powierzchni jednostki”. Mniejsze przekroczenia dotyczą jednostek nr 7 (8,49) i nr 2 (10,21), natomiast największe jednostki nr 4 (wskaźnik 41,12), co oznacza, że wartość referencyjna została przekroczona ponad czterokrotnie.

Dodatkowo w ramach „Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i delimitacji na terenie Miasta i Gminy Sztum” obliczono wskaźnik udziału niezagospodarowanych przestrzeni publicznych i półpublicznych w przestrzeni jednostek strukturalnych, który miał obrazować występowanie terenów potencjalnie narażonych na występowanie dziko składowanych odpadów czy też stref, gdzie wcześniejsze użytkowanie uległo degradacji, np. wskutek zaniedbania terenów zieleni miejskiej bądź degradacji i dekapitalizacji zabudowy. Jak pokazało badanie, wartości wskaźnika na obszarze rewitalizacji wielokrotnie przekroczyły wartość referencyjną (średnią) dla gminy.

Zurbanizowany obszar rewitalizacji jest wrażliwy na zachodzące zmiany klimatu, aczkolwiek nie występują na nim wody płynące zwiększające ryzyko powodzi i podtopień. Podtopienia i zalewanie ulic spowodowane bezpośrednimi opadami mogą jednak stanowić wyzwanie dla istniejącej kanalizacji deszczowej, ponieważ duże

powierzchnie uszczelnione nie są w stanie pełnić funkcji retencyjnych. W przypadku deszczów nawalnych istnieje ryzyko powstawania podtopień szczególnie w gęsto zabudowanej części miasta, w tym na obszarze rewitalizacji, o krótkotrwałym i lokalnym charakterze. Problem ten jest częściowo mitygowany przez sąsiedztwo dużych zbiorników wodnych – jezior pełniących funkcję retencyjną.

Uszczelnione nieprzepuszczalne powierzchnie – ulice i place i tereny produkcyjno-składowe to obszary, które w ciepłych porach roku silnie się nagrzewają. Potęgują one występowanie miejskiej wyspy ciepła, która w okresie letnim będzie prowadzić do występowania podwyższonych temperatur. W przypadku obszaru rewitalizacji zjawisko miejskiej wyspy ciepła nie występuje w dużej skali, natomiast mogą pojawiać się lokalne, krótkotrwałe wyspy ciepła na fragmentach z dużym udziałem powierzchni zabudowanej i uszczelnionej. Mogą one stanowić pewną uciążliwość i wpływać na stan zdrowia szczególnie dla osób starszych, których udział na obszarze rewitalizacji (w jednostkach strukturalnych 2, 4 i 7) jest wyższy niż w innych częściach miasta, a także wyższy niż na niemal całym obszarze gminy. Drugą grupą wysoce wrażliwą na zjawiska związane ze zmianami klimatu są najmniejsze dzieci (do 5 r.ż.). Choć podatność infrastruktury zdrowia i pomocy społecznej na skutki zmian klimatycznych ocenia się na średnim poziomie, należy jednak dodatkowo uwzględnić łagodzący wpływ sąsiedztwa obydwu jezior na mikroklimat obszaru rewitalizacji.

POTENCJAŁY SFERY ŚRODOWISKOWEJ NA OBSZARZE REWITALIZACJI

Główną zaletą obszaru rewitalizacji pod względem środowiskowym jest sąsiedztwo dwóch jezior, które stanowią strefę rekreacji i wypoczynku – obecność dużych tafli wodnych działa kojąco na psychikę człowieka. Ponadto jeziora pełnią ważną funkcję retencyjną. Drugim walorem obszaru jest stosunkowo duża ilość zieleni, która obniża temperaturę i pozwala latem uniknąć bezpośredniej ekspozycji na słońce. Zieleni, szczególnie większe drzewa, także usuwają zanieczyszczenia powietrza. Co prawda, Park Miejski w Sztumie (o powierzchni 15,00 ha) mieści się poza obszarem rewitalizacji, jednak leży w jego bezpośrednim sąsiedztwie. W związku z tym usługi ekosystemowe pełnione przez obszar parku, tj. funkcje estetyczne i kulturalne oraz związane z regulacją środowiska przyrodniczego w mieście pozytywnie oddziałują również na funkcje obszaru rewitalizacji. Dużą rolę w obniżaniu temperatury pełnią także szpalery drzew, które rosną wzdłuż ulic oraz na nabrzeżach Jeziora Sztumskiego i Jeziora Barlewickiego. Choć obszar rewitalizacji posiada korzystne uwarunkowania środowiskowo-przyrodnicze oraz realizuje inwestycje związane z błękitno-zieloną infrastrukturą, jednak znajdują się tu tereny oraz obszary wymagające zagospodarowania czy modernizacji.

Za ważny potencjał w tej sferze należy też uznać dużą wiedzę władz samorządowych na temat zachodzących zmian klimatu oraz stosowania rozwiązań prośrodowiskowych. Już w roku 2015 Burmistrz Miasta i Gminy Sztum przystąpił do Porozumienia między Burmistrzami dla zrównoważonej gospodarki energetycznej na szczeblu lokalnym – największego na świecie oddolnego ruchu władz lokalnych i regionalnych na rzecz lokalnego klimatu i energii – deklarując do roku 2020 redukcję emisji CO₂ i zużycia energii o 20% oraz wzrost energii pochodzącej z OZE o 20% (tzw. cel 3x20). Cele te zostały przez gminę zrealizowane. Kolejnym krokiem było podpisanie w 2020r. deklaracji przystąpienia do Porozumienia Burmistrzów na rzecz klimatu i energii, w którym gmina zobowiązała się do wsparcia procesu realizacji unijnego celu polegającego na redukcji emisji gazów cieplarnianych o 40%. Sygnatariusze porozumienia zobowiązali się do przesłania planu SECAP w ciągu 2 lat od daty podjęcia decyzji o przystąpieniu – gmina Sztum spełniła ten wymóg, opracowując Plan działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu dla Miasta i Gminy Sztum do roku 2030. Władze miasta i gminy oraz urzędnicy magistratu zdają sobie sprawę z konieczności zwiększenia odporności i podjęcia działań na rzecz adaptacji do nadchodzących zmian. Świadczy o tym aktywność samorządu w ostatnich latach, wyrażająca się w przyjęciu przez Radę Miejską w Sztumie:

1. Planu działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu dla Miasta i Gminy Sztum do 2030 roku⁹ – (uchwała nr XLI.358.2022 z dnia 23 lutego 2022 r.);
2. Strategii Rozwoju Elektromobilności dla Miasta i Gminy Sztum na lata 2020-2035 (uchwała nr XIII.178.2020 z dnia 26 sierpnia 2020 r.);
3. Gminnego Programu Niskoemisyjnego dla Miasta i Gminy Sztum na lata 2020-2024 (uchwała nr XXV.200.2020 z dnia 28 października 2020 r.);
4. Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Sztum na lata 2020-2023 z perspektywą na lata 2024-2027 (uchwała nr XXVI/207/2020 z dnia 19 listopada 2020 r.);
5. Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Sztum (uchwała nr XLV.408.2022 z dnia 29 czerwca 2022 r.).

Ponadto gmina porządkuje zagadnienia związane z gospodarowaniem odpadami azbestowymi w ramach Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, co zostało wyrażone przyjęciem Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Sztum wraz ze szczegółową inwentaryzacją (uchwała nr XXVI/208/2020 z dnia 19 listopada 2020 r.). Dokumenty, regulujące kwestie środowiskowe odnośnie do całej gminy, stanowią elementy ogólnogminnej polityki,

---

⁹ tzw. SECAP (ang. Sustainable Energy and Climate Action Plan)

która stanowi ważne dopełnienie działań podejmowanych na obszar rewitalizacji w ramach polityki rewitalizacyjnej.

„Plan działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu dla Miasta i Gminy Sztum do 2030 roku” – tzw. *SECAP* to dokument formułujący długoterminową wizję zrównoważonego rozwoju energetycznego i klimatycznego miasta, wyznaczający konkretne cele w zakresie redukcji zużycia energii i emisji CO₂ oraz adaptacji do zmian klimatu i poprawy życia mieszkańców, a także prezentujący działania i środki, które umożliwią osiągnięcie tych celów.

W ramach *Gminnego Programu Niskoemisyjnego* gmina Sztum zaplanowała szereg działań przedsięwzięć niskoemisyjnych, do których należą: termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, montaż odnawialnych źródeł energii na budynkach użyteczności publicznej, termomodernizacja budynków komunalnych. Gmina wspiera mieszkańców w aplikacji do programów dotacyjnych „Czyste Powietrze” i „Ciepłe Mieszkanie” prowadząc punkt informacyjno-konsultacyjny, w którym można uzyskać informacje oraz złożyć wnioski o dofinansowanie na wymianę nieekologicznych źródeł ciepła i termomodernizację budynków.

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Sztum prezentują bilans energetyczny miasta i gminy, zawierają prognozy dotyczące zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i gaz oraz możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Strategia Rozwoju Elektromobilności zakłada stopniowe wdrażanie nowych rozwiązań dla elektromobilności – poza budową infrastruktury wspierającej (bezpiecznych przejść dla pieszych, udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami, budowy ścieżek rowerowych, infrastruktury technicznej i parkingów dla rowerów powstaną punkty ładowania samochodów elektrycznych, zostaną zakupione miejskie rowery elektryczne, wymiana floty samochodów gminnych na elektryczne. Działania uzupełnione zostaną promocją elektromobilności wśród mieszkańców.

Program ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Sztum na lata 2020-2023 z perspektywą na lata 2024-2027 zakłada ponadto i programuje działania związane z różnymi sferami – obszarami interwencji. Wśród nich, w odniesieniu do miasta Sztum, a więc i obszaru rewitalizacji, warto wymienić: w zakresie ochrony przyrody – wzrost liczby nowych nasadzeń i zabiegi pielęgnacyjne drzew, utworzenie nowych zieleńców, kampanie społeczne; w zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej – modernizację sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, budowę nowych ujęć wody; w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza – wymianę indywidualnych systemów grzewczych, rozbudowę sieci gazowej, termomodernizację budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych, instalację paneli fotowoltaicznych, modernizację

i budowę dróg oraz ścieżek rowerowych; w zakresie gospodarki odpadami – usuwanie wyrobów zawierających azbest, ograniczanie ilości odpadów komunalnych i przemysłowych, selektywną zbiórkę odpadów, kampanie informacyjne; w zakresie ochrony przed poważnymi awariami – wprowadzenie systemu wczesnego ostrzegania, nadzór nad zakładami przemysłowymi.

Odrębnym ważnym zadaniem, mającym wpływ na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery, ograniczenie hałasu, poprawę stanu bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji jest planowana budowa obwodnicy drogowej wokół miasta. Projektowana obwodnica powstanie w ciągu drogi krajowej nr 55. Obecnie ruch tranzytowy przebiega przez obszar rewitalizacji, czyli centrum miasta. Głównym celem inwestycji jest wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum miejscowości. Dzięki temu nastąpi odciążenie układu komunikacyjnego i zostanie poprawiona płynność ruchu na obszarze rewitalizacji i w całym mieście. Realizacja zadania przyczyni się do poprawy komfortu życia mieszkańców obszaru rewitalizacji w aspekcie bezpieczeństwa, hałasu i zanieczyszczeń związanych z ruchem komunikacyjnym.

Poniżej zaprezentowano zbiorczo wartości wskaźników dotyczących sfery środowiskowej w poszczególnych jednostkach strukturalnych oraz całego obszaru rewitalizacji w odniesieniu do średniej referencyjnej dla gminy Sztum. Kolorem wyróżniono jednostki, w których nastąpiły przekroczenia wartości wskaźników powyżej wartości referencyjnej – średniej dla gminy.

Tab. 9. Zestawienie wskaźników sfery środowiskowej wskazującej stan kryzysu na obszarze rewitalizacji – na podstawie danych z 2021 r.

Wskaźniki odnoszące się do sfery środowiskowej	Jednostka 2	Jednostka 4	Jednostka 5	Jednostka 7	Ogółem dla całego obszaru rewitalizacji	Średnia dla gminy Sztum
Powierzchnia wyrobów zawierających azbest w m ² w powierzchni jednostki	10,21	41,12	2,56	8,49	42,07	7,54
Liczba lokali ogrzewanych piecami węglowymi w szt. na 100 osób	2,87	1,14	2,45	2,55	2,13	1,30
Udział niezagospodarowanych przestrzeni publicznych i półpublicznych w m ² w przestrzeni jednostki	1065,73	310,71	1253,46	378,01	1365,26	16,47
Liczba przekroczonych wskaźników	3/3	2/3	2/3	3/3	3/3	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Sztum

Fot. 7. Bulwar zamkowy nad Jeziorem Zajezierskim

Źródło: Miasto i Gmina Sztum

Fot. 8. Zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych Jeziora Zajezierskiego

Źródło: Miasto i Gmina Sztum

Fot. 9. Tereny zielone przy średniowiecznej fosie w Sztumie

Źródło: Miasto i Gmina Sztum

Fot. 10. Szpalery drzew i tereny zielone wzdłuż ulic na obszarze rewitalizacji

Źródło: Miasto i Gmina Sztum

POTRZEBY OBSZARU REWITALIZACJI W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ

Główne potrzeby obszaru rewitalizacji w sferze środowiskowej wynikają bezpośrednio ze zdiagnozowanych problemów w tej dziedzinie. Należą do nich:

- zła jakość powietrza generowana przez przestarzałe systemy grzewcze i ruch samochodowy w mieście, jak i na obszarze rewitalizacji, potęgowana przez bariery przestrzenne uniemożliwiające swobodny przepływ mas powietrza,

- duża ilość wyrobów koniecznych do utylizacji, zawierających szkodliwy dla zdrowia ludzi azbest,
- okresowo występujące problemy związane z retencją wody wynikające z zachodzących zmian klimatycznych – deszczami nawalnymi powodującymi podtopienia i zalewanie ulic – w miejscach powierzchni nieprzepuszczalnych i niewydolnej kanalizacji deszczowej,
- występowanie na obszarze rewitalizacji dużych powierzchni utwardzonych, prowadzących do nagrzewania się przestrzeni.

W opinii mieszkańców gminy (badanie ankietowe przeprowadzone w ramach konsultacji społecznych „Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Sztum”) ponad połowa respondentów (60%) zauważa większe problemy dotyczące środowiska naturalnego na wyznaczonym obszarze rewitalizacji w porównaniu do innych części gminy.

W związku z powyższym główne potrzeby jednostek obszaru rewitalizacji w sferze środowiskowej powinny dotyczyć dalszego zwiększania powierzchni zieleni przez nasadzenia, a także zwiększania powierzchni przepuszczalnych. Do innych działań naprawczych związanych z koniecznością adaptacji do zmian klimatu jest przeciwdziałanie podtopieniom i zalewaniu ulic związane z wykorzystaniem istniejącej błękitnej infrastruktury w postaci dużych zbiorników wodnych obydwu jezior i modernizacji kanalizacji deszczowej. Część z tych działań, odbywających się poza obszarem rewitalizacji, będzie należeć do ogólnomiejskiej polityki, ale pośrednio będzie też mieć wpływ na obszar rewitalizacji.

Jeśli chodzi o działania na rzecz poprawy jakości powietrza, należy kontynuować wymianę przestarzałych pieców, wprowadzać rozwiązania z zakresu termomodernizacji w budynkach użyteczności publicznej oraz mieszkalnych wielorodzinnych i jednorodzinnych, a także ograniczać ruch samochodowy w centrum. Trzeba dodać, że działania powinny być jednocześnie prowadzone w skali całego miasta, co będzie też mieć przełożenie na polepszenie sytuacji na obszarze rewitalizacji. Realizacja planów związanych z budową obwodnicy miasta w celu wyprowadzenia ruchu związanego z drogą krajową nr 55 będzie sprzyjać realizacji zakładanych celów środowiskowych na obszarze rewitalizacji.

Do innych potrzeb należy zaliczyć dalsze usuwanie wyrobów zawierających azbest na obszarze rewitalizacji.

Podsumowując, działania naprawcze, które może podjąć samorząd w sferze środowiskowej na obszarze rewitalizacji, pozwolą na ograniczenie tylko części zdiagnozowanych problemów, np. zmniejszenia wysp ciepła, lokalnego zwiększenia retencji czy usuwania niebezpiecznego dla zdrowia azbestu. Przy działaniach

prowadzonych na rzecz błękitno-zielonej infrastruktury na obszarze rewitalizacji ważne jest, aby wpisywały się one w ogólną politykę miasta związaną ze zmianami klimatycznymi i koniecznością zwiększenia odporności miejskiej na zmiany klimatu.

Inne problemy muszą być sukcesywnie rozwiązywane w skali całego miasta, w tym prowadzone na obszarze rewitalizacji – bez całościowych działań nie uda się bowiem skutecznie rozwiązać kwestii poprawy jakości powietrza, hałasu czy podtopień.

Działania w sferze środowiskowej powinny więc być ściśle zintegrowane i powiązane z innymi działaniami prowadzonymi w skali ogólnomiejskiej, gminnej, a nawet regionalnej. Eliminacja części problemów, np. zanieczyszczeń powietrza, wyłącznie na obszarze rewitalizacji nie będzie skuteczna bez poprawy jakości środowiska w innych częściach miasta i gminy.

2.2.4. SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA SFERY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ W MIEŚCIE I GMINIE SZTUM ORAZ NA OBSZARZE REWITALIZACJI

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji ocena sfery przestrzenno-funkcjonalnej obszaru rewitalizacji obejmuje spektrum zagadnień, które dotyczą niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych.

Miasto Sztum jest ośrodkiem lokalnym skupiającym usługi i instytucje o charakterze podstawowym i ogólnogminnym, a także szereg instytucji i placówek świadczących usługi w skali powiatowej, ponieważ tu znajduje się również siedziba powiatu sztumskiego. Miasto spełnia także funkcję regionalnego ośrodka turystycznego, gdzie główną atrakcją stanowi XIV-wieczny zamek krzyżacki (obecnie oddział Muzeum Zamkowego w Malborku) oraz układ urbanistyczny wraz z pozostałościami murów obronnych i kościołami. Geograficznie miasto położone jest w północno-zachodniej części Pojezierza Iławskiego oraz w zachodniej części tzw. Ziemi Sztumskiej, której granice tworzy koryto Wisły i krótki odcinek rzeki Dzierzgoń. Otaczający miasto obszar gminy Sztum ma charakter dwudzielny – w większości jest on rolniczy (60% powierzchni gminy stanowią użytki rolne) i leży na wysoczyźnie morenowej. Zachodnia część gminy to obszar przeważnie zalesiony, położony na krawędzi

wysoczyzny morenowej i częściowo w rozwidleniu rzek Wisły i Nogatu, predysponowany do rozwoju funkcji turystyki i rekreacji.

Miasto Sztum stanowi dość rozczłonkowaną strukturę zurbanizowaną, z układem przestrzennym zdeterminowanym przez położenie geograficzne – w mieście znajdują się dwa jeziora Zajezierskie i Barlewickie, a najstarsza część zlokalizowana została na przesmyku lądu pomiędzy nimi. Przestrzennie miasto jest przede wszystkim rozwinięte na linii północ-południe, gdzie osią komunikacyjną jest droga krajowa nr 55 relacji Nowy Dwór Gdański– Malbork – Sztum – Kwidzyn – Grudziądz - Stolno (na obszarze rewitalizacji są to ulice Sienkiewicza, Mickiewicza i Jagiełły), a w części zachodniej miasta również przebiegająca z północy na południe linia kolejowa nr 207 z dworcem kolejowym, która zapewnia połączenie regionalne między Toruniem a Malborkiem (ponownie uruchomiona w 2021 r.). Trzecią istotną osią jest ulica Kochanowskiego w zachodniej części miasta, jednak jej otoczenie jest w mniejszym stopniu zagospodarowane.

Obszar rewitalizacji znajduje się w centrum funkcjonalnym miasta, które leży w jego części południowej, natomiast opiera się o północne brzegi Jeziora Zajezierskiego oraz o zachodnie brzegi Jeziora Barlewickiego. Przez jego środek przebiega DK nr 55. Śródmieście ma charakter wielofunkcyjny, pełni rolę zaplecza administracyjnego i usługowego dla Sztumu, a w zakresie zabudowy mieszkaniowej dominują tutaj obiekty wielorodzinne (Osiedle Sierakowskich, Osiedle nad Jeziorem, i inne zespoły mieszkaniowe). Znajdują się tutaj również najważniejsze obiekty zabytkowe – kompleks zamku krzyżackiego, kościół św. Anny. W południowo-wschodniej części miasta, poza obszarem rewitalizacji, znajduje się część miasta rozwinięta w miejscu inkorporowanej osady wiejskiej Barlewiczki, z Osiedlem Witosa. Na obrzeżach miasta dominuje ekstensywna zabudowa jednorodzinna – dotyczy to przede wszystkim północnej i północno-wschodniej części miasta. W Sztumie występują też tereny zabudowy przemysłowo-składowej, w szczególności w dwóch rejonach – w północno-zachodniej części miasta, w otoczeniu dworca kolejowego (zasadniczo poza obszarem rewitalizacji) oraz w centralnej części miasta – w obrębie jednostki zdegradowanej nr 7, tj. na obszarze rewitalizacji.

Dokumenty gminne definiują dostępność komunikacyjną miasta, a więc i obszaru rewitalizacji, w zróżnicowany sposób, zarówno określając bardzo dobre położenie Sztumu pod względem komunikacyjnym jako atut, jak i stwierdzając, że peryferyjne położenie miasta i gminy Sztum w województwie pomorskim znajdują odzwierciedlenie w ich niezbyt dobrej dostępności transportowej. Zdaniem autorów diagnozy bliżej jest do tego drugiego stwierdzenia, bowiem miasto cechuje się znacznym oddaleniem zarówno od autostrady A1 i A2, jak i drogi ekspresowej S7 (w

obu przypadkach jest to odległość około 40 km), z którymi powiązana jest poprzez drogi krajowe nr 55 (klasy G) i następnie nr 22 (klasy GP), krzyżujące się w Malborku. DK nr 55, prowadząca przez centrum oraz przesmyk pomiędzy jeziorami Zajezierskim i Barlewickim, przebiega po śladzie historycznego traktu nadwiślańskiego. Pozostałe drogi w gminie mają niższe kategorie i zaliczają się do dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

Linia kolejowa nr 207 ma znaczenie państwowe, rangi drugorzędnej, linia jest niezelektryfikowana, jednotorowa, łączy Toruń z Malborkiem przez Chełmżę, Grudziądz, Kwidzyn i Sztum, obsługiwana przez REGIO Przewozy Regionalne (około 10 przejazdów dziennie). Dojazd ze stacji Sztum do Malborka zajmuje około 15 min. Ponadto wschodnim obrzeżem gminy Sztum przebiega linia kolejowa nr 009 magistralna, dwutorowa, zelektryfikowana Warszawa – Gdańsk Główny z przystankiem Gronajny, obsługiwana przez PKP. Linie autobusowe obsługiwane są przez Latocha, AZ Rydwan, EWEMAR-AUTO oraz TL Lubiński (Operator Sztumskiej Komunikacji Publicznej) – wzdłuż głównych tras drogowych dla obsługi miasta, jak i większości obszaru wiejskiego gminy w zakresie lokalnych przewozów, głównie ruchu pracowniczego i szkolnego. Na wewnątrzgminną komunikację publiczną składa się 8 linii, a także działają prywatni przewoźnicy autobusowi Latocha, AZ Rydwan i EWEMAR-AUTO obsługujący miejscowości regionu. Na terenie gminy funkcjonuje komunikacja publiczna obsługująca zarówno tereny wiejskie, jak i miejskie. Sztumska Komunikacja Publiczna jest realizowana przez Operatora TL Lubiński, w ramach której aktualnie kursuje 8 linii autobusowych. Sztumski transport publiczny jest dofinansowywany z Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych o charakterze użyteczności publicznej. Wskutek tego gminna komunikacja zbiorowa jest zasadniczo dobra, ale wymaga dalszego rozwijania i integracji. Sieć ścieżek rowerowych w gminie jest stosunkowo słabo rozwinięta, składa się na nią około 25,5 km dróg rowerowych.

PROBLEMY SFERY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ NA OBSZARZE REWITALIZACJI

W przypadku sfery przestrzenno-funkcjonalnej obszar rewitalizacji, pomimo niezaprzeczalnych zalet wynikających z centralnego położenia, historycznego układu urbanistycznego, występowania przestrzeni publicznych, usług użyteczności publicznej i atrakcyjnych obiektów historycznych nosi pewne znamiona kryzysu, które dotyczą braku niektórych nowoczesnych rozwiązań typowych dla współczesnych ośrodków miejskich, a trudnych do wprowadzenia w przypadku zwartych historycznych centrów miast lub w przypadku ograniczonego budżetu miasta na inwestycje. Świadczą o tym wybrane wskaźniki diagnostyczne opracowane w ramach

„Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Sztum”.

Na obszarze rewitalizacji, a więc w centralnej strefie miasta występuje niedostateczne pokrycie obszaru przystankami komunikacji zbiorowej – wartość wskaźnika przystanków autobusowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest niższa od wartości średniej dla gminy (0,78). Stosunkowo najlepsza sytuacja występuje w jednostce strukturalnej nr 4, ale w pozostałych jednostkach zdegradowanych wartość wskaźnika jest 2-3 razy niższa od wartości referencyjnej – średniej. Oznacza to, że sieć komunikacji autobusowej w niedostatecznym stopniu zapewnia mieszkańcom miasta, w szczególności osobom starszym i o szczególnych potrzebach w zakresie dostępności, sprawne dotarcie do miejsc obsługi komunikacji zbiorowej.

Drugą analizowaną kwestią w zakresie obsługi komunikacyjnej była liczba przejść dla pieszych dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami, przeliczona w stosunku do ogólnej liczby przejść dla pieszych. Sytuacja w tym zakresie w skali całego miasta i gminy jest stosunkowo dobra, jednak wykazano, że w 2 spośród 4 jednostek strukturalnych obszaru rewitalizacji liczba takich przejść była niższa od średniej dla gminy (82%), przy czym w jednostce nr 5 bardzo nieznacznie (80%), natomiast w jednostce nr 7 w większym stopniu (67%). Oznacza to, że chociaż miasto podejmuje szereg działań w zakresie przystosowania obiektów do wymogów w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej dla osób ze szczególnymi potrzebami, włącznie ze sporządzonym i zatwierdzonym w 2020 r. „Planem działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami”, istnieją jeszcze luki do uzupełnienia w tym zakresie.

Kolejnym zagadnieniem wynikającym ze struktury użytkowania terenu w mieście Sztum, w szczególności na obszarze rewitalizacji, jest dostępność terenów wypoczynkowo-rekreacyjnych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych. W tym przypadku dostępność w zakresie dojścia, jak i ofertę rekreacyjną należy ocenić jako ogólnie dobrą ze względu na nabrzeża dwóch jezior (deptak miejski, plaża, wypożyczalnia sprzętu wodnego, place zabaw), strefę sportu i rekreacji w jednostce strukturalnej nr 4 (stadion miejski z bieżnią lekkoatletyczną, kort tenisowy, boisko Orlik), a także Park Miejski położony w bliskim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji. Brakiem jakiegokolwiek zagospodarowania wypoczynkowo-rekreacyjnego i sportowego charakteryzuje się jednostka zdegradowana nr 7, co jednak wynika ze specyfiki funkcjonalnej tego obszaru. Możliwe jest jednak stosunkowo sprawne dotarcie do obiektów rekreacji w jednostkach sąsiednich.

Przestrzenie publiczne w centrum miasta pełnią ważną funkcję zarówno dla mieszkańców obszaru, jak i osób odwiedzających. Ważną przestrzenią publiczną,

oprócz nabrzeży jezior i Parku Miejskiego (położonego w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji), jest Plac Wolności, zwany Rynkiem, usytuowany w jednostce zdegradowanej nr 2, w bezpośrednim sąsiedztwie kompleksu zamkowego, który został częściowo zrewaloryzowany i odnowiony. W szczególności prace prowadzone w latach 2011-2014 wiązały się z położeniem nowej nawierzchni z kostki brukowej na placu, montażem fontanny, źródła wodnego, wolnostojącego zegara, i innych obiektów małej architektury – ławek, osłon drzewek. Uporządkowano i atrakcyjnie zagospodarowano teren dawnej fosy miejskiej oraz obszerny plac po zakładzie komunalnym przy ul. Baczyńskiego. Obszar ten wymaga jednak dalszych prac w zakresie zwiększenia dostępności.

Niestety miasto Sztum zostało w dużym stopniu dotknięte zniszczeniami wojennymi, a szczególnie destrukcyjną działalnością Armii Czerwonej w okresie powojennym. Plac Wolności został zniszczony w 1945 r. w bardzo poważnym stopniu, ocalało jedynie kilka budynków. Podobna sytuacja dotyczyła jego otoczenia, którego większość odbudowano w formie modernistycznej zabudowy plombowej. Pomimo wojennych zniszczeń, a po części dzięki uwarunkowaniom topograficznym, zachowały się elementy historycznego układu starego miasta, jednak na większej części obszaru rewitalizacji w strukturze terenu widoczne są rozwiązania modernistyczne i powojenne osiedla mieszkaniowe z dużą ilością wolnej przestrzeni między blokami. Malowniczy układ krajobrazowy miasta harmonijnie wkomponowany między jeziorami został zakłócony przez powojenną formę odbudowy i rozbudowy. W sąsiedztwie zabudowy XIX-wiecznej lub na jej miejscu wybudowano bloki z wielkiej płyty i wolnostojące obiekty usługowe bez stylistycznych związków z otoczeniem, naruszające rytm istniejącej architektury lub założenia urbanistycznego. W ten sposób usytuowane zostały bloki przy ul. Mickiewicza oraz na Osiedlu nad Jeziorem. Wskutek chaotycznego, niekonsekwentnego rozwoju układu przestrzennego nastąpiła degradacja układu przestrzeni publicznych.

Ulice i przestrzenie publiczne, oraz towarzysząca im zabudowa na obszarze rewitalizacji są zachowane w zróżnicowanym stanie technicznym i estetycznym. Sytuacja taka dotyczy również kamienic w otoczeniu Placu Wolności, przy ul. Mickiewicza oraz przy ulicach ościennych, które niejednokrotnie są rozpoznawalne po uszkodzonych i zaniedbanych elewacjach (ponadto część pierzei zajmuje typowa zabudowa modernistyczna w formie bloków mieszkalnych wielorodzinnych). Część kamienic oraz bloków mieszkalnych w centrum miasta uległo degradacji zarówno w zakresie stanu elewacji, substancji budowlanej, jak i wewnętrznej infrastruktury technicznej, o czym świadczy m.in. liczba awarii sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na obszarze rewitalizacji (zagadnienie analizowane w ramach diagnozy sfery technicznej).

Stan techniczny dróg w centralnej części miasta jest stosunkowo dobry, a w ostatnich latach prowadzona była wymiana nawierzchni m.in. w ciągu DK nr 55 na ul. Jagiełły i Mickiewicza. Komfortowe poruszanie się pieszo po głównych arteriach miasta jest możliwe z uwagi na chodniki będące w większości w dobrym stanie technicznym. Gorszy stan nawierzchni dotyczy niektórych chodników na terenach osiedlowych, gdzie nie były one odnawiane w takim tempie jak przy głównych ulicach miasta. Podobnie nie była wymieniana nawierzchnia wielu ulic osiedlowych. Ławki umożliwiające odpoczynek w trakcie przemieszczania się dostępne są tylko w niektórych miejscach – w ciągach spacerowych nad jeziorami czy na terenach osiedlowych.

Obszary nabrzeżne jezior Zajezierskiego i Barlewickiego, a także otoczenie kompleksu zamkowego charakteryzują się wysokim stopniem zadrzewienia. Podobna sytuacja dotyczy otoczenia głównych ulic obszaru rewitalizacji jak ul. Reja (rejon szpitala – dawnych koszar) czy ul. Nowowiejskiego i Kochanowskiego (rejon cmentarza), którym towarzyszą szpalery drzew. Jednakże obszar ma potencjał do poprawy w zakresie udziału zadrzewienia na części ulic w szczególności terenów osiedlowych, na których latem może brakować zacienienia. Jeśli chodzi o przestrzeń publiczną, to ich jakość szczególnie w zachodniej części obszaru – w obrębie powojennych osiedli mieszkaniowych – jest dość niska. Trawniki i skwery wymagają prac ogrodniczych, chodniki i jezdnie – napraw, uporządkowania kwestii parkowania. Wyższą jakością i stanem utrzymania charakteryzują się nawierzchnie dróg i chodniki, a także trawniki (wewnętrzne – na prywatnych posesjach) na obszarach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, m.in. w rejonie ulic Czarnieckiego i Koniecpolskiego.

Gęstość ścieżek rowerowych na obszarze rewitalizacji jest niewystarczająca. Brak ścieżek rowerowych w centrum stanowi szczególnie problem w mniejszych miastach o zwartej strukturze, gdzie rower jest wygodną alternatywą dla samochodu. Tymczasem znaczna część obszaru rewitalizacji charakteryzuje się dużym ruchem samochodowym, generującym hałas, zanieczyszczenia powietrza i chaos przestrzenny. Często wobec braku miejsc parkingowych, szczególnie w tygodniu w godzinach pracy urzędów, sklepów czy punktów usługowych, napotyka się kierowców parkujących na dziko. Stojące w niewłaściwych miejscach samochody utrudniają ruch pieszym i przyczyniają się do chaosu przestrzennego.

Poniżej zaprezentowano zbiorczo wartości wskaźników dotyczących sfery funkcjonalno-przestrzennej w jednostkach strukturalnych obszaru rewitalizacji w odniesieniu do średniej referencyjnej dla całej gminy. Kolorem wyróżniono jednostki, w których nastąpiły przekroczenia wartości wskaźników powyżej wartości referencyjnej – średniej dla gminy

Tab. 10. Zestawienie wskaźników sfery przestrzenno-funkcjonalnej wskazującej stan kryzysu na obszarze rewitalizacji – na podstawie danych z 2021 r.

Wskaźniki odnoszące się do sfery przestrzenno-funkcjonalnej	Jednostka 2	Jednostka 4	Jednostka 5	Jednostka 7	Ogółem dla całego obszaru rewitalizacji	Średnia dla gminy Sztum
Odsetek osób mieszkających w odległości 10 min. dojazdu do obiektów kulturalnych	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	0,63
Liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych na 100 mieszkańców	0,14	1,22	0,45	0	0,55	0,51
Liczba budynków ujętych w GEZ na 100 mieszkańców	5,31	1,87	4,27	1,34	3,06	2,35
Liczba przejść dla pieszych dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami, w ich ogólnej liczbie	0,92	0,83	0,80	0,67	0,80	0,82

Wskaźniki odnoszące się do sfery przestrzenno-funkcjonalnej	Jednostka 2	Jednostka 4	Jednostka 5	Jednostka 7	Ogółem dla całego obszaru rewitalizacji	Średnia dla gminy Sztum
Liczba przystanków autobusowych na 100 mieszkańców	0,29	0,73	0,18	0,24	0,39	0,78
Powierzchnia terenów rekreacyjno-wypoczynkowych na 100 mieszkańców	880,45	3286,52	251,64	0	1281,86	881,15
Liczba przekroczonych wskaźników	4/6	1/6	5/6	4/6	3,6	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Sztum

---

POTENCJAŁY SFERY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ NA OBSZARZE REWITALIZACJI

Położony w centrum obszar rewitalizacji pod względem funkcjonalno-przestrzennym jest niewątpliwie dużym potencjałem mającym przełożenie nie tylko na wyprowadzenie tego terenu ze stanu kryzysowego, ale na przyszły rozwój całego miasta i gminy. Przede wszystkim zwraca uwagę układ przestrzenno-kompozycyjny najstarszej części położonej na przesmyku między dwoma jeziorami – starówki wraz z zespołem zamkowym – która jako cenny układ urbanistyczny została wpisana do rejestru zabytków województwa pomorskiego (decyzja z 1959 r.). Zespół zamkowy w Sztumie złożony z obiektów z czasów budowy zamku średniowiecznego posiada odrębny wpis do rejestru zabytków (decyzja z 2010 r.). Zespół letniej rezydencji mistrzów zakonu krzyżackiego stanowi dominantę w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta. Omawiany obszar objęty jest także strefami ochrony archeologicznej obszaru grodziska, zamku oraz starego miasta. Znajdują się tutaj dwa zabytkowe kościoły oraz budynki mieszkalne i mieszkalno-usługowe wpisane do rejestru zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków (GEZ) i wojewódzkiej ewidencji zabytków (WEZ).

Układ urbanistyczny starego miasta nie jest jedynym terenem o wartościach kulturowych na obszarze rewitalizacji, gdyż należy tutaj zaliczyć także zespół zakładu karnego (w jednostce nr 7), zespół dawnych koszar (w jednostce nr 4), gdzie znajduje się obecnie budynek szpitala i zespołu szkół. Warto zaznaczyć, że rezydujące na tych obszarach instytucje publiczne – szpital czy zakład karny – należą do największych pracodawców w gminie.

W kontekście harmonijnego rozwoju ważne jest zachowanie, a gdzie to możliwe, również odtworzenie historycznych wartości obszaru rewitalizacji, szczególnie terenu starego miasta. Wprowadzanie nowych rozwiązań czy to urbanistycznych, czy architektonicznych powinno odbywać się z poszanowaniem bogatej przeszłości miasta. W tym kontekście za zaletę należy uznać całkowite pokrycie tego terenu miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego „Centrum Miasta Sztum” z 2007 r. (z kolejnymi zmianami wprowadzanymi w latach 2012, 2018 i 2020). Studium gminy, jak i plan miejscowy przewidują na tym obszarze dalszy rozwój funkcji centrotwórczych lokalnych i ponadlokalnych oraz funkcji obsługi turystyki i uzupełniająco funkcji mieszkaniowej.

Za jeden z najważniejszych potencjałów obszaru rewitalizacji należy uznać rozległe przestrzenie publiczne terenów położonych nad jeziorami i w rejonie kompleksu

zamkowego, które w dużej mierze są już połączone w dogodne ciągi spacerowe. Spora część przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji wymaga jednak dalszych prac rewaloryzacyjnych, remontowych i modernizacyjnych, które m.in. powinny wpisywać się w zasady dostępności, w celu stworzenia warunków do rozwoju oferty rekreacyjno-wypoczynkowej dla mieszkańców obszaru, jak i turystów.

Funkcje rekreacyjne obszaru rewitalizacji pełni m.in. plaża miejska ze strzeżonym kąpieliskiem, z wypożyczalnią sprzętów wodnych (w tym m.in. kajaków, rowerów wodnych), boiskiem do piłki plażowej oraz z pełną infrastrukturą w postaci natrysków, toalet i gastronomią. Innym obiektem wykorzystywanym w celach sportowych jest Stadion Miejski w Sztumie, jak również pozostałe kompleksy, w tym kort tenisowy i Orlik. Możliwość aktywnego wypoczynku najmłodszych mieszkańców zapewniają położone na obszarze rewitalizacji urządzone place zabaw.

Centralnie położony, pełniący funkcje reprezentacyjne, publiczne i usługowe, obszar rewitalizacji wyróżnia się na tle miasta także pod względem bogatej infrastruktury społecznej. Znajduje się tutaj największa liczba obiektów pełniących takie funkcje.

Na obszarze rewitalizacji usytuowane są ważne gmachy publiczne, takie jak Urząd Miasta i Gminy Sztum, Szpital Wielospecjalistyczny w Sztumie, Komenda Powiatowa Policji, Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Mieszczą się tutaj również obiekty kultury, takie jak Zamek w Sztumie (Oddział Muzeum Zamkowego w Malborku), Sztumskie Centrum Kultury, Biblioteka SCK, Centrum Kultury Chrześcijańskiej Alyem (muzeum), Kino „Powiśle”, czy obiekty i instytucje z zakresu sportu i rekreacji – Stadion Miejski, KP „Olimpia Sztum”, „Orlik”, kort tenisowy, Klub Sportowy „Victoria”, wypożyczalnia sprzętu wodnego. W zabytkowym kościele św. Anny mieści się siedziba parafii rzymskokatolickiej.

Z innych obiektów infrastruktury społecznej, znajdujących się na obszarze rewitalizacji, warto wymienić: placówki edukacyjne, które pełnią funkcję ponadlokalną, skierowaną nie tylko do mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale także całego miasta oraz powiatu sztumskiego. Należy do nich przede wszystkim Zespół Szkół im. Kasprowicza, w którym mieści się Liceum Ogólnokształcące oraz Technikum nr 1, Szkoła Podstawowa nr 2 im. Maksymiliana Golisza (wraz z Publicznym Punktem Przedszkolnym), Publiczne Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 1 im. „Kubusia Puchatka”, Publiczny Żłobek w Sztumie, Niepubliczne Przedszkole nr 2 „Na Słonecznej Górcie” w Sztumie (do 31 sierpnia 2024 r.). Od dnia 1 września 2024 roku w budynku przy ul. Sienkiewicza 2 przedszkole będzie prowadzone przez inny podmiot. Podobnie do mieszkańców obszaru rewitalizacji, miasta, jak i całej gminy, a nawet powiatu, skierowane są usługi medyczne realizowane w placówkach zdrowia położonych na obszarze rewitalizacji. Należą do nich przede wszystkim wspomniane

Szpital Wielospecjalistyczny w Sztumie, a także NZOZ „Medicus”, NZOZ „Życie”, Centrum Psychiatrii, prywatne praktyki internistyczne, ginekologii, dermatologii, chirurgii onkologicznej i ogólnej, gabinet USG oraz kilka aptek.

Fot. 11. Układ urbanistyczny Miasta Sztum obejmujący centralnie położony obszar rewitalizacji

Źródło: Miasto i Gmina Sztum

Fot. 12. Układ urbanistyczny Plac Wolności

Źródło: Miasto i Gmina Sztum

Fot. 13. Układ urbanistyczny zespołu zamkowego

Źródło: Miasto i Gmina Sztum

Fot. 14. Układ Stadionu Miejskiego wraz z towarzyszącą infrastrukturą sportową

Źródło: Miasto i Gmina Sztum

Fot. 15. Deptak wzdłuż nabrzeży Jeziora Zajezierskiego

Źródło: Miasto i Gmina Sztum

Fot. 16. Osiedlowy plac zabaw

Źródło: Miasto i Gmina Sztum

Fot. 17. Dworzec kolejowy leżący na obszarze rewitalizacji

Źródło: Miasto i Gmina Sztum

POTRZEBY OBSZARU REWITALIZACJI W SFERZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Główne potrzeby obszaru rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej wynikają bezpośrednio ze zdiagnozowanych problemów w tej dziedzinie. Należą do nich:

- chaos przestrzenny związany z nieodbudowaniem części historycznego miasta po zniszczeniach wojennych i okresu powojennego, wprowadzeniem modernistycznej zabudowy w postaci bloków mieszkalnych z wielkiej płyty, wolnostojących konstrukcji budowlanych oraz nieużytków miejskich i wolnych przestrzeni pomiędzy blokami,
- niezadowalający lub zły stan techniczny części kamienic (obiektów XIX i XX-wiecznych), jeżeli chodzi o stan elewacji, substancji budowlanej i wewnętrznej infrastruktury technicznej w budynkach,
- przebiegająca przez miasto ruchliwa droga krajowa nr 55, warunkująca potrzeby ewentualnego wyprowadzenia ruchu tranzytowego na zewnątrz przez obwodnicę drogową miasta,
- mała liczba ścieżek rowerowych, niepołączonych w sieć dróg, która umożliwiałaby sprawne poruszanie się po obszarze rewitalizacji,
- nieporządek w użytkowaniu części obszaru rewitalizacji spowodowany nieskoordynowanym parkowaniem,
- dostępność obiektów publicznych i usługowych dla osób ze specjalnymi potrzebami, która w niektórych obiektach jest niezadowalająca, szczególnie w przypadku starszej zabudowy, trudnej do adaptacji,
- bariery przestrzenne, m.in. niewyremontowane chodniki, jezdnie, przejścia dla pieszych, wysokie krawężniki, uniemożliwiające osobom ze szczególnymi potrzebami sprawne i bezpieczne poruszanie się po obszarze rewitalizacji,

- zaniedbane, niskiej jakości tereny publiczne na części obszaru rewitalizacji.

Odpowiedzią na zdiagnozowane problemy są potrzeby obszaru rewitalizacji w sferze funkcjonalno-przestrzennej, które powinny dotyczyć dalszych prac modernizacyjnych w przestrzeniach publicznych, odnowienia elewacji i substancji budowlanej w kamienicach, renowacji jezdni i chodników – szczególnie zaniedbanych na terenach osiedlowych, wprowadzenia większej liczby użytecznych obiektów małej architektury m.in. ławek, do odpoczynku, szczególnie ważnych dla osób w starszym wieku i z niepełnoprównościami, jak również ogólnodostępnych toalet.

Do innych działań należą rozwiązania zwiększające dostępność przestrzenną, zwiększenie dostępności obiektów i infrastruktury społecznej, szczególnie tych zlokalizowanych w starszych budynkach, likwidację barier przestrzennych utrudniających poruszanie się osób ze szczególnymi potrzebami po obszarze rewitalizacji, poprzez działania takie jak zmniejszenie ruchu, obniżenie krawężników, wyremontowanie krawężników, jezdni, przejść dla pieszych.

Ważną kwestią jest dalsze porządkowanie ruchu kołowego na obszarze rewitalizacji – wobec chaosu przestrzennego związanego z zaparkowanymi w przypadkowych miejscach samochodach, hałasu i złej jakości powietrza, które one generują. Należy również rozwijać sieć ścieżek rowerowych, które pomogą w sprawnym i płynnym poruszaniu się po mieście. Wskazane jest prowadzenie działań edukacyjnych, promujących zdrowy tryb życia, transport publiczny i rowerowy. Powinny być to działania długofalowe i spójne z ogólnomiejską polityką mobilności, w szczególności przyjętą „Strategią Rozwoju Elektromobilności dla Miasta i Gminy Sztum na lata 2020-2035”. Promowanie nowoczesnych rozwiązań w zakresie niskoemisyjnej mobilności jest istotnym zagadnieniem w kontekście dużej liczby samochodów przemieszczających się tranzytem oraz parkujących na obszarze rewitalizacji.

Fot. 18. Zagospodarowanie podwórzy na obszarze rewitalizacji – stan aktualny

Źródło: Miasto i Gmina Sztum

2.2.5. SFERA TECHNICZNA

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA SFERY TECHNICZNEJ W MIEŚCIE I GMINIE SZTUM ORAZ NA OBSZARZE REWITALIZACJI

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji ocena sfery technicznej obszaru rewitalizacji obejmuje przede wszystkim analizę stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym mieszkaniowych, oraz rozwiązań technicznych dotyczących efektywności energetycznej, ochrony środowiska i kwestii dostępności tych obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Gmina posiada tereny przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne, wielorodzinne oraz inwestycje. Jest także przychylna rozwojowi budownictwa zabudowy mieszkaniowej szeregowej pod wynajem. W otoczeniu miasta zachodzi proces lokalnej suburbanizacji, uwarunkowany korzystniejszymi możliwościami do rozwoju budownictwa mieszkaniowego (szczególnie jednorodzinnego) oraz bliskością środowiska naturalnego, przy jednoczesnym zapewnieniu dobrych i stale

poprawiających się warunków komunikacyjnych. Miasto tworzy warunki do rozwoju budownictwa mieszkaniowego i uzbraja tereny przeznaczone pod te cele, w szczególności nad Jeziorem Barlewickim.

Jednakże do priorytetów procesu rewitalizacji należy co do zasady, a w przeciwieństwie do powyższych trendów, wzmocnienie roli rdzenia miasta w rozwijaniu budownictwa mieszkaniowego, zagospodarowanie nieużytków miejskich oraz poprawa standardów funkcjonowania istniejącego zasobu komunalnego, jak i budynków będących w zarządzie wspólnot mieszkaniowych. Pod tym kątem należy rozpatrywać analizę stanu technicznego zabudowy oraz uzbrojenia terenów w części śródmiejskiej Sztumu.

Średni czas oczekiwania na przydzielenie mieszkania socjalnego/komunalnego w gminie Sztum wynosi obecnie tylko jeden rok, co można uznać za wynik bardzo dobry na tle innych gmin w kraju. Dzieje się tak, chociaż liczba mieszkań socjalnych i komunalnych pozostających w zasobie gminy ulega zmniejszeniu, ze względu na prowadzoną sprzedaż lokali na rzecz najemców. Poprawy wymaga jednak stan techniczny udostępnianych budynków, zwłaszcza w zakresie polepszenia ich efektywności energetycznej i niskoemisyjności. Do tych zadań należą m.in. wymiana elektryki, wykonanie instalacji grzewczych w tym wymiana pieców, wymiana okien i drzwi, ocieplenie elewacji, izolacje pionowe fundamentów, eliminacja mostków termicznych, remonty dachów.

Narastającym problemem jest zadłużenie najemców mieszkań komunalnych występujące pomimo możliwości korzystania ze wsparcia w postaci dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego.

W skład zasobu mieszkaniowego gminy wchodzi lokala mieszkalne mieszczące się w budynkach stanowiących w całości własność gminy (233 lokale w 58 budynkach, z czego 35 położonych w mieście oraz 23 na terenach wiejskich) oraz lokale mieszkalne mieszczące się w budynkach wspólnot mieszkaniowych, w których gmina jest współwłaścicielem nieruchomości (230 lokali w 84 budynkach, z czego 72 położonych w mieście i 12 poza miastem). Na obszarze rewitalizacji znajdują się 24 budynki komunalne posiadające łącznie 99 lokali mieszkalnych należących do zasobu mieszkaniowego gminy. Na terenie objętym procesem rewitalizacji znajduje się 148 lokali komunalnych mieszczących się w 55 budynkach wspólnot mieszkaniowych.

Za pozytywne zjawisko należy uznać to, że zasób mieszkaniowy w gminie odnotowuje jednak powolny wzrost. Średnioroczne tempo zmian wynosi 35 nowych budynków mieszkalnych (+1,4%) oraz 23 lokali mieszkalnych (+0,4%). W latach 2017-2021 w gminie przybyło 134 obiekty mieszkalne oraz 70 mieszkań. Wskaźnik mieszkań na

1000 ludności ulega stałej poprawie i w 2020 r. osiągnął poziom 337, będąc poniżej średniej ogólnopolskiej (392) i wojewódzkiej (390) oraz powyżej przeciętnej zarejestrowanej w powiecie (317). Minimalnie zwiększyły się powierzchnie użytkowe mieszkań, w tym także przypadające na osobę (odpowiednio o 0,6 m² oraz 1 m²). Współczynnik izb w mieszkaniach nie odnotował wzrostu i wynosił 3,9 w 2020 r. Średnio mieszkanie zamieszkiwały 3 osoby, natomiast w pomieszczeniu 0,8 osób.

Standardowe wyposażenie techniczne lokali mieszkalnych także należy do dobrych – prawie wszystkie mieszkania mają dostęp do wodociągu (98,9%), są wyposażone w łazienkę (94,4%) i ustęp splukiwany (97,1%). Dostęp do centralnego ogrzewania posiada 87,9% lokali, natomiast gaz sieciowy jest dostępny w 55% mieszkań. Pod względem wskaźników opisujących wyposażenie mieszkań w instalacje techniczne odnotowuje się brak zmian w tym zakresie lub niewielką poprawę.

Budynki na terenie gminy Sztum, w tym obszarze rewitalizacji wymagają prac remontowych – co szczególnie dotyczy cennych obiektów zabytkowych, wybudowanych przed 1945 r.

Na obszarze rewitalizacji znajdują się łącznie 24 budynki komunalne (w tym 16 budynków znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków i Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków i 1 budynek wchodzący w skład Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków). Łącznie w skład tego zasobu wchodzi 21 budynków wybudowanych przed 1945 r. Stan techniczny tych budynków przedstawia się następująco:

- 1 budynek w stanie dobrym,
- 17 budynków w stanie dostatecznym,
- 6 budynków w stanie złym.

Z czego 99 lokali mieszkalnych wyposażonych jest w następujący system ogrzewania:

- 81 – ogrzewanie etażowe węglowe lub piec węglowy,
- 14 – centralne ogrzewanie z sieci,
- 1 – brak ogrzewania,
- 3 – ogrzewanie elektryczne.

Spośród 55 budynków wspólnotowych 21 z nich wybudowano przed 1945 r.

W skład tych budynków łącznie wchodzi 148 lokali komunalnych. Zidentyfikowano 40 mieszkań ogrzewanych na piec węglowy lub ogrzewanie etażowe węglowe, 15 lokali mieszkalnych podłączonych do centralnego ogrzewania, 5 mieszkań podłączonych do sieci gazowej i 1 mieszkanie ogrzewane elektrycznie.

Wyzwaniem jest także dostosowanie budynków do nowoczesnych rozwiązań z zakresu energooszczędności, zmniejszenia śladu węglowego i zwiększenia dostępności. W dużej mierze dotyczy to szczególnie zabudowy obszaru rewitalizacji,

który charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem obiektów ze względu na rok budowy, charakter, jak i stosunki własnościowe. Na terenie śródmiejskim występują bowiem zabytkowe obiekty wzniesione w różnych okresach.

Budynki mieszkalne na obszarze rewitalizacji należą do różnych właścicieli, w tym miasta, wspólnot mieszkaniowych i właścicieli prywatnych.

Fot. 19. Zróżnicowana zabudowa mieszkaniowa obszaru rewitalizacji

Źródło: Miasto i Gmina Sztum

PROBLEMY SFERY TECHNICZNEJ NA OBSZARZE REWITALIZACJI

Jeśli chodzi o sferę techniczną, to obszar rewitalizacji charakteryzuje się pewną kumulacją problemów w tej dziedzinie, natomiast nagromadzenie obiektów zabytkowych stanowi jednocześnie jego mocną stronę, która może okazać się dźwignią rozwojową tego terenu.

Przeprowadzone w ramach diagnozy delimitacyjnej badanie pokazało, że obszar rewitalizacji cechuje się zróżnicowaną skalą kryzysu w tej sferze – istnienie stanu kryzysowego. zostało odnotowane w przypadku 3 na 4 jednostki strukturalne obszaru rewitalizacji. W jednostce nr 4 nie odnotowano negatywnych przekroczeń wskaźników charakteryzujących te zjawiska.

Na plan pierwszy wysuwa się problem starego zasobu mieszkaniowego, będącego w złym stanie technicznym, który wymaga prac remontowych. Dotyczy to gminnych budynków wniesionych przed 1989 r. Problemy związane z tym zagadnieniem koncentrują się w jednostkach nr 2, 5 oraz 7. Podobna skala problemu występuje jeszcze w niewchodzącej w skład obszaru rewitalizacji jednostce strukturalnej nr 1, tj. na terenie Osiedla Witoso.

Na obszarze rewitalizacji znajduje się duża liczba budynków gminnych będących w złym stanie technicznym. Powodem tak dużego natężenia tego problemu jest to, że to właśnie w śródmieściu znajduje się najwięcej budynków będących własnością, współwłasnością lub w zarządzie miasta. Na zasób ten w większości składają się budynki wybudowane przed 1945 r., które z uwagi na wiek są w najgorszym stanie technicznym, wymagają większych nakładów finansowych, a często podlegają też ochronie konserwatorskiej.

Na obecny zasób miejski składa się 35 budynków komunalnych, w których znajduje się 130 mieszkań komunalnych – z tego 24 budynki gminne, posiadające 99 lokali mieszkalnych, są położone na obszarze rewitalizacji (76,15% lokalowego zasobu miejskiego). Budynki komunalne znajdują się w różnych częściach obszaru, głównie w jego centralnej części, w większej koncentracji występują przy ulicach: Chełmińskiej, Kochanowskiego, Koniecpolskiego, Mickiewicza, Nowowiejskiego, Osińskiego, Plebiscytowej, Reja, Sienkiewicza, Słowackiego i Związku Jaszczurczego.

Jeżeli chodzi o komunalne lokale mieszkalne w budynkach wspólnotowych, to na terenie miasta występują 72 wspólnoty mieszkaniowe a poza nim 12 (razem 84 wspólnot mieszkaniowych). Łącznie na terenie gminy występuje 230 gminnych lokali mieszkalnych zlokalizowanych we wspólnotach mieszkaniowych. Na terenie objętym procesem rewitalizacji znajduje się 148 lokali komunalnych, mieszczących się w 55 mieszkalnych budynkach wspólnotowych (64,35% udziału gminnych lokali komunalnych w wspólnotach mieszkaniowych). Przeważająca liczba budynków wspólnotowych znajduje się przy ulicach: Osińskiego, Nowowiejskiego, Galla Anonima, Związku Jaszczurczego, Chełmińskiej, Czarnieckiego, Jagiełły, Kopernika, Kasprowicza, Mickiewicza, Młyńskiej, Osiedla nad Jeziorem, Placu Wolności, Reja i Sienkiewicza. W ich przypadku remonty leżą w gestii wspólnoty, której gmina jest członkiem.

W ramach diagnozy sfery technicznej analizowano również stan infrastruktury doprowadzonej do budynków. W tym zakresie stwierdzono, że w jednostkach 2, 5 oraz 7 występują przekroczenia wskaźników w zakresie ponadnormatywnej liczby awarii sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w przeliczeniu na liczbę mieszkańców obszaru (podobna sytuacja cechowała jeszcze jednostkę strukturalną nr 1 – Osiedle

Witosa). W zakresie udziału dróg w złym stanie technicznym w łącznej długości dróg w jednostce, kryzysową sytuację (32% dróg wymagających remontów) stwierdzono jedynie w jednostce nr 5, a więc stan techniczny dróg na obszarze rewitalizacji jest relatywnie dobry.

Poniżej zaprezentowano zbiorczo wartości wskaźników dotyczących sfery technicznej w jednostkach strukturalnych obszaru rewitalizacji w odniesieniu do średniej referencyjnej dla całej gminy Sztum. Kolorem wyróżniono jednostki, w których nastąpiły przekroczenia wartości wskaźników powyżej wartości referencyjnej – średniej dla gminy.

Tab. 11. Zestawienie wskaźników sfery technicznej wskazującej stan kryzysu na obszarze rewitalizacji – na podstawie danych z 2021 r.

Wskaźniki odnoszące się do sfery technicznej	Jednostka 2	Jednostka 4	Jednostka 5	Jednostka 7	Ogółem dla całego obszaru rewitalizacji	Średnia dla gminy Sztum
Liczba budynków komunalnych wybudowanych przed 1989 r. na 100 osób	1,00	0,24	0,73	0,61	0,60	0,34
Udział dróg w złym stanie technicznym o łącznej długości dróg w jednostce	0%	10%	32%	19%	20%	21%
Liczba awarii sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na 100 osób	0,72	0,24	0,27	0,49	0,39	0,25
Liczba przekroczonych wskaźników	2/3	0	3/3	2/3	2/3	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Sztum”

POTENCJAŁY SFERY TECHNICZNEJ NA OBSZARZE REWITALIZACJI

Główny potencjał obszaru rewitalizacji jawi się jako bogate dziedzictwo kulturowe wynikające z długiej i bogatej historii miasta Sztum, który przez wieki rozwijał się harmonijnie wokół najstarszej jego części – zamku krzyżackiego i jego otoczenia. Założenie układu urbanistyczno-krajobrazowe jest dziś pod ochroną konserwatorską w formie wpisu do rejestru zabytków województwa pomorskiego (nr 72/N z 16.07.1959 r.).

Na obszarze rewitalizacji znajdują się także inne obiekty wpisane do tego rejestru, stanowiące szczególny walor i potencjał rozwojowy, który może i powinien stanowić bodziec do rozwoju nie tylko obszaru rewitalizacji, ale i całego miasta. Zasób ten poddawany jest od lat rewaloryzacji i restauracji, część z obiektów odzyskała blask w ramach wcześniejszych działań remontowych.

Do obiektów leżących na obszarze rewitalizacji, wpisanych do rejestru zabytków należą:

- zespół zamku krzyżackiego z XIV wieku (skrzydło południowe, skrzydło wschodnie, budynek bramny z mostem, mury obronne w wieżę więzienną i reliktem wieży czworobocznej),
- kościół parafialny pw. św. Anny z XV wieku,
- kościół poewangelicki z lat 1816-1818, obecnie rzymskokatolicki filialny pw. NMP Wspomożenia Wiernych,
- budynek sądu prokuratury z lat 1864-1866,
- willa z 1899 r.,
- cmentarz z przełomu XVII i XVIII wieku, z kaplicą grobową z połowy XIX wieku oraz ogrodzeniem,
- wieża ciśnień z początku XX wieku,
- cmentarz rzymskokatolicki z początku XX wieku.

Za potencjał obszaru rewitalizacji można też uznać istnienie dużego zasobu komunalnego (76,15% lokalowego zasobu miejskiego), pozwalającego gminie nie tylko na sprawne prowadzenie polityki mieszkaniowej na tym terenie, ale i kreowanie na nim trendów rozwojowych. Prowadzone od lat remonty budynków miejskich przekładają się na podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznych, całych ulic, zachęcając prywatnych właścicieli do poprawy technicznej i estetycznej swoich nieruchomości. W ramach planowania procesu rewitalizacji, w trakcie prac nad GPR MiG Sztum, odbyły się spotkania z przedstawicielami wspólnot mieszkaniowych, podczas których zostały zidentyfikowane najpilniejsze potrzeby remontowe w budynkach i problemy związane z ich bezpośrednim otoczeniem.

Fot. 20. Kościół parafialny pw. św. Anny z XV wieku

Źródło: Miasto i Gmina Sztum

Fot. 21. Kościół poewangelicki w Sztumie

Źródło: Miasto i Gmina Sztum

POTRZEBY OBSZARU REWITALIZACJI W SFERZE TECHNICZNEJ

Główne potrzeby obszaru rewitalizacji w sferze technicznej wynikają bezpośrednio ze zdiagnozowanych problemów w tej dziedzinie. Należą do nich:

- zasób komunalny w złym stanie technicznym, wymagający remontów,
- przeważający udział budynków wzniesionych przed 1970 r., które wymagają remontów,
- brak rozwiązań z zakresu energooszczędności, ochrony środowiska i dostępności w zasobie komunalnym, jak i w starszym zasobie należącym do właścicieli prywatnych czy spółdzielni,
- obiekty zabytkowe, które wymagają zwiększonych nakładów finansowych i organizacyjnych,

Potrzeby w sferze technicznej wiążą się z koniecznością kontynuacji prac remontowych w starszych obiektach położonych na obszarze rewitalizacji. Budynki należące do miasta, jak i właścicieli prywatnych, wymagają nie tylko poprawy czy odtworzenia elewacji, ale i nowoczesnych rozwiązań technicznych zwiększających odporność na zmiany klimatyczne, a więc rozwiązań zwiększających efektywność energetyczną, a zmniejszających ślad węglowy. O ile dzięki pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych gmina może prowadzić prace remontowe na własnym zasobie, o tyle udział wspólnot mieszkaniowych w procesie rewitalizacji zależy przede wszystkim od programów wparcia.

Wymagającymi podjęcia prac remontowych oraz – w niektórych przypadkach termomodernizacyjnych – są m.in. budynki mieszkalne położone przy ulicach: Jagiełły (6, 9), Galla Anonima (2, 3, 4, 6, 7, 9), Związku Jaszczurczego (2), Osińskiego (6, 14), Mickiewicza (22, 24), Sienkiewicza (4, 13, 16), Kasprowicza (1), Reja (1, 6, 6A, 12A, 17A, 19, 29, 29A-B, 31B-E, 37), Kościuszki (3), Nowowiejskiego (5, 7, 11, 14E-F, 14H, 14J, 18, 18A, 20), Lipowa (7), Sienkiewicza (36A-F), Sienkiewicza (38A-F), Czarnieckiego (1, 2, 9), Kopernika (1C), Koniecpolskiego (13) oraz przy Placu Wolności (19, 22A-C, 25, 26). W wielu przypadkach potrzeby modernizacyjne dotyczą również otoczenia budynków.

Podsumowując, można stwierdzić, że w świetle prowadzonych dotychczas działań w tej sferze istnieje potrzeba ich kontynuacji, mająca na celu zwiększenie całościowej poprawy stanu obiektów budowlanych na obszarze rewitalizacji.

Prawdziwym wyzwaniem jawi się zwiększenie dostępności do lokali mieszkalnych dla osób ze szczególnymi potrzebami. Wdrożenie rozwiązań z zakresu dostępności takich jak budowa wind jest nie tylko kosztowne, ale czasem niemożliwe, szczególnie w

obiektach zabytkowych. Wydaje się, że powinny to być rozwiązania wypracowane w ramach ogólnej polityki rozwojowej miasta.

2.2.6. SYNTEZA DIAGNOZY SZCZEGÓŁOWEJ OBSZARU REWITALIZACJI

Poniżej w formie tabelarycznej zostało przedstawione podsumowanie diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji w podziale na omówione powyżej sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną. Tabela zawiera zestawienie najważniejszych problemów zdiagnozowanych w każdej ze sfer wraz ze zidentyfikowanymi potencjałami i potrzebami. Podsumowanie to stanowi jednocześnie syntezę, która wpisuje się w wymóg art. 36 ust. 8 pkt 1 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawa wdrożeniowa), pozwalając uznać niniejszy program rewitalizacji za strategię IIT.

Tab. 12. Diagnoza szczegółowa obszaru rewitalizacji – podsumowanie problemów, potencjałów i potrzeb obszaru rewitalizacji

Problemy	Potencjały	Potrzeby
<p>Problemy - sfera społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> – Koncentracja zjawiska ubóstwa powiązanego z różnymi problemami, m.in. niezaradnością życiową, uzależnieniami, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemocą domową, która dotyczy całych rodzin oraz bezrobociem, w tym osób z niskim wykształceniem i biernością zawodową kobiet – Korzystanie z różnorodnych form pomocy społecznej przez mieszkańców obszaru rewitalizacji, wynikające z niskiego kapitału społecznego – Zjawisko przestępczości związane z wykroczeniami, przestępstwami oraz doświadczaniem przemocy, także domowej 	<p>Potencjały - sfera społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> – Aktywność części mieszkańców i podmiotów działających na rzecz pomocy społecznej, kultury i edukacji, w tym organizacji pozarządowych – Aktywność instytucji publicznych zajmujących się szeroko rozumianą pomocą społeczną i przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu – Szeroka oferta kulturalna wynikająca m.in. z działalności wielofunkcyjnego Sztumskiego Centrum Kultury oraz prężnie działający MGOPS podejmujący działania zarówno profilaktyczne, jak również oferujące wsparcie osobom dotkniętym przemocą domową – Występowanie zabytkowej architektury i miejsc symbolicznych, m.in. 	<p>Potrzeby - sfera społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> – Prowadzenie szeroko zakrojonej kompleksowej interwencji kierowanej do grup narażonych na marginalizację i wykluczenie społeczne prowadzące do ich aktywizacji zarówno społecznej, jak i zawodowej – Tworzenie miejsc spotkań, integracji społecznej w przestrzeniach publicznych a także rozwój usług społecznych w zakresie wspierania rodziny w środowisku lokalnym – Objęcie działaniami aktywizacyjnymi rodziny, w tym seniorów oraz dzieci i młodzież – Objęcie działaniami aktywizacyjnymi i edukacyjnymi młodzież oraz nieaktywne zawodowo kobiety – Wsparcie grup szczególnie wrażliwych, narażonych na trwałe

Problemy	Potencjały	Potrzeby
<ul style="list-style-type: none"> – Niekorzystne trendy demograficzne przekładające się na starzenie się lokalnej społeczności – Duża liczba osób starszych, z różnych działów wiekowych, wymagających innych rodzajów wsparcia – Wysoka liczba osób z niepełnosprawnościami i długotrwałymi chorobami, skoncentrowana w niektórych częściach obszaru rewitalizacji – Niska aktywność społeczno-kulturalna i obywatelska mieszkańców o niższym kapitale społecznym i narażonych na marginalizację 	<ul style="list-style-type: none"> średniowiecznego kompleksu zamkowego tworzących lokalną tożsamość – Szeroka oferta usług publicznych – Centrum życia społecznego z potencjałem do prowadzenia działań społecznych o charakterze aktywizacyjnym, kulturalnym i rekreacyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> wykluczenie społeczne z powodu wieku, płci, niepełnosprawności, chorób, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemocy domowej, trudności życiowych i osobistych – Potrzeba kontynuacji działań w oparciu o sprawdzone rozwiązania, instytucje i organizacje, a także poszukiwanie innowacji i nowych rozwiązań w zakresie prowadzonej polityki społecznej
<p>Problemy - sfera gospodarcza</p> <ul style="list-style-type: none"> – Stosunkowo niski poziom przedsiębiorczości wynikający ze 	<p>Potencjały - sfera gospodarcza</p> <ul style="list-style-type: none"> – Korzystne trendy gospodarcze i niski poziom bezrobocia 	<p>Potrzeby - sfera gospodarcza</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wypracowanie wsparcia dla przedsiębiorców w ramach polityki

Problemy	Potencjały	Potrzeby
<p>zróżnicowanych na tle miasta warunków do prowadzenia działalności przy zdecydowanej atrakcyjności inwestycyjnej części centralnych</p> <ul style="list-style-type: none"> – Obserwowany lokalnie proces stagnacji gospodarczej – Niestabilność firm działających na obszarze rewitalizacji prowadząca do relatywnie dużej rotacji podmiotów gospodarczych – Niewykorzystanie w pełni obszaru śródmiejskiego jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej – nie do końca dopasowana oferta sklepów i usług do potrzeb obszaru rewitalizacji, brak niektórych usług, w tym oferty spędzania wolnego czasu – Rosnący poziom ubóstwa związany z niską jakością życia części mieszkańców obszaru rewitalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> – Szczególna rola obszaru rewitalizacji w kontekście rozwoju przedsiębiorczości (baza infrastrukturalna, aktywa, obecność firm) – Relatywnie wysoka aktywność gospodarcza obszaru na tle gminy, skoncentrowana w centralnej części miasta – Potencjalni partnerzy społeczno-gospodarczy mający siedziby na obszarze rewitalizacji lub w jego sąsiedztwie – Obecność nowych podmiotów gospodarczych – Śródmiejskie, historyczne położenie, pełnienie kluczowych funkcji miastotwórczych oraz usytuowanie na obszarze rewitalizacji najważniejszej atrakcji turystycznej gminy 	<p>ogólnogminnej – programu współpracy z przedsiębiorcami</p> <ul style="list-style-type: none"> – Stworzenie nowych działań skierowanych do przedsiębiorców działających na obszarze, głównie jego reprezentacyjnej części – Wsparcie dla osób bezrobotnych, w szczególności nieaktywnych zawodowo kobiet i osób o niskich kwalifikacjach zawodowych – Poprawa wizerunku obszaru jako miejsca prestiżowego dla prowadzenia działalności gospodarczej, np. poprzez unowocześnienie wyglądu lokali i uporządkowanie chaosu przestrzennego w ich otoczeniu (szyldy, reklamy, banery) – Lepsze dopasowanie oferty handlowej i usługowej do potrzeb klientów,

Problemy	Potencjały	Potrzeby
<p>spowodowany problemami społecznymi, w tym negatywnymi zjawiskami społecznymi</p> <ul style="list-style-type: none"> – Przewaga mikroprzedsiębiorstw w strukturze działalności gospodarczych, jednorodność profilu firm – Nieestetyczny wygląd i otoczenie niektórych lokali użytkowych obniżające atrakcyjność gospodarczą obszaru – Niejednorodna, również słaba kondycja lokalnego biznesu stanowiąca barierę uniemożliwiającą inwestowanie w remonty lokali użytkowych, dostosowanie ich do nowych potrzeb klientów lub przebranżowienie się – Niedostatecznie rozwinięta sieć instytucji pozarządowych wspierających rozwój przedsiębiorczości oraz 	<ul style="list-style-type: none"> – Duża liczba lokali użytkowych – Atrakcyjne czynniki lokalizacyjne i dobra dostępność komunikacyjna na tle gminy 	<p>w szczególności rozwój oferty hotelowej i spędzania czasu wolnego</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozszerzenie oferty turystycznej obszaru – Wsparcie oraz promocja instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości oraz postaw przedsiębiorczości – Prowadzenie działań promocyjno-marketingowych promujących lokalną gospodarkę

Problemy	Potencjały	Potrzeby
<p>sprofilowanych na kwestie okołobiznesowe</p>		
<p>Problemy – sfera środowiskowa</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zanieczyszczenie powietrza generowane przez zakłady przemysłowe, przestarzałe systemy grzewcze i ruch samochodowy, spowodowane położeniem miasta w przewężeniu między jeziorami a drogą krajową nr 55 – Zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł komunalnych i rolniczych przedostające się do cieków i zbiorników wodnych – Występowanie na obszarze rewitalizacji wysp ciepła ze względu na wysoki stosunek uszczelnionych nieprzepuszczalnych powierzchni do powierzchni biologicznie czynnych 	<p>Potencjały – sfera środowiskowa</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sąsiedztwo dwóch jezior, które pełnią funkcję retencyjną, stanowią strefę rekreacji i wypoczynku oraz działają kojąco na psychikę ludzi – Stosunkowo duża ilość zieleni, w tym parków urządzonych, ulic obsadzonych drzewami na obszarze rewitalizacji i w jego sąsiedztwie – Wysoka świadomość samorządu związana z zachodzącymi zmianami klimatycznymi – Włączanie działań na rzecz błękitno-zielonej infrastruktury w projekty realizowane wcześniej na obszarze rewitalizacji w ramach procesu 	<p>Potrzeby – sfera środowiskowa</p> <ul style="list-style-type: none"> – Konieczność kontynuacji działań na rzecz poprawy jakości powietrza – wymiany przestarzałych pieców, termomodernizacji budynków użyteczności publicznej oraz mieszkalnych, ograniczenia ruchu samochodowego w centrum – Konieczność kontynuacji działań na rzecz zwiększenia powierzchni zieleni przez nasadzenia drzew, krzewów i trawy na obszarze rewitalizacji – Konieczność kontynuacji działań na rzecz zwiększenia retencji – powierzchni przepuszczalnych, zbiorników retencyjnych – Przeciwdziałanie podtopieniom i zalewaniu ulic związane z

Problemy	Potencjały	Potrzeby
<ul style="list-style-type: none"> – Występowanie dużej ilości wyrobów zawierających szkodliwy dla zdrowia azbest – Ryzyko krótkotrwałych i lokalnych podtopień spowodowanych nawałnymi deszczami, szczególnie w gęsto zabudowanej części miasta 	<p>rewitalizacji, jak i w całym mieście w ramach polityki ogólnorozwojowej</p>	<p>wykorzystaniem istniejącej błękitnej infrastruktury w postaci dużych zbiorników wodnych obydwu jezior i modernizacji kanalizacji deszczowej</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kontynuacja programu wymiany przestarzałych pieców grzewczych – Potrzeba dalszej utylizacji odpadów z wyrobów azbestowych
<p>Problemy - sfera przestrzenno-funkcjonalna</p> <ul style="list-style-type: none"> – Chaos przestrzenny związany z nieodbudowaniem części historycznej miasta po zniszczeniach wojennych i okresu powojennego, wprowadzeniem modernistycznej zabudowy w postaci bloków mieszkalnych z wielkiej płyty, wolnostojących konstrukcji budowlanych, nieużytków miejskich i wolnych przestrzeni pomiędzy blokami – Niezadawalający lub zły stan techniczny części kamienic (obiektów 	<p>Potencjały - sfera przestrzenno-funkcjonalna</p> <ul style="list-style-type: none"> – Układ przestrzenno-urbanistyczny historycznej części obszaru rewitalizacji o wysokich walorach kompozycyjnych (obszar rewitalizacji położony jest na przesmyku pomiędzy dwoma jeziorami – starego miasta, wraz z zabytkowym zespołem zamkowym) – Bogata infrastruktura społeczna – budynki administracji i usług społecznych publicznych i prywatnych 	<p>Potrzeby - sfera przestrzenno-funkcjonalna</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kontynuacja prac modernizacyjnych, remontowych i rewaloryzacyjnych sporej części przestrzeni publicznych w celu stworzenia warunków do rozwoju oferty rekreacyjno-wypoczynkowej dla mieszkańców obszaru, jak i turystów – Zwiększenie dostępności przestrzennej obszaru rewitalizacji, usuwanie barier przeszkadzających osobom ze szczególnymi potrzebami

Problemy	Potencjały	Potrzeby
<p>XIX i XX-wiecznych) w odniesieniu do stanu elewacji, substancji budowlanej i wewnętrznej infrastruktury technicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> – Prowadząca przez miasto ruchliwa droga krajowa nr 55, generująca uciążliwości dla mieszkańców i środowiska – Mała liczba ścieżek rowerowych, niepołączonych w sieć dróg, która umożliwiłaby sprawne poruszanie się po obszarze rewitalizacji – Nieporządek w użytkowaniu części obszaru rewitalizacji spowodowany nieskoordynowanym parkowaniem – Brak dostępności do obiektów publicznych i usługowych dla osób ze specjalnymi potrzebami, która jest niezadowalająca, szczególnie w obiektach starszej zabudowy, trudnej do adaptacji 	<ul style="list-style-type: none"> – Rozbudowana oferta kulturalna obszaru rewitalizacji – Dziedzictwo kulturowe obszaru jako ważna i integralna część tkanki urbanistycznej – Centralne położenie obszaru rewitalizacji na tle miasta – Rozległe przestrzenie publiczne terenów położonych nad jeziorami i w rejonie kompleksu zamkowego, które w dużej mierze są połączone w dogodne ciągi spacerowe 	<p>w sprawnym i bezpiecznym poruszaniu się, uspokojenie ruchu, obniżenie krawężników, wyremontowanie krawężników, jezdni, przejść dla pieszych</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie dostępności do budynków publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez usuwanie barier architektonicznych – Dalsze porządkowanie ruchu kołowego na obszarze rewitalizacji, w tym budowa nowych ścieżek rowerowych, sukcesywne rozwiązywanie problemów parkingowych – Prowadzenie działań edukacyjnych, promujących zdrowy tryb życia, transport publiczny i rowerowy oraz wdrażanie rozwiązań związanych ze zrównoważoną mobilnością – Ewentualne wyprowadzenie ruchu tranzytowego na zewnątrz przez

Problemy	Potencjały	Potrzeby
<ul style="list-style-type: none"> – Bariery przestrzenne, m.in. niewyremontowane chodniki, jezdnie, przejścia dla pieszych, wysokie krawężniki, uniemożliwiające osobom ze szczególnymi potrzebami sprawne i bezpieczne poruszanie się po obszarze rewitalizacji – Zaniedbane, niskiej jakości tereny publiczne na części obszaru rewitalizacji 		<p>obwodnicę drogową miasta (w kontekście uciążliwości przebiegającej przez miasto ruchliwej drogi krajowej nr 55)</p>
<p>Problemy - sfera techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> – Duży zasób komunalny w złym stanie technicznym, wymagający remontów – Przeważający udział budynków wzniesionych przed 1970 r., które wymagają podjęcia prac modernizacyjnych i remontowych – Brak rozwiązań z zakresu energooszczędności, ochrony środowiska i dostępności w zasobie komunalnym, jak i w starszym zasobie 	<p>Potencjału - sfera techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> – Bogate dziedzictwo kulturalne wynikające z położenia obszaru w historycznym centrum miasta oraz obecności zabytkowego założenia zamkowo-parkowego – Duża liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków i GEZ stanowiąca potencjał rozwojowy dla obszaru, miasta i gminy 	<p>Potrzeby - sfera techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> – Konieczność kontynuacji prac remontowych w starszym zasobie mieszkaniowym – Konieczność prowadzenia kompleksowych prac obejmujących rozwiązania zwiększające odporność na zmiany klimatyczne z zakresu efektywności energetycznej oraz zmniejszających ślad węglowy

Problemy	Potencjały	Potrzeby
<p>należącym do właścicieli prywatnych czy spółdzielni</p> <ul style="list-style-type: none"> – Koncentracja obiektów zabytkowych, które wymagają zwiększonych nakładów finansowych i organizacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> – Duży zasób komunalny pozwalający na prowadzenie skutecznej polityki remontowej 	<ul style="list-style-type: none"> – Potrzeba wsparcia wspólnot mieszkaniowych przy remontach – Wypracowanie polityki ogólnogminnej związanej z kwestią dostępności lokali mieszkalnych dla osób ze szczególnymi potrzebami

Źródło: opracowanie własne

Przedstawione powyżej zestawienia zidentyfikowanych problemów obszaru rewitalizacji i wynikających z nich potrzeb rewitalizacyjnych wraz z katalogiem lokalnych potencjałów rozwojowych stanowią podstawę do zaplanowania adekwatnej, „szytej na miarę” interwencji uwzględniającej kontekst lokalny, dzięki czemu można mówić o zintegrowanym i kompleksowym charakterze procesu.

Analizowane zagadnienia w podziale na sfery – społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną – stanowią, wynikające z idei rewitalizacji, uszczegółowienie wymiarów społecznych, gospodarczych i środowiskowych wyróżnianych w ramach koncepcji zrównoważonego rozwoju. Przedstawione powyżej zagadnienia są wzajemnie powiązane pod względem społecznym, gospodarczym i środowiskowym, co warunkuje możliwość ich przemiany w zintegrowaną i kompleksową interwencję, która daje szansę na pełne i trwałe wyprowadzenie wyznaczonego obszaru ze stanu kryzysowego lub trwałe ograniczenie negatywnych zjawisk występujących na tych terenach. O powiązaniach poszczególnych rodzajów potrzeb i potencjałów przesądza ich rewitalizacyjny charakter, w tym newralgiczność problemów społecznych, które stanowią niezbędny element do uruchomienia procesu rewitalizacji. W przypadku Sztumu obszar rewitalizacji cechuje się poważnymi problemami o charakterze społecznym, którym towarzyszą różnorodne problemy z innych sfer. Zaspokojenie potrzeb gospodarczych i środowiskowych będzie skutkowało poprawą jakości życia i funkcjonowania mieszkańców obszaru rewitalizacji. Zaspokojenie potrzeb społecznych będzie z kolei możliwe wraz z realizacją potrzeb gospodarczych i środowiskowych. Potrzeby z poszczególnych sfer są zatem ze sobą powiązane i wzajemnie się warunkują. Dlatego realizacja potrzeb wpisujących się w wymiar społeczny będzie miała przełożenie na inne wymiary i odwrotnie. W podobny sposób są ze sobą powiązane zidentyfikowane potencjały, które wzajemnie wzmacniają wymiar społeczny, gospodarczy i środowiskowy planowanej interwencji.

3. INTEGRALNOŚĆ SYSTEMU WIZJI, CELÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ

3.1. WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI

Wizja obszaru rewitalizacji w Sztumie – stan, jakim będzie się cechował ten teren po zakończeniu procesu rewitalizacji – została sformułowana na podstawie analizy problemów i potrzeb, które wynikały z szczegółowej diagnozy tego terenu. Obszar rewitalizacji obejmuje centrum miasta – teren zdegradowany zidentyfikowany w badaniu diagnostycznym, przeprowadzonym na potrzeby planowanego procesu rewitalizacji. Proces ten zostanie zainicjowany właśnie na podstawie niniejszego dokumentu i w założeniu będzie kontynuowany do osiągnięcia wizji. Oznacza to, że

może wykraczać poza ramy czasowe Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum, czyli rok 2033, z czym będzie wiązała się konieczność opracowania nowego dokumentu lub uaktualnienie obecnego.

WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI W MIEŚCIE I GMINIE SZTUM

Obszar rewitalizacji w Sztumie jest miejscem zrównoważonym, w którym następuje harmonijny rozwój społeczno-gospodarczy i poprawa warunków środowiskowych. Dzięki przeprowadzonemu procesowi rewitalizacji mieszkańcom żyje się tu lepiej.

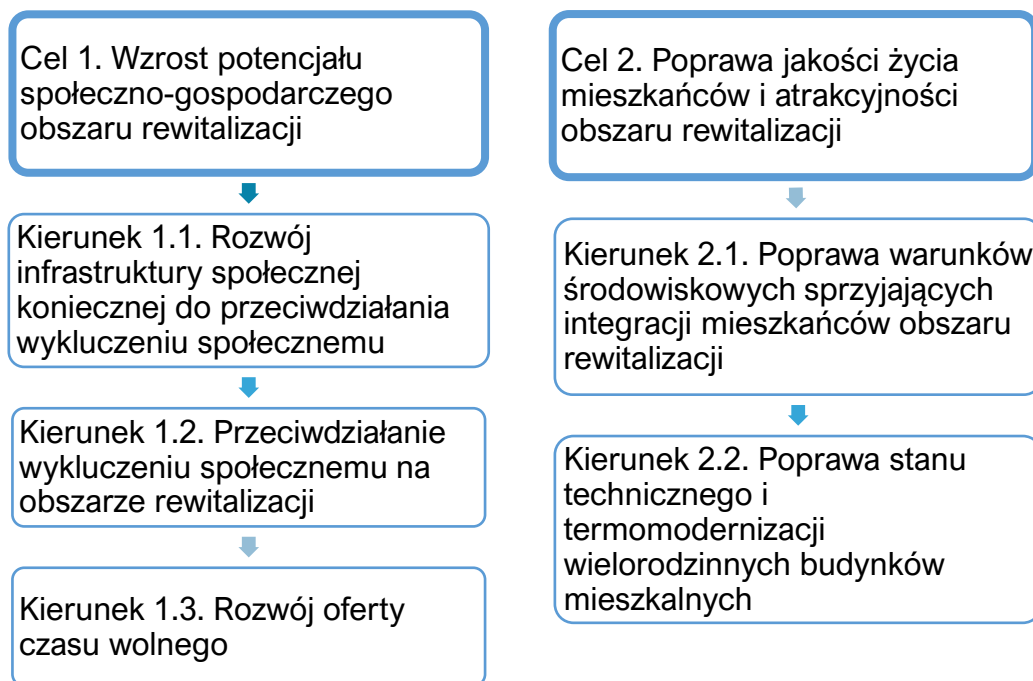
Historyczne centrum miasta jest miejscem inkluzyjnym i sprzyjającym społecznej integracji. Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym lub marginalizacją otrzymują wszechstronne wsparcie w dostosowanych do ich potrzeb instytucjach. Wszyscy mieszkańcy obszaru, w tym dzieci, młodzież, rodziny i seniorzy, korzystają z bogatej i różnorodnej oferty spędzania czasu wolnego, biorą udział w organizowanych wydarzeniach kulturalnych i sportowych.

Dostępne i atrakcyjne przestrzenie publiczne jako miejsca przyjazne i bezpieczne służą wszystkim mieszkańcom, niezależnie od wieku i stopnia niepełnosprawności. Polepszenie warunków środowiskowych, dzięki rozwojowi terenów zieleni i poprawie efektywności energetycznej, wpisuje się w trendy związane z adaptacją miast do zmian klimatu. Odnowione budynki publiczne i mieszkalne poprawiają walory estetyczne obszaru, a dzięki kompleksowym termomodernizacjom przyczyniają się do podniesienia jakości życia mieszkańców. Dzięki czystszyemu powietrzu i zrewaloryzowanym terenom zieleni oraz poprawie dostępności przestrzeni publicznych mieszkańcy i goście chętnie spędzają czas na świeżym powietrzu.

Obszar rewitalizacji rozwija się przy wykorzystaniu lokalnych potencjałów, z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców i przy ochronie zasobów przyrodniczych. Realizacja celów rewitalizacji sprawia, że staje się atrakcyjną przestrzenią dla lokalnej społeczności, ale też innych mieszkańców gminy i gości, co przekłada się na rozwój lokalnej gospodarki.

3.2. INTEGRACJA WIZJI, CELÓW, KIERUNKÓW DZIAŁAŃ I PRZEDSIĘWZIĘĆ

Z tak sformułowanej wizji płyną dwa dopełniające się cele rewitalizacji, które odnoszą się zarówno do zidentyfikowanych problemów obszaru rewitalizacji, jak i uwzględniają potrzeby jego mieszkańców. Uszczegółowieniem przyjętych celów są podporządkowane im kierunki działań, umożliwiające bardziej szczegółową identyfikację potrzebnych przedsięwzięć. Siatka celów procesu rewitalizacji i kierunków działań na wyznaczonym obszarze została zaprezentowana poniżej.

Rys. 4. Cele rewitalizacji i kierunki działań Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033

Źródło: opracowanie własne

Identyfikacji wyzwań strategicznych GPR Miasta i Gminy Sztum dokonano przy uwzględnieniu podejścia zintegrowanego:

- przyjęte cele rewitalizacji i kierunki działań są spójne z wnioskami płynącymi z diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji; na obszarze rewitalizacji zostały zidentyfikowane problemy i na ich podstawie sformułowano potrzeby rewitalizacyjne; w diagnozie zidentyfikowano także potencjały rozwojowe, które można wykorzystać przy planowaniu interwencji rewitalizacyjnej; spójne z diagnozą cele i kierunki działań zapewniają przygotowanie odpowiednich i skonsolidowanych działań rozwojowych, skoncentrowanych na wyprowadzaniu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego, przy wykorzystaniu jego mocnych stron;
- zastosowana komplementarność problemowa oznaczała analizę powiązań między zidentyfikowanymi negatywnymi zjawiskami z różnych sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej; analiza ta pozwoliła na stworzenie dwóch dopełniających się celów, które kompleksowo i wszechstronnie oddziałują na zidentyfikowane negatywne zjawiska;
- cele i kierunki działań GPR MiG Sztum oraz realizujące je przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały zintegrowane z zakresem programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021-2027 (FEP); przy opisie

przedsięwzięć zastosowano wskaźniki produktu i rezultatu powiązane z realizacją FEP;

- do udziału w budowie interwencji zostali zaproszeni interesariusze procesu rewitalizacji i partnerzy miasta, w tym partnerzy społeczno-gospodarczy, dzięki czemu interwencja dodatkowo zyskała zintegrowany charakter; interwencja objęła różne sektory gospodarki i rozmaite polityki publiczne, i umożliwiła prowadzenie procesu przez rozmaitych interesariuszy, z wykorzystaniem różnorodnych źródeł finansowania projektów.

Poniżej przedstawiono powiązania między elementami wizji, odpowiadające na zidentyfikowane problemy obszaru, a celami rewitalizacji oraz podporządkowanymi im kierunkami działań i podstawowymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, które stanowią główną oś interwencji.

Tab. 13. Powiązania między problemami obszaru rewitalizacji a elementami wizji, celami, kierunkami

Cel 1. Wzrost potencjału społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji		
Elementy wizji:		
<p>Obszar rewitalizacji w Sztumie jest miejscem zrównoważonym, w którym następuje harmonijny rozwój społeczno-gospodarczy i poprawa warunków środowiskowych. Dzięki przeprowadzonemu procesowi rewitalizacji mieszkańcom żyje się tu lepiej.</p> <p>Historyczne centrum miasta jest miejscem inkluzyjnym i sprzyjającym społecznej integracji. Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym lub marginalizacją otrzymują wszechstronne wsparcie w dostosowanych do ich potrzeb instytucjach. Wszyscy mieszkańcy obszaru, w tym dzieci, młodzież, rodziny i seniorzy, korzystają z bogatej i różnorodnej oferty spędzenia czasu wolnego, biorą udział w organizowanych wydarzeniach kulturalnych i sportowych.</p> <p>Obszar rewitalizacji rozwija się przy wykorzystaniu lokalnych potencjałów, z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców i przy ochronie zasobów przyrodniczych. Realizacja celów rewitalizacji sprawia, że staje się atrakcyjną przestrzenią dla lokalnej społeczności, ale też innych mieszkańców gminy i gości, co przekłada się na rozwój lokalnej gospodarki.</p>		
Główne problemy	Kierunki działań	Przedsięwzięcia
<p>Sfera społeczna i gospodarcza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niekorzystne trendy demograficzne przekładające 	<p>Kierunek 1.1. Rozwój infrastruktury społecznej</p>	<p>1. Modernizacja i adaptacja lokali należących do zasobu gminnego na potrzeby</p>

Cel 1. Wzrost potencjału społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji		
<p>się na starzenie się lokalnej społeczności</p> <ul style="list-style-type: none"> • koncentracja zjawiska ubóstwa powiązanego m.in. z różnymi problemami społecznymi (np. nieporadnością życiową, uzależnieniami, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemocą domową, która dotyka całych rodzin oraz bezrobociem, w tym osób z niskim wykształceniem i biernością zawodową kobiet) • korzystanie z różnorodnych form pomocy społecznej przez mieszkańców obszaru rewitalizacji, wynikające z niskiego kapitału społecznego • duża liczba osób w starszym wieku, z różnych przedziałów wiekowych, wymagających różnych form wsparcia • wysoka liczba osób z niepełnosprawnościami i długotrwałymi chorobami, skoncentrowana w niektórych częściach obszaru rewitalizacji • niska aktywność społeczno-kulturalna i obywatelska mieszkańców o niższym kapitale społecznym i narażonych na marginalizację <p>Sfera przestrzenna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bariery przestrzenne, m.in. niewyremontowane chodniki, jezdnie, przejścia dla pieszych, 	<p>koniecznej do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu</p>	<p>mieszkania treningowego /wspomaganego</p> <p>2. Modernizacja lokali należących do zasobu gminnego na potrzeby świetlicy socjoterapeutycznej</p>
	<p>Kierunek 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji</p>	<p>3. Rozwój usług społecznych na obszarze rewitalizacji</p> <p>4. Prowadzenie mieszkania treningowego /wspomaganego</p> <p>5. Prowadzenie świetlicy socjoterapeutycznej</p> <p>6. Droga zawodowa – drogą do osobistego spełnienia</p>
	<p>Kierunek 1.3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego</p>	<p>7. Kotłownia aktywności i integracji społecznej</p> <p>8. Zagospodarowanie terenu przy Szkole im. Jana Kasprowicza w Sztumie, utworzenie zielono-niebieskiej infrastruktury</p>

Cel 1. Wzrost potencjału społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji		
wysokie krawężniki, uniemożliwiające osobom ze szczególnymi potrzebami sprawne i bezpieczne poruszanie się po obszarze rewitalizacji		

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji**Elementy wizji:**

Obszar rewitalizacji w Sztumie jest miejscem zrównoważonym, w którym następuje harmonijny rozwój społeczno-gospodarczy i poprawa warunków środowiskowych. Dzięki przeprowadzonemu procesowi rewitalizacji mieszkańcom żyje się tu lepiej.

Dostępne i atrakcyjne przestrzenie publiczne jako miejsca przyjazne i bezpieczne służą wszystkim mieszkańcom, niezależnie od wieku i stopnia niepełnosprawności. Polepszenie warunków środowiskowych dzięki rozwojowi terenów zieleni i poprawie efektywności energetycznej wpisuje się w trendy związane z adaptacją miast do zmian klimatu. Odnowione budynki publiczne i mieszkalne poprawiają walory estetyczne obszaru, a dzięki kompleksowym termomodernizacjom przyczyniają się do podniesienia jakości życia mieszkańców. Dzięki czystszyemu powietrzu i zrewaloryzowanym terenom zieleni oraz poprawie dostępności przestrzeni publicznych mieszkańcy i goście chętnie spędzają czas na świeżym powietrzu.

Obszar rewitalizacji rozwija się przy wykorzystaniu lokalnych potencjałów, z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców i przy ochronie zasobów przyrodniczych. Realizacja celów rewitalizacji sprawia, że staje się atrakcyjną przestrzenią dla lokalnej społeczności, ale też innych mieszkańców gminy i gości, co przekłada się na rozwój lokalnej gospodarki.

Główne problemy	Kierunki działań	Przedsięwzięcia
<p>Sfera przestrzenna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • chaos przestrzenny związany z nieodbudowaniem części historycznej miasta po zniszczeniach wojennych i okresu powojennego, wprowadzeniem modernistycznej zabudowy w postaci bloków mieszkalnych z wielkiej płyty, wolnostojących konstrukcji budowlanych oraz nieużytków miejskich i wolnych przestrzeni pomiędzy blokami • nieporządek w użytkowaniu części obszaru rewitalizacji 	<p>Kierunek 2.1. Poprawa warunków środowiskowych sprzyjających integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji</p>	<p>9. Park kieszonkowy – 15 minutowe miejsce odpoczynku dla mieszkańców obszaru rewitalizacji – ul. Jagiełły w Sztumie</p> <p>10. Uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni miejskiej przy ul. Reja 17 objętej Gminnym Programem Rewitalizacji</p> <p>11. Zagospodarowanie i uporządkowanie</p>

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji		
<p>spowodowany nieskoordynowanym parkowaniem</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak dostępności do obiektów publicznych i usługowych dla osób ze specjalnymi potrzebami, która w niektórych obiektach jest niezadowalająca, szczególnie w przypadku starszej zabudowy, trudnej do adaptacji • zaniedbane, niskiej jakości tereny publiczne na części obszaru rewitalizacji <p>Sfera gospodarcza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nieestetyczny wygląd i otoczenie niektórych lokali użytkowych obniżające atrakcyjność gospodarczą obszaru <p>Sfera środowiskowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • występowanie na obszarze rewitalizacji wysp ciepła ze względu na wysoki stosunek uszczelnionych nieprzepuszczalnych powierzchni do powierzchni biologicznie czynnych • ryzyko krótkotrwałych i lokalnych podtopień spowodowanych nawałnymi deszczami, szczególnie w gęsto zabudowanej części miasta Sztum 		<p>terenów położonych w pobliżu wspólnot mieszkaniowych i innych budynków mieszkalnych w wybranych lokalizacjach na obszarze rewitalizacji</p> <p>12. Utworzenie przyjaznej przestrzeni sąsiedzkiej</p>

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji		
<p>Sfera środowiskowa i techniczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zanieczyszczenie powietrza generowane przez przestarzałe systemy grzewcze • niezadowolający lub zły stan techniczny części kamienic (obiektów XIX i XX-wiecznych) w odniesieniu do stanu elewacji, substancji budowlanej i wewnętrznej infrastruktury technicznej • duży zasób komunalny w złym stanie technicznym, wymagający remontów Przeważający udział budynków wzniesionych przed 1970 r., które wymagają podjęcia prac modernizacyjnych i remontowych celem poprawy stanu technicznego • brak rozwiązań z zakresu energooszczędności, ochrony środowiska i dostępności tak w zasobie komunalnym, jak i w starszym zasobie należącym do właścicieli prywatnych czy spółdzielni • koncentracja obiektów zabytkowych, które wymagają zwiększonych nakładów finansowych i organizacyjnych • braki w wyposażeniu lokali miejskich w infrastrukturę techniczną 	<p>Kierunek 2.2. Poprawa stanu technicznego i termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych</p>	<p>13. Kompleksowa termomodernizacja komunalnych budynków mieszkalnych na obszarze rewitalizacji w Sztumie – etap I (3 budynki)</p> <p>14. Poprawa stanu technicznego komunalnych budynków mieszkalnych na obszarze rewitalizacji w Sztumie – etap II (5 budynków)</p> <p>15. Kompleksowa termomodernizacja komunalnych budynków mieszkalnych na obszarze rewitalizacji w Sztumie – etap III (10 budynków)</p> <p>16. Modernizacja budynku Małej Spółdzielni Mieszkaniowej przy Zakładzie Karnym wraz z remontem zadaszzonego przejścia od ulicy Plac Wolności do ulicy Młyńskiej</p> <p>17. Spółdzielnia Mieszkaniowa Os. Nad Jeziorem 13 – Ocieplenie budynków mieszkalnych z wykonaniem nowej kolorystyki. Przebudowa</p>

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji		
		<p>i remont ciągów pieszych, miejsc postojowych i wymiana oświetlenia</p> <p>18. Poprawa stanu technicznego budynków należących do wspólnot mieszkaniowych wpisanych do rejestru zabytków z obszaru rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum</p> <p>19. Poprawa stanu technicznego budynków należących do wspólnot mieszkaniowych z obszaru rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum</p> <p>20. Budowa budynku komunalnego mieszkalnego wielorodzinnego na terenie działki nr 325/1 obręb 2 miasta Sztum, gmina Sztum</p> <p>21. Poprawa stanu technicznego i termomodernizacja budynku przy ul. Reja 17 w Sztumie</p>

Źródło: opracowanie własne

Przedstawiona w poprzednim podrozdziale wizja stanu obszaru rewitalizacji jest wyzwaniem do osiągnięcia w ramach GPR Miasta i Gminy Sztum. Gdyby nie udało się w pełni osiągnąć wszystkich założeń, proces rewitalizacji będzie kontynuowany na podstawie nowego lub uaktualnionego dokumentu.

Na część potrzeb rewitalizacyjnych, dotyczących szczególnie następujących zagadnień problemowych takich, jak:

- przestępczość związana z wykroczeniami, przestępstwami i doświadczaniem przemocy domowej (sfera społeczna),
- zanieczyszczenie powietrza generowane przez zakłady przemysłowe i ruch samochodowy, spowodowane położeniem miasta w przewężeniu między jeziorami a drogą krajową nr 55 (sfera środowiskowa),
- zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł komunalnych i rolniczych przedostające się do cieków i zbiorników wodnych (sfera środowiskowa),
- występowanie wyrobów azbestowych wymagających utylizacji (sfera środowiskowa),
- ruchliwa droga krajowa nr 55, przecinająca miasto i generująca uciążliwości dla mieszkańców oraz środowiska (sfera funkcjonalno-przestrzenna),
- mała liczba ścieżek rowerowych, niepołączonych w sieć dróg, która umożliwiłaby sprawne poruszanie się po obszarze rewitalizacji (sfera przestrzenno-funkcjonalna)

nie odpowiadają tyle przedsięwzięcia rewitalizacyjne, ujęte w programie, ale działania realizowane w ramach programów i polityk ogólnogminnych. Z kolei problemy ze sfery gospodarczej, takie jak obserwowana na obszarze pewna stagnacja gospodarcza, niewykorzystany potencjał tego terenu jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej czy jednorodność profilu firm, będą stopniowo rozwiązywane dzięki prowadzonemu procesowi rewitalizacji. Wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego w sferach społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej przełoży się na zwiększenie atrakcyjności tego terenu i wzmocnienie jego potencjałów endogennych. Zakłada się, że w wyniku interwencji centrum Sztumu będzie przyciągać więcej osób, w tym mieszkańców innej części gminy oraz turystów, co da impuls do rozwoju gospodarczego i zwiększenia lokalnej przedsiębiorczości.

Podsumowując, dopełniające się cele rewitalizacji i wynikające z nich kierunki działań, które stanowią odpowiedź na zdiagnozowane problemy na obszarze rewitalizacji, mają charakter zintegrowany, gwarantują więc całościową i kompleksową interwencję. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą wdrażane na całym obszarze rewitalizacji, przyczyniając się do osiągnięcia założeń strategicznych programu. W cele i kierunki zostały wpisane przedsięwzięcia rewitalizacyjne, przyczyniające się do spójności całej interwencji. Proces rewitalizacji w mieście i gminie Sztum uzupełniają i wzmacniają polityki gminne realizowane na obszarze rewitalizacji (m.in. polityka społeczna i prewencyjna, mobilności, usuwania azbestu, usług komunalnych itp.).

Cele i przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały ze sobą również powiązane za pomocą odpowiednich wskaźników rezultatu i produktu (rozdziały: 4. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne, 6. Mechanizmy służące integrowaniu działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych, 9. System monitorowania i oceny GPR Miasta i Gminy Sztum).

Przedstawione powyżej podejście przy tworzeniu celów GPR Miasta i Gminy Sztum wpisuje się w wymóg art. 36 ust. 8 pkt 2 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawa wdrożeniowa), pozwalając uznać niniejszy program rewitalizacji za strategię IIT.

4. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

4.1. PLANOWANE PODSTAWOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

Rozdział zawiera zestawienie podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zgłoszonych przez mieszkańców i inne podmioty w ramach otwartego naboru na przedsięwzięcia rewitalizacyjne podczas opracowywania GPR Miasta i Gminy Sztum. Projekty zostały zgłoszone jako inicjatywy oddolne przez interesariuszy procesu rewitalizacji, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, jak również w art. 36 ust. 8 pkt 4 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027.

Opisy przedsięwzięć podstawowych są spójne z wymogami art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. ustawy o rewitalizacji, gdyż zawierają:

„(...) nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami”,

a także zgodne z art. 36 ust. 8 pkt 3 ustawy wdrożeniowej, która wymaga, aby GPR zawierał:

„(...) listę projektów realizujących cele (...), wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami”.

Wzajemne powiązania przedsięwzięć zostały przedstawione w rozdziale 6. Mechanizmy służące integrowaniu działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, natomiast sposób identyfikacji poszczególnych projektów zawarto w zapisach niniejszego rozdziału.

W związku z tym można uznać niniejszy program rewitalizacji za strategię IIT, o której mowa w art. 36 ust. 4 ustawy wdrożeniowej („strategii IIT można nie sporządzać, w przypadku gdy dla obszaru (...), opracowano i uchwalono (...) gminny program rewitalizacji, (...) o ile zawiera elementy, o których mowa w ust. 8”).

Otwarty nabór na przedsięwzięcia rewitalizacyjne planowane do ujęcia w GPR MiG Sztum trwał od 17 listopada 2023 r. do 8 stycznia 2024 r. Zaproszenie do wzięcia udziału w naborze zostało skierowane do wszystkich interesariuszy rewitalizacji w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji (m.in. wspólnot mieszkaniowych, przedsiębiorców, podmiotów społecznych, grup nieformalnych) oraz art. 36 ust. 8 pkt 4 ustawy wdrożeniowej (partnerów społeczno-gospodarczych, podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska, podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równości płci i niedyskryminacji).

Celem przeprowadzonego naboru było zaplanowanie działań odpowiadających na potrzeby rewitalizacyjne mieszkańców i podmiotów z obszaru rewitalizacji miasta i gminy Sztum.

Zasady naboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych określały m.in. warunki, jakie powinny spełniać zgłaszane projekty:

1. Położenie na obszarze rewitalizacji miasta i gminy Sztum.
2. Związek z wyznaczonymi celami procesu rewitalizacji miasta i gminy Sztum:
  - a) wzrost potencjału społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji**
(pożądane były projekty z zakresu integracji społecznej, wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, rozwoju oferty edukacyjnej i kulturalnej, oferty spędzania czasu wolnego, aktywizacji osób nieaktywnych na rynku pracy, podnoszenia kwalifikacji zawodowych, rozwoju sektora ekonomii społecznej);
  - b) poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji**
(pożądane były projekty z zakresu poprawy środowiska naturalnego, zwiększenia powierzchni biologicznie czynnych, porządkowania przestrzeni publicznych, adaptacji istniejącej zabudowy na nowe funkcje, poprawy stanu technicznego budynków, w tym obiektów zabytkowych);
  - c) poprawa jakości życia mieszkańców**
(pożądane były projekty z zakresu poprawy stanu technicznego i termomodernizacji wielorodzinnych budynków mieszkalnych, poprawy stanu zagospodarowania przestrzeni wokół wielorodzinnych budynków mieszkalnych, poprawy jakości więzi sąsiedzkich, ograniczenia niskiej emisji);

3. Wykonalność techniczna i organizacyjna, potwierdzona kompletnością informacji wymaganych do ujawnienia w karcie przedsięwzięcia rewitalizacyjnego.

Wymagano, aby przedsięwzięcia były realizowane na obszarze rewitalizacji. Dopuszczono jednak możliwość zgłaszania przedsięwzięć do realizacji poza obszarem rewitalizacji, zgodnie z art. 15 ust. 3 ustawy o rewitalizacji, pod warunkiem, że będą one służyć realizacji celów GPR Miasta i Gminy Sztum, a ich odbiorcami będą mieszkańcy i inni interesariusze obszaru rewitalizacji.

Zgłoszone propozycje przedsięwzięć były weryfikowane przez Zespół ds. rewitalizacji pod kątem spełnienia kryteriów: położenia (w granicach obszaru rewitalizacji lub uzasadnienia innej lokalizacji), spójności z celami GPR MiG Sztum oraz potrzebami obszaru rewitalizacji, wykonalności na warunkach zapewnianych przez podmiot zgłaszający.

Część projektów, obejmujących taki sam zakres działań, zgłaszanych przez wspólnoty mieszkaniowe i organizacje pozarządowe, łączono w większe przedsięwzięcia. W efekcie opracowano zbiorcze opisy 21 przedsięwzięć podstawowych, które zostały ujęte w GPR MiG Sztum, opracowanych na podstawie formularzy zgłoszeniowych.

Horyzont czasowy zgłoszonych projektów podstawowych dotyczy lat 2024-2033, co determinuje ostatecznie horyzont obowiązywania GPR MiG Sztum.

W zakresie wartości przedsięwzięć i form ich finansowania zapisy nie determinują ostatecznie rodzaju i poziomu dofinansowania, ponieważ będą one precyzowane każdorazowo przez wnioskodawcę na etapie analiz finansowych wykonywanych na potrzeby aplikowania o zewnętrzne granty.

Przedsięwzięcia ujęte w GPR MiG Sztum uwzględniają konieczność dostosowania do potrzeb osób o szczególnych potrzebach, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2022 r. poz. 2240).

Ujęte w GPR MiG Sztum przedsięwzięcia rewitalizacyjne są spójne z typami projektów zakładanych do wsparcia w ramach programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021-2027,¹⁰ które obejmują m.in. następujące rodzaje działań:

---

¹⁰ Źródło: Szczegółowy Opis Priorytetów programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021-2027 z dnia 4 lipca 2024 roku
<https://funduszeuropomorskie.pl/sites/default/files/2024/07/5564/Szczegolowy%20Opis%20Priorytetow%20Programu%20Fundusze%20Europejskie%20dla%20Pomorza%20na%20lata%202021-2027%20%28z%204%20lipca%202024%20r.%29.docx>

- rozwój lokalnej infrastruktury służącej realizacji celów społecznych, integracyjnych, kulturalnych, edukacyjnych, gospodarczych oraz związanych z promocją zdrowego trybu życia i bezpieczeństwem, poprzez m.in. adaptację (przebudowę i remont), rozbudowę istniejącej zabudowy oraz budowę nowych obiektów (w uzasadnionych przypadkach wynikających z analizy potrzeb oraz braku możliwości wykorzystania istniejącej infrastruktury komunalnej na danym terenie) wraz z zagospodarowaniem ich bezpośredniego otoczenia oraz zastosowaniem rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, np. zielone dachy i ściany;
- kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych i półpublicznych o lokalnym charakterze poprzez:
  - odnowę istniejących lub tworzenie nowych terenów zielonych (m.in.: parków, parków kieszonkowych, skwerów, zieleńców) - podniesienie ich funkcjonalności i estetyki przy uwzględnieniu wartości wynikających z kontekstu przyrodniczego i kulturowego;
  - działania sprzyjające adaptacji obszarów zdegradowanych do zmian klimatu poprzez zastosowanie rozwiązań błękitno-zielonej infrastruktury, np. niecki, zbiorniki, stawy retencyjne, rowy infiltracyjne, ogrody deszczowe, łąki kwietne, zielone przystanki, nawierzchnie przepuszczalne;
  - budowę, rozbudowę lub przebudowę lokalnej infrastruktury technicznej (m.in. sieci lub urządzeń kanalizacyjnych, wodociągowych, ciepłowniczych, elektrycznych, gazowych lub telekomunikacyjnych), sprzyjającej transportowi zbiorowemu, służącej uspokojeniu lokalnego ruchu drogowego i uporządkowaniu miejsc parkingowych, w tym dróg rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych i pieszych;
- dostosowanie techniczne wielorodzinnych budynków mieszkalnych poprzez:
  - roboty budowlane i prace konserwatorskie budynków stanowiących w 100% mienie komunalne;
  - roboty budowlane i prace konserwatorskie części wspólnych (np. fundamentów, elewacji, dachów, klatek schodowych) w budynkach wspólnot mieszkaniowych;
  - przebudowę lub remont instalacji wewnętrznych w budynkach wspólnot mieszkaniowych na potrzeby poprawy standardów bytowych (np. sanitarnych, grzewczych, elektrycznych);
  - zagospodarowanie bezpośredniego otoczenia budynków w celu wykreowania przyjaznych przestrzeni sprzyjających integracji i

bezpieczeństwu mieszkańców, w tym również zastosowanie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury;

- działania aktywizujące lokalną społeczność, w szczególności dotyczące kształtowania postaw społecznych i włączenia lokalnej społeczności w działania rewitalizacyjne

Poniżej znajduje się szczegółowe zestawienie podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Cel 1. Wzrost potencjału społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja i adaptacja lokali należących do zasobu gminnego na potrzeby mieszkania treningowego/wspomaganego
Podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie we współpracy z partnerami (organizacjami pozarządowymi, spółdzielniami socjalnymi wyłonionymi w konkursie)
Lokalizacja przedsięwzięcia	Obszar rewitalizacji
Opis przedsięwzięcia	<u>Główny cel przedsięwzięcia</u> Utworzenie na obszarze rewitalizacji mieszkania wspomaganego/treningowego w celu wsparcia osób narażonych na wykluczenie społeczne. Mieszkanie będzie służyć wsparciu ich w wykonywaniu codziennych obowiązków połączonych z treningiem umiejętności społecznych, co ma pomóc w częściowym lub całkowitym usamodzielnieniu.
	<u>Zakres realizowanych zadań</u> W ramach projektu planuje się adaptację i wyposażenie gminnego lokalu w celu utworzenia w nim mieszkania wspomaganego/treningowego. Przedsięwzięcie ma charakter infrastrukturalny (remontowy)

	<p>i jest uzupełnieniem podstawowego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 4, które koncentruje się na działaniach miękkich.</p> <p><u>Efekty realizacji projektu</u></p> <p>Efektom realizacji projektu będzie stworzenie infrastruktury potrzebnej do wspierania osób narażonych na wykluczenie społeczne przygotowującego ich do samodzielnego (lub przy minimalnym wsparciu) życia w otwartym środowisku.</p> <p><u>Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • koncentracja zjawiska ubóstwa powiązanego z innymi problemami wykluczającymi z życia społecznego (m.in. nieporadnością życiową, uzależnieniami, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemocą domową), • niski kapitał społeczny sprzyjający uzależnieniu od różnorodnych form pomocy społecznej, • niekorzystne trendy demograficzne przekładające się na starzenie się lokalnej społeczności, • wysoka liczba osób z niepełnosprawnościami i długotrwałymi chorobami, • rosnący poziom ubóstwa związany z niską jakością życia, spowodowany problemami społecznymi, w tym negatywnymi zjawiskami społecznymi.
<p>Spójność z celami GPR</p>	<p>Cel 1. Wzrost potencjału społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji</p> <p><i>Kierunek 1.1. Rozwój infrastruktury społecznej koniecznej do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu</i></p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem</p>	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne – 1 szt.</p>

ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Sposób pomiaru: protokół odbioru prac remontowo-adaptacyjnych pomieszczenia/budynku
	<u>Wskaźniki rezultatu</u> Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych – 1 os./rok Sposób pomiaru: dokumentacja rekrutacyjna, decyzja kierująca oraz kontrakt mieszkaniowy
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie	Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Przedsięwzięcie realizowane będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami. Informacje dotyczące przedsięwzięcia spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej.
Okres realizacji	2025-2029
Szacowana wartość przedsięwzięcia (w zł)	500 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE, np. Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja lokali należących do zasobu gminnego na potrzeby świetlicy socjoterapeutycznej
Podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie we współpracy z partnerami (organizacjami pozarządowymi, spółdzielniami socjalnymi wyłonionymi w konkursie)

<p>Lokalizacja przedsięwzięcia</p>	<p>ul. Reja 17</p>
<p>Opis przedsięwzięcia</p>	<p><u>Główny cel przedsięwzięcia</u></p> <p>Utworzenie na obszarze rewitalizacji świetlicy socjoterapeutycznej/środowiskowej, która będzie zajmować się organizowaniem czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, tworzyć warunki do nauki, pomagać w nauce, rozwijać zainteresowania, prowadzić działania profilaktyczne i zajęcia socjoterapeutyczne, korekcyjno-kompensacyjne i logopedyczne, mające na celu wyrównanie deficytów rozwojowych u dzieci i młodzieży zamieszkujących teren objęty rewitalizacją.</p>
	<p><u>Zakres realizowanych zadań</u></p> <p>W ramach projektu planuje się adaptację wnętrza i zakup wyposażenia do budynku zlokalizowanego na obszarze rewitalizacji w celu utworzenia świetlicy socjoterapeutycznej lub świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży z terenu objętego działaniami rewitalizacyjnymi. Przedsięwzięcie ma charakter infrastrukturalny (remontowy) i jest uzupełnieniem podstawowego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 5, które koncentruje się na działaniach miękkich, a także przedsięwzięć nr 10 i 21, które odpowiednio dotyczą poprawy przestrzeni publicznej wokół budynku, jak i poprawy jego efektywności energetycznej i stanu technicznego.</p>
	<p><u>Efekty realizacji projektu</u></p> <p>Efektom realizacji projektu będzie stworzenie infrastruktury potrzebnej do wspierania dzieci i młodzieży w prawidłowym funkcjonowaniu w społeczeństwie, zminimalizowanie przyczyn i przejawów utrwalonych zaburzeń zachowania utrudniających realizację zadań życiowych, zapewnienie opieki wychowawczej, stworzenie warunków do nauki własnej i pomoc w nauce, wzrost poczucia bezpieczeństwa, zminimalizowanie występowania uzależnień, promowanie</p>

	<p>aktywnych form spędzania czasu wolnego, zwiększenie dostępności do specjalistycznych usług wsparcia rodziny.</p>
	<p><u>Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • koncentracja zjawiska ubóstwa powiązanego z innymi problemami wykluczającymi z życia społecznego (m.in. niezaradnością życiową, uzależnieniami, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemocą domową), • niski kapitał społeczny sprzyjający uzależnieniu od różnorodnych form pomocy społecznej, • zjawisko przestępczości związane z wykroczeniami, przestępstwami oraz doświadczaniem przemocy, także domowej, • wzrost poziomu ubóstwa powiązany z niską jakością życia części mieszkańców obszaru rewitalizacji spowodowany problemami społecznymi, w tym negatywnymi zjawiskami społecznymi.
<p>Spójność z celami GPR</p>	<p>Cel 1. Wzrost potencjału społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji</p> <p><i>Kierunek 1.1. Rozwój infrastruktury społecznej koniecznej do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu</i></p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne – 1 szt.</p> <p>Sposób pomiaru: protokół odbioru prac budowlanych, dokumentacja powykonawcza</p> <hr/> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych – 20 os./rok</p>

	Sposób pomiaru: dokumentacja rekrutacyjna, sprawozdanie z realizacji projektu
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie	Przedsięwzięcie zapewni osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w działaniach bez względu na poziom sprawności lub inne ograniczenia. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Pomieszczenia, w których realizowane będzie przedsięwzięcie zostaną dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Informacje dotyczące przedsięwzięcia spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej.
Okres realizacji	2025-2029
Szacowana wartość przedsięwzięcia (w zł)	500 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE, np. Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Rozwój usług społecznych na obszarze rewitalizacji
Podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie we współpracy z partnerami (organizacjami pozarządowymi, spółdzielniami socjalnymi wyłonionymi w konkursie)
Lokalizacja przedsięwzięcia	Obszar rewitalizacji

<p>Opis przedsięwzięcia</p>	<p><u>Główny cel przedsięwzięcia</u></p> <p>Zwiększenie zakresu świadczenia usług społecznych dla osób mieszkających na obszarze rewitalizacji przez stworzenie, rozwój i upowszechnienie sieci kompleksowych działań skierowanych do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem dysfunkcyjnych rodzin, osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów. Przedsięwzięcie przyczyni się do deinstytucjonalizacji usług społecznych.</p>
	<p><u>Zakres realizowanych zadań</u></p> <p>Działania mają na celu zapobieganie i eliminowanie problemów społecznych przez rozwój usług społecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. W ramach przedsięwzięcia planuje się realizację działań na rzecz:</p> <p>a) rodzin, m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> • asystent rodziny, • warsztaty dla rodziców podnoszące kompetencje rodzicielskie, • wspieranie rodzin w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny, rozwijaniu umiejętności spędzania czasu wolnego (półkolonie letnie, wyjazdy integracyjne); <p>b) seniorów, m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> • usługi opiekuńcze, • asystent osoby starszej, • wspieranie i promowanie idei wolontariatu na rzecz osób starszych; <p>c) osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów, m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> • specjalistyczne usługi opiekuńcze, • asystent osoby z niepełnosprawnością, • wspieranie i promowanie idei wolontariatu na rzecz osób z niepełnosprawnościami, • opieka wytchnieniowa,

	<ul style="list-style-type: none"> • warsztaty oraz grupy wsparcia dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami. <p>Projekt ten jest uzupełnieniem podstawowego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 6 w zakresie działań społecznych.</p>
	<p><u>Efekty realizacji projektu</u></p> <p>Efektom działań będzie nabycie przez uczestników umiejętności budowania prawidłowych relacji interpersonalnych w rodzinie, rozwiązywania pojawiających się konfliktów i problemów opiekuńczo-wychowawczych, a także możliwość skorzystania z atrakcyjnych form wspólnego spędzania czasu wolnego. Wdrożenie rozwiązań skierowanych do seniorów przyczyni się do poprawy jakości ich życia. Możliwość funkcjonowania we własnym miejscu zamieszkania wraz z dodatkowym wsparciem zapewni im poczucie bezpieczeństwa i komfortu. Wdrożenie rozwiązań skierowanych do osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów przyczyni się do poprawy jakości ich życia, a także umożliwi im dalsze funkcjonowanie we własnym miejscu zamieszkania. Natomiast działania skierowane do opiekunów osób z niepełnosprawnościami pozwolą im uzyskać pomoc w sprawowaniu codziennej opieki i dadzą możliwość dzielenia się doświadczeniem w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych oraz zwiększą motywację do dalszego działania.</p>
	<p><u>Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • koncentracja zjawiska ubóstwa powiązanego z innymi problemami wykluczającymi z życia społecznego (m.in. niezaradnością życiową, uzależnieniami, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemocą domową), • niski kapitał społeczny sprzyjający uzależnieniu od różnorodnych form pomocy społecznej,

	<ul style="list-style-type: none"> niekorzystne trendy demograficzne przekładające się na starzenie się lokalnej społeczności, duża liczba osób w starszym wieku, z różnych działów wiekowych, wymagających różnorodnych rodzajów wsparcia, wysoka liczba osób z niepełnosprawnościami i długotrwałymi chorobami.
Spójność z celami GPR	<p>Cel 1. Wzrost potencjału społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji</p> <p><i>Kierunek 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji</i></p>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p><u>Wskaźnik produktu</u></p> <p>Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie – 50 os.</p> <p>Sposób pomiaru: dokumentacja rekrutacyjna, listy obecności</p>
	<p><u>Wskaźnik rezultatu</u></p> <p>Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej – 10 szt.</p> <p>Sposób pomiaru: informacja dotycząca gotowości do świadczenia usług po zakończeniu realizacji projektu, sprawozdanie z realizacji projektu</p>
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie	<p>Przedsięwzięcie uwzględnia zasady dostępności – zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w działaniach bez względu na wiek, poziom sprawności lub inne ograniczenia. Przedsięwzięcie realizowane będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami. Informacje dotyczące przedsięwzięcia spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej.</p>
Okres realizacji	2025-2029

Szacowana wartość przedsięwzięcia (w zł)	3 000 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE, np. Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 4	
Nazwa przedsięwzięcia	Prowadzenie mieszkania treningowego/wspomaganego
Podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie we współpracy z partnerami (organizacjami pozarządowymi, spółdzielniami socjalnymi wyłonionymi w konkursie)
Lokalizacja przedsięwzięcia	Obszar rewitalizacji
Opis przedsięwzięcia	<p><u>Główny cel przedsięwzięcia</u></p> <p>Prowadzenie mieszkania wspomaganego /treningowego i wsparcie osób wykluczonych społecznie w nabywaniu umiejętności do samodzielnego życia społecznego i zawodowego. Wsparcie w wykonywaniu codziennych obowiązków połączone z treningiem umiejętności społecznych ma pozwolić osobom na częściowe lub całkowite usamodzielnienie.</p>
	<p><u>Zakres realizowanych zadań</u></p> <p>Zapewnienie usługi polegającej na nauce rozwijania lub utrwalania umiejętności praktycznych służących prowadzeniu niezależnego życia, w zakresie samoobsługi, zaspokajania codziennych potrzeb życiowych, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowywania posiłków, • efektywnego zarządzania czasem i finansami, • prowadzenia gospodarstwa domowego,

	<ul style="list-style-type: none"> • załatwiania spraw osobistych i urzędowych, • utrzymywania więzi rodzinnych, • rozwiązywania konfliktów interpersonalnych i autonomii decyzyjnej, • uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej, • poszukiwania pracy oraz utrzymania zatrudnienia. <p>To działanie jest uzupełnieniem projektu inwestycyjnego opisanego w podstawowym przedsięwzięciu rewitalizacyjnym nr 1.</p>
	<p><u>Efekty realizacji projektu</u></p> <p>Efektom realizacji projektu będzie przygotowanie osób narażonych na wykluczenie społeczne, przebywających w mieszkaniu treningowym/wspomagającym, do samodzielnego (lub przy minimalnym wsparciu) życia w otwartym środowisku.</p>
	<p><u>Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • koncentracja zjawiska ubóstwa powiązanego z innymi problemami wykluczającymi z życia społecznego (m.in. nieporadnością życiową, uzależnieniami, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemocą domową), • niski kapitał społeczny sprzyjający uzależnieniu od różnorodnych form pomocy społecznej, • zjawisko przestępczości związane z wykroczeniami, przestępstwami oraz doświadczaniem przemocy domowej, • duża liczba osób w starszym wieku, z różnych przedziałów wiekowych, wymagających różnorodnych rodzajów wsparcia, • wysoka liczba osób z niepełnosprawnościami i długotrwałymi chorobami.

<p>Spójność z celami GPR</p>	<p>Cel 1. Wzrost potencjału społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji</p> <p><i>Kierunek 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji</i></p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p><u>Wskaźnik produktu</u></p> <p>Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie – 1 os. /rok</p> <p>Sposób pomiaru: dokumentacja rekrutacyjna, decyzja kierująca oraz kontrakt mieszkaniowy</p> <hr/> <p><u>Wskaźnik rezultatu</u></p> <p>Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej – 1 szt.</p> <p>Sposób pomiaru: protokół odbioru prac remontowo-adaptacyjnych pomieszczenia/budynku</p>
<p>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie</p>	<p>Przedsięwzięcie uwzględnia zasady dostępności – zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w działaniach bez względu na wiek, poziom sprawności lub inne ograniczenia. Przedsięwzięcie realizowane będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami. Informacje dotyczące przedsięwzięcia spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej.</p>
<p>Okres realizacji</p>	<p>2025-2029</p>
<p>Szacowana wartość przedsięwzięcia (w zł)</p>	<p>1 000 000,00 zł</p>
<p>Potencjalne źródła finansowania</p>	<p>Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE, np. Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027</p>

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 5	
Nazwa przedsięwzięcia	Prowadzenie świetlicy socjoterapeutycznej
Podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie we współpracy z partnerami (organizacjami pozarządowymi, spółdzielniami socjalnymi wyłonionymi w konkursie)
Lokalizacja przedsięwzięcia	Budynek przy ul. Reja 17
Opis przedsięwzięcia	<p><u>Główny cel przedsięwzięcia</u></p> <p>Organizowanie czasu wolnego po zakończeniu zajęć szkolnych, tworzenie warunków do nauki własnej i pomoc w nauce, realizacja działań profilaktycznych, rozwijanie zainteresowań, a także prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, korekcyjno-kompensacyjnych i logopedycznych mających na celu wyrównanie deficytów rozwojowych u dzieci i młodzieży zamieszkującej teren objęty rewitalizacją.</p>
	<p><u>Zakres realizowanych zadań</u></p> <p>W ramach projektu planuje się zapewnienie ciągłości funkcjonowania świetlicy socjoterapeutycznej, w tym jej utrzymanie i prowadzenie, zatrudnienie wyspecjalizowanej kadry do realizacji zajęć, zakup niezbędnych materiałów do prowadzenia zajęć itp.</p> <p>Zadanie jest uzupełnieniem działań infrastrukturalnych ujętych w przedsięwzięciach podstawowych nr 2, 10 i 21.</p>
	<p><u>Efekty realizacji projektu</u></p> <p>Efektom realizacji działania będzie przystosowanie dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji do prawidłowego</p>

	<p>funkcjonowania w społeczeństwie, zminimalizowanie przyczyn i przejawów utrwalonych zaburzeń zachowania utrudniających realizację zadań życiowych, zapewnienie opieki wychowawczej, stworzenie warunków do nauki własnej i pomoc w nauce, wzrost poczucia bezpieczeństwa, zminimalizowanie występowania uzależnień, poznanie aktywnych form spędzania czasu wolnego, zwiększenie dostępności do specjalistycznych usług wsparcia rodziny.</p>
	<p><u>Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • koncentracja zjawiska ubóstwa powiązanego z innymi problemami wykluczającymi z życia społecznego (m.in. niezaradnością życiową, uzależnieniami, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemocą domową), • niski kapitał społeczny sprzyjający uzależnieniu od różnorodnych form pomocy społecznej, • zjawisko przestępczości związane z wykroczeniami, przestępstwami oraz doświadczaniem przemocy domowej, • wzrost poziomu ubóstwa powiązany z niską jakością życia części mieszkańców obszaru rewitalizacji spowodowany problemami społecznymi, w tym negatywnymi zjawiskami społecznymi.
<p>Spójność z celami GPR</p>	<p>Cel 1. Wzrost potencjału społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji</p> <p><i>Kierunek 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji</i></p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem</p>	<p><u>Wskaźnik produktu</u></p> <p>Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie – 20 os.</p>

ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Sposób pomiaru: dokumentacja rekrutacyjna, listy obecności, protokoły odbioru prac remontowo-adaptacyjnych pomieszczenia/budynku
	<p><u>Wskaźnik rezultatu</u></p> <p>Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej – 1 szt.</p> <p>Sposób pomiaru: protokół odbioru prac remontowo-adaptacyjnych pomieszczenia/budynku</p>
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie	Przedsięwzięcie uwzględnia zasady dostępności – zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w działaniach bez względu na poziom sprawności lub inne ograniczenia. Pomieszczenia, w których realizowane będzie przedsięwzięcie zostaną dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Informacje dotyczące przedsięwzięcia spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej.
Okres realizacji	2025-2029
Szacowana wartość przedsięwzięcia (w zł)	1 500 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE, np. Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 6	
Nazwa przedsięwzięcia	Droga zawodowa – drogą do osobistego spełnienia
Podmioty uczestniczące	Powiatowy Urząd Pracy w Sztumie z/s w Dzierzgoniu

w realizacji przedsięwzięcia	
Lokalizacja przedsięwzięcia	<p>Os. Sierakowskich 15, 82-400 Sztum</p> <p>Uzasadnienie położenia projektu poza obszarem rewitalizacji:</p> <p>Siedziba PUP w Sztumie znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji i jest architektonicznie dostosowana do potrzeb osób z trudnościami w poruszaniu się – podjazd, toaleta dla osób z niepełnosprawnościami. Budynek ten z dużą, przestronną salą wykładową stanowi niezbędną infrastrukturę, w której będą realizowane zajęcia dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p>
Opis przedsięwzięcia	<p><u>Główny cel przedsięwzięcia</u></p> <p>Celem przedsięwzięcia jest aktywizacja zawodowa bezrobotnych i poszukujących pracy mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz ich powrót na rynek pracy dzięki wdrożeniu kompleksowego programu aktywizacji społeczno-zawodowej, w szczególności poprzez usługi aktywnej integracji o charakterze zawodowym i poradnictwo zawodowe, psychologiczne oraz prawne.</p> <p><u>Zakres realizowanych zadań</u></p> <p>W ramach projektu planuje się poradnictwo zawodowe: indywidualne i grupowe – pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu; poradnictwo dotyczące rozwoju zawodowego ze specjalistą do spraw rozwoju zawodowego: analiza kompetencji oraz umiejętności pożądaných na rynku pracy, wybór tematyki szkoleń; swobodne spotkania motywacyjne z psychologiem; warsztaty dotyczące poradnictwa prawnego z prawnikiem; wizyty studyjne z doradcą zawodowym, w siedzibie pracodawcy, w celu poznania środowiska pracy, zawodu, stanowiska pracy; formy finansowe wynikające z Ustawy</p>

	<p>o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy: staż 3 miesięczny, szkolenia zawodowe – wyłącznie dla osób zarejestrowanych w PUP jako bezrobotne; innowacyjne formy finansowe, niewynikające z ustawy: prace krótkotrwałe na podstawie umowy zlecenia, w części refundowane z projektu - wyłącznie dla osób zarejestrowanych w PUP jako bezrobotne lub poszukujące pracy.</p>
	<p><u>Efekty realizacji projektu</u></p> <p>Efektom realizacji działania będzie umiejętność podejmowania przez beneficjentów decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, uzyskanie pomocy przy zatrudnieniu, pozyskanie kompetencji, kwalifikacji zawodowych i umiejętności pożądaných na rynku pracy, a także zwiększenie zdolności do zatrudnienia i motywacji do podejmowania wyzwań zawodowych oraz rozwojowych.</p>
	<p><u>Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • koncentracja zjawiska ubóstwa powiązanego z innymi problemami wykluczającymi z życia społecznego (m.in. oraz bezrobociem, w tym osób z niskim wykształceniem i biernością zawodową kobiet, niezaradnością życiową, uzależnieniami, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemocą domową), • niski kapitał społeczny sprzyjający uzależnieniu od różnorodnych form pomocy społecznej, • zjawisko przestępczości związane z wykroczeniami, przestępstwami oraz doświadczaniem przemocy domowej, • wzrost poziomu ubóstwa powiązany z niską jakością życia części mieszkańców obszaru rewitalizacji spowodowany problemami społecznymi, w tym negatywnymi zjawiskami społecznymi.

<p>Spójność z celami GPR</p>	<p>Cel 1. Wzrost potencjału społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji</p> <p><i>Kierunek 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji</i></p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p><u>Wskaźnik produktu</u></p> <p>Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie – 10 os. Sposób pomiaru: dane przedstawione przez uczestnika projektu i na podstawie weryfikacji negatywnej w systemie Syriusz Std.</p>
	<p><u>Wskaźnik rezultatu</u></p> <p>Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 6 os.</p> <p>Sposób pomiaru: dokument dostarczany przez uczestnika projektu potwierdzającego uzyskanie kwalifikacji</p>
<p>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie</p>	<p>Przedsięwzięcie uwzględnia zasady dostępności – zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w działaniach bez względu na poziom sprawności lub inne ograniczenia. Pomieszczenia, w których realizowane będzie przedsięwzięcie, są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (podjazd, toalety).</p>
<p>Okres realizacji</p>	<p>2025-2029</p>
<p>Szacowana wartość przedsięwzięcia (w zł)</p>	<p>434 062,50 zł</p>
<p>Potencjalne źródła finansowania</p>	<p>Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE, np. Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027</p>

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 7	
Nazwa przedsięwzięcia	Kotłownia aktywności i integracji społecznej
Podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Sztumskie Centrum Kultury
Lokalizacja przedsięwzięcia	ul. Reja 13
Opis przedsięwzięcia	<p><u>Główny cel przedsięwzięcia</u></p> <p>Celem przedsięwzięcia jest rozszerzenie oraz poprawa jakości oferty kulturalnej i dydaktycznej Sztumskiego Centrum Kultury dzięki budowie nowych pracowni, odnowie istniejących, modernizacji bazy technicznej obiektu, poprawie efektywności energetycznej budynku, zmniejszeniu jego śladu węglowego i wodnego oraz pełnemu dostosowaniu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami przez zniesienie barier architektonicznych i zwiększenie jego dostępności.</p>
	<p><u>Zakres realizowanych zadań</u></p> <p>Budowa nowego wejścia do budynku i aranżacja przestrzeni okalającej w celu stworzenia zielonych miejsc odpoczynku, budowa instalacji małej retencji wody, termomodernizacja i nowa aranżacja elewacji, budowa instalacji klimatyzacyjnej, pomieszczenia serwerowni, komina scenicznego, windy, pomieszczeń dydaktycznych w obrębie piwnic budynku, remont istniejących pomieszczeń w obrębie piwnic budynku, zabezpieczenie budynku przed działaniem wilgoci i penetracją wód gruntowych.</p>

	<p>W zmodernizowanym budynku będą prowadzone działania społeczne opisane w karcie podstawowego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 3, czyli działania na rzecz wspierania rodzin, seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów.</p>
	<p><u>Efekty realizacji projektu</u></p> <p>Poszerzenie oferty w zakresie działań społecznych, wspierających rodziny, seniorów i osoby z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów z obszaru rewitalizacji. Zwiększenie dostępności budynku dla osób z dysfunkcjami ruchu, słuchu i wzroku. Zapobieganie i eliminowanie problemów społecznych dzięki rozwojowi usług społecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Poprawa funkcjonalności i estetyki budynku oraz jego otoczenia, pozytywne oddziaływanie na lokalną społeczność estetyką elewacji budynku, zastosowanymi rozwiązaniami z zakresu małej retencji wody, wysp zieleni i przestrzeni wypoczynkowych. Poprawa jakości świadczonych usług kultury i społecznych oraz komfortu osób odwiedzających budynek, rozszerzenie oferty edukacyjnej i kulturalnej SCK.</p>
	<p><u>Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie:</u></p> <p>Koncentracja zjawiska ubóstwa powiązanego z innymi problemami wykluczającymi z życia społecznego (m.in. niezaradnością życiową, uzależnieniami, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemocą domową), w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niski kapitał społeczny sprzyjający uzależnieniu od różnorodnych form pomocy społecznej, • niekorzystne trendy demograficzne przekładające się na starzenie się lokalnej społeczności,

	<ul style="list-style-type: none"> • duża liczba osób w starszym wieku, z różnych przedziałów wiekowych, wymagających różnorodnych rodzajów wsparcia, • wysoka liczba osób z niepełnosprawnościami i długotrwałymi chorobami, • niewykorzystanie potencjału obszaru śródmiejskiego – brak niektórych usług, w tym oferty spędzania wolnego czasu • rosnący poziom ubóstwa związany z niską jakością życia części mieszkańców obszaru rewitalizacji, spowodowany problemami społecznymi, w tym negatywnymi zjawiskami społecznymi, • nieestetyczny wygląd i otoczenie niektórych lokali użytkowych obniżające atrakcyjność gospodarczą obszaru, • niedostatecznie rozwinięta sieć instytucji pozarządowych wspierających rozwój przedsiębiorczości oraz sprofilowanych na kwestie okołobiznesowe.
<p>Spójność z celami GPR</p>	<p>Cel 1. Wzrost potencjału społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji</p> <p><i>Kierunek 1.3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego</i></p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich – 1363 m²</p> <p>Sposób pomiaru: projekt budowlany, protokół odbioru, dokumentacja powykonawcza</p> <hr/> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 3851 os.</p> <p>Sposób pomiaru: sprawozdanie z realizacji projektu, statystyki własne SCK dotyczące organizowanych wydarzeń kulturalnych, raport z monitorowanie GPR</p>

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie	Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności – zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, zaproszenia do udziału w projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej.
Okres realizacji	2025-2029
Szacowana wartość przedsięwzięcia (w zł)	6 000 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE, np. Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 8	
Nazwa przedsięwzięcia	Zagospodarowanie terenu przy Szkole im. Jana Kasprowicza w Sztumie, utworzenie zielono-niebieskiej infrastruktury
Podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Starostwo Powiatowe w Sztumie Zespół Szkół im. Jana Kasprowicza
Lokalizacja przedsięwzięcia	Zespół Szkół im. Jana Kasprowicza w Sztumie, ul. Jana Kasprowicza 3, działka nr: 401/3 obręb 2
Opis przedsięwzięcia	<u>Główny cel przedsięwzięcia:</u> <ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie małej retencji wodnej i zagospodarowanie wód opadowych,

	<ul style="list-style-type: none"> • utworzenie terenów zieleni, wprowadzenie elementów zazieleniających obszar zabudowany, w tym modernizacja obszarów zdegradowanych, • ograniczenie produkcji odpadów i ich ponowne wykorzystanie, wprowadzenie recyklingu, • utworzenie terenów ekoedukacyjnych, • oszczędzanie energii oraz oszczędzanie wody pitnej, • wspieranie bioróżnorodności.
	<p><u>Zakres realizowanych zadań:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa placu rekreacyjno-edukacyjnego ze ścieżką edukacyjną zawierającą tablice informacyjne na temat postępujących zmian klimatycznych, z minitacją meteorologiczną, oraz z urządzeniem do pomiaru zanieczyszczeń (dostawa i montaż), • budowa placu wypoczynkowego, ogrodów deszczowych, łąki kwietnej z tablicami edukacyjnymi oraz z domkami dla owadów wraz z ich dostawą i montażem na terenie szkoły, • budowa nawierzchni gliniasto-żwirowej, • budowa pola z trampolinami o nawierzchni poliuretanowej oraz pola do gry w bule, • stworzenie żywej pergoli z wikliny z ławkami na sprężynach, • przebudowa istniejącego parkingu w kierunku parkingu zielonego, • utworzenie małej sceny plenerowej z zadaszeniem, • dostawa i montaż wyposażenia z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii: lamp solarnych, ławek oraz rowerów z portami USB, • dostawa i montaż małej architektury: ławki parkowe, kosze na śmieci, biblioteczka plenerowa, tablice edukacyjne, budki lęgowe dla ptaków, owadów, motyli, donice kwietne, ażurowe ogrodzenie śmietników, wiaty na rowery,

	<ul style="list-style-type: none"> • wykonanie nowych nasadzeń roślin dla ogrodów deszczowych, łąk kwietnych, posadzenie nowych gatunków bylin, krzewów i drzew, • zabezpieczenie części skarpy, • ułożenie ekobordu o wysokości 10 cm i obrzeża 6/20/100.
	<p><u>Efekty realizacji projektu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • większa częstotliwość przebywania na świeżym powietrzu w otoczeniu zieleni i aktywność ruchowa przyczyni się poprawy stanu psychicznego i fizycznego dzieci i młodzieży obszaru rewitalizacji, • większa integracja społeczna, wypoczynek przez kontakt człowieka z naturą, • wartość edukacyjna (wiedza na temat postępujących zmian klimatycznych i możliwościach przeciwdziałania czy łagodzenia zmian klimatu w skali lokalnej i ponadlokalnej – wzrost świadomości ekologicznej), • realne rozwiązania przyczyniające się do spowolnienia infiltracji wód opadowych do gruntu, przeciwdziałania lokalnym podtopieniom, • poprawa mikroklimatu przez wzrost wilgotności powietrza, oczyszczanie powietrza przez biofiltrację zanieczyszczeń (w tym pyłów zawieszonych), • zmniejszenie dobowych wahań temperatury, • wzbogacanie powietrza w tlen pochłanianie dwutlenku węgla, a także szkodliwych gazów (np. dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla), • monitorowanie czystości powietrza.
	<p><u>Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • niska aktywność społeczno-kulturalna i obywatelska mieszkańców o niższym kapitale społecznym i narażonych na marginalizację,

	<ul style="list-style-type: none"> • niewykorzystanie w pełni potencjału obszaru śródmiejskiego, brak niektórych usług, w tym oferty spędzania wolnego czasu (np. innowacyjne usługi), • występowanie na obszarze rewitalizacji wysp ciepła ze względu na wysoki stosunek uszczelnionych nieprzepuszczalnych powierzchni do powierzchni biologicznie czynnych, • ryzyko krótkotrwałych i lokalnych podtopień spowodowanych nawałnymi deszczami.
<p>Spójność z celami GPR</p>	<p>Cel 1. Wzrost potencjału społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji</p> <p><i>Kierunek 1.3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego</i></p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich – 20 000 m²</p> <p>Sposób pomiaru: projekt budowlany, protokoły odbioru, dokumentacja powykonawcza</p> <hr/> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 300 os.</p> <p>Sposób pomiaru: sprawozdanie z realizacji projektu</p>
<p>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie</p>	<p>Projekt spełnia zasady dostępności dla osób o szczególnych potrzebach. W procesie tworzenia koncepcji projektu stosowano zasady projektowania uniwersalnego. Projekt zagospodarowania nie przewiduje zróżnicowania wysokościowego terenu. Bariery architektoniczne (przeszkody i elementy wyposażenia przestrzeni) nie będą umieszczane w głównej przestrzeni komunikacyjnej.</p> <p>Zaplanowane do montażu wyposażenie będzie przystosowane do użytkowania przez osoby z niepełnosprawnościami, z możliwością włączenia do</p>

	<p>pomocy asystenta/opiekuna dla osoby z niepełnosprawnościami.</p>
Okres realizacji	2024-2026
Szacowana wartość przedsięwzięcia (w zł)	3 500 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE, np. Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 9	
Nazwa przedsięwzięcia	Park kieszonkowy – 15-minutowe miejsce odpoczynku dla mieszkańców obszaru rewitalizacji – ul. Jagiełły w Sztumie
Podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Miasto i Gmina Sztum
Lokalizacja przedsięwzięcia	ul. Jagiełły, działka nr: 569/9 obręb 2
Opis przedsięwzięcia	<p><u>Główny cel przedsięwzięcia</u></p> <p>Przy działce znajduje się zatoczka autobusowa wraz z przystankiem autobusowym. Głównym celem przedsięwzięcia jest stworzenie miejsca odpoczynku dla mieszkańców obszaru rewitalizacji i podróżujących komunikacją miejską.</p>

	<p>Park kieszonkowy to pomysł na zagospodarowanie nieużytków, przestrzeni miejskiej i na stworzenie atrakcyjnej przestrzeni w otoczeniu zieleni.</p> <p><u>Zakres realizowanych zadań:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • uporządkowanie terenu, • nasadzenia roślinności bylin, krzewów i drzew, • montaż ławek, • stworzenie alejki biegnącej przez park. <p><u>Efekty realizacji projektu</u></p> <p>Efektom realizacji przedsięwzięcia jest powstanie nowej zagospodarowanej, uporządkowanej przestrzeni miejskiej, służącej mieszkańcom obszaru rewitalizacji.</p> <p><u>Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zanieczyszczenie powietrza generowane przez niskie emisje, w tym pochodzące z ruchu samochodowego, • zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł komunalnych i rolniczych przedostające się do cieków i zbiorników wodnych, • występowanie na obszarze rewitalizacji wysp ciepła ze względu na wysoki stosunek uszczelnionych nieprzepuszczalnych powierzchni do powierzchni biologicznie czynnych, • ryzyko krótkotrwałych i lokalnych podtopień spowodowanych nawalnymi deszczami, • zaniedbane, niskiej jakości tereny publiczne na części obszaru rewitalizacji.
<p>Spójność z celami GPR</p>	<p>Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji</p> <p><i>Kierunek 2.1. Poprawa warunków środowiskowych sprzyjających integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji</i></p>

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich: 1067,12 m²</p> <p>Sposób pomiaru: protokół odbioru robót, dokumentacja powykonawcza, dokumentacja fotograficzna</p>
	<p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 3851 os.</p> <p>Sposób pomiaru: sprawozdanie z realizacji projektu, raport z monitorowania GPR</p>
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie	<p>Projekt spełnia zasady dostępności dla osób o szczególnych potrzebach. W procesie tworzenia koncepcji projektu stosowano zasady projektowania uniwersalnego. W efekcie realizacji projektu powstanie ścieżka przebiegająca przez utworzony park, która będzie połączona z istniejącym ciągiem komunikacyjnym, zapewniając bezpieczny dostęp osobom z niepełnosprawnościami. Organizator zapewni w projekcie działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, informacje o projekcie będą spełniać wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej.</p>
Okres realizacji	2026-2029
Szacowana wartość przedsięwzięcia (w zł)	500 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE, np. Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 10	
Nazwa przedsięwzięcia	Uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni miejskiej przy ul. Reja 17 objętej Gminnym Programem Rewitalizacji
Podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Miasto i Gmina Sztum
Lokalizacja przedsięwzięcia	Teren przy ul. Reja 17 (dokładana lokalizacja zostanie określona na etapie opracowania dokumentacji technicznej)
Opis przedsięwzięcia	<p><u>Główny cel przedsięwzięcia:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, • zagospodarowanie terenu wokół budynków, • uporządkowanie terenu.
	<p><u>Zakres realizowanych zadań:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • uporządkowanie terenu, • miejsca postojowe z nawierzchnią przepuszczalną, • uporządkowanie ciągów komunikacyjnych, • nasadzenia przy elewacjach budynku przy ul. Reja 17 i przy śmietniku, • uporządkowanie bieżących nasadzeń. <p>Przedsięwzięcie ma charakter infrastrukturalny i jest uzupełnieniem podstawowego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 5, które koncentruje się na działaniach miękkich, a także przedsięwzięć nr 2 i 21, które odpowiednio dotyczą adaptacji pomieszczeń, jak i poprawy jego efektywności energetycznej i stanu technicznego budynku.</p>

	<p><u>Efekty realizacji projektu</u></p> <p>Efektem realizacji projektu jest powstanie nowej zagospodarowanej, uporządkowanej przestrzeni miejskiej, służącej mieszkańcom obszaru rewitalizacji.</p> <hr/> <p><u>Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zanieczyszczenie powietrza generowane przez niskie emisje, w tym pochodzące z ruchu samochodowego, • zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł komunalnych i rolniczych przedostające się do cieków i zbiorników wodnych, • występowanie na obszarze rewitalizacji wysp ciepła ze względu na wysoki stosunek uszczelnionych nieprzepuszczalnych powierzchni do powierzchni biologicznie czynnych, • ryzyko krótkotrwałych i lokalnych podtopień spowodowanych nawałnymi deszczami, • zaniedbane, niskiej jakości tereny publiczne na części obszaru rewitalizacji.
<p>Spójność z celami GPR</p>	<p>Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji</p> <p><i>Kierunek 2.1. Poprawa warunków środowiskowych sprzyjających integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji</i></p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich – do oszacowania na etapie opracowania dokumentacji technicznej</p> <p>Sposób pomiaru: protokoły odbioru, dokumentacja powykonawcza, dokumentacja fotograficzna</p> <hr/> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p>

	<p>Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 3851 os.</p> <p>Sposób pomiaru: sprawozdanie z realizacji projektu, raport z monitorowania GPR</p>
<p>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie</p>	<p>Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności – zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Projekt będzie realizowany w przestrzeniach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, informacje o projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej.</p>
<p>Okres realizacji</p>	<p>2025-2029</p>
<p>Szacowana wartość przedsięwzięcia (w zł)</p>	<p>300 000,00 zł</p>
<p>Potencjalne źródła finansowania</p>	<p>Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE, np. Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027</p>

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 11	
<p>Nazwa przedsięwzięcia</p>	<p>Zagospodarowanie i uporządkowanie terenów położonych w pobliżu wspólnot mieszkaniowych i innych budynków mieszkalnych w wybranych lokalizacjach na obszarze rewitalizacji</p>
<p>Podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia</p>	<p>Miasto i Gmina Sztum</p>

<p>Lokalizacja przedsięwzięcia</p>	<p>Tereny przy wspólnotach mieszkaniowych z obszaru rewitalizacji, wyłonionych w konkursie na partnerów</p>
<p>Opis przedsięwzięcia</p>	<p><u>Główny cel przedsięwzięcia</u></p> <p>Celem przedsięwzięcia jest animacja i uporządkowanie podwórek znajdujących się przy wspólnotach mieszkaniowych na terenie rewitalizacji. Partycypacja i mobilizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji przez realizację wspólnych działań mających na celu podniesienie jakości życia. Teren stanie się miejscem spotkań, przez co przyczyni się do integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji</p>
	<p><u>Zakres realizowanych zadań</u></p> <p>Przedmiotem projektu jest zagospodarowanie i uporządkowanie terenów położonych w pobliżu wspólnot mieszkaniowych oraz animacja podwórek z elementami partycypacyjnymi. W ramach przedsięwzięcia wykonane zostaną następujące prace:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uporządkowanie podwórek przez zagospodarowanie terenów zieleni i wykonanie nasadzeń drzew, krzewów, bylin, traw, • utworzenie miejsc postojowych z ażurowych elementów (likwidacja tzw. dzikich parkingów), • wykonanie ciągów pieszych prowadzących do wspólnot mieszkaniowych, poprawiających dostępność i bezpieczeństwo przemieszczania się, • montaż małej architektury (wiat śmietnikowych, ławek), • działania partycypacyjne z mieszkańcami wspólnot po zakończeniu realizacji prac porządkowych (warsztaty, spotkania, pikniki sąsiedzkie).
	<p><u>Efekty realizacji projektu</u></p> <p>Efektem realizacji projektu będzie zwiększenie aktywności mieszkańców obszaru rewitalizacji, zagospodarowanie</p>

	<p>i uporządkowanie terenów przy wspólnotach, poprawa jakości życia mieszkańców, wzrost atrakcyjności obszaru rewitalizacji, poprawa środowiska naturalnego w kontekście lokalnym.</p> <p><u>Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • występowanie na obszarze rewitalizacji wysp ciepła ze względu na wysoki stosunek uszczelnionych nieprzepuszczalnych powierzchni do powierzchni biologicznie czynnych, • ryzyko krótkotrwałych i lokalnych podtopień spowodowanych nawalnymi deszczami, • chaos przestrzenny związany z nieodbudowaniem części historycznej miasta po zniszczeniach wojennych i okresu powojennego, wprowadzeniem modernistycznej zabudowy w postaci bloków mieszkalnych z wielkiej płyty, wolnostojących konstrukcji budowlanych oraz nieużytków miejskich i wolnych przestrzeni pomiędzy blokami, • bariery przestrzenne, m.in. niewyremontowane chodniki, jezdnie, przejścia dla pieszych, wysokie krawężniki, uniemożliwiające osobom ze szczególnymi potrzebami sprawne i bezpieczne poruszanie się po obszarze rewitalizacji, • nieporządek w użytkowaniu części obszaru rewitalizacji spowodowany nieskoordynowanym parkowaniem.
<p>Spójność z celami GPR</p>	<p>Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji</p> <p><i>Kierunek 2.1. Poprawa warunków środowiskowych sprzyjających integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji</i></p>
	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p>

<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p>Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich – 9650 m²</p> <p>Sposób pomiaru: protokół odbioru prac, dokumentacja powykonawcza, dokumentacja zdjęciowa</p>
	<p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 3851 os.</p> <p>Sposób pomiaru: sprawozdanie z realizacji projektu, raport monitorowania GPR</p>
<p>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie</p>	<p>Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności – zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Projekt będzie realizowany w przestrzeniach dostępnych dla osób ze szczególnymi potrzebami. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, zaproszenia do udziału w projekcie, jaki i informacje o projekcie będą spełniać wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej.</p>
<p>Okres realizacji</p>	<p>2025-2029</p>
<p>Szacowana wartość przedsięwzięcia (w zł)</p>	<p>2 000 000,00 zł</p>
<p>Potencjalne źródła finansowania</p>	<p>Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE, np. Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027</p>

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 12	
Nazwa przedsięwzięcia	Utworzenie przyjaznej przestrzeni sąsiedzkiej
Podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Miasto i Gmina Sztum
Lokalizacja przedsięwzięcia	Obszar rewitalizacji (ul. Reja) dokładna lokalizacja zostanie określona na etapie opracowania dokumentacji technicznej
Opis przedsięwzięcia	<p><u>Główny cel przedsięwzięcia:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, • zagospodarowanie terenu przy budynkach, • stworzenie miejsca uporządkowanego, zapewniającego lepsze warunki życia dla mieszkańców wspólnot mieszkaniowych znajdujących się na tym terenie.
	<p><u>Zakres realizowanych zadań:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa, rozbudowa i przebudowa lokalnej infrastruktury technicznej • uporządkowanie terenu zieleni, nasadzenia traw, krzewów, drzew, • utworzenie miejsca wypoczynku i spotkań sąsiedzkich, ławki, kosze, stojaki na rowery, • remont ulicy i ciągów pieszo-rowerowych, • zagospodarowanie miejsca na wiatę śmietnikową i ustawienie wiaty, • utworzenie miejsc postojowych z nawierzchnią przepuszczalną.
	<p><u>Efekty realizacji projektu</u></p>

	<p>Efektem realizacji przedsięwzięcia jest powstanie nowej zagospodarowanej, uporządkowanej przestrzeni miejskiej, służącej mieszkańcom obszaru rewitalizacji.</p> <p><u>Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zanieczyszczenie powietrza generowane przez niskie emisje, w tym pochodzące z ruchu samochodowego, • występowanie na obszarze rewitalizacji wysp ciepła ze względu na wysoki stosunek uszczelnionych nieprzepuszczalnych powierzchni do powierzchni biologicznie czynnych, • ryzyko krótkotrwałych i lokalnych podtopień spowodowanych nawałnymi deszczami, • chaos przestrzenny związany z nieodbudowaniem części historycznej miasta po zniszczeniach wojennych i okresu powojennego, wprowadzeniem modernistycznej zabudowy w postaci bloków mieszkalnych z wielkiej płyty, wolnostojących konstrukcji budowlanych oraz nieużytków miejskich i wolnych przestrzeni pomiędzy blokami, • nieporządek w użytkowaniu części obszaru rewitalizacji spowodowany nieskoordynowanym parkowaniem, • bariery przestrzenne, m.in. niewyremontowane chodniki, jezdnie, przejścia dla pieszych, wysokie krawężniki, uniemożliwiające osobom ze szczególnymi potrzebami sprawne i bezpieczne poruszanie się po obszarze rewitalizacji.
<p>Spójność z celami GPR</p>	<p>Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji</p> <p><i>Kierunek 2.1. Poprawa warunków środowiskowych sprzyjających integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji</i></p>
	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p>

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich – do oszacowania na etapie dokumentacji technicznej Sposób pomiaru: projekt budowlany, protokół odbioru, dokumentacja powykonawcza
	<u>Wskaźniki rezultatu</u> Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 3851 os. Sposób pomiaru: sprawozdanie z realizacji projektu, raport z monitorowania GPR
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie	Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności – zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Projekt będzie realizowany w przestrzeniach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, informacja o projekcie spełniać będzie wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej.
Okres realizacji	2025-2029
Szacowana wartość przedsięwzięcia (w zł)	6 000 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE, np. Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 13	
Nazwa przedsięwzięcia	Kompleksowa termomodernizacja komunalnych budynków mieszkalnych na obszarze rewitalizacji w Sztumie – etap I (3 budynki)
Podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Miasto i Gmina Sztum
Lokalizacja przedsięwzięcia	ul. Kochanowskiego 6, ul. Kochanowskiego 8, ul. Sienkiewicza 5
Opis przedsięwzięcia	<u>Główny cel przedsięwzięcia</u> Remont całego budynku wraz z infrastrukturą, zmniejszenie strat ciepła, wymiana źródeł ciepła na bardziej ekologiczne.
	<u>Zakres realizowanych zadań</u> Kompleksowa termomodernizacja budynków komunalnych.
	<u>Efekty realizacji projektu</u> Działania termomodernizacyjne zmniejszą zapotrzebowanie na ciepło dzięki ograniczeniu strat ciepła przez przegrody budowlane. Modernizacja systemu wentylacji i systemu przygotowania ciepłej wody użytkowej. Remont budynków, które są w bardzo złym stanie technicznym podniesie ich efektywność energetyczną i przyczyni się do zmniejszenia emisji dwutlenku węgla.
	<u>Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie:</u> <ul style="list-style-type: none"> • duży zasób komunalny w złym stanie technicznym, wymagający remontów,

	<ul style="list-style-type: none"> • przeważający udział budynków wzniesionych przed 1970 r., które wymagają podjęcia prac modernizacyjnych i remontowych celem poprawy stanu technicznego, • brak rozwiązań z zakresu energooszczędności, ochrony środowiska i dostępności w zasobie komunalnym.
Spójność z celami GPR	<p>Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji</p> <p><i>Kierunek 2.2. Poprawa stanu technicznego i termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych</i></p>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 3 szt.</p> <p>Sposób pomiaru: dokumentacja fotograficzna, dokumentacja projektowa, protokoły odbioru robót, audyty energetyczne</p>
	<p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i ciepłej (MWh/rok) – do oszacowania na etapie opracowania audytów energetycznych</p> <p>Sposób pomiaru: protokół odbioru robót, audyt energetyczny</p>
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie	<p>Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności – zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, informacje o projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej.</p>
Okres realizacji	2026-2029

Szacowana wartość przedsięwzięcia (w zł)	5 900 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE, np. Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 14	
Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa stanu technicznego komunalnych budynków mieszkalnych na obszarze rewitalizacji w Sztumie – etap II (5 budynków)
Podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Miasto i Gmina Sztum
Lokalizacja przedsięwzięcia	<p>4 komunalne budynki mieszkalne na terenie obszaru rewitalizacji i 1 budynek położony poza obszarem rewitalizacji.</p> <p>Uzasadnienie położenia części projektu poza obszarem rewitalizacji:</p> <p>Budynek znajduje się w pobliżu terenu objętego rewitalizacją. Z uwagi na przestarzałe rozwiązania energetyczne i zły stan techniczny negatywnie oddziałuje na obszar rewitalizacji. Po przeprowadzeniu prac termomodernizacyjnych efektywność energetyczna budynku zostanie poprawiona, a efekty przyczynią się do poprawy środowiska naturalnego, w tym na obszarze rewitalizacji.</p>
Opis przedsięwzięcia	<u>Główny cel przedsięwzięcia</u>

	<p>Poprawa stanu technicznego komunalnych budynków mieszkalnych będących w 100% własnością Miasta i Gminy Sztum, zlokalizowanych na obszarze objętym procesem rewitalizacji.</p> <p><u>Zakres realizowanych zadań</u></p> <p>Poprawa stanu technicznego budynków komunalnych.</p> <p><u>Efekty realizacji projektu</u></p> <p>Efektem realizacji projektu będzie redukcja emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń do powietrza. Efekty te zostaną osiągnięte dzięki zmniejszeniu zużycia energii cieplnej i elektrycznej.</p> <p><u>Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • duży zasób komunalny w złym stanie technicznym, wymagający remontów, • przeważający udział budynków wzniesionych przed 1970 r., które wymagają podjęcia prac modernizacyjnych i remontowych celem poprawy stanu technicznego, • brak rozwiązań z zakresu energooszczędności, ochrony środowiska i dostępności w zasobie komunalnym.
<p>Spójność z celami GPR</p>	<p>Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji</p> <p><i>Kierunek 2.2. Poprawa stanu technicznego i termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych</i></p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w</p>	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 5 szt.</p> <p>Sposób pomiaru: dokumentacja fotograficzna, dokumentacja projektowa, protokoły odbioru robót, audyty energetyczne</p>

odniesieniu do celów rewitalizacji	<p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i ciepłej – do oszacowania na etapie opracowania dokumentacji projektowej</p> <p>Sposób pomiaru: protokół odbioru robót, audyt energetyczny, dokumentacja fotograficzna, dokumentacja projektowa, dokumentacja powykonawcza</p>
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie	Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności – zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, informacje o projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej.
Okres realizacji	2026-2029
Szacowana wartość przedsięwzięcia (w zł)	4 200 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE, np. Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR P15	
Nazwa przedsięwzięcia	Kompleksowa termomodernizacja komunalnych budynków mieszkalnych na obszarze rewitalizacji w Sztumie – etap III (10 budynków)
Podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Miasto i Gmina Sztum
Lokalizacja przedsięwzięcia	ul. Chełmińska 13, ul. Kochanowskiego 3, ul. Mickiewicza 32, ul. Mickiewicza 42 A, ul. Mickiewicza 52 A, ul. Nowowiejskiego 14 I, ul. Nowowiejskiego 14 N/I, ul. Nowowiejskiego 14 G, ul. Osińskiego 20, ul. Słowackiego 2.
Opis przedsięwzięcia	<u>Główny cel przedsięwzięcia</u> Kompleksowa termomodernizacja komunalnych budynków mieszkalnych będących w 100% własnością Miasta i Gminy Sztum, zlokalizowanych na obszarze objętym procesem rewitalizacji.
	<u>Zakres realizowanych zadań</u> Kompleksowa termomodernizacja budynków komunalnych.
	<u>Efekty realizacji projektu</u> Efektem realizacji projektu będzie redukcja emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń do powietrza. Efekty te zostaną osiągnięte dzięki zmniejszeniu zużycia energii cieplnej i elektrycznej.

	<p><u>Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • duży zasób komunalny w złym stanie technicznym, wymagający remontów, • przeważający udział budynków wzniesionych przed 1970 r., które wymagają podjęcia prac modernizacyjnych i remontowych celem poprawy stanu technicznego, • brak rozwiązań z zakresu energooszczędności, ochrony środowiska i dostępności w zasobie komunalnym i w zasobie należącym do właścicieli prywatnych czy spółdzielni.
<p>Spójność z celami GPR</p>	<p>Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji</p> <p><i>Kierunek 2.2. Poprawa stanu technicznego i termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych</i></p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 10 szt.</p> <p>Sposób pomiaru: dokumentacja fotograficzna, dokumentacja projektowa, protokoły odbioru, dokumentacja powykonawcza, audyty energetyczne</p> <hr/> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i ciepłej – do oszacowania na etapie przygotowania audytów energetycznych</p> <p>Sposób pomiaru: dokumentacja fotograficzna, dokumentacja projektowa, protokoły odbioru robót, audyty energetyczne</p>

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie	Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności – zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, informacje o projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej.
Okres realizacji	2026-2033
Szacowana wartość przedsięwzięcia (w zł)	6 471 283,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne, KPO po 2026 r.: alternatywnie fundusze zewnętrzne, np. BGK, WFOŚiGW

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 16	
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja budynku Małej Spółdzielni Mieszkaniowej przy Zakładzie Karnym wraz z remontem zadaszzonego przejścia od ulicy Plac Wolności do ulicy Młyńskiej
Podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Mała Spółdzielnia Mieszkaniowa przy Zakładzie Karnym
Lokalizacja przedsięwzięcia	ul. Młyńska 10, działka nr 563, obręb 2
Opis przedsięwzięcia	<u>Główny cel przedsięwzięcia</u> Modernizacja budynku w celu oszczędzania energii cieplnej i elektrycznej, podniesienia efektywności energetycznej budynku i zmniejszenia emisji dwutlenku węgla do atmosfery. Poprawa jakości przejścia między Placem

	<p>Wolności i ul. Młyńską dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <hr/> <p><u>Zakres realizowanych zadań</u></p> <p>W zakresie modernizacji budynku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzupełnienie tynków na elewacji budynku, • położenie ocieplenia na całej powierzchni budynku wraz z nową elewacją, • wymiana drzwi wejściowych na klatkę schodową, • częściowa wymiana eternitu na blachę falistą daszku okalającego budynek mieszkalny. <p><u>W zakresie remontu przejścia:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zdjęcie wierzchni betonowej przejścia od Placu Wolności do ul. Młyńskiej. Położenie nowych krawężników, wypełnienie warstwą utrzymującą nową nawierzchnię, tj. polbruk lub płyty chodnikowe, • naprawa ścian zadaszzonego przejścia, zabezpieczenie przed wilgocią, uzupełnienie tynków i pomalowanie ścian, • założenie nowego energooszczędnego oświetlenia w zadaszonym przejściu. <hr/> <p><u>Efekty realizacji projektu</u></p> <p>Zwiększenie oszczędności związanych z energią ciepłą i elektryczną. Poprawa jakości i bezpieczeństwa mieszkańców na obszarze rewitalizacji i poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizowanego.</p> <hr/> <p><u>Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • brak rozwiązań z zakresu energooszczędności, ochrony środowiska i dostępności w zasobie należącym do właścicieli prywatnych czy spółdzielni, • bariery przestrzenne – m.in. niewyremontowane chodniki, jezdnie, przejścia dla pieszych, wysokie
--	---

	<p>krawężniki, uniemożliwiające osobom ze szczególnymi potrzebami sprawne i bezpieczne poruszanie się po obszarze rewitalizacji.</p>
<p>Spójność z celami GPR</p>	<p>Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji <i>Kierunek 2.2. Poprawa stanu technicznego i termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych</i></p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich – 140 m²</p> <p>Sposób pomiaru: protokół odbioru robót</p>
	<p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 3851 os.</p> <p>Sposób pomiaru: sprawozdanie z realizacji projektu, raport z monitorowania GPR</p>
<p>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie</p>	<p>Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnienia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia.</p>
<p>Okres realizacji</p>	<p>2026</p>
<p>Szacowana wartość przedsięwzięcia (w zł)</p>	<p>650 000,00 zł</p>

Potencjalne źródła finansowania	Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE, np. Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027, lub krajowe, np. BGK, WFOŚiGW
---------------------------------	---

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 17	
Nazwa przedsięwzięcia	Spółdzielnia Mieszkaniowa Os. Nad Jeziorem 13 – Ocieplenie budynków mieszkalnych z wykonaniem nowej kolorystyki Przebudowa i remont ciągów pieszych, miejsc postojowych i wymiana oświetlenia
Podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Spółdzielnia Mieszkaniowa Os. Nad Jeziorem 13
Lokalizacja przedsięwzięcia	Ocieplenie budynków mieszkalnych z wykonaniem nowej kolorystyki: ul. Mickiewicza 50, 1A, 1B, 1C, ul. Plac Wolności 21A, 21B, 21C, działka nr: 648/2, 588, 590/1, Przebudowa i remont ciągów pieszych, wymiana oświetlenia: ul. Nowowiejskiego 31A, 31B, 31C, 25, 27A, 27B, 27C, działki nr: 645/1, 646, 645/2, 645/11 Przebudowa i remont ciągów pieszych, miejsc postojowych i wymiana oświetlenia: ul. Mickiewicza 48A, 48B, 50A, działka nr: 647/2 Przebudowa i remont ciągów pieszych: ul. Osińskiego 7A, 7B działka nr: 593/2
Opis przedsięwzięcia	<u>Główny cel przedsięwzięcia</u> Uzyskanie oszczędności w zużyciu energii cieplnej, poprawa bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców, poprawienie estetyki obszaru rewitalizacji.

	<p><u>Zakres realizowanych zadań</u></p> <p>Ocieplenie budynków mieszkalnych z wykonaniem nowej kolorystyki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ul. Mickiewicza 50 – ocieplenie ścian zewnętrznych z wykonaniem nowej kolorystyki, remont nawierzchni na terenie osiedla i schodów oraz nawierzchni od strony ul. Mickiewicza oraz wymiany zagrody śmietnikowej od strony parkingu przy markecie Polo (teren gminny), • Mickiewicza 1A, 1B, 1C – ocieplenie ścian zewnętrznych z wykonaniem nowej kolorystyki, remont nawierzchni i schodów od strony ul. Mickiewicza i „Rynku”, • Plac Wolności 21A, 21B, 21C – ocieplenie ścian zewnętrznych z wykonaniem nowej kolorystyki, remont nawierzchni i schodów od strony „Rynku”. <p>Przebudowa i remont ciągów pieszych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ul. Osińskiego 7A, 7B – remont, przebudowa nawierzchni i ciągów pieszych oraz schodów. <p>Przebudowa i remont ciągów pieszych, miejsc postojowych i wymiana oświetlenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ul. Mickiewicza 48A, 48B, 50A – remont nawierzchni na terenie osiedla, wymiana oświetlenia, wykonanie zatoki postojowej w kierunku budynku ul. Nowowiejskiego 15 oraz wymiany zagrody śmietnikowej od strony parkingu przy markecie Polo (teren gminny). <p>Przebudowa i remont ciągów pieszych, wymiana oświetlenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ul. Nowowiejskiego 25, 27A, 27B, 27C, 31A, 31B, 31C – remont, przebudowa nawierzchni i ciągów pieszych, wykonanie miejsc parkingowych, wymiana oświetlenia zewnętrznego. <p><u>Efekty realizacji projektu</u></p> <p>Uzyskanie oszczędności w zużyciu energii elektrycznej, poprawa jakości życia mieszkańców, poprawienie estetyki obszaru rewitalizacji, poprawa bezpieczeństwa w</p>
--	--

	<p>komunikacji pieszych, likwidacja barier dla osób z niepełnosprawnościami, uporządkowanie miejsc postojowych.</p>
	<p><u>Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • przeważający udział budynków wzniesionych przed 1970 r., które wymagają podjęcia prac modernizacyjnych i remontowych celem poprawy stanu technicznego, • brak rozwiązań z zakresu energooszczędności, ochrony środowiska i dostępności w zasobie należącym do właścicieli prywatnych czy spółdzielni, • bariery przestrzenne – niewyremontowane chodniki, jezdnie, przejścia dla pieszych, wysokie krawężniki, uniemożliwiające osobom ze szczególnymi potrzebami sprawne i bezpieczne poruszanie się po obszarze rewitalizacji, • zaniedbane, niskiej jakości tereny publiczne na części obszaru rewitalizacji.
<p>Spójność z celami GPR</p>	<p>Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji</p> <p><i>Kierunek 2.2. Poprawa stanu technicznego i termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych</i></p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 2,58 ha</p> <p>Sposób pomiaru: protokoły odbioru robót, dokumentacja projektowa i powykonawcza</p> <hr/> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 3851 os.</p>

	Sposób pomiaru: sprawozdanie z realizacji projektu, raport z monitorowania GPR
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie	Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnienia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia.
Okres realizacji	2025-2029
Szacowana wartość przedsięwzięcia (w zł)	3 600 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE, np. Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027, lub krajowe, np. BGK, WFOŚiGW

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 18	
Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa stanu technicznego budynków należących do wspólnot mieszkaniowych wpisanych do rejestru zabytków z obszaru rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum
Podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Wspólnoty mieszkaniowe z obszaru rewitalizacji, wyłonione w konkursie na partnerów
Lokalizacja przedsięwzięcia	Obszar rewitalizacji
Opis przedsięwzięcia	<u>Główny cel przedsięwzięcia</u> Poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji przez poprawę stanu

	<p>technicznego i termomodernizację wielorodzinnych budynków mieszkalnych, poprawę stanu zagospodarowania przestrzeni wokół wielorodzinnych budynków mieszkalnych, poprawę jakości więzi sąsiedzkich i ograniczanie niskiej emisji.</p>
	<p><u>Zakres realizowanych zadań</u></p> <p>Kompleksowe przedsięwzięcia termomodernizacyjne polegające na zmniejszeniu strat ciepła przez przenikanie w zewnętrznych przegrodach, modernizacji źródła ciepła, modernizacji systemów grzewczo-wentylacyjnych, modernizacji instalacji wewnętrznej centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej oraz inne prace budowlane. Szczegółowy zakres prac dla każdego z budynków będzie wynikał z audytów energetycznych.</p>
	<p><u>Efekty realizacji projektu</u></p> <p>Poprawa stanu technicznego budynków wspólnot mieszkaniowych wpisanych do rejestru zabytków. Poprawa stanu technicznego wielorodzinnych budynków mieszkalnych wraz z poprawą stanu zagospodarowania przestrzeni wokół tych budynków. Podniesienie jakości więzi sąsiedzkich.</p>
	<p><u>Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • koncentracja obiektów zabytkowych, które wymagają zwiększonych nakładów finansowych i organizacyjnych • zły stan budynków należących do wspólnot mieszkaniowych, wpisanych do rejestru zabytków, które znajdują się na obszarze rewitalizacji, • brak rozwiązań z zakresu energooszczędności, ochrony środowiska i dostępności w zasobie należącym do właścicieli prywatnych czy spółdzielni.

<p>Spójność z celami GPR</p>	<p>Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji</p> <p><i>Kierunek 2.2. Poprawa stanu technicznego i termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych</i></p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 14 szt.</p> <p>Sposób pomiaru: protokół odbioru robót, audyt energetyczny</p>
	<p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i ciepłej (MWh/rok) – do oszacowania na etapie audytu energetycznego</p> <p>Sposób pomiaru: protokół odbioru robót, audyt energetyczny</p>
<p>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie</p>	<p>Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności – zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, informacje o projekcie będą spełniać wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej.</p>
<p>Okres realizacji</p>	<p>2025-2029</p>
<p>Szacowana wartość przedsięwzięcia (w zł)</p>	<p>7 000 000,00 zł</p>
<p>Potencjalne źródła finansowania</p>	<p>Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE, np. Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027</p>

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 19	
Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa stanu technicznego budynków należących do wspólnot mieszkaniowych z obszaru rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum
Podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Wspólnoty mieszkaniowe z obszaru rewitalizacji, wyłonione w konkursie na partnerów
Lokalizacja przedsięwzięcia	Obszar rewitalizacji
Opis przedsięwzięcia	<p><u>Główny cel przedsięwzięcia</u></p> <p>Poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji i jakości życia mieszkańców przez poprawę stanu technicznego i termomodernizację wielorodzinnych budynków mieszkalnych, poprawę stanu zagospodarowania przestrzeni wokół wielorodzinnych budynków mieszkalnych, poprawę jakości więzi sąsiedzkich i ograniczanie niskiej emisji.</p>
	<p><u>Zakres realizowanych zadań</u></p> <p>Prace budowlane, remontowe i porządkowe mające na celu poprawę techniczną budynków należących do wspólnot mieszkaniowych obszaru rewitalizacji m.in. prace polegające na odnowieniu elewacji oraz cokołów budynku, dociepleniu zewnętrznego budynków, wykonaniu izolacji termicznej budynku remontu dachów i orynowania, uporządkowaniu podwórek przy wspólnotach, remontu części wspólnych w tym klatek schodowych, strychów i piwnic; rozbudowę węzła cieplnego, wykonanie balustrad balkonowych, remont instalacji centralnego ogrzewania, oraz inne prace związane z poprawą techniczną budynków wspólnot mieszkaniowych.</p>

	<p><u>Efekty realizacji projektu</u></p> <p>Poprawa stanu technicznego budynków wspólnot mieszkaniowych. Poprawa stanu technicznego wielorodzinnych budynków mieszkalnych wraz z poprawą stanu zagospodarowania przestrzeni wokół tych budynków. Podniesienie jakości więzi sąsiedzkich.</p> <hr/> <p><u>Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • koncentracja obiektów zabytkowych, które wymagają zwiększonych nakładów finansowych i organizacyjnych, • zły stan budynków należących do wspólnot mieszkaniowych, wpisanych do rejestru zabytków, które znajdują się na obszarze rewitalizacji, • brak rozwiązań z zakresu energooszczędności, ochrony środowiska i dostępności w zasobie należącym do właścicieli prywatnych czy spółdzielni.
<p>Spójność z celami GPR</p>	<p>Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji</p> <p><i>Kierunek 2.2. Poprawa stanu technicznego i termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych</i></p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba wspartych budynków mieszkalnych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 28 szt.</p> <p>Sposób pomiaru: protokoły odbioru robót, dokumentacja powykonawcza</p> <hr/> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 3851 os.</p>

	Sposób pomiaru: sprawozdanie z realizacji projektu, raport z monitorowania GPR
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie	Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności – zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, informacje o projekcie będą spełniać wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej.
Okres realizacji	2025-2029
Szacowana wartość przedsięwzięcia (w zł)	8 000 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE, np. Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 20

Nazwa przedsięwzięcia	Budowa budynku komunalnego mieszkalnego wielorodzinnego na terenie działki nr 325/1 obręb 2 miasta Sztum, gmina Sztum
Podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Miasto i Gmina Sztum
Lokalizacja przedsięwzięcia	ul. Gdańska, działka nr: 325/1 obręb: 2 m. Sztum

Opis przedsięwzięcia	<p><u>Główny cel przedsięwzięcia</u></p> <p>Poprawa stanu zasobu mieszkaniowego komunalnego.</p>
	<p><u>Zakres realizowanych zadań</u></p> <p>Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego i niezbędną infrastrukturą techniczną.</p>
	<p><u>Efekty realizacji projektu</u></p> <p>Powstanie budynek stanowiący własność gminy do zasiedlania najemców o niskich dochodach.</p>
	<p><u>Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych, w szczególności dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, • brak rozwiązań z zakresu energooszczędności, ochrony środowiska i dostępności w zasobie należącym do właścicieli prywatnych czy spółdzielni.
Spójność z celami GPR	<p>Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji</p> <p><i>Kierunek 2.2. Poprawa stanu technicznego i termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych</i></p>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba wspartych budynków mieszkalnych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.</p> <p>Sposób pomiaru: protokoły odbioru robót, dokumentacja powykonawcza</p>
	<p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 3851 os.</p>

	Sposób pomiaru: sprawozdanie z realizacji projektu, raport z monitorowania GPR
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie	Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności – zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia, z uwagi na zastosowanie zasad projektowania uniwersalnego na etapie tworzenia dokumentacji budowlanej przedsięwzięcia. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, informacje o projekcie będą spełniać wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej.
Okres realizacji	2026-2033
Szacowana wartość przedsięwzięcia (w zł)	20 000 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne, KPO po 2026 roku: alternatywnie środki z programów i funduszy krajowych, np. BGK

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 21	
Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa stanu technicznego i termomodernizacja budynku przy ul. Reja 17 w Sztumie
Podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Miasto i Gmina Sztum
Lokalizacja przedsięwzięcia	ul. Reja 17

Opis przedsięwzięcia	<p><u>Główny cel przedsięwzięcia</u></p> <p>Kompleksowa poprawa efektywności energetycznej i stanu technicznego budynku będącego w 100% własnością Miasta i Gminy Sztum, zlokalizowanych na obszarze objętym procesem rewitalizacji. W budynku znajdują się mieszkania komunalne i planowana do utworzenia świetlica socjoterapeutyczna.</p>
	<p><u>Zakres realizowanych zadań</u></p> <p>W ramach przedsięwzięcia planuje się kompleksowy remont obejmujący termomodernizację budynku.</p> <p>Przedsięwzięcie ma charakter infrastrukturalny (remontowy) i jest uzupełnieniem podstawowego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 5, które koncentruje się na działaniach miękkich, a także przedsięwzięć nr 2 i 10, które odpowiednio dotyczą adaptacji pomieszczeń i przestrzeni publicznej wokół budynku.</p>
	<p><u>Efekty realizacji projektu</u></p> <p>Efektem realizacji projektu będzie redukcja emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń do powietrza. Efekty te zostaną osiągnięte dzięki zmniejszeniu zużycia energii cieplnej i elektrycznej.</p>
	<p><u>Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • brak rozwiązań z zakresu energooszczędności, ochrony środowiska i dostępności w zasobie komunalnym, • duży zasób budynków gminnych w złym stanie technicznym, wymagający remontów, • przeważający udział budynków wzniesionych przed 1970 r., które wymagają podjęcia prac modernizacyjnych i remontowych celem poprawy stanu technicznego.

<p>Spójność z celami GPR</p>	<p>Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji</p> <p><i>Kierunek 2.2. Poprawa stanu technicznego i termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych</i></p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt.</p> <p>Sposób pomiaru: dokumentacja fotograficzna, dokumentacja projektowa, protokoły odbioru robót, audyty energetyczne</p>
	<p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i ciepłej – wysokość wskaźnika zostanie określona po opracowaniu dokumentacji projektowej</p> <p>Sposób pomiaru: protokół odbioru robót, audyt energetyczny, dokumentacja fotograficzna, dokumentacja projektowa, dokumentacja powykonawcza</p>
<p>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie</p>	<p>Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności – zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, informacje o projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej.</p>
<p>Okres realizacji</p>	<p>2025-2029</p>
<p>Szacowana wartość przedsięwzięcia (w zł)</p>	<p>1 000 000,00 zł</p>
<p>Potencjalne źródła finansowania</p>	<p>Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE, np. Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027</p>

4.2. CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH DOPUSZCZALNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

W tabeli poniżej zamieszczono zbiorcze zestawienie pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy o rewitalizacji. Zaprezentowane projekty charakteryzują się mniejszym stopniem oddziaływania na obszar rewitalizacji, jednak ich realizacja jest ważna z uwagi na zbieżność z celami GPR Miasta i Gminy Sztum. Pozostałe przedsięwzięcia dopuszczalne obejmują m.in. zadania własne, które realizowane są cyklicznie na obszarze rewitalizacji lub na rzecz jego mieszkańców, uzupełniając i integrując prowadzony proces odnowy. Wynikają one z jednocześnie wdrażanych polityk publicznych, w szczególności obejmując zadania z zakresu polityki społecznej, w tym związanych ze współpracą z organizacjami pozarządowymi, a także z zakresu ochrony środowiska. Wśród tych przedsięwzięć znajdują się również projekty ponadlokalne, realizowane w oparciu o inne polityki sektorowe, które oddziałują na uwarunkowania obszaru rewitalizacji (przykładowo wynikające ze Strategii terytorialnej ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Malbork-Sztum 2030+).

Realizacja pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawiera się w perspektywie obowiązywania programu i obejmuje lata 2024-2033.

Tab. 14. Wykaz pozostałych dopuszczalnych (uzupełniających) przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Opis działań realizowanych w ramach przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny i partnerzy
Cel 1. Wzrost potencjału społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji			
Kierunek 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji			
1	Prowadzenie Klubu Integracji Społecznej	Wsparcie osób długotrwale bezrobotnych i z niepełnosprawnościami, w tym z obszaru rewitalizacji, w reintegracji społecznej i zawodowej w postaci spotkań indywidualnych bądź w grupie.	Miasto i Gmina Sztum, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie
2	Prowadzenie Klubu Senior „Amator”	Organizowanie zajęć dla seniorów w celu rozwijania ich pasji, podnoszenia jakości zdrowia fizycznego i psychicznego, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Prowadzenie Klubu zlecane jest corocznie organizacji pozarządowej w trybie otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.	Miasto i Gmina Sztum, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie, Stowarzyszenie na rzecz wspierania aktywności seniorów „Labuntur Anni”
3	Prowadzenie Rodzinnego Domu Pomocy w Postolinie	Dom pomocy świadczący całodobowe usługi opiekuńcze i bytowe dla osób wymagających opieki z powodu wieku bądź niepełnosprawności, w tym z obszaru rewitalizacji. Prowadzenie Domu zlecane jest corocznie organizacji	Miasto i Gmina Sztum, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie, Fundacja „Przystań” w Pogorzalej Wsi

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Opis działań realizowanych w ramach przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny i partnerzy
		pozarządowej w trybie otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.	
4	Prowadzenie Dziennego Ośrodka Wsparcia w Czerninie	Dzienny Ośrodek Wsparcia dla osób powyżej 60 r.ż., w tym z obszaru rewitalizacji. Ośrodek pomaga seniorom rozwijać sprawność psychoruchową oraz swoje pasje i zainteresowania. Prowadzenie Ośrodka zlecane jest corocznie organizacji pozarządowej w trybie otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.	Miasto i Gmina Sztum, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie, Stowarzyszenie Pomocy Osobom Przewlekłe Chorym „Dar Serca”
5	Wsparcie działalności organizacji pozarządowych i innych podmiotów – program dotacji Miasta i Gminy Sztum w trybie małych zleceń	Wsparcie organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, realizowane przez miasto i gminę Sztum w odniesieniu do zadań publicznych o charakterze lokalnym i regionalnym, z pominięciem trybu konkursowego (https://sztum.pl/tryb-malych-zleceń.html).	Miasto i Gmina Sztum, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie
6	Realizacja Programu „Asystent osobisty osoby z	Program MRPiPS „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością mi” polega na udzielaniu	Miasto i Gmina Sztum, Miejsko-Gminny Ośrodek

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Opis działań realizowanych w ramach przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny i partnerzy
	niepełnosprawności a”	wsparcia, poprzez samorządy lokalne, osobom z niepełnosprawnościami w różnych sferach ich życia osobistego, w miejscu zamieszkania i poza nim, oraz w kontaktach z otoczeniem. Adresowany jest do niepełnosprawnych dzieci do ukończenia 16 r.ż. oraz do osób z niepełnosprawnościami posiadającymi orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.	Pomocy Społecznej w Sztumie
7	Realizacja Programu „Korpus Wsparcia Seniorów”	Program MRPiPS „Korpus Wsparcia Seniorów” polega na udzielaniu wsparcia poprzez samorządy lokalne, osobom starszym w formie: usług opiekuńczych świadczonych w formule usług sąsiedzkich w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, usług opiekuńczych w formule tzw. „opieki na odległość”, mających na celu poprawę bezpieczeństwa osób starszych oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania.	Miasto i Gmina Sztum, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie
8	Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa”	Program MRPiPS „Opieka wytchnieniowa” polega na udzielaniu wsparcia, poprzez samorządy lokalne, rodzinom	Miasto i Gmina Sztum, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Opis działań realizowanych w ramach przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny i partnerzy
		osób z niepełnosprawnościami – w formie doraźnej, czasowej pomocy (tzw. opieki wytchnieniowej), związanej z odciążeniem opiekunów od codziennych obowiązków, przez zapewnienie czasowego zastępstwa w sprawowaniu opieki nad osobą z niepełnosprawnościami. Skierowany jest do rodziców lub opiekunów dzieci z niepełnosprawnością do ukończenia 16 r. ż. lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności.	Społecznej w Sztumie
9	Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Sztum na lata 2022-2024	Gminny Program Wspierania Rodziny ma na celu wsparcie rodzin znajdujących się w trudnych warunkach życiowych, w tym również z obszaru rewitalizacji, które uniemożliwiają im prawidłowe wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Rodzinom, znajdującym się w potrzebie, udzielane jest wsparcie m.in. w formie asystenta rodziny oraz rodziny wspierającej.	Miasto i Gmina Sztum, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie
10	Realizacja Wieloletniego rządowego	Celem Wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” (edycja 2024-2028) jest wsparcie samorządów lokalnych	Miasto i Gmina Sztum, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Opis działań realizowanych w ramach przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny i partnerzy
	programu „Posiłek w szkole i w domu”	związane z zapewnieniem dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym gorącego posiłku oraz osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zwłaszcza osobom starszym, chorym lub z niepełnosprawnościami i samotnym. Program realizowany jest na podstawie przyjętych przez Radę Miejską w Sztumie uchwał.	Społecznej w Sztumie
11	Pomoc żywnościowa dla mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej w mieście i gminie Sztum	Projekt realizowany jest ze wsparciem Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus – Podprogram 2023. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie przy współpracy z Bankiem Żywności w Tczewie realizuje pomoc żywnościową dla mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej w mieście i gminie Sztum. W 2024 r. wsparcie otrzyma 530 osób z terenu miasta i gminy Sztum.	Miasto i Gmina Sztum, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie
12	Program pożyczek w ramach Programu współpracy	Program pożyczek miasta i gminy Sztum obejmuje udzielanie wsparcia finansowego organizacjom pozarządowym na	Miasto i Gmina Sztum

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Opis działań realizowanych w ramach przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny i partnerzy
	z organizacjami pozarządowymi	pokrycie kosztów realizowanych zadań publicznych w zakresie wspierania aktywności społecznej mieszkańców, zaspokajania ich potrzeb społecznych, wsparcia w rozwiązywaniu lokalnych problemów, zachęcania do tworzenia inicjatyw lokalnych.	
13	Program współpracy Miasta i Gminy Sztum z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Celem programu jest budowanie i wspieranie różnych form współpracy miasta i gminy Sztum z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, które realizują m.in. zadania publiczne wspierające aktywność społeczną mieszkańców, poprawę ich warunków życia i zamieszkania, lokalną integrację oraz zdolność do rozwiązywania lokalnych problemów. Szczegółowy zakres zadań wynika z Uchwały nr LXIII.550.2023 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 29 listopada 2023 r.	Miasto i Gmina Sztum
Kierunek 1.3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego			
14	Utworzenie Powiślańskiego Ośrodka Sportów Wodnych w Sztumie	Projekt obejmuje budowę na terenie obecnej plaży i kąpieliska miejskiego nad Jeziorem Zajezierskim Powiślańskiego Ośrodka Sportów Wodnych, stanowiącego zaplecze	Miasto i Gmina Sztum

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Opis działań realizowanych w ramach przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny i partnerzy
		Sztumskiego Centrum Wspomagania Rewitalizacyjnego.	
15	Inicjatywa lokalna – wsparcie Miasta i Gminy Sztum oddolnych inicjatyw podejmowanych przez mieszkańców	<p>Projekt obejmuje wsparcie miasta i gminy Sztum na realizację działań inicjowanych przez grupę mieszkańców (minimum dwóch), dotyczących zadań publicznych w zakresie: projektów infrastrukturalnych (np. budowa, rozbudowa, przebudowa lub remont dróg, chodników, ciągów pieszo-jezdnym, kanalizacji, sieci wodociągowej, budynków oraz obiektów architektury, stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego oraz małej architektury, placów zabaw i terenów rekreacyjnych, oświetlenie uliczne, placów, ulic i terenów), ochrony przyrody, w tym zieleni oraz ekologii, ochrony zwierząt i ochrony dziedzictwa przyrodniczego, porządku i bezpieczeństwa.</p> <p>https://sztum.pl/inicjatywa-lokalna.html</p>	Miasto i Gmina Sztum
Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji			
Kierunek 2.1. Poprawa warunków środowiskowych sprzyjających integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji			
16	Utworzenie węzła integracyjnego wokół dworca	Projekt obejmuje budowę węzła integracyjnego wokół dworca PKP w Sztumie, wraz z	Miasto i Gmina Sztum

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Opis działań realizowanych w ramach przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny i partnerzy
	kolejowego PKP wraz z systemem dróg rowerowych, pieszych i pieszo-rowerowych w Gminie Sztum	przebudową i budową niezbędnej infrastruktury komunikacyjnej. W skład prac budowlanych wchodzi w szczególności: przebudowa dróg, budowa zatok autobusowych, wyniesionych przejść, budowa parkingów, infrastruktury technicznej, terenów zielonych, montaż małej architektury. Projekt jest realizowany w latach 2025-2026 w ramach Strategii terytorialnej ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Malbork-Sztum 2030+.	
17	Rewaloryzacja skweru na terenie Placu Wolności w Sztumie	Projekt „Adaptacja i mitygacja do zmian klimatu poprzez rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury na Placu Wolności w Sztumie”, realizowany w latach 2025-2026 w ramach Strategii terytorialnej ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Malbork-Sztum 2030+. W ramach przedsięwzięcia wprowadzone zostaną na terenie Placu Wolności rozwiązania polegające m.in. na: zastosowaniu mikroretencji (ogrody deszczowe), budowie zbiorników retencyjnych, zmianie nawierzchni na przepuszczalne, nasadzeniach zieleni, wykonaniu łąk kwietnych.	Miasto i Gmina Sztum

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Opis działań realizowanych w ramach przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny i partnerzy
18	Zagospodarowanie terenu zieleni i stworzenie miejsca odpoczynku w parku między ul. Chełmińską, a ul. Słowackiego w Sztumie	Projekt obejmuje zaprojektowanie i wykonanie w latach 2025-2033 sieci alejek z chodnikami w parku, łączącymi ul. Chełmińską z ulicą Słowackiego, postawienie ławek oraz śmietników, nasadzenie nowej roślinności, postawienie lamp solarnych.	Miasto i Gmina Sztum
Kierunek 2.2. Poprawa stanu technicznego i termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych			
19	Poprawa efektywności energetycznej zabytkowego budynku przychodni zdrowia przy ul. Chełmińskiej 6	Przedsięwzięcie obejmuje kompleksową termomodernizację zabytkowego budynku przychodni zdrowia przy ul. Chełmińskiej 6 w Sztumie (budynek użyteczności publicznej jest ujęty w gminnej oraz wojewódzkiej ewidencji zabytków). Projekt realizowany w ramach Strategii terytorialnej ZI T Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Malbork-Sztum 2030+ w latach 2025-2026.	Miasto i Gmina Sztum
20	Realizacja Programu „Czyste Powietrze”	W ramach projektu zapewniane jest coroczne wsparcie finansowe mieszkańców, w tym z obszaru rewitalizacji, przeznaczone na współfinansowanie zadań związanych z kompleksową termomodernizacją budynków oraz wymianą starych, nieefektywnych źródeł ciepła na	Miasto i Gmina Sztum

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Opis działań realizowanych w ramach przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny i partnerzy
		<p>paliwo stałe na nowoczesne źródła ogrzewania.</p> <p>Wsparcie oferowane jest właścicielom i współwłaścicielom domów mieszkalnych lub lokali mieszkalnych w budynkach jednorodzinnych, posiadających wyodrębnioną księgę wieczystą (https://sztum.pl/czyste-powietrze.html)</p> <p>https://czystepowietrze.gov.pl).</p>	
21	Realizacja Programu Priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie” – edycja I i II	<p>Projekt przewiduje wsparcie finansowe dla właścicieli i współwłaścicieli lokali mieszkalnych, najemców i wspólnot mieszkaniowych znajdujących się w budynkach wielorodzinnych na terenie miasta i gminy Sztum, w tym z obszaru rewitalizacji, związane z realizacją zadań dotyczących wymiany starych, nie ekologicznych źródeł ogrzewania.</p> <p>https://sztum.pl/aktualnosci/burmistrz-miasta-i-gminy-sztum-informuje-ze-z-dniem-13-marca-2023-r-rozpoczyna-sie-nabor-wnioskow-o-dofinansowanie-w-ramach-programu-priorytetowego-ciepłe-mieszkanie.html</p>	Miasto i Gmina Sztum
22	Poprawa efektywności	Przedsięwzięcie obejmuje kompleksową termomodernizację	Miasto i Gmina Sztum

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Opis działań realizowanych w ramach przedsięwzięcia	Podmiot odpowiedzialny i partnerzy
	energetycznej wielorodzinnych komunalnych budynków mieszkalnych na terenie Miasta i Gminy Sztum	6 budynków komunalnych zasobu mieszkaniowego na terenie miasta i gminy Sztum (ul. Plebiscytowa 9A, ul. Plebiscytowa 9, ul. Koniecpolskiego 15, ul. Plebiscytowa 10, ul. Fiszera 1, ul. Nowowiejskiego 14 R/II). Projekt realizowany w ramach Strategii terytorialnej ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Malbork-Sztum 2030+ w latach 2025-2026.	

Źródło: opracowanie własne

5. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE GPR MIASTA I GMINY SZTUM

Podstawowym źródłem finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zaplanowanych w GPR MiG Sztum, są środki pochodzące z programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027. Zgodnie z zasadą dodatkowości, dofinansowanie w ramach polityki spójności UE może stanowić jedynie dodatek do innych środków, przeznaczonych na przedsięwzięcia rozwojowe przez władze państwowe, regionalne lub lokalne, dlatego środki te zostaną uzupełnione o środki publiczne pochodzące z budżetu miasta i gminy Sztum, a także środki zewnętrzne i środki prywatne.

Sukces procesu rewitalizacji zależy od stopnia zróżnicowania źródeł finansowania działań, co w zasadzie oznacza konieczność zwiększenia włączenia przedsięwzięć zewnętrznych interesariuszy, korzystających z różnorodnych funduszy i grantów. Zasada partnerstwa i partycypacji w procesie rewitalizacji oznacza bowiem realną współpracę między jednostkami samorządu terytorialnego a podmiotami spoza sektora finansów publicznych, np. właścicielami nieruchomości, przedsiębiorcami, lokalnymi organizacjami pozarządowymi. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne ujęte w

programie korzystają również z finansowania przez sektor prywatny, które uzupełniają bilans wykonalności programu i zmniejsza zaangażowanie środków publicznych.

Z uwagi na fakt, że na etapie opracowywania GPR Miasta i Gminy Sztum nie były znane szczegółowe założenia dokumentów programowych związanych z perspektywą finansową UE 2021-2027, zakłada się możliwość weryfikacji zaplanowanych źródeł finansowania przedsięwzięć - w ramach cyklicznej oceny aktualności i stopnia realizacji programu rewitalizacji.

W GPR Miasta i Gminy Sztum uwzględniono następujące źródła finansowania:

- środki strukturalne Unii Europejskiej, pochodzące m.in. z Funduszy Europejskich dla Pomorza 2021-2027,
- środki publiczne, pochodzące m.in. z Miasta i Gminy Sztum oraz Starostwa Powiatowego w Sztumie,
- środki z programów i funduszy krajowych, pochodzące m.in. z Banku Gospodarstwa Krajowego oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- środki prywatne interesariuszy zewnętrznych, którzy zgłosili swoje przedsięwzięcia do objęcia zapisami GPR MiG Sztum,
- środki Krajowego Planu Odbudowy.

Wymienione wyżej źródła finansowania nie stanowią katalogu zamkniętego.

Środki na realizację zaplanowanych przedsięwzięć zostaną zabezpieczone w corocznych budżetach Miasta i Gminy Sztum oraz w Wieloletniej Prognozie Finansowej – w odniesieniu do przedsięwzięć wieloletnich, zgodnie z wymogami art. 21 ustawy o rewitalizacji.

Łączna wartość przedsięwzięć objętych zapisami programu wynosi **82 mln zł**.

W ramach tej kwoty zakładane do pozyskania dofinansowanie w ramach polityki spójności UE wynosi **47,2 mln zł**. Możliwość realizacji zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wymaga zabezpieczenia środków publicznych w wysokości ponad **8 mln zł**. Planowane do pozyskania środki pochodzące z innych źródeł krajowych to ponad **23,5 mln zł**, natomiast środki prywatne to kwota blisko **2,9 mln zł**.

Tab. 15. Szacunkowe ramy finansowe GPR Miasta i Gminy Sztum z podziałem na źródła finansowania[zł]

Cel	Szacunkowa wartość przedsięwzięć podstawowych	Wkład własny pochodzący ze środków prywatnych	Wkład własny pochodzący ze środków publicznych	Dofinansowanie w ramach środków krajowych	Dofinansowanie pochodzące z funduszy i programów UE
Cel 1. Wzrost potencjału społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji	16 434 062,50	0,00	1 771 703,13	693 406,25	13 968 953,13
Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji	65 621 283,00	2 887 500,00	6 632 128,30	22 824 154,70	33 277 500,00
Razem Cel 1. i Cel 2.	82 055 345,50	2 887 500,00	8 403 831,43	23 517 560,95	47 246 453,13

Źródło: opracowanie własne

6. MECHANIZMY SŁUŻĄCE INTEGROWANIU DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Zaprezentowany opis mechanizmów służących integrowaniu działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wpisuje się w wymogi ustawy o rewitalizacji (art. 15 ust. 1 pkt 6), a także zalecenia Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027, które zostały opracowane przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Uwzględnienie wytycznych z tych aktów prawnych stanowi warunek do planowania i prowadzenia skutecznego procesu rewitalizacji, czyli takiego, który odpowiada na zdiagnozowane problemy i potrzeby obszaru rewitalizacji, spójne z wizją stanu obszaru, celami rewitalizacji i podporządkowanymi im kierunkami działań (więcej na ten temat w rozdziale 3. Integralność systemu wizji, celów i kierunków działań). Przygotowany według tych zasad proces jest realizowany za pomocą przedsięwzięć rewitalizacyjnych (więcej na ten temat w rozdziale 4. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne), spójnych z częścią diagnostyczną i strategiczną programu. Takie podejście przesądza o zintegrowanym charakterze tego procesu, dzięki czemu możliwa jest kompleksowa interwencja oddziałująca na zidentyfikowane problemy, skoncentrowana terytorialnie, prowadzona za pomocą powiązanych ze sobą przedsięwzięć, wpisujących się w różne cele. Zintegrowane i kompleksowe podejście powinno doprowadzić też do efektu synergii i nieprzenoszenia się zjawisk kryzysowych na inne tereny gminy.

Poniżej scharakteryzowano główne elementy interwencji w mieście i gminie Sztum rozumianej jako proces o kompleksowym charakterze, mający na celu przeprowadzenie zintegrowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowanych na obszarze rewitalizacji.

PODEJŚCIE ZINTEGROWANE I KOMPLEKSOWOŚĆ

GPR Miasta i Gminy Sztum uwzględnia zróżnicowane działania o charakterze społecznym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym wynikające z przeprowadzonej diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji, w tym analizy problemów, potrzeb i potencjałów, które go cechują. Jeśli chodzi o sferę gospodarczą przyjęto założenie, że realizacja zaplanowanych przedsięwzięć oddziałujących na negatywne zjawiska zaobserwowane na obszarze przełoży się na wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych i zwiększenie zapotrzebowania na zróżnicowane usługi na tym terenie, co będzie stanowić impuls do rozwoju gospodarczego centrum Sztumu.

Podejście zintegrowane wymaga ścisłej konsolidacji działań planowanych tak w ramach ogólnogminnych polityk, jak i polityki rewitalizacyjnej. GPR MiG Sztum

wpisuje się więc w prowadzone polityki (więcej na ten temat w rozdziale 10. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi gminy), a zaplanowane przedsięwzięcia są z nimi zgodne. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są też powiązane z innymi projektami, które były na tym terenie przeprowadzone wcześniej, a które dotyczyły odnowy i podniesienia atrakcyjności turystycznej zabytkowej części Sztumu (więcej na ten temat – patrz niżej), a także z przedsięwzięciami, które będą w tej perspektywie finansowanej realizowane w ramach ZIT. Są to przedsięwzięcia niezwykle ważne dla podniesienia jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz warunków środowiskowych obszaru rewitalizacji. Należą do nich:

- Utworzenie węzła integracyjnego wokół dworca kolejowego PKP wraz z systemem dróg rowerowych, pieszych i pieszo-rowerowych w Gminie Sztum,
- Rewaloryzacja skweru na terenie Placu Wolności w Sztumie (Adaptacja i mitygacja do zmian klimatu poprzez rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury na terenie Placu Wolności w Sztumie),
- Poprawa efektywności energetycznej zabytkowego budynku użyteczności publicznej na terenie rewitalizacji miasta Sztum (ul. Chełmińska 6),
- Poprawa efektywności energetycznej wielorodzinnych komunalnych budynków mieszkalnych na terenie Miasta i Gminy Sztum. (ul. Plebiscytowa 9A, ul. Plebiscytowa 9, ul. Koniecpolskiego 15, ul. Plebiscytowa 10, ul. Fiszera 1, Nowowiejskiego 14 R/II).

Interwencja stricte rewitalizacyjna została wypracowana w drodze uspołecznionego procesu tworzenia katalogu przedsięwzięć rewitalizacyjnych zbieranych podczas naboru otwartego. Po weryfikacji przez zespół do spraw rewitalizacji stały się one częścią projektu zintegrowanego, który cechuje się łączeniem projektów o charakterze społecznym z projektami infrastrukturalnymi. Zgodnie z tym założeniem działania polepszające stan szeroko rozumianej infrastruktury stanowią zaplecze, warunek do przeprowadzenia działań naprawczych w sferze społecznej.

Inne przedsięwzięcia podstawowe oraz projekty uzupełniające służą wzmocnieniu procesu rewitalizacji i przyspieszeniu jego efektów.

Dzięki takiemu zintegrowanemu podejściu zaplanowano całościową, spójną interwencję, złożoną z powiązanych ze sobą przedsięwzięć, które powinny doprowadzić do trwałych zmian na obszarze rewitalizacji.

GPR Miasta i Gminy Sztum zawiera zróżnicowane działania oddziałujące na sferę społeczno-gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną oraz środowiskową, wynikające z przeprowadzonej diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji, w tym analizy wyzwań i potencjałów, które go cechują. Przedsięwzięcia te, stanowiąc odpowiedź na zdiagnozowane problemy różnych sfer, równoważą się i dopełniają,

wykazując kompleksowy charakter – przedsięwzięcia społeczne są bowiem ściśle powiązane z projektami infrastrukturalnymi, które stanowią niezbędne zaplecze dla działań przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne ujęte w programie charakteryzują się wielowymiarowymi powiązaniem (patrz tabela nr 16), dzięki czemu po realizacji programu powinno nastąpić połączenie ich efektów i zwiększenie oddziaływania na stan kryzysowy obszaru rewitalizacji. Ta całościowa odpowiedź na zidentyfikowane deficyty obszaru rewitalizacji pozwoli uzyskać efekt synergii – szersze i trwalsze oddziaływanie na zachodzące na obszarze zmiany.

KONCENTRACJA

W rewitalizacji koncentracja oznacza skupienie działań na obszarze rewitalizacji jako terenie o szczególnej skali problemów w porównaniu do reszty gminy. Działania powinny być zatem skoncentrowane przestrzennie, dzięki czemu powstaje silna i skuteczna interwencja. Jest to szczególnie prawdziwe w przypadku GPR MiG Sztum, gdyż wszystkie przedsięwzięcia podstawowe będą realizowane na obszarze kryzysowym – wyjątkiem jest projekt z zakresu aktywizacji zawodowej (nr 6), który będzie realizowany w należącym do realizatora budynku położonym w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji, oraz jeden budynek ujęty w przedsięwzięciu podstawowym nr 14, należący do zasobu komunalnego, również położony przy granicy z obszarem i przyczyniający się do poprawy jakości powietrza w okolicy.

Przedsięwzięcia uzupełniające w przeważającej mierze też będą prowadzone na obszarze rewitalizacji. Wyjątek stanowią projekty dopuszczalne nr 3 Prowadzenie Rodzinnego Domu Pomocy w Postolinie i nr 4 Prowadzenie Dziennego Ośrodka Wsparcia w Czerninie, które służą starszym mieszkańcom całej gminy, w tym potrzebującej społeczności obszaru rewitalizacji. Projekt ten służy realizacji celów ujętych w GPR MiG Sztum, w tym poprawie sytuacji społecznej obszaru rewitalizacji i jakości życia mieszkańców.

Możliwość realizacji przedsięwzięć zlokalizowanych poza obszarem rewitalizacji dopuszcza art. 15 ust. 3 ustawy o rewitalizacji pod warunkiem, że przyczyniają się one do rozwiązywania problemów obszaru rewitalizacji.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 charakteryzuje się różnymi wymiarami komplementarności. Ich uwzględnienie było świadomym zabiegiem w celu stworzenia skuteczniejszej interwencji, organizowanej przez gminę, a prowadzonej przez różnych interesariuszy procesu.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Przedsięwzięcia ujęte w programie służą rozwiązaniu problemów zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji, który – zgodnie z wymogami ustawy o rewitalizacji – został wskazany w „Diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Sztum”. Obszar rewitalizacji, obejmujący cały obszar zdegradowany, został przyjęty Uchwałą nr LVI.497.2023 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 26 kwietnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum. Wyznaczony obszar znajduje się w miejskiej części gminy, zajmując centralną, historyczną część miasta. Liczy 85,07 ha, co stanowi 0,47% powierzchni gminy, i jest jedną zwartą przestrzenią. Stosunkowo niewielki, spójny przestrzennie obszar pozwolił na zaplanowanie skoncentrowanej przestrzennie interwencji, a nie zbioru punktowych zadań. Proces rewitalizacji w mieście i gminie Sztum będzie realizowany za pomocą przedsięwzięć rewitalizacyjnych prowadzonych na całym terenie kryzysowym. Jak zaznaczono wyżej, właściwie wszystkie przedsięwzięcia podstawowe i wszystkie przedsięwzięcia uzupełniające (poza dwoma) zostały zaplanowane na obszarze rewitalizacji, co powinno przełożyć się na silną, całościową interwencję. Zrealizowane, mają doprowadzić nie tylko do trwałej zmiany społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji, ale i dać impuls rozwojowy dla całego miasta i gminy.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Proces rewitalizacji w mieście i gminie Sztum został zaplanowany w taki sposób, by prowadzone działania dopełniały się pod względem problemowym, oddziałując na wszystkie zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji sfery kryzysowe – społeczną, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną, a także pośrednio gospodarczą. Na główną oś interwencji składają się różnorodne przedsięwzięcia podstawowe o charakterze społecznym i infrastrukturalnym. Projekty miękkie będą bowiem wykorzystywały obiekty i przestrzenie publiczne zmodernizowane oraz odnowione w ramach tego programu, ale i w ramach wcześniejszych projektów o charakterze rewitalizacyjnym, zrealizowanych na tym terenie. Zrewaloryzowane przestrzenie i wyremontowane budynki przełożą się na poprawę warunków środowiskowych, a także wzrost atrakcyjności obszaru, dzięki czemu nastąpi podniesienie jego potencjału gospodarczego, w tym na rozwój lokalnej przedsiębiorczości dopasowanej do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji i gości odwiedzających Sztum. Zaplanowane inwestycje infrastrukturalne służą więc celom społecznym i gospodarczym, jednocześnie oddziałując na sferę środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną. Katalog przedsięwzięć stanowi trafną odpowiedź na wnioski płynące z diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji,

omówionych tam problemów i potencjałów rozwojowych, oraz wypracowanych na ich podstawie, z udziałem interesariuszy procesu, potrzeb. Wszystkie przedsięwzięcia, podstawowe i uzupełniające, wpisują się w wyznaczone cele rewitalizacji i kierunki działań. Są jednocześnie spójne z zapisami dokumentów strategicznych i planistycznych miasta i gminy Sztum.

Wielowymiarowe powiązania między przedsięwzięciami podstawowymi, uwzględniające ich oddziaływanie na różne sfery kryzysowe zostały przedstawione w tabeli nr 16.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

Zaplanowany proces rewitalizacji jest osadzony w istniejącym systemie zarządzania, na którego czele stoi Burmistrz Miasta i Gminy Sztum. Zarządzeniem¹¹ z dnia 18 marca 2022 r. powołał on Zespół zadaniowy do spraw rewitalizacji, którego zadaniem jest przygotowanie i prowadzenie procesu rewitalizacji na podstawie niniejszego programu. Na czele zespołu stoi Pełnomocnik Burmistrza Miasta i Gminy Sztum do spraw Projektów, który pełni rolę koordynatora. W skład zespołu wchodzi dyrektorzy i kierownicy oraz pracownicy merytoryczni instytucji i jednostek gminnych uczestniczący w realizacji programu.

Obsługą bieżącą procesu rewitalizacji zajmuje się Referat Zintegrowanego Rozwoju, który koordynuje współpracę komórek i jednostek organizacyjnych gminy oraz innych interesariuszy rewitalizacji, w tym i Komitetu Rewitalizacji. Do zadań referatu będzie należeć m.in. koordynowanie przebiegu opracowania, wdrażania i zmiany GPR MiG Sztum, realizacja zadań gminnych, wdrażanie projektów służących osiągnięciu celów i wskaźników, monitorowanie i ocena realizacji programu oraz osiągania wyznaczonych celów, prowadzenie i wspieranie działań w zakresie pozyskiwania finansowania zewnętrznego, a także promocja procesu rewitalizacji w mieście i gminie Sztum. Zarządzanie programem będzie się odbywać w ramach bieżących obowiązków pracowników.

W zarządzaniu procesem rewitalizacji będzie też uczestniczyć Komitet Rewitalizacji, współodpowiedzialny za etap wdrażania i oceny programu. Komitet został powołany jeszcze w trakcie opracowania GPR MiG Sztum¹². Jako ciało społeczne o charakterze

---

¹¹ Zarządzenie nr 29.2022 Burmistrza Miasta i Gminy Sztum z dnia 18 marca 2022 r. w sprawie powołania Zespołu zadaniowego do spraw rewitalizacji.

¹² Uchwała nr LXI. 533 2023 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 27 września 2023 r. w sprawie określenia zasad wyznaczenia składu i zasad działania Komitetu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum; Zarządzenie nr 135.2023 Burmistrza Miasta i Gminy Sztum z dnia 18 grudnia 2023 roku w sprawie powołania członków Komitetu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum.

opiniotwórczo-doradczym wspiera Burmistrza Miasta i Gminy Sztum w prowadzeniu procesu rewitalizacji. W skład komitetu wchodzi przedstawiciele interesariuszy wymienieni w ustawie o rewitalizacji (art. 2 ust. 2) oraz dodatkowi partnerzy wskazani w ustawie z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, czyli partnerzy społeczno-gospodarczy i właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równości płci i niedyskryminacji. Więcej informacji na temat zarządzania znajduje się w rozdziałach 8. Zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum i 12. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dotyczącej Komitetu Rewitalizacji.

KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

W mieście i gminie Sztum proces rewitalizacji formalnie rozpoczyna się wraz z przyjęciem niniejszego Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033. W poprzednich latach na terenie ścisłego centrum miasta były jednak prowadzone działania społeczne i projekty inwestycyjne o charakterze rewitalizacyjnym, których kontynuacją jest niniejszy program.

Projekty o charakterze społecznym, skierowane do mieszkańców całej gminy, były prowadzone w cyklach kilkuletnich przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie, którego siedziba znajduje się na obecnie wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Zrealizowane przez MGOPS projekty:

- Razem łatwiej – KIS Sztum,
- Większe perspektywy, pewny sukces. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w Mieście i Gminie Sztum,
- Mobilny i aktywny kapitał ludzki w powiatach malborskim i sztumskim – aktywizacja społeczno-zawodowa,
- Masz wpływ na własne życie – animacja drogą do samodzielności,
- Przełamywanie barier – oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie Miasta i Gminy Sztum,
- Przełamywanie barier II – oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie Miasta i Gminy Sztum,
- RAZEM MOŻEMY WIĘCEJ – rozwój usług społecznych w gminie Sztum,
- Skuteczna, trafna i efektywna pomoc społeczna – wdrożenie zmian organizacyjnych w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sztumie,
- JESTEŚMY nieWIDZIALNI WŚRÓD WAS,
- Zapewnienie funkcjonowania Placówki Senior + – edycje 2019-2024,

- JESTEŚMY nieWIDZIALNI WŚRÓD WAS II,
- Siła Współpracy – rozwój usług społecznych w Mieście i Gminie Sztum,
- PRZEMOC – bądź świadomy,
- W LABIRYNCIE ZALEŻNOŚCI,
- WYBIERZ DOBRĄ STRONĘ MOCY – IDŹ PRZEZ ŻYCIE BEZ PRZEMOCY!,
- Korpus Wsparcia Seniorów – edycje 2022-2024,
- Wspieraj Seniora” – edycje 2020-2021,
- Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycje 2019-2023,
- Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024,
- Opieka wytchnieniowa – edycje 2020-2023,
- Opieka wytchnieniowa dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024,
- Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych – edycja 2020,
- Program rozwoju rodzinnych domów pomocy – edycje 2022-2024,
- Opieka 75+ – edycje 2022-2024,
- Razem – skuteczniej przeciw przemocy,
- Sztum przeciwko przemocy w rodzinie.

Innym ważnym działaniem przeciwdziałającym wykluczeniu cyfrowemu był realizowany w latach 2017-2019 projekt „e-Mocni: cyfrowe umiejętności, realne korzyści”, skierowany do mieszkańców gminy, obejmujący wszechstronne szkolenie poprawiające umiejętność korzystania z komputera i Internetu.

Centrum Sztumu było także ważnym miejscem interwencji infrastrukturalnych poprawiających stan przestrzeni publicznych, obiektów zabytkowych, walorów środowiskowych, terenów zieleni oraz warunków do prowadzenia działalności gospodarczej. Wyznaczony na potrzeby programu obszar rewitalizacji był bowiem – w opinii władz gminy i mieszkańców – terenem wymagającym szczególnej interwencji z powodu wieloletnich zaniedbań, a także ważnym kulturowo i historycznie miejscem o wyjątkowym potencjale nie tylko lokalnym, ale co najmniej regionalnym. W centrum miasta, malowniczo położonym między dwoma jeziorami, zachował się dawny zamek krzyżacki wraz z cennymi fortyfikacjami. Zespół budynków oraz teren dawnych fos nad jeziorami Zajezierskim i Barlewickim są atrakcjami turystycznymi, które mogą stać się motorem rozwojowym wyznaczonego obszaru rewitalizacji, reszty miasta i całej gminy.

Do najważniejszych zrealizowanych na tym terenie projektów inwestycyjnych o charakterze rewitalizacyjnych należały:

- projekt: Podniesienie atrakcyjności turystycznej Szlaku Zamków Gotyckich na Powiślu – budowa trasy rowerowej łączącej zamek w Malborku z atrakcjami powiatów malborskiego, sztumskiego, kwidzyńskiego – perspektywa finansowa 2007-2013,
- projekt: Podniesienie atrakcyjności turystycznej Szlaku Zamków Gotyckich na Powiślu – rewitalizacja i zagospodarowanie głównych przestrzeni publicznych w Sztumie z przywróceniem historycznego charakteru centrum Sztumu – perspektywa finansowa 2007-2013,
- Rewitalizacja terenów fosy średniowiecznego miasta lokacyjnego Sztum wraz z przyległymi murami – perspektywa finansowa 2007-2013,
- Przebudowa targowiska miejskiego w starej fosie w Sztumie – perspektywa finansowa 2007-2013,
- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Sztumie i Czerninie – perspektywa finansowa 2007-2013,
- Poprawa efektywności energetycznej w obiektach użyteczności publicznej na terenie Powiśla i Żuław (wraz z działaniami informacyjno-edukacyjnymi) – perspektywa finansowa 2014-2020,
- Budowa kolektora deszczowego z systemem podczyszczającym i retencjonującym wody opadowe – perspektywa finansowa 2014-2020,
- Przebudowa boiska treningowego oraz kortów tenisowych przy stadionie miejskim w Sztumie – perspektywa finansowa 2014-2020,
- Przebudowa dwóch boisk przyszkolnych i budowa skoczni do skoku w dal przy Szkole Podstawowej nr 2 w Sztumie – perspektywa finansowa 2014-2020.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zaplanowane w GPR MiG Sztum stanowią kontynuację projektów zrealizowanych we wcześniejszych latach albo korzystają z ich efektów. Wcześniejsze projekty inwestycyjne, z których niektóre były wdrażane we współpracy z innymi gminami, wzmocniły też potencjał instytucjonalny Miasta i Gminy Sztum w zakresie prowadzenia złożonych przedsięwzięć inwestycyjnych w reżimie zewnętrznego finansowania.

KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

GPR MiG Sztum cechuje komplementarność finansowa – zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą bowiem finansowane zarówno ze środków własnych, jak i zewnętrznych. Przedsięwzięcia te będą finansowane ze środków własnych gminy, a także z funduszy Unii Europejskiej oraz środków prywatnych, samorządowych i krajowych.

Planuje się wykorzystanie Funduszy Europejskich dla Pomorza 2021-2027 na dofinansowanie niektórych przedsięwzięć infrastrukturalnych (EFRR – efektywność

energetyczna, mobilność miejska, adaptacja do zmian klimatu, bioróżnorodność, Pomorskie Kąpieliska) oraz z zakresu włączenia społecznego (EFS+)

Opisane mechanizmy zapewniające wielowymiarową komplementarność przekładają się na kompleksowość i zintegrowany charakter Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033. Poniżej zaprezentowano wzajemne powiązania podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także ich kompleksowe oddziaływanie na różne sfery kryzysowe. Powiązania przedsięwzięć na poziomie strategicznym – z wyznaczonymi celami i kierunkami działań jako odpowiedź na zdiagnozowane problemy obszaru rewitalizacji – świadczące o zintegrowanym charakterze interwencji zostały przedstawione w rozdziale 3.

Integralność systemu wizji, celów i kierunków działań.

Tab. 16. Analiza oddziaływania na sfery kryzysowe oraz powiązań podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w GPR MiG Sztum

Nr przedsięwzięcia	Oddziaływanie na sfery kryzysowe	Powiązanie z innymi podstawowymi przedsięwzięciami z GPR MiG Sztum
1	społeczna, techniczna, przestrzenno-funkcjonalna	2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19
2	społeczna, techniczna, przestrzenno-funkcjonalna	1, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 21
3	społeczna, gospodarcza	1, 2, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19
4	społeczna, gospodarcza	1, 2, 3, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19
5	społeczna, gospodarcza	1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 13, 16, 18, 19, 21
6	społeczna, gospodarcza	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8
7	społeczna, techniczna, przestrzenno-funkcjonalna, gospodarcza,	1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19

Nr przedsięwzięcia	Odziaływanie na sfery kryzysowe	Powiązanie z innymi podstawowymi przedsięwzięciami z GPR MiG Sztum
8	społeczna, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna, gospodarcza	1, 2, 3, 4, 5, 6
9	przeźtrzenno-funkcjonalna, środowiskowa, społeczna, gospodarcza	1, 2, 3, 4, 5, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19,
10	przeźtrzenno-funkcjonalna, środowiskowa, społeczna, gospodarcza	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 21
11	przeźtrzenno-funkcjonalna, środowiskowa, społeczna, gospodarcza	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19
12	przeźtrzenno-funkcjonalna, środowiskowa, społeczna, gospodarcza	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 19
13	środowiskowa, techniczna, przeźtrzenno-funkcjonalna, społeczna, gospodarcza	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21
14	środowiskowa, techniczna, przeźtrzenno-funkcjonalna, społeczna, gospodarcza	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 21
15	środowiskowa, techniczna, przeźtrzenno-funkcjonalna, społeczna, gospodarcza	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 19, 20, 21
16	techniczna, przeźtrzenno-funkcjonalna, środowiskowa społeczna, gospodarcza	13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21

Nr przedsięwzięcia	Oddziaływanie na sfery kryzysowe	Powiązanie z innymi podstawowymi przedsięwzięciami z GPR MiG Sztum
17	techniczna, przestrzenno-funkcjonalna, środowiskowa społeczna, gospodarcza	13, 14, 15, 18, 19, 20, 21
18	techniczna, przestrzenno-funkcjonalna, środowiskowa społeczna, gospodarcza	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 21
19	techniczna, przestrzenno-funkcjonalna, środowiskowa, społeczna, gospodarcza	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 21
20	techniczna, przestrzenno-funkcjonalna, środowiskowa, społeczna, gospodarcza	13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21
21	techniczna, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna, społeczna, gospodarcza	2, 5, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

Źródło: opracowanie własne

7. OPIS SPOSOBU ZAPEWNIENIA UDZIAŁU INTERESARIUSZY W PROCESIE REWITALIZACJI, W TYM W RAMACH KOMITETU REWITALIZACJI

7.1. IDENTYFIKACJA INTERESARIUSZY PROCESU REWITALIZACJI

Dokumenty prawne i strategiczne dotyczące rewitalizacji podkreślają znaczenie zasady partnerstwa i partycypacji społecznej w procesie tworzenia, wdrażania i oceny programów rewitalizacji. Rewitalizacja to proces, który ma być prowadzony z udziałem interesariuszy, przede wszystkim mieszkańców, podmiotów samorządowych, pozarządowych, gospodarczych i grup nieformalnych. Przepisy ustawowe obligują gminę do realizacji działań rewitalizacyjnych w sposób jawny i przejrzysty, z zapewnieniem aktywnego udziału interesariuszy. W myśl art. 5 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, działania inicjowane w ramach partycypacji społecznej oraz cały proces z nią związany polegają przede wszystkim na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami,
- prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy oraz o przebiegu tego procesu,
- umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji,
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji,
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Kwestie zaangażowania interesariuszy – podmiotów społeczno-gospodarczych – regulują także zapisy ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawa wdrożeniowa), co uwzględniono przy identyfikacji potencjalnych interesariuszy planowanego procesu rewitalizacji.

W GPR MiG Sztum przyjęto więc, że zasada partycypacji społecznej będzie towarzyszyć procesowi rewitalizacji na każdym jego etapie – od przygotowania programu przez wdrażanie działań i ich monitoring po ocenę całego procesu. Gmina jest świadoma, że nie można przeprowadzić rzetelnej diagnozy prowadzącej do

określenia obszarów kryzysowych bez udziału osób, dla których i wśród których ma być prowadzona rewitalizacja. Na początku gmina dokonała analizy działających na jej obszarze interesariuszy procesu. Identyfikacja uczestników, kreatorów i odbiorców rewitalizacji Sztumu odniosła się do każdej ze sfer życia miasta – społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej. Ważnym elementem przygotowania gminy do zarządzania procesem rewitalizacji było określenie interesariuszy, którzy będą nie tylko odbiorcami czy uczestnikami działań, ale także ich potencjalnymi realizatorami, przez co będą mieli realny wpływ na osiągnięcie celów rewitalizacji.

W kolejnych podrozdziałach opisano działania związane z realizacją zasady partycypacji społecznej i partnerstwa na etapie przygotowania, wdrażania i oceny GPR MiG Sztum. Analiza interesariuszy miała na celu wskazanie grup, które już na tym wczesnym etapie mogłyby włączyć się w tworzenie programu. Analizie poddano przede wszystkim instytucje, organizacje pozarządowe i lokalnych przedsiębiorców.

Bezpośrednimi interesariuszami procesu są jednak mieszkańcy obszaru rewitalizacji i to do nich przede wszystkim są kierowane działania wdrażane przez podmioty sektora publicznego, jak i podmioty społeczne występujące w roli wykonawców powierzonych im do realizacji zadań publicznych. Są to:

- osoby zagrożone wykluczeniem społecznym,
- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze,
- mieszkańcy gminy inni niż mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

Na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji działalność prowadzą podmioty świadczące usługi publiczne, w tym organizacje pozarządowe:

- na rzecz ochrony środowiska naturalnego,
- na rzecz lokalnej gospodarki oraz wspierające rozwój przedsiębiorczości,
- dotyczące promowania włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równości płci i niedyskryminacji,
- w sferze aktywizacji społeczno-zawodowej i integracji osób zagrożonych wykluczeniem,
- skoncentrowane na pomocy osobom zagrożonym występowaniem zjawiska przemocy domowej oraz wykluczeniem społecznym.

W szczególności są to:

- miejskie jednostki organizacyjne zaangażowane w szeroki zakres działań i polityk społecznych rewitalizacji Sztumu, w tym straże i służby,

- instytucje animujące działania na terenie obszaru rewitalizacji (kultura, sztuka, sport, edukacja),
- instytucje odpowiedzialne za pomoc społeczną,
- organy władzy publicznej oraz komórki organizacyjne Urzędu Miasta i Gminy Sztum,
- organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia i in.).

Obszar rewitalizacji, poza interwencją zaplanowaną w GPR MiG Sztum, będzie dodatkowo skupiał aktywność wymienionych wyżej podmiotów, realizujących na jego terenie działania statutowe. Na obszarze rewitalizacji dojdzie więc do integracji wielu polityk publicznych i procesu odnowy wywołanego wdrażaniem programu, w efekcie czego zwiększy się dostępność usług publicznych, a w ślad za nią aktywność mieszkańców i poziom ich udziału w życiu społecznym.

Niezwykle ważnymi interesariuszami rewitalizacji Sztumu są, działające na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacje pozarządowe, które reprezentują społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równości płci i niedyskryminacji. Z punktu widzenia procesu rewitalizacji kluczowymi podmiotami społeczno-gospodarczymi, które powinny włączyć się w proces, są stowarzyszenia prowadzące działalność w sferze aktywizacji społeczno-zawodowej i integracji osób zagrożonych wykluczeniem. Do zidentyfikowanych podmiotów, działających na obszarze rewitalizacji w Sztumie, należą:

- Uniwersytet Trzeciego Wieku, funkcjonujący w ramach struktur Sztumskiego Centrum Kultury w Sztumie z siedzibą przy ul. Reja 13,
- Stowarzyszenie na rzecz wspierania aktywności seniorów „Labuntur Anni”,
- Stowarzyszenie Pomocy Osobom Przewlekłe Chorym „Dar Serca” z siedzibą przy ul. Reja 12,
- Klub Gier Planszowych „Pionkolandia” działający przy Szkole Podstawowej nr 2 w Sztumie mieszczącej się przy ul. Reja 15,
- Polski Związek Niewidomych – Koło Powiatowe w Sztumie z siedzibą przy ul. Mickiewicza 39,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Zarząd Rejonowy Sztum z siedzibą przy ul. Mickiewicza 39,
- Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Gdańska Sztumski Związek Drużyn „Jednota” z siedzibą przy ul. Nowowiejskiego 14,
- Sztumskie Towarzystwo Oświatowe z siedzibą przy ul. Mickiewicza 39,
- Stowarzyszenie Plastyków „Paleta” z siedzibą przy ul. Reja 13,

- Kolarski Ludowy Klub Sportowy „Lider” z siedzibą przy ul. Reja 17,
- Klub Piłkarski „Olimpia Sztum” z siedzibą przy ul. Reja 14,
- Klub Sportowy „Victoria” z siedzibą przy ul. Reja 11,
- Klub LKS „Zantyr” z siedzibą przy ul. Sienkiewicza 5,
- Fundacja Gospodarstwo Opiekuńcze „Gałęziaki” z siedzibą przy ul. Młyńskiej 11.

Dodatkowo, potencjalnymi partnerami w procesie rewitalizacji Sztumu będą organizacje pozarządowe realizujące działania dla osób zagrożonych przemocą domową:

- Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Radość i Słońce” w Sztumie z siedzibą przy ul. Mickiewicza 39,
- Stowarzyszenie „Szansa” działające przy Szkole Podstawowej nr 2 w Sztumie mieszczącej się przy ul. Reja 15.

Z uwagi na zdiagnozowane problemy w sferze środowiskowej, gospodarczej i technicznej, istotnymi interesariuszami rewitalizacji są partnerzy działający na rzecz lokalnej gospodarki i ochrony środowiska naturalnego. W kontekście gospodarczych zjawisk problemowych za istotnych partnerów procesu rewitalizacji należy uznać podmioty wspierające rozwój przedsiębiorczości mieszkańców obszaru rewitalizacji.

W dziedzinie ochrony przyrody potencjalnym partnerem procesu rewitalizacji może być Towarzystwo Miłośników Ziemi Sztumskiej z siedzibą przy ul. Reja 13, natomiast partnerem gospodarczym – Cech Rzemiosł Różnych z siedzibą przy ul. Jagiełły 22.

Ważnymi uczestnikami procesu rewitalizacji będą również członkowie Rady Miasta i Gminy Sztum.

Do tak zidentyfikowanego kręgu interesariuszy zostały skierowane i będą kierowane działania włączeniowe – zaproszenia do wzięcia udziału w spotkaniach konsultacyjno-informacyjnych, naborze przedsięwzięć rewitalizacyjnych, naborze kandydatów do Komitetu Rewitalizacji czy konsultacjach społecznych poszczególnych dokumentów.

7.2. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE PRZYGOTOWANIA GPR

Podczas prac nad przygotowaniem GPR MiG Sztum zastosowano różne formy partycypacji społecznej, aby interesariusze w aktywny sposób mogli włączyć się w zaplanowanie procesu rewitalizacji.

Etapem poprzedzającym uspołecznioną pracę nad przygotowaniem programu były działania prowadzone w trakcie opracowywania diagnozy delimitacyjnej mającej na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Polegały na przeprowadzeniu konsultacji społecznych w ramach uzgadniania projektu uchwały w

sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, które umożliwiły interesariuszom wypowiedzenie się na temat granic obszaru. Działania konsultacyjne zrealizowano na zasadach wynikających z przepisów ustawy o rewitalizacji¹³ oraz w związku z art. 30 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Zgodnie z Obwieszczeniem Burmistrza Miasta i Gminy Sztum o przeprowadzeniu konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Miejskiej w Sztumie w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum¹⁴ konsultacje społeczne odbywały się w okresie od 7 marca do 6 kwietnia 2023 r.

O przebiegu procesu i o jego formach interesariusze dowiedzieli się poprzez:

- obwieszczenie Burmistrza Miasta i Gminy Sztum o przeprowadzeniu konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Miejskiej w Sztumie w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum, zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta i Gminy Sztum¹⁵,
- ogłoszenie na stronie internetowej Miasta i Gminy Sztum¹⁶,
- posty informacyjne w mediach społecznościowych Miasta i Gminy Sztum¹⁷,
- obwieszczenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy Sztum.

Celem przeprowadzenia konsultacji społecznych było zapoznanie interesariuszy procesu rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum z projektem uchwały, ale i z przebiegiem procesu wyznaczenia obszaru przyszłej interwencji rewitalizacyjnej, który został opisany w „Diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Sztum”. Dokument ten, przedstawiający metodykę identyfikacji obszarów kryzysowych oraz uzasadniający rozstrzygnięcia podjęte w zapisach projektu konsultowanej uchwały, został udostępniony do wglądu.

Konsultacje społeczne prowadzono z wykorzystaniem kilku form:

- badania ankietowego z użyciem anonimowych formularzy konsultacyjnych (złożonych w formie elektronicznej lub papierowej),
- spotkania otwartego dla interesariuszy procesu rewitalizacji z dnia 22 marca 2023 r., na którym omawiano treść projektu uchwały dotyczącej granic

---

¹³ Art. 6 i art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2021 poz. 485 ze zm.).

¹⁴ Zob. <https://bip.sztum.pl/1186.html?file=15912>.

¹⁵ Zob. <https://bip.sztum.pl/1186.html?file=15912>.

¹⁶ Zob. <https://sztum.pl/aktualnosci/konsultacje-spoeczne-w-sprawie-wyznaczenia-obszaru-zdegradowanego-i-obszaru-do-rewitalizacji-miasta-i-gminy-sztum.html?fbclid=IwAR2WYs3cE5sOZjaKJCs2ZZcv2V8thyYfwSF2wD-lmZeRYHxFj09pLmic6jU>.

¹⁷ Zob. <https://www.facebook.com/photo/?fbid=658037282991586&set=a.465810928880890>.

obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji, jak również wyniki analiz diagnostycznych,

- zbierania uwag z użyciem formularza do zgłaszania uwag (w formie elektronicznej lub papierowej),
- zbierania uwag w formie ustnej do protokołu.

Większość mieszkańców biorących udział w konsultacjach społecznych pozytywnie odniosła się do wyznaczonego w ramach analiz diagnostycznych obszaru rewitalizacji. W badaniu ankietowym respondenci wyrazili swoje opinie na temat projektu uchwały, w szczególności odnosząc się do granic obszaru rewitalizacji – uzyskano 74% pozytywnych odpowiedzi. Łącznie w procesie konsultacji społecznych na etapie wyznaczania terenu zdegradowanego i rewitalizacji zebrano 35 odpowiedzi.

W otwartym spotkaniu konsultacyjnym, zorganizowanym w dniu 22 marca 2023 r. o godz. 16:30 w Sali Czekoladowej Sztumskiego Centrum Kultury przy ul. Reja 13 w Sztumie, uczestniczyło 45 osób. Podczas panelu omówiono zakres badań ilościowych wykonanych na potrzeby wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, wyniki badań ankietowych wskazujących na główne problemy społeczno-gospodarcze Sztumu, rozkład negatywnych zjawisk w mieście, kryteria wyznaczania oraz zasięg zaproponowanego obszaru rewitalizacji, a także treść projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum. Spotkanie zakończyło się pytaniami uczestników i towarzyszącą im otwartą dyskusją. Gospodarzem wydarzenia był Burmistrz Miasta i Gminy Sztum Pan Leszek Tabor.

W trakcie konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta i gminy Sztum nie zgłoszono uwag pisemnych ani uwag ustnych do protokołu. Wniesiono jeden wniosek w formie elektronicznej, zgodnie z przewidzianą w ramach konsultacji społecznych procedurą użycia formularza konsultacyjnego.

Szczegółowe zasady przeprowadzenia konsultacji społecznych na etapie wyznaczenia obszaru rewitalizacji i wykaz uwag do projektu konsultowanej uchwały zawiera „Raport z konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Miasta i Gminy Sztum w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum”¹⁸.

Działania partycypacyjne prowadzono także na etapie przygotowania samego programu rewitalizacji, po podjęciu przez Radę Miejską w Sztumie uchwały nr

---

¹⁸ Link: <https://bip.sztum.pl/1186.html?file=16002>.

LVIII.511.2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033.

Z punktu widzenia gminy jako organizatora i koordynatora procesu rewitalizacji szczególnie ważną kwestią było właściwe zaplanowanie interwencji rewitalizacyjnych, które powinny odpowiadać na rzeczywiste problemy obszaru i na potrzeby jego mieszkańców. W tym celu zaplanowano kilka interwencji mających na celu poznanie opinii interesariuszy, w tym mieszkańców, na temat zjawisk problemowych i najważniejszych potrzeb rewitalizacyjnych.

Kolejnym kluczowym działaniem partycypacyjnym na tym etapie był otwarty nabór na przedsięwzięcia rewitalizacyjne, umożliwiający interesariuszom składanie pomysłów na przedsięwzięcia rewitalizacyjne, jak i propozycji konkretnych przedsięwzięć. O naborze, trwającym od 17 listopada 2023 r. do 8 stycznia 2024 r. informowano m.in. na stronie gminy, w zakładce poświęconej rewitalizacji (www.sztum.pl)¹⁹. Zgodnie z zarządzeniem nr 136.2023 Burmistrza Miasta i Gminy Sztum z dnia 20 grudnia 2023 r. nabór został wydłużony celem zaangażowania większej liczby interesariuszy w działania rewitalizacyjne²⁰. O możliwości zgłoszenia propozycji poinformowano także uczestników konsultacji społecznych.

Przyjęto założenie, że zgłaszane propozycje powinny wpisywać się w cele rewitalizacji, być realizowane na obszarze rewitalizacji, stanowić odpowiedź na realne problemy obszaru, a także spełniać wymogi pozwalające na uzyskanie dofinansowania ze środków unijnych. Aby wziąć aktywny udział w naborze, należało wypełnić kartę projektu przedsięwzięcia rewitalizacyjnego. Następnie, wypełniony formularz przesyłano elektronicznie na adres: sztum@sztum.pl lub w formie papierowej dostarczano do Biura Obsługi Interesanta Urzędu Miasta i Gminy Sztum, mieszącego się przy ul. Mickiewicza 39, codziennie w godzinach pracy urzędu lub za pośrednictwem operatora pocztowego.

Propozycje zgłoszonych projektów zostały zweryfikowane przez Zespół do spraw rewitalizacji, powołany Zarządzeniem nr 29.2022 Burmistrza Miasta i Gminy Sztum z dnia 18 marca 2022 r. w sprawie powołania zespołu zadaniowego ds. rewitalizacji²¹. Wybrane do realizacji propozycje zostały następnie opracowane w formie fiszek projektowych i włączone do GPR MiG Sztum jako przedsięwzięcia podstawowe lub przedsięwzięcia uzupełniające.

---

¹⁹ Link: <https://sztum.pl/nabor-przedswiezec-rewitalizacyjnych-do-gminnego-programu-rewitalizacji.html>.

²⁰ Link: <https://sztum.pl/aktualnosci/zmiana-terminu-naboru-przedswiezec-rewitalizacyjnych-wnioskimozna-skladac-do-dnia-8-stycznia-2024-r.html>.

²¹ Zob. <https://bip.sztum.pl/1832.html?file=15105>.

Podsumowując, na etapie przygotowania programu rewitalizacji odbyły się konsultacje społeczne projektu GPR MiG. W ramach tego procesu wykorzystano następujące formy i techniki konsultacyjne, określone w art. 6 ust. 3 ustawy o rewitalizacji:

- ankietę online,
- spotkanie otwarte dla interesariuszy procesu,
- zbieranie uwag w formie papierowej i elektronicznej,
- zbierania uwag w formie ustnej do protokołu.

Istotnym działaniem partycypacyjnym na tym etapie był przeprowadzony przez gminę otwarty nabór na przedsięwzięcia rewitalizacyjne, umożliwiające wyłonienie projektów włączonych do programu rewitalizacji.

7.3. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE WDRAŻANIA I OCENY REALIZACJI GPR, W TYM W RAMACH KOMITETU REWITALIZACJI

Miasto i Gmina Sztum dba o zachowanie zasad partycypacji społecznej także na etapie wdrażania GPR. W trakcie przygotowania programu funkcję koordynacyjną działań włączających społeczność w proces rewitalizacji pełnił Zespół do spraw rewitalizacji, powołany Zarządzeniem nr 29.2022 Burmistrza Miasta i Gminy Sztum z dnia 18 marca 2022 r. w sprawie powołania zespołu zadaniowego ds. rewitalizacji²². Do zespołu odpowiedzialnego za proces rewitalizacji zostali włączeni przedstawiciele kluczowych komórek merytorycznych Urzędu Miasta i Gminy Sztum odpowiedzialnych za realizację najważniejszych polityk publicznych, w tym w kontekście procesu rewitalizacji.

Uchwałą nr LXI.533.2023 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 27 września 2023 r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum²³ oraz Zarządzeniem nr 135.2023 Burmistrza Miasta i Gminy Sztum z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie powołania członków Komitetu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum²⁴ zainicjowano też działalność Komitetu Rewitalizacji, którego członkowie będą odgrywać szczególnie ważną rolę na etapie wdrażania i oceny realizacji programu. Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, komitet stanowi forum współpracy i dialogu pomiędzy przedstawicielami gminy i interesariuszami tego procesu. Komitet pełni rolę opiniodawczo-doradczą organu wykonawczego gminy. Zasady działania komitetu uwzględniają jego funkcje określone w ustawie o rewitalizacji, jak i zasady działania zawarte w uchwale Rady Miejskiej,

---

²² Zob. <https://bip.sztum.pl/1832.html?file=15105>.

²³ Zob. https://sztum.pl/files/image/Aktualnosci/2023/Aktualnosci/10/skan_uchwa%C5%82y.pdf.

²⁴ Zob. <https://sztum.pl/komitet-rewitalizacji.html>.

której projekt został poddany konsultacjom społecznym²⁵. Skład i zasady działania Komitetu Rewitalizacji, a także system zarządzania GPR Miasta i Gminy Sztum zostały opisane szczegółowo w rozdziale 8. Zarządzanie gminnym programem rewitalizacji oraz 12. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dotyczącej komitetu rewitalizacji. Założenia te umożliwią wykorzystanie GPR MiG Sztum jako programu zapewniającego koordynację całego procesu rewitalizacji z uwzględnieniem dojrzałych form partycypacji społecznej.

Dodatkowo, w działania dotyczące wdrażania programu rewitalizacji będą zaangażowane środowiska ściśle współpracujące z Burmistrzem Miasta i Gminy Sztum. Należą do nich m.in. stowarzyszenia działające na terenie gminy, jak i organizacje pożytku publicznego, które realizować będą powierzone zadania publiczne, będące przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, skierowane do mieszkańców obszaru rewitalizacji. Dzięki temu GPR MiG Sztum będzie wdrażany przy czynnym, partnerskim udziale i zaangażowaniu wszystkich środowisk lokalnych, mieszkańców obszaru rewitalizacji, przedstawicieli organizacji społecznych, sektora gospodarczego i instytucji publicznych realizujących zadania własne na obszarze rewitalizacji.

Zgodnie z zasadą partnerstwa, w proces rewitalizacji Sztumu włączyły się różne grupy interesariuszy – partnerzy społeczno-gospodarczy procesu. W przyszłości, niezwykle ważne będzie również zachęcenie mieszkańców obszaru do uczestnictwa w realizacji poszczególnych zadań, a także do udziału w konsultacjach społecznych przewidzianych do przeprowadzenia na etapie wdrażania programu.

Partnerami rewitalizacji, którzy będą pełnili istotną rolę w procesie wdrażania GPR Miasta i Gminy Sztum, są podmioty realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne na rzecz lokalnej społeczności. Zaangażowanie społecznych partnerów obejmie:

- współorganizowanie aktywizacyjnych działań społecznych i gospodarczych tak, aby interesariusze społeczni byli nie tylko ich beneficjentami, ale także w możliwie jak największym stopniu realizatorami działań,
- zaangażowanie sektora pozarządowego – włączenie sektora pozarządowego w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych jako podmiotów samodzielnie je realizujących lub jako partnerów w przedsięwzięciach,
- współdziałanie Miasta i Gminy Sztum z wszystkimi podmiotami, których propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostały ujęte w programie w celu

---

²⁵ Zob. link do uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz działania Komitetu Rewitalizacji:

https://sztum.pl/files/image/Rewitalizacja/Raport_z_konsultacji_spo%C5%82ecznych_projekt_chwa%C5%82y_w_sprawie_okre%C5%9Blenia_zasad_wyznaczania_sk%C5%82adu_oraz_dzia%C5%82ania_komitet_rewitalizacji.pdf.

monitorowania stopnia jego realizacji – podmioty będą zobligowane do regularnego raportowania stanu realizacji zgłoszonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Partycypacja społeczna podczas wdrażania programu będzie również polegać na działaniach monitorujących oraz na ocenie stopnia realizacji celów rewitalizacyjnych i ocenie aktualności samego programu. Proces ten polega na agregowaniu i analizowaniu informacji dotyczących postępu rzeczowego i finansowego w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz na ocenie stopnia realizacji celów rewitalizacyjnych i ocenie aktualności samego programu. Na tym etapie partycypacja polegać będzie na udziale realizatorów przedsięwzięć w tworzeniu zapisów raportów z oceny stopnia realizacji przedsięwzięć i celów GPR MiG Sztum oraz na ich opiniowaniu (Komitet Rewitalizacji), a także na formułowaniu ocen dla całości procesu.

We wdrażaniu programu będzie aktywnie uczestniczyć Komitet Rewitalizacji, będący najwyższą formą włączenia społecznego w proces rewitalizacji. Komitet będzie angażować w ważnych sprawach związanych z procesem kluczowych przedstawicieli lokalnej społeczności, zgodnie z wymogami art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji. Uchwała w sprawie zasad działania Komitetu Rewitalizacji uwzględni wypracowane w GPR MiG Sztum zasady zarządzania oraz rezultaty prowadzonego procesu partycypacyjnego, towarzyszącego działaniom związanym z opracowaniem programu.

Poniżej w tabeli podsumowano etap włączenia społecznego w proces tworzenia i realizacji GPR Miasta i Gminy Sztum, z uwzględnieniem zastosowanych i planowanych form partycypacyjnych. Należy uznać, że do etapu opracowania i wdrażania tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 zostali zaangażowani przedstawiciele interesariuszy, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji.

Tab. 17. Formy włączenia społecznego w proces opracowania i wdrażania GPR MiG Sztum

Interesariusze wg ustawy o rewitalizacji	Komitet Rewitalizacji	Realizatorzy przedsięwzięć	Udział w konsultacjach
Mieszkańcy obszaru rewitalizacji i pozostali mieszkańcy miasta i gminy Sztum	x	x	x
Właściciele nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami	x	x	x
Spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, TBS, SIM	x	x	x
Podmioty prowadzące na obszarze gminy działalność gospodarczą	x		x
Podmioty prowadzące na obszarze gminy działalność społeczną	x	x	x
Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne	x	x	x
Organy władzy publicznej	x	x	x
Podmioty realizujące uprawnienia Skarbu Państwa	x		

Źródło: opracowanie własne

7.4. OPIS WŁĄCZENIA PARTNERÓW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH ZGODNIE Z ART. 36 USTAWY WDROŻENIOWEJ

Zgodnie z ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawa wdrożeniowa) gminny program rewitalizacji jest uznawany za inny instrument terytorialny (ITT), dzięki czemu Miasto i Gmina Sztum, po spełnieniu wymogów

dotyczących IIT, może ubiegać się o środki unijne dostępne w ramach m.in. programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021-2027. Wymogi ustawy o rewitalizacji i zasad realizacji IIT, a także regulacje ustawy wdrożeniowej w art. 36, pokrywają się ze sobą, wyjątkiem jest nieco inaczej sformułowany katalog interesariuszy.

Ustawa wdrożeniowa (art. 36 ust. 8 pkt 4) określa katalog interesariuszy procesu rewitalizacji:

- partnerów społeczno-gospodarczych,
- podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie,
- podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska,
- podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii IIT.

Partnerzy ci zostali zaproszeni do prac nad programem rewitalizacji. Aktywne uczestnictwo we współtworzeniu procesu rewitalizacji zapewnił przede wszystkim udział w niżej wymienionych formach partycypacji społecznej:

- konsultacjach społecznych dotyczących projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta i gminy Sztum, projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum oraz uchwały w sprawie określenia zasad wyboru oraz działania Komitetu Rewitalizacji,
- otwartym naborze na przedsięwzięcia rewitalizacyjne,
- innych działaniach partycypacyjnych.

Dzięki kampanii informacyjnej udało się pozyskać wymienionych partnerów społeczno-gospodarczych i inne podmioty określone w ustawie wdrożeniowej. Partnerzy ci brali udział w procesie partycypacji na etapie przygotowania GPR MiG Sztum, na etapie jego wdrażania będą zaś uczestniczyli w dalszych działaniach partycypacyjnych, przede wszystkim w pracach Komitetu Rewitalizacji. Ważnymi partnerami biorącym udział we wdrażaniu programu są podmioty społeczne, które zgłosiły swój projekt w otwartym naborze przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Poniżej w tabeli podsumowano wyniki włączenia społecznego w proces opracowania i realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033, z uwzględnieniem wymogów art. 36 ust. 8 pkt 4 ustawy wdrożeniowej.

Tab. 18. Formy włączenia społecznego interesariuszy w proces opracowania i wdrażania GPR MiG Sztum – zgodnie z wymogami ustawy wdrożeniowej

Interesariusze według ustawy wdrożeniowej	Komitet Rewitalizacji	Realizatorzy przedsięwzięć	Udział w konsultacjach
Partnerzy społeczno-gospodarczy	x	x	x
Podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie	x	x	x
Podmioty działające na rzecz ochrony środowiska	x		x
Podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równości płci i niedyskryminacji	x	x	x

Źródło: opracowanie własne

Opisane w podrozdziale włączenie społeczne partnerów w proces rewitalizacji Sztumu spełnia wymogi ustawy wdrożeniowej sprawiając, że Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 można uznać za inny instrument terytorialny zgodnie z regulacjami ustawy wdrożeniowej i Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027.

8. ZARZĄDZANIE GMINNYM PROGRAMEM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY SZTUM

8.1. OPIS STRUKTURY ZARZĄDZANIA GPR MIASTA I GMINY SZTUM

Zarządzanie GPR MiG Sztum odbywa się w ramach struktury organizacyjnej Urzędu Miasta i Gminy Sztum i bieżących obowiązków pracowników. Na czele procesu rewitalizacji stoi Burmistrz Miasta i Gminy Sztum, który sprawuje nadzór nad przygotowaniem, prowadzeniem i oceną programu. 18 marca 2022 r. Burmistrz

powołał Zarządzeniem²⁶ Zespół zadaniowy do spraw rewitalizacji, którego zadaniem jest przygotowanie i prowadzenie procesu rewitalizacji na podstawie GPR MiG Sztum.

Na czele zespołu stoi Pełnomocnik Burmistrza Miasta i Gminy Sztum ds. Projektów, który pełni rolę koordynatora. W skład zespołu jako członkowie wchodzi dyrektorzy i kierownicy oraz pracownicy merytoryczni instytucji i jednostek gminnych uczestniczący w przygotowaniu i realizacji programu, w tym:

- dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sztumie,
- dyrektor Miejsko-Gminnego Zespołu Oświaty w Sztumie,
- dyrektor Sztumskiego Centrum Kultury,
- prezes Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Sztumie,
- kierownik Referatu Inwestycji i Majątku Urzędu Miasta i Gminy w Sztumie,
- kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej i Bezpieczeństwa Urzędu Miasta i Gminy w Sztumie,
- pracownik na stanowisku ds. projektów i turystyki w Referacie Zintegrowanego Rozwoju,
- pracownik na stanowisku ds. projektów i aktywizacji społecznej w Referacie Zintegrowanego Rozwoju,
- pracownik na stanowisku ds. planowania przestrzennego w Referacie Inwestycji i Majątku,
- kierownik Działu Usług Mieszkaniowych w Przedsiębiorstwie Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Sztumie.

Na etapie przygotowywania procesu rewitalizacji celem zespołu było m.in.:

- zebranie i analiza informacji niezbędnych do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033,
- identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych i wypracowanie kierunków działań,
- ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych,
- analiza zgłoszonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych i opracowanie listy projektów rekomendowanych do realizacji,
- wypracowanie wskaźników monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033,

Po przyjęciu programu zespół będzie też czuwał nad jego realizacją i oceną aktualności.

---

²⁶ Zarządzenie nr 29.2022 Burmistrza Miasta i Gminy Sztum z dnia 18 marca 2022 r. w sprawie powołania Zespołu zadaniowego do spraw rewitalizacji

System zarządzania procesem rewitalizacji w Mieście i Gminie Sztum bazuje też na rozwiązaniach funkcjonującego systemu zarządzania ustalonego w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miasta i Gminy Sztum²⁷. Bieżącą obsługą procesu zajmuje się Referat Zintegrowanego Rozwoju, który koordynuje współpracę komórek i jednostek organizacyjnych gminy oraz wszystkich innych interesariuszy rewitalizacji, w tym i Komitetu Rewitalizacji. Do zadań referatu należy m.in. koordynowanie przebiegu opracowania, realizacji i zmiany GPR MiG Sztum, prowadzenie zadań należących do gminy, wdrażanie projektów służących osiągnięciu celów i wskaźników programu, monitorowanie i ocena realizacji programu oraz osiągnięcia wyznaczonych celów, prowadzenie i wspieranie działań w zakresie pozyskiwania finansowania zewnętrznego, a także działania promujące proces rewitalizacji w mieście i gminie Sztum. Zarządzanie programem będzie się odbywać w ramach bieżących obowiązków pracowników.

W zarządzaniu procesem rewitalizacji uczestniczy też Komitet Rewitalizacji, współodpowiedzialny za przygotowania, wdrażanie i ocenę programu. Komitet został powołany jeszcze w trakcie opracowania GPR MiG Sztum²⁸. Jako ciało społeczne o charakterze opiniotwórczo-doradczym wspiera Burmistrza Miasta i Gminy Sztum w prowadzeniu procesu rewitalizacji. W założeniu komitet ma stanowić platformę dialogu przedstawicieli gminy i innych interesariuszy procesu. Z komitetem współpracuje Referat Zintegrowanego Rozwoju, który przedkłada do zaopiniowania dokumenty związane z przygotowaniem, wdrażaniem i oceną GPR MiG Sztum. Więcej na temat Komitetu Rewitalizacji i roli innych interesariuszy w zarządzania procesem rewitalizacji w rozdziale 12. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dotyczącej Komitetu Rewitalizacji.

Poniżej zaprezentowano zadania podmiotów zaangażowanych w tworzenie i prowadzenie procesu rewitalizacji w mieście i gminie Sztum.

---

²⁷ Załącznik do Zarządzenia Burmistrza Miasta i Gminy Sztum nr 48.2024 z dnia 5 kwietnia 2024 r.

²⁸ Uchwała nr LXI.533.2023 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 27 września 2023 r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu i zasad działania Komitetu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum; Zarządzenie nr 135.2023 Burmistrza Miasta i Gminy Sztum z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie powołania członków Komitetu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum.

Tab. 19. Podmioty realizujące czynności z zakresu zarządzania GPR MiG Sztum

Komórka organizacyjna	Zadania do realizacji w procesie zarządzania GPR MiG Sztum
Burmistrz Miasta i Gminy Sztum	<ul style="list-style-type: none"> – nadzór nad sporządzaniem i realizacją programu – uruchamianie konsultacji społecznych projektu programu i jego zmian – ogłoszenie naboru kandydatów do pracy w Komitecie Rewitalizacji – powołanie Komitetu Rewitalizacji – obsługa Komitetu Rewitalizacji – zatwierdzanie wyników oceny aktualności i stopnia realizacji programu – podejmowanie decyzji w sprawie aktualizacji programu
Rada Miejska w Sztumie	<ul style="list-style-type: none"> – uchwalenie programu i jego aktualizacji – podjęcie uchwały w sprawie zasad wyznaczania składu i zasad działania Komitetu Rewitalizacji – zabezpieczenie środków finansowych w WPF na realizację zadań własnych Miasta i Gminy Sztum wynikających z programu
Referat Zintegrowanego Rozwoju we współpracy z komórkami i jednostkami organizacyjnymi UMiG Sztum	<ul style="list-style-type: none"> – koordynowanie przebiegu opracowania, realizacji oraz zmiany programu – koordynowanie współpracy komórek i jednostek organizacyjnych UMiG Sztum oraz wszystkich pozostałych interesariuszy rewitalizacji w zakresie realizacji programu – realizacja działań w zakresie właściwości gminy – wdrażanie projektów służących osiągnięciu celów i wskaźników – przygotowywanie informacji na temat stopnia realizacji projektów wynikających z programu – prowadzenie i wspieranie działań w zakresie pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych

Komórka organizacyjna	Zadania do realizacji w procesie zarządzania GPR MiG Sztum
	<ul style="list-style-type: none"> – promocja podejmowanych działań rewitalizacyjnych – koordynowanie czynności związanych z opracowaniem oceny aktualności i stopnia realizacji programu – bieżąca współpraca z Komitetem Rewitalizacji
Komitet Rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> – opiniowanie sprawozdań z oceny aktualności i stopnia realizacji programu – pełnienie roli opiniodawczo-doradczej we wszystkich innych sprawach dotyczących procesu rewitalizacji – podejmowanie inicjatyw wspierających proces rewitalizacji
Mieszkańcy miasta i inni interesariusze procesu rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> – udział w pracach Komitetu Rewitalizacji – udział w konsultacjach społecznych związanych z rewitalizacją – udział w badaniach społecznych związanych z oceną procesu rewitalizacji – współpraca przy opracowywaniu zmian programu – informowanie o nowych potrzebach rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne

Wynikający z Regulaminu Organizacyjnego obowiązek współpracy przy realizacji zadań współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych umożliwia całościowe zarządzanie procesem rewitalizacji w obrębie różnych polityk publicznych, w ramach, których będą realizowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne wynikające z GPR MiG Sztum.

Identyfikacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych w programie umożliwia pozyskiwanie dofinansowania zewnętrznego na ich realizację. W związku z tym kluczowym obowiązkiem realizatorów działań będzie zabieganie o pozyskanie takiego dofinansowania na poszczególne projekty, w celu zwiększenia efektywności finansowania całego procesu rewitalizacji. Finansowanie projektów gminnych,

stanowiących przedsięwzięcia rewitalizacyjne, zostanie zabezpieczone w wieloletniej prognozie finansowej, na zasadach przewidzianych w art. 21 ustawy o rewitalizacji.

Przedstawiony system zarządzania umożliwi sprawne wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033, z uwzględnieniem obowiązkowej partycypacji społecznej, a także konieczności włączenia interesariuszy, o których mowa w zapisach art. 36 ustawy wdrożeniowej, jak i art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji.

8.2. RAMOWY HARMONOGRAM DZIAŁAŃ GPR MIASTA I GMINY SZTUM

W tabeli poniżej przedstawiono ramowy harmonogram realizacji GPR Miasta i Gminy Sztum dotyczący czynności formalnych niezbędnych do podjęcia w procedurze wdrażania programu. Harmonogram uwzględnia również czynności realizowane na etapie opracowania dokumentu w 2023 roku, w tym m.in. powołanie Komitetu Rewitalizacji.

Tab. 20. Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033

Etapy i rodzaje działań	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Uchwalenie GPR MiG Sztum przez Radę Miejską w Sztumie		X									
Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych do WPF		X									
Przygotowanie i wdrażanie projektów, pozyskiwanie finansowania		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Powołanie Komitetu Rewitalizacji	X										
Posiedzenia Komitetu Rewitalizacji (raz na pół roku)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nabór członków do Komitetu Rewitalizacji											
Działania informacyjno-promocyjne GPR MiG Sztum	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Monitoring przedsięwzięć rewitalizacyjnych			X	X	X	X	X	X	X	X	X
Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR MiG Sztum					X			X			X
Podsumowanie działań realizowanych w perspektywie finansowej 2021-2027							X				
Przygotowanie do działań rewitalizacyjnych w ramach kolejnej perspektywy finansowej								X			
Aktualizacja GPR MiG Sztum									X		

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z art. 15 ust 1. pkt 8 ustawy o rewitalizacji poniżej oszacowano koszty zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, przy następujących założeniach:

- nie przewiduje się dodatkowego wynagradzania osób biorących udział w procesie zarządzania programem, zadania związane z obsługą programu będą realizowane w ramach obowiązków służbowych;
- praca w Komitecie Rewitalizacji jest pełniona społecznie, bez wynagrodzenia.

Tab. 21. Koszty zarządzania GPR MiG Sztum na lata 2024-2033

Lp.	Działania	Liczba	Stawka [zł]	Wartość [zł]
1	Aktualizacja GPR MiG Sztum	1 szt.	40 000,00	40 000,00
2	Kampania informacyjno-promocyjna procesu rewitalizacji (ulotki, plakaty, artykuły prasowe)	1 kpl	2000,00	2000,00
3	Inne (badania i analizy w procesie opracowania oceny aktualności i stopnia realizacji GPR MiG Sztum)	2 szt.	10 000,00	20 000,00
Razem:				62 000,00

Źródło: opracowanie własne

9. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GPR MIASTA I GMINY SZTUM

9.1. METODYKA MONITOROWANIA I OCENY GPR MIASTA I GMINY SZTUM

Zgodnie z wymogami art. 22 ustawy o rewitalizacji gminny program rewitalizacji należy poddawać systematycznej ocenie co do stopnia aktualności i poziomu realizacji, co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny wskazanym w tym dokumencie. W przypadku ustalenia, że GPR MiG Sztum jest nieaktualny, Burmistrz Miasta i Gminy Sztum występuje do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę. Natomiast w przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów programu rada uchyla uchwałę w sprawie gminnego programu rewitalizacji, kończąc realizację procesu rewitalizacji.

Art. 22 ust. 4

W przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji gminnego programu rewitalizacji, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, rada gminy uchyla uchwałę w sprawie gminnego programu rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta, burmistrza albo prezydenta miasta.

Monitorowanie celów programu jako działanie obowiązkowe obejmuje z jednej strony badanie postępów w zakresie stopnia realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a z drugiej strony wymaga oceny ich wpływu na otoczenie, czyli na stopień rozwoju (poziom degradacji) obszaru rewitalizacji. Monitorowanie powinno umożliwić podjęcie decyzji dotyczących m.in.:

- zakończenia procesu, w sytuacji poprawy kluczowych wskaźników degradacji obszaru rewitalizacji,
- potrzeby kontynuacji procesu, jeśli oczekiwane zmiany nie zachodzą we właściwym czasie,
- aktualizacji programu rewitalizacji, związanej z dostosowaniem go do bieżących wyzwań i uwarunkowań procesu.

Przy założeniu, że wskaźniki degradacji zmieniają się pod wpływem realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, system monitorowania procesu wymaga więc dwustopniowej oceny:

- stopnia realizacji celów GPR MiG Sztum za pomocą stanu zaawansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych – wykonywanej raz do roku,
- stopnia realizacji celów GPR MiG Sztum za pomocą informacji o stanie zjawisk kryzysowych występujących na obszarze rewitalizacji – wykonywanej raz na 3 lata, zgodnie z wymogami art. 22 ust. 1 ustawy o rewitalizacji.

Oczekuje się, że w efekcie pełnego wdrożenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych wskaźniki degradacji obszaru ulegną znaczącej poprawie.

Ustalanie zawartości raportu z oceny aktualności i stopnia realizacji GPR Miasta i Gminy Sztum będzie odbywać się w sposób uspołeczniony przez włączenie do jego opiniowania Komitetu Rewitalizacji. Komitet zajmie stanowisko w odniesieniu do wyników monitorowania na zasadach formalnych, wynikających z wymogów art. 22 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, ale może też sformułować własną ocenę jakościową procesu rewitalizacji, przykładowo dotyczącą oceny zmian zachodzących na obszarze

rewitalizacji (Czy zmiany są widoczne? Czy są wystarczające? Czy są właściwe?) lub stopnia zadowolenia z efektów procesu.

Dzięki takiemu podejściu interesariusze procesu uzyskają bezpośrednią możliwość wypowiedzenia się w czasie prowadzenia i oceny rewitalizacji, na co wskazują wymogi art. 5 ust. 2 pkt 6 ustawy. W raporcie z oceny aktualności i stopnia realizacji GPR MiG Sztum zostaną uwzględnione wnioski z oceny jakościowej procesu, które pozwolą uruchomić ewentualne działania naprawcze w kolejnym okresie prowadzenia działań.

9.2. MONITOROWANIE POSTĘPU W REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Monitoring przedsięwzięć polega na ocenie stopnia ich wdrożenia, a także kontroli efektów ich realizacji. Przewiduje się opracowywanie corocznych raportów z postępów w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W tym celu będą zbierane szczegółowe informacje dotyczące przedsięwzięć rewitalizacyjnych od ich realizatorów, z wykorzystaniem formularzy monitoringowych.

Tab. 22. Formularz monitoringowy oceny stopnia realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjnego wynikającego z GPR MiG Sztum

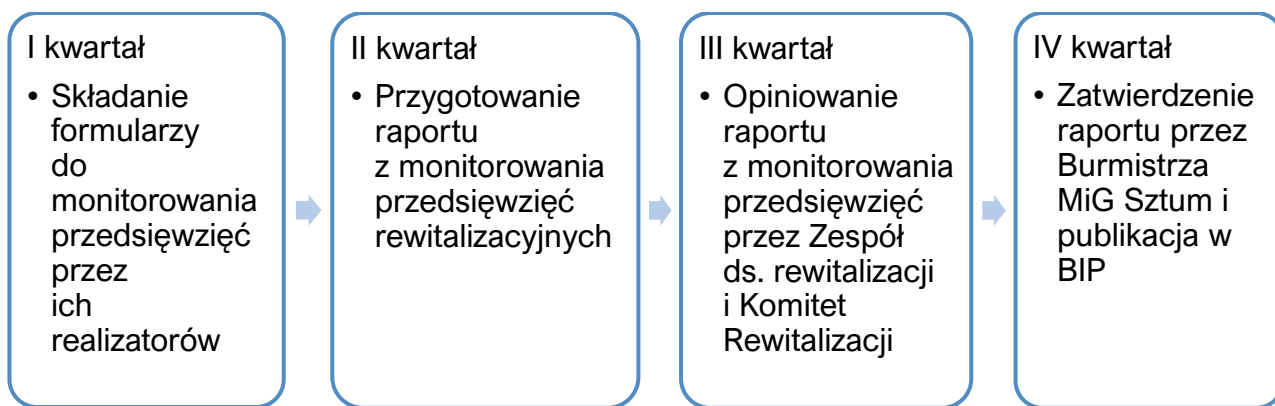
Formularz do monitorowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w GPR MiG Sztum za okres od 01.01. .... r. do 31.12... .... r.				
Numer i nazwa przedsięwzięcia w GPR MiG Sztum				Podmiot realizujący
Opis stanu realizacji przedsięwzięcia				
Status przedsięwzięcia:	zakończone*	w trakcie realizacji*	nie rozpoczęte*	rezygnacja z realizacji*
		Zaplanowano W GPR MiG Sztum	Zrealizowano	
Wartość przedsięwzięcia w zł:				
Okres realizacji przedsięwzięcia:				
Wartość wskaźnika produktu:				
Wartość wskaźnika rezultatu:				
Zrealizowany zakres rzeczowy w okresie sprawozdawczym:				
Opis działań zaplanowanych na kolejny rok:				
Opis zaistniałych zmian w odniesieniu do założeń GPR:				
Data wypełnienia		Osoba wypełniająca kartę z ramienia realizatora projektu		
.....		.....		
		(podpis i pieczęć)		
*- niepotrzebne skreślić				

Źródło: opracowanie własne

Za zbieranie informacji o stanie realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych z wykorzystaniem powyższego formularza odpowiedzialni są pracownicy Referatu Zintegrowanego Rozwoju Urzędu MiG Sztum.

W ramach monitoringu projektów będą przeprowadzane corocznie następujące czynności:

Narzędziem do śledzenia postępów we wdrażaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ujętych w programie rewitalizacji, są wskaźniki monitorowania. Dostarczają one informacji dotyczących produktów lub rezultatów, powiązanych z realizacją programu operacyjnego pn. Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021-2027. Wskaźniki produktu i rezultatu zostały określone w opisach poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Do monitorowania całościowych postępów w realizacji przedsięwzięć wybrano najbardziej typowe wskaźniki powiązane ze specyfiką i charakterem powiązanych z nimi celami.

Tab. 23. Wskaźniki monitorowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych GPR MiG Sztum na lata 2024-2033 (dla cyklu rocznego)

Wskaźniki monitorujące Cel 1. Wzrost potencjału społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji	Rodzaj wskaźnika/ jednostka miary	Poziom w roku bazowym (2024)	Poziom w roku docelowym (2033)
Liczba przedsięwzięć	szt.	8 (zaplanowanych)	8 (zrealizowanych)
Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne	produktu szt.	0	2,0
Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	produktu os.	0	71,0
Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	rezultatu os./rok	0	21,0

Wskaźniki monitorujące Cel 1. Wzrost potencjału społeczno- gospodarczego obszaru rewitalizacji	Rodzaj wskaźnika/ jednostka miary	Poziom w roku bazowym (2024)	Poziom w roku docelowym (2033)
Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej	rezultatu szt.	0	12,0
Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	produktu m ²	0	21 363,0
Wskaźniki monitorujące Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji	Rodzaj wskaźnika/ jednostka miary	Poziom w roku bazowym (2024)	Poziom w roku docelowym (2033)
Liczba przedsięwzięć	szt.	13 (zaplanowanych)	13 (zrealizowanych)
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	produktu szt.	0	39,0
Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	produktu m ²	0	15 490,62
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	produktu ha	0	2,58
Liczba wspartych budynków mieszkalnych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	produktu szt.	0	21,0

Źródło: opracowanie własne

9.3. OCENA STOPNIA REALIZACJI CELÓW GPR Z UŻYCIEM INFORMACJI O STANIE OBSZARU REWITALIZACJI

Coroczne raporty z monitorowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych będą służyć przygotowaniu całościowego raportu z oceny stopnia realizacji GPR Miasta i Gminy Sztum, wymaganego do opracowania przez art. 22 ustawy o rewitalizacji co najmniej raz na 3 lata. Całościowa ocena postępów we wdrażaniu procesu rewitalizacji będzie prowadzona w odniesieniu do celów strategicznych GPR MiG Sztum, weryfikowanych za pomocą wskaźników odwołujących się do całościowych rezultatów osiągniętych przez politykę rewitalizacyjną. Zgodnie z najnowszą wiedzą przedstawianą w literaturze przedmiotu logika procesu monitorowania wymaga, aby wskaźniki użyte do celów diagnostycznych polityki włączać do monitorowania jej efektów²⁹. Oznacza to konieczność włączenia do systemu monitorowania realizacji procesu rewitalizacji wskaźników użytych w procesie delimitacji obszaru zdegradowanego miasta i gminy Sztum.

Pierwsza ocena zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji MiG Sztum odbędzie się w 2027 r. i będzie obejmować pierwszy trzyletni okres obowiązywania programu w latach 2024-2026, kolejna po następnych 3 latach za okres 2027-2030, a ostatnia za lata 2031-2033, czyli na zakończenie jego perspektywy. Schemat procedury monitorowania GPR MiG Sztum został przedstawiony poniżej.

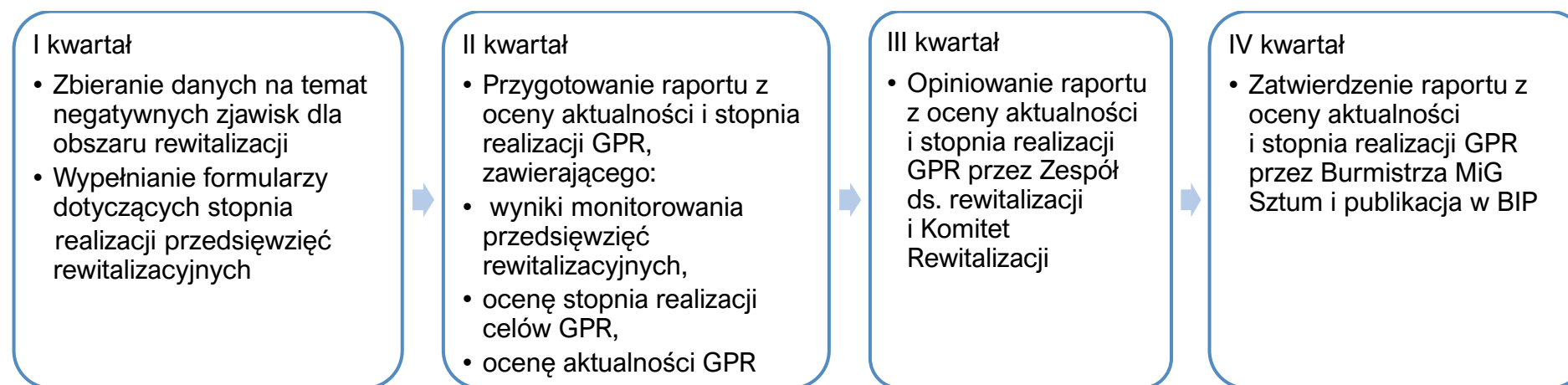
²⁹Jadach-Sepiolo A. (red.), Spadło K. (red.) i in. „Monitorowanie procesów rozwoju na poziomie wewnątrzgminnym. Poradnik”, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Instytut Rozwoju Miast i Regionów, Warszawa 2020 r.

Tab. 24. Cykle monitoringu GPR MiG Sztum na lata 2024-2033

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Raport z monitoringu projektów		x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ocena stopnia realizacji GPR MiG Sztum				x			x			x
Ocena aktualności GPR MiG Sztum				x			x			x

Źródło: opracowanie własne

W ramach procesu oceny aktualności i stopnia realizacji GPR MiG Sztum będą prowadzone następujące czynności – w cyklu trzyletnim:

Raport z oceny aktualności i stopnia realizacji GPR Miasta i Gminy Sztum, opracowywany dla cyklu trzyletniego, zawiera wnioski i rekomendacje dotyczące usprawnień procesu rewitalizacji oraz wskazówki dotyczące potrzeb związanych z aktualizacją programu. Burmistrz MiG Sztum, zatwierdzając raport, akceptuje i kieruje do ewentualnej realizacji wynikające z niego rekomendacje. Zatwierdzony raport zostaje umieszczony w BIP, stanowiąc podstawę do korekt interwencji w kolejnym trzyletnim cyklu wdrażania programu.

W przypadku stwierdzenia, że program wymaga zmiany, Burmistrz Miasta i Gminy Sztum występuje do Rady Miejskiej w Sztumie z wnioskiem o jego zmianę (art. 22 ust. 3 ustawy o rewitalizacji). W przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych rada uchyla uchwałę w sprawie GPR MiG Sztum w całości.

Podstawowym narzędziem do weryfikacji stopnia realizacji celów programu są wskaźniki monitorowania czynników kryzysowych. Do oceny stopnia realizacji celów strategicznych zostały wskazane wybrane wskaźniki umożliwiające ocenę stopnia rozwoju/degradacji obszaru rewitalizacji (w procesie monitorowania nie ma potrzeby ponownego badania wszystkich wskaźników użytych do delimitacji obszaru zdegradowanego).

Tab. 25. Zestaw wskaźników monitorowania stopnia realizacji celów GPR MiG Sztum do 2033 roku (dla cyklu trzyletniego)

Wskaźniki monitorujące Cel 1. Wzrost potencjału społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji	Źródło	Średnia dla gminy w roku bazowym	Poziom w roku bazowym	Ocena realizacji	Poziom w roku docelowym (2033)
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 osób	M-GOPS w Sztumie	4,77	6,67	maleje	5,0
Liczba osób pobierających świadczenia z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na 100 osób	M-GOPS w Sztumie	2,64	3,71	maleje	2,9
Liczba wyrejestrowanych i zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 osób	CEiDG UMiG Sztum	0,25	0,39	maleje	0,29
Udział projektów zrealizowanych w liczbie projektów zaplanowanych w GPR MiG Sztum w %	UMiG Sztum	-	0	rośnie	100%
Wskaźniki monitorujące Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru rewitalizacji	Źródło	Średnia dla gminy w roku bazowym	Poziom w roku bazowym	Ocena realizacji	Poziom w roku docelowym (2033)
Liczba lokali ogrzewanych piecami węglowymi na 100 osób	UMiG Sztum	1,30	2,13	maleje	1,90
Udział niezagospodarowanych przestrzeni publicznych i półpublicznych w powierzchni obszaru rewitalizacji	UMiG Sztum	16,47	617,96	maleje	550,0
Udział projektów zrealizowanych w liczbie projektów zaplanowanych w GPR MiG Sztum w %	UMiG Sztum	-	0	rośnie	100%

Źródło: opracowanie własne

Jeśli raport z oceny stopnia realizacji programu, przygotowany w 2033 r., nie potwierdzi realizacji zakładanych celów procesu, program rewitalizacji należy wydłużyć na kolejne lata, umożliwiając wdrożenie wszystkich zaplanowanych w nim zamierzeń.

Osiągnięcie w 2033 r. zakładanych mierników realizacji celów oznacza możliwość uchylecia uchwały w sprawie przyjęcia GPR MiG Sztum i tym samym zakończenia procesu rewitalizacji.

9.4. OCENA AKTUALNOŚCI GPR MIASTA I GMINY SZTUM

Gminny program rewitalizacji, zgodnie z wymogiem art. 22 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, wymaga cyklicznej kontroli w zakresie jego aktualności (co najmniej raz na trzy lata). Badaniu temu poddawane są szczegółowe zapisy GPR – pod kątem spójności z bieżącym stanem procesu. Celem tej oceny jest identyfikacja przesłanek do zmiany programu, służącej dostosowaniu go do aktualnych uwarunkowań interwencji rewitalizacyjnej. Badanie to umożliwi obowiązywanie programu w dłuższej perspektywie bez utraty aktualności.

Przesłanką do aktualizacji GPR MiG Sztum mogą być m.in. zmiany strategicznych założeń rewitalizacji, dotyczące przykładowo celów i kierunków działań, opisów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, decyzji związanych ze specjalnymi narzędziami ustawy o rewitalizacji. Dodatkowym argumentem może być również konieczność wprowadzenia zmian w opisach przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których przyczyną mogą być uwarunkowania związane z pozyskiwaniem środków finansowych na ich realizację.

Wnioski o włączenie do programu nowych przedsięwzięć powinny zostać potwierdzone ustaleniami raportu z oceny aktualności i stopnia realizacji GPR MiG Sztum. W przypadku dołączania nowych projektów do programu należy potwierdzić ich związek z celami procesu rewitalizacji MiG Sztum oraz zgodność z lokalnymi dokumentami strategicznymi. Nowe projekty rewitalizacyjne powinny charakteryzować się wysokim stopniem przygotowania do realizacji, a także dużym potencjałem do kreowania spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji i zaspokajać pilne potrzeby lokalnej społeczności.

Zmiany w otoczeniu dokumentów strategicznych, a także w szacunkowych ramach finansowych nie będą wywoływały konieczności zmian GPR MiG, jeśli nie będą ograniczać możliwości realizacji jego strategicznych założeń.

Rekomendacja związana z rozpoczęciem procedury zmiany GPR MiG Sztum powinna wynikać z raportu oceny aktualności i stopnia realizacji programu, a następnie zostać zaopiniowana przez Komitet Rewitalizacji. Następnie zgodnie z ustawą o rewitalizacji

Burmistrz MiG Sztum występuje do rady miejskiej z wnioskiem o zmianę GPR. Do wniosku zostaje załączona opinia Komitetu Rewitalizacji. Zmiana programu rewitalizacji następuje w trybie, w jakim został on uchwalony.

Zmiana gminnego programu rewitalizacji nie wymaga uzyskania opinii ani przeprowadzenia konsultacji społecznych, jeżeli nie dotyczy przedsięwzięć rewitalizacyjnych – podstawowych i pozostałych dopuszczalnych, a także nie wymaga zmiany uchwały w sprawie ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

10. OPIS SPOSOBU REALIZACJI PRZEZ GPR MIASTA I GMINY SZTUM DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH SZCZEBLA LOKALNEGO I REGIONALNEGO

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY SZTUM NA LATA 2021-2030

Obowiązująca Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Sztum na lata 2021-2030 została przyjęta w 2021 r.³⁰ Dokument ten stanowi podstawowy instrument długofalowego zarządzania gminą. Strategia jest nadrzędna wobec innych dokumentów planistycznych i strategicznych obowiązujących w gminie, wyznaczając ramy dla powstających planów i programów.

Strategia rozwoju we wnioskach z diagnozy wskazuje potrzebę uwzględnienia rewitalizacji terenów zdegradowanych w działaniach z zakresu zagospodarowania przestrzennego. W zakresie celów i kierunków działań w sposób bezpośredni nie odwołuje się jednak do zagadnień związanych z rewitalizacją.

Jeśli chodzi o cele strategiczne, Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Sztum na lata 2021-2030, wskazuje następujące:

1. Nowoczesne rozwiązania w kształtowaniu przestrzeni służące zapewnieniu bezpieczeństwa mieszkańców i ochronie środowiska naturalnego,
2. Zrównoważony i trwały rozwój gospodarczy oparty na wewnętrznym potencjale,
3. Otwarte i wykształcone społeczeństwo obywatelskie podstawą rozwoju.

Cele wyznaczone w strategii rozwoju – przy uwzględnieniu działań naprawczych wynikających z konieczności ograniczenia lub zniwelowania dysfunkcji zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji – są realizowane przez Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033. Cel 1 GPR Miasta i Gminy Sztum: Wzrost potencjału społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji realizuje 2 i

---

³⁰ Uchwała nr XXXVIII/314/2021 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 17 listopada 2021 r.

3 cel strategii rozwoju, natomiast Cel 2: Poprawa jakości życia i atrakcyjności obszaru rewitalizacji realizuje cel 1 strategii.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 wpisuje się także w inne założenia strategii rozwoju. Wyznaczone w programie rewitalizacji kierunki działań stanowią bowiem realizację wybranych celów operacyjnych strategii. Szczegółowe informacje na temat powiązań między dokumentami zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tab. 26. Cele operacyjne ze Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Sztum realizowane przez GPR Miasta i Gminy Sztum

Cele operacyjne ze Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Sztum na lata 2021-2030	Kierunek działań w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033
1.2. Rozwój i poprawa infrastruktury technicznej	2.2. Poprawa stanu technicznego i termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych
1.3. Adaptacja i mitygacja do zmian klimatu	2.1. Poprawa warunków środowiskowych sprzyjających integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji
2.3. Podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy i wzmocnienie oferty czasu wolnego	1.3. Rozwój oferty czasu spędzania wolnego 2.1. Poprawa warunków środowiskowych sprzyjających integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji
3.1. Aktywne i zintegrowane społeczeństwo	1.1. Rozwój infrastruktury społecznej koniecznej do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji 2.1. Poprawa warunków środowiskowych sprzyjających

Cele operacyjne ze Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Sztum na lata 2021-2030	Kierunek działań w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033
	integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji
3.3 Profilaktyka i promocja zdrowego trybu życia	1.3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego

Źródło: opracowanie własne

Ujęte w GPR MiG Sztum przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wpisujące się w wyznaczone kierunki, działań rewitalizacyjnych realizują więc także przyjęte w strategii rozwoju cele strategiczne i operacyjne.

STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W MIEŚCIE I GMINIE SZTUM NA LATA 2021-2030

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście i Gminie Sztum na lata 2021-2030³¹ (SIRPS) została opracowana dla wyznaczenia celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań mających przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, a w szczególności osób, które są zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Zatem założenia zawarte w strategii stanowią bezpośrednie odniesienie dla procesu rewitalizacji, który stawia sobie za cel wsparcie grup wrażliwych społecznie mieszkających na obszarze rewitalizacji charakteryzującym się szczególną skalą problemów społecznych. GPR MiG Sztum jest więc jednym z najważniejszych dokumentów realizujących SIRPS.

Główne słabe strony zidentyfikowane w ramach analizy SWOT w strategii to:

- przestarzała infrastruktura budynków komunalnych,
- niezaradność rodzin w rozwiązywaniu problemów życiowych, w szczególności problemów opiekuńczo-wychowawczych,
- wzrost liczby osób uzależnionych oraz doświadczającej przemocy w rodzinie,
- brak mieszkalnictwa wspomaganego,
- niski poziom aktywności społeczności lokalnej.

Najważniejszym celem strategii jest: Wsparcie, aktywizacja i integracja osób oraz rodzin zagrożonych bądź wykluczonych społecznie w rozwiązywaniu ich problemów,

³¹ Uchwała Rady Miejskiej w Sztumie nr XXXIII.285.2021 z dnia 29 czerwca 2021 r.

dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców miasta i gminy Sztum. W dokumencie wskazano następujące cele strategiczne:

1. Wzmocnienie roli rodziny w procesie kształtowania odpowiedzialnego społeczeństwa lokalnego.
2. Poprawa jakości życia osób ze szczególnymi potrzebami oraz ich integracja ze środowiskiem lokalnym.
3. Podniesienie aktywności obywatelskiej poprzez zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym miasta i gminy Sztum.

Każdy z celów strategicznych zawiera cele operacyjne i kierunki działań. W tabeli poniżej wskazano cele operacyjne SIRPS realizowane przez niniejszy program rewitalizacji.

Tab. 27. Cele operacyjne Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście i Gminie Sztum na lata 2021-2030 realizowane poprzez GPR Miasta i Gminy Sztum

Cele operacyjne Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście i Gminie Sztum na lata 2021-2030	Kierunki działań Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033
1.1. Wzmocnienie roli rodziny	1.1. Rozwój infrastruktury społecznej koniecznej do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji
1.2. Profilaktyka i promocja zdrowego trybu życia	1.3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego
1.3. Wzrost kompetencji rodziny w pełnieniu jej podstawowych funkcji	1.1. Rozwój infrastruktury społecznej koniecznej do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji
1.4. Wsparcie kadry pracowniczej w obszarze pomocy społecznej	1.1. Rozwój infrastruktury społecznej koniecznej do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu

Cele operacyjne Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście i Gminie Sztum na lata 2021-2030	Kierunki działań Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033
	1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji
2.1. Aktywizacja społeczna osób ze specjalnymi potrzebami	1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji
2.2. Kontynuacja i rozwój oferty usług społecznych	1.1. Rozwój infrastruktury społecznej koniecznej do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji 1.3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego
2.3. Rozwój systemu opieki medycznej ukierunkowany na osoby ze szczególnymi potrzebami	1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji
3.3. Działania proekologiczne	2.1. Poprawa warunków środowiskowych sprzyjających integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

STRATEGIA TERYTORIALNA ZIT MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO MALBORK-SZTUM 2030+

Przyjęta na początku 2024 r.³² Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (MOF) Malbork-Sztum 2030 jest narzędziem realizacji wspólnej polityki społeczno-gospodarczej z wykorzystaniem zintegrowanych przedsięwzięć strategicznych. W skład MOF Malbork-Sztum wchodzi Miasto i Gmina Sztum oraz 4 gminy powiatu malborskiego: Gmina Miasto Malbork, Miasto i Gmina Nowy Staw, Gmina Malbork, Gmina Stare Pole, a Gmina Miłoradz posiada status obserwatora.

³² Zob. <https://bip.malbork.pl/a,27816,uchwala-nr-lxxiii5732024-rady-miasta-malborka-w-sprawie-przyjecia-strategii-zintegrowanych-inwestycji.html>.

Jako problemy istotne z punktu widzenia GPR MiG Sztum należy wymienić:

- starzejące się społeczeństwo,
- niewystarczająca dostępność specjalistycznej opieki zdrowotnej, w tym w zakresie zdrowia psychicznego,
- stosunkowo niski poziom aktywności społecznej mieszkańców MOF,
- postępujący spadek aktywności społecznej mieszkańców MOF, w tym obszarze kultury.
- ograniczony dostęp do infrastruktury sportowej (np. pływalnie),
- negatywna ocena przedsiębiorczości na terenie MOF,
- niewystarczająca sieć połączeń pieszo-rowerowych,
- negatywna ocena mieszkańców i radnych gmin MOF dotycząca poziomu bezpieczeństwa na chodnikach, dostosowania ciągów pieszych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, dostosowania prywatnego taboru do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, dostosowania taboru z punktu widzenia ochrony środowiska,
- niewystarczająca długość sieci odprowadzającej wody deszczowe oraz liczba zbiorników retencyjnych,
- zniszczone i źle zagospodarowane tereny zieleni, głównie na obszarach miast wiodących, pełniących ponadlokalne funkcje.

Zgodnie z wizją rozwojową MOF Malbork-Sztum to dobre miejsce do życia i rozwinięte gospodarczo centrum turystyki historyczno-kulturalnej województwa pomorskiego, a także:

- obszar kreatywnych i przedsiębiorczych mieszkańców, zaangażowanych w życie społeczno-gospodarcze powiązanych funkcjonalnie samorządów terytorialnych,
- miejsce atrakcyjne dla inwestorów,
- zintegrowany wewnętrznie obszar z unikalną w skali Europy całoroczną ofertą turystyczną,
- obszar o bogatej ofercie kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej,
- subregionalny ośrodek edukacyjny z ofertą dostosowaną do potrzeb lokalnego rynku pracy,
- rozwinięty komunikacyjnie i technologicznie obszar o czystym środowisku.

GPR Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 przyczyni się do realizacji przede wszystkim następujących celów i kierunków wyznaczonych w strategii terytorialnej:

- Celu strategicznego 2. Zaangażowana społeczność MOF

- Cel operacyjny 2.1. Włączenie społeczne, kierunek interwencji 2.1.1. Włączenie zawodowe i społeczne osób zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym;
- Celu strategicznego 3. Wspieranie rozwoju gospodarczego z wykorzystaniem lokalnych potencjałów
  - Cel operacyjny 3.1. Konkurencyjność oparta o wspólny potencjał MOF, kierunek interwencji 3.1.1. Poprawa dostępności i jakości całorocznej oferty czasu wolnego na terenie MOF.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY SZTUM

Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 przypadło na czas reformy systemu planowania przestrzennego, zainicjowanej ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw.³³

W efekcie tej reformy wprowadzone zostały nowe narzędzia planistyczne m.in. plan ogólny, wymagany do uchwalenia do końca 2025 roku dla terenu całej gminy, uchylone zostały natomiast przepisy w sprawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

W okresie przejściowym, obowiązującym do 1 stycznia 2026 roku, w gminach nadal obowiązują dokumenty studium, określające główne kierunki ich rozwoju przestrzennego. W związku z tym założenia GPR MiG Sztum w odniesieniu do wyzwań planistycznych gminy będą analizowane z udziałem dokumentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sztum.³⁴ Studium obowiązywać będzie do czasu opracowania planu ogólnego, jednak nie dłużej niż do końca 2025 roku. Aktualnie Sztum prowadzi prace nad planem ogólnym, zainicjowane uchwałą Rady Miejskiej w Sztumie w kwietniu 2024 r.³⁵

Aktualna postać Studium Miasta i Gminy Sztum, będąca podstawowym dokumentem planistycznym została przyjęta w 2020 r.³⁶ i stanowi aktualizację dokumentu uchwalonego pierwotnie w 2014 r.³⁷ Studium w swej treści nie odnosi się do

---

³³ Dz. U. 2023, poz. 1688.

³⁴ Dokument przyjęty uchwałą nr XII.166.2020 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 29 lipca 2020 r. w sprawie uchwalenia Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sztum.

³⁵ Uchwała Nr LXVIII.600.2024 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 26 kwietnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego miasta i gminy Sztum.

³⁶ Uchwała nr XXII.166.2020 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 29 lipca 2020 r.

³⁷ Uchwała nr XL/397/2014 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 4 kwietnia 2014 r.

zagadnień wynikających lub powiązanych z rewitalizacją definiowaną przez ustawę o rewitalizacji. Niemniej w dokumencie można odnaleźć zagadnienia odnoszące się do różnie rozumianej rewitalizacji.

Studium w odniesieniu do procesu rewitalizacji wskazuje, aby: „Wszystkie projekty programu rewitalizacji, w zakresie budowlano-inwestycyjnym, ekonomicznym i społecznym powinny zmierzać do tworzenia miasta przyjaznego ludziom, poprzez rozwiązania praktyczne i użyteczne, zachowanie wartości historycznych, kulturowych i naturalnych wartości przyrodniczych i krajobrazowych”. Tak ogólnie sformułowany cel sprawia, że zdefiniowany w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 proces rewitalizacji z założenia realizuje postulowane zagadnienia. Ponadto studium jako jeden z celów polityki przestrzennej wskazuje:

- Cele przyrodnicze i kulturowe – polegające na tworzeniu odpowiednich warunków umożliwiających zachowanie najbardziej atrakcyjnych terenów przyrodniczych i historyczno-kulturowych przez:
  - pracę nad pozyskaniem środków zewnętrznych (różnego rodzaju dotacji) na rewaloryzację oraz rewitalizację obiektów i obszarów wartościowych kulturowo.

W realizację wskazanego wyżej celu wpisują się przedsięwzięcia rewitalizacyjne związane z poprawą zagospodarowania terenu i stanu technicznego budynków na obszarze starego miasta z uwagi na jego zabytkowy charakter. Wyróżnić należy:

- przedsięwzięcie podstawowe nr 8 – Park kieszonkowy – 15-minutowe miejsce odpoczynku dla mieszkańców obszaru rewitalizacji – ul. Jagiełły w Sztumie,
- przedsięwzięcie podstawowe 10 – Zagospodarowanie i uporządkowanie terenów położonych w pobliżu wspólnot mieszkaniowych i innych budynków mieszkalnych w wybranych lokalizacjach na obszarze rewitalizacji,
- przedsięwzięcie uzupełniające 17 – Rewaloryzacja skweru na terenie Placu Wolności w Sztumie.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę na konieczność uzgodnienia uwarunkowań obszaru zdegradowanego i rewitalizacji w regulacjach opracowywanego planu ogólnego oraz modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej w ramach strategii rozwoju gminy, na etapie tworzenia nowych dokumentów planistycznych wymaganych reformą planowania. Więcej na temat realizacji przez GPR MiG Sztum polityki planistycznej w rozdziale 14.

Uchwalony w 2016 r.³⁸ Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego (PZPWP) 2030 stanowi wytyczne w zakresie planowania przestrzennego dla pomorskich gmin. Zgodnie z PZPWP Gmina Sztum to ośrodek o randze lokalnej, silnie powiązany z Malborkiem jako kształtującym się układem bipolarnym, aglomeracji Malbork-Sztum. Struktura przestrzenna ponadlokalnej infrastruktury usług publicznych zalicza gminę Sztum w zakresie:

- ochrony zdrowia – do ośrodków zapewniających podstawowe świadczenie szpitalne lub/i wyspecjalizowanych w pojedynczych specjalnościach,
- kultury – do ośrodków wymagających rozwoju jako centrum upowszechniającego kulturę oraz dziedzictwo kulturowe Pomorza lub/i centrum animacji wydarzeń kulturalnych o znaczeniu ponad gminnym,
- sportu i rekreacji – do ośrodków rozwoju ogólnodostępnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Z powodu ponadlokalnej perspektywy, w tym celów i kierunków wyznaczonych w PZPWP, Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 – jako szczegółowy dokument koncentrujący się na wybranym fragmencie gminy, wpisuje się w ustalenia planu na dość ogólnym poziomie. Należy jednak zauważyć, że zaplanowana w ramach GPR Miasta i Gminy Sztum polityka rewitalizacyjna jest zgodna z następującymi kierunkami polityki przestrzennej województwa:

- 1.2. Kształtowanie wysokiej jakości środowiska mieszkaniowego,
- 1.3. Racjonalizacja rozmieszczenia oraz poprawa dostępności infrastruktury społecznej i usług publicznych w tym zakresie,
- 4.4. Przeciwdziałanie postępującej marginalizacji poprzez poprawę dostępu do dóbr i usług i rozwijanie nowych funkcji.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne, ujęte w programie, przyczynią się natomiast do realizacji wymienionych powyżej kierunków wyznaczonych w PZPWP.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO 2030

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego (SRWP), uchwalona została w 2021 r.³⁹, stanowi najważniejszy strategiczny dokument, który określa kierunki rozwoju województwa pomorskiego w obecnej dekadzie. Za najważniejsze wyzwania globalne, przed którym stoi Pomorskie, uznano kryzys klimatyczny i degradację środowiska. Problem ten objawia się przez ekstremalne zjawiska atmosferyczne takie, jak: intensywne opady, burze i porywiste wiatry, sztormy i powodzie. Zgodnie ze strategią

---

³⁸ Zob. <https://pbpr.pomorskie.pl/plan-zagospodarowania-wojewodztwa>.

³⁹ Zob. <https://www.bip.pomorskie.eu/a,65261,w-sprawie-przyjecia-strategii-rozwoju-wojewodztwa-pomorskiego-2030.html>.

osiągnięcie celu neutralności klimatycznej możliwe będzie dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń i tworzeniu warunków do przekształcania regionu w krajowego lidera w zakresie produkcji zielonej energii i technologii ekoefektywnych. Drugim najistotniejszym wyzwaniem jest cyfryzacja życia i robotyzacja gospodarki objawiające się rosnącym wykorzystaniem technologii cyfrowych w życiu codziennym. Bariery rozwojowych na tym polu są braki w infrastrukturze teleinformatycznej i cyberbezpieczeństwie oraz rosnąca alienacja społeczna. Kolejnym z wyzwań jest starzenie się społeczeństwa i nierówności społeczne prowadzące do rosnącej polaryzacji społecznej. Ostatnim ze wskazanych wyzwań są współczesne zagrożenia naturalne i cywilizacyjne, do których zaliczono różnorodne katastrofy naturalne i następstwa niedawnej pandemii COVID-19.

SRWP wskazała na trzy filary strategiczne o charakterze ogólnym określające pożądany stan docelowy w ujęciu problemowym:

- trwałe bezpieczeństwo,
- otwarta wspólnota regionalna,
- odporna gospodarka.

Strategia zawiera szereg różnorodnych celów i kierunków działań służących realizacji zawartych w niej postulatów. Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne ma realizować Cel operacyjny 2.3. Kapitał Społeczny związany m.in. z rozwojem aktywności obywatelskiej i rozwojem przestrzeni publicznych sprzyjających integracji społecznej. W ujęciu terytorialnym dotyczy to szczególnie obszarów ponadprzeciętnego wykluczenia społecznego i zdegradowanych obszarów miejskich. Przyjęte w strategii założenia sprawiają, że Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 wprost realizuje jej założenia.

11. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH DOTYCZĄCYCH ZASOBU MIESZKANIOWEGO

Zaplanowane w GPR Miasta i Gminy Sztum przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie wywołują konieczności wprowadzenia zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 725).

Dokumentami regulującymi problematykę gospodarowania zasobem lokali mieszkalnych Miasta i Gminy Sztum są:

- Uchwała nr XIX.141.2020 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 8 kwietnia 2020 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Sztum,

- Uchwała nr XXXII.269.2021 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 26 maja 2021 r. w sprawie przyjęcia „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Sztum w latach 2021-2025”.

Z Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Sztum w latach 2021-2025 (WPGMZ) wynika, że w przypadku konieczności przeprowadzenia remontu, który wymaga opuszczenia lokalu przez najemcę, otrzymuje on lokal zamienny na czas trwania remontu (WPGMZ zakłada realizację do 2025 roku szeregu działań remontowych gminnego zasobu, polegających m.in. na remoncie dachów, wymianie okien i drzwi, remoncie elewacji, remoncie lokali, wymianie pieców).

Rozwiązania w zakresie polityki czynszowej wynikające z WPGMZ umożliwiają również szczególne traktowanie osób zadłużonych, którym we współpracy z MGOPS w Sztumie udzielana jest indywidualna pomoc na podstawie diagnozy społecznej środowiska, przeprowadzonej przez pracowników socjalnych (wywiady środowiskowe, plany pomocy).

Uchwała nr XIX.141.2020 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 8 kwietnia 2020 r. reguluje natomiast zasady realizacji przez Gminę Sztum potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej, ze szczególnym uwzględnieniem osób wykluczonych.

Zgodnie z regulacjami § 5 uchwały możliwe jest zastosowanie obniżek czynszu uzależnionych od wysokości dochodu gospodarstwa domowego najemców, którzy spełniają łącznie następujące warunki:

- średni miesięczny dochód w przeliczeniu na członka gospodarstwa domowego najemcy lokalu, w okresie trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku nie przekracza 50% najniższej emerytury w gospodarstwie wieloosobowym i 70% w gospodarstwie jednoosobowym,
- wysokość czynszu najmu lokalu jest na poziomie lub przekracza 3% wartości odtworzeniowej lokalu w skali roku.

Dodatkowo uchwała zakłada dokonywanie zamian lokali z przyczyn ekonomicznych, tj. w odniesieniu do najemców posiadających zaległości w opłatach za mieszkanie możliwa jest zamiana lokalu w ramach zasobu gminnego - na lokal mniejszy i tańszy w eksploatacji. Zgodnie z § 8 ust. 6 uchwały nr XIX.141.2020 z dnia 8 kwietnia 2020 r. – w sytuacji, gdy przedmiotem zamiany jest lokal zadłużony, jedna z zainteresowanych stron zobowiązuje się do spłaty zadłużenia, przy czym spłata zadłużenia może być, za zgodą burmistrza, rozłożona na raty.

W celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób i rodzin, lokale wchodzące w skład mieszkaniowego zasobu będą przeznaczane również na realizację zadań z

zakresu ustawy o pomocy społecznej i ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (mieszkania chronione lub celem prowadzenia zawodowej rodziny zastępczej lub całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego).

W uchwale nie zawarto regulacji skutkujących automatycznym wzrostem czynszu w efekcie przeprowadzonych modernizacji zasobu mieszkaniowego, w tym realizowanych w ramach procesu rewitalizacji miasta i gminy Sztum.

Ujęte w programie zadania z zakresu polityki mieszkaniowej do realizacji w obrębie tego zasobu nie powodują konieczności wprowadzania zmian w uchwałach dotyczących lokali komunalnych.

12. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE DOTYCZĄCEJ KOMITETU REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o rewitalizacji Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą w sprawach związanych z realizacją procesu.

W myśl art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji jeszcze przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 została podjęta uchwała określająca zasady wyznaczania składu i zasady działania Komitetu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum⁴⁰.

Zgodnie z uchwałą w skład komitetu rewitalizacji mieli wejść przedstawiciele interesariuszy rewitalizacji w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji oraz art. 36 ust. 8 pkt 4 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (ustawa wdrożeniowa), dzięki czemu w proces przygotowania i wdrażania GPR MiG zostali także włączeni partnerzy społeczno-gospodarczych.

W uchwale określono, że komitet ma liczyć nie więcej niż 17 pełnoletnich członków, w tym:

- co najmniej 2 mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- co najmniej 2 przedstawiciele właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości, wspólnot mieszkaniowych na obszarze rewitalizacji,
- co najmniej 2 przedstawiciele podmiotów zarządzających nieruchomościami na obszarze rewitalizacji,

---

⁴⁰ Uchwała nr LXI.533.2023 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 27 września 2023 r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu i zasad działania Komitetu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum.

- 1 przedstawiciel mieszkańców spoza obszaru rewitalizacji,
- 1 przedstawiciel podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy, w tym partnerzy gospodarczy w rozumieniu ustawy wdrożeniowej,
- co najmniej 2 przedstawicieli podmiotów prowadzących działalność społeczną na terenie gminy, w tym co najmniej 1 przedstawiciel podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska i 1 przedstawiciel podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, równości kobiet i mężczyzn oraz równości szans i niedyskryminacji,
- co najmniej 5 przedstawicieli podmiotów wskazanych w art. 2 ust. 2 pkt 5-7 ustawy o rewitalizacji, w tym przedstawiciel Urzędu Miasta i Gminy Sztum, przedstawiciel Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sztumie, przedstawiciel Miejsko-Gminnego Zespołu Oświaty w Sztumie, przedstawiciel Rady Miejskiej w Sztumie, przedstawiciel Zakładu Karnego w Sztumie.

Wybór członków do Komitetu Rewitalizacji odbywał się zgodnie z zasadami określonymi w uchwale. Przedstawiciele ze strony gminy, innych organów i podmiotów zostali wyznaczeni przez właściwe jednostki i organy. Przedstawiciele interesariuszy strony społecznej zostali natomiast wybrani w otwartym naborze na podstawie zgłoszeń. Zgłoszenie reprezentanta danej grupy społecznej było możliwe po otrzymaniu przez niego poparcia co najmniej:

- 10 pełnoletnich mieszkańców danego podobszaru rewitalizacji – dla zgłoszeń mieszkańców z obszaru rewitalizacji,
- 10 pełnoletnich mieszkańców gminy, w przypadku przedstawiciela – dla zgłoszeń mieszkańców MiG Sztum,
- 3 właścicieli lub użytkowników wieczystych nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji, w przypadku przedstawiciela właściciela nieruchomości z obszaru rewitalizacji,
- 3 przedsiębiorców w przypadku przedstawiciela biznesu lub w przypadku organizacji zrzeszającej pracodawców i izb gospodarczych,
- 3 organizacji pozarządowych w przypadku przedstawiciela III sektora.

Członkowie komitetu zostali powołani przez Burmistrza Miasta i Gminy Sztum na czteroletnią kadencję w drodze zarządzenia z dnia 18 grudnia 2023 r.⁴¹ Obsługę organizacyjną komitetu zapewnia Burmistrz Miasta i Gminy Sztum. Za pracę w komitecie nie przysługuje wynagrodzenie.

---

⁴¹ Zarządzenie nr 135.2023 Burmistrza Miasta i Gminy Sztum z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie powołania członków Komitetu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum.

Zadaniami Komitetu Rewitalizacji będą w szczególności:

- dostarczanie opinii i stanowisk dotyczących procesu rewitalizacji,
- uczestniczenie w przygotowywaniu projektów uchwał Rady Miejskiej w Sztumie i Zarządzeń Burmistrza Miasta i Gminy Sztum w sprawach dotyczących rewitalizacji oraz innych dokumentów związanych z tym procesem,
- poznanie opinii środowisk lokalnych na temat procesu rewitalizacji,
- prowadzenie dialogu między interesariuszami rewitalizacji w sprawach dotyczących sposobu wdrażania i oceny procesu rewitalizacji.

Opinie i stanowisko Komitetu Rewitalizacji wyrażane jest w formie opinii przyjmowanej większością głosów przy obecności przynajmniej połowy składu komitetu. W przypadku, gdy głosowaniu poddawane będą projekty dokumentów, za których opracowanie odpowiedzialny jest Burmistrz Miasta i Gminy Sztum, to zgodnie z art. 7 ust. 8 ustawy o rewitalizacji, przedstawiciele gminy, gminnych jednostek organizacyjnych, w tym gminnych osób prawnych, nie będą brali udziału w głosowaniu.

W związku z aktualnością regulacji, nie wskazuje się potrzeby zmian uchwały nr LXI.533.2023 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 27 września 2023 r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu i zasad działania Komitetu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum.

13. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt. 12 ustawy o rewitalizacji, w zapisach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 konieczne jest wskazanie, czy na wyznaczonym obszarze rewitalizacji zostanie ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji (SSR), wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania.

Realizacja zgłoszonych do GPR przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie wymaga uruchomienia Strefy, stąd nie planuje się jej ustanowienia na obszarze rewitalizacji miasta i gminy Sztum.

14. SPOSÓB REALIZACJI GPR W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

14.1. ZAKRES NIEZBĘDNYCH ZMIAN W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Zgodnie ze znowelizowanymi w 2023 r. przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym⁴² polityka przestrzenna w gminie realizowana jest w oparciu o model struktury funkcjonalno-przestrzennej zawarty w strategii rozwoju oraz plan ogólny. Do końca 2025 r. lub opracowania planu ogólnego obowiązują przepisy przejściowe, które umożliwiają realizowanie polityki przestrzennej w oparciu o obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przy czym nie pozwalają na dalszą aktualizację istniejących dokumentów studium lub opracowanie nowych. Sztum aktualnie prowadzi prace nad planem ogólnym, zainicjowane uchwałą Rady Miejskiej w Sztumie w lipcu 2024 r.⁴³ Z uwagi na wskazane uwarunkowania rozdział analizuje ustalenia GPR MiG Sztum w odniesieniu do obowiązującego studium, jak również wskazuje zagadnienia niezbędne do ujęcia w opracowywanym planie ogólnym.

Do czasu opracowania planu ogólnego lub do końca 2025 r., podstawowym dokumentem określającym politykę przestrzenną w gminie Sztum pozostaje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Sztum, którego obecna postać została podjęta uchwałą nr XII.166.2020 z dnia 29 lipca 2020 r.⁴⁴ Zgodnie ze znowelizowanymi przepisami kwestie planistyczne na poziomie gminy będą określone w strategii rozwoju gminy poprzez model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz plan ogólny.

Obowiązujące studium w swej treści tekstowej i graficznej nie porusza zagadnień związanych bezpośrednio z kształtowaniem zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji. Brak zatem szczegółowych wytycznych, które można odnieść do planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w stopniu większym, niż ogólna polityka przestrzenna. Studium wykazuje tym samym nieaktualność w zakresie realizowanej polityki przestrzennej w Mieście i Gminie Sztum w kontekście procesów rewitalizacji. Prawidłowy rozwój przestrzenny wymaga, aby takowe wytyczne były obecne. Niemniej w ujęciu ogólnym studium pozwala na realizację zawartych w GPR MiG Sztum przedsięwzięć, jest zatem aktualne we wskazanym wymiarze.

Aktualnie obowiązujące przepisy nie pozwalają na dalsze zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Dokumentem, który powinien uwzględniać zagadnienia związane z zasadami kształtowania

---

⁴² Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw.

⁴³ Uchwała Nr LXVIII.600.2024 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 26 kwietnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego miasta i gminy Sztum

⁴⁴ <https://sztum.pl/zagospodarowanie-przestrzenne-planowanie-przestrzenne.html>.

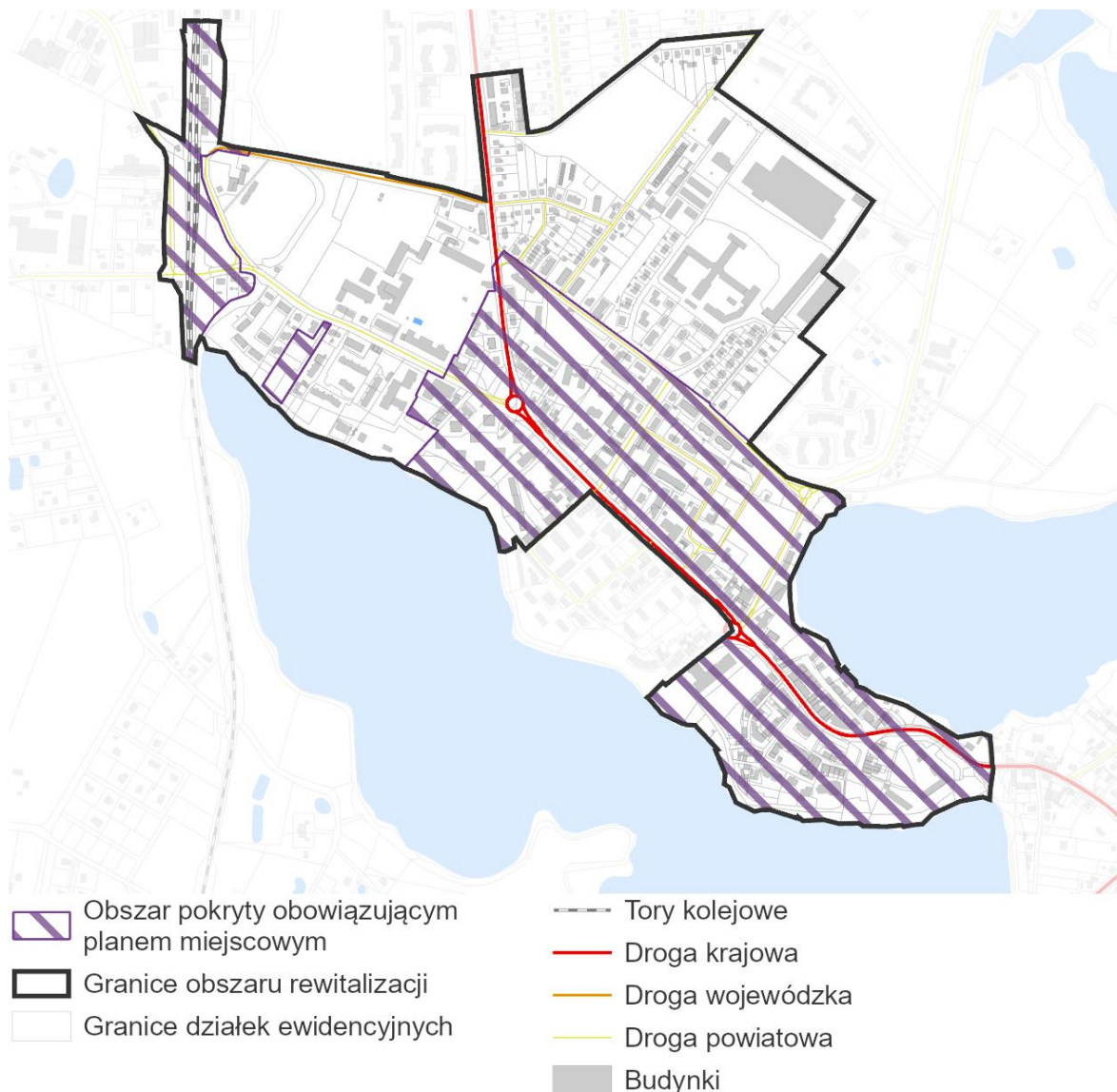
zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji, jest strategia rozwoju gminy. Na podstawie strategii, opracowanej w zgodzie z nowymi przepisami, w kolejnym kroku należy opracować plan ogólny, który powinien zawierać uwarunkowania wynikające z obecności obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji, zgodnie z regulacjami GPR Miasta i Gminy Sztum.

Plan ogólny oraz model struktury funkcjonalno-przestrzennej w strategii rozwoju powinny uwzględniać następujące rozstrzygnięcia przyjęte w GPR MiG Sztum:

- wskazywać granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,
- zapewniać spójność z celami i kierunkami rewitalizacji wyrażonymi w GPR,
- zapewniać zgodność ustaleń w zakresie przeznaczenia terenu oraz parametrów i wskaźników zabudowy w stosunku do zaplanowanych w GPR przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

14.2. ZAKRES MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO KONIECZNYCH DO UCHWALENIA ALBO ZMIANY

Pokrycie planami miejscowymi w przypadku obszaru rewitalizacji wynosi około 45,5% jego powierzchni (około 40 ha). Widoczne jest wyraźne zróżnicowanie przestrzenne pokrycia planami, które występują głównie w południowej i centralnej części obszaru rewitalizacji. Zasięg pokrycia (MPZP) wskazuje rysunek poniżej. Obszarami pozbawionymi planu miejscowego pozostaje teren pomiędzy granicami obszaru rewitalizacji a ul. Sienkiewicza i ul. Nowowiejskiego oraz znaczna część terenu pomiędzy Jeziorem Zajezierskim i ul. Kasprowicza. Na obszarze rewitalizacji nie są obecnie opracowywane żadne plany miejscowe.

Rys. 5. Zasięg terenów, na których obowiązuje plan miejscowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UMiG w Sztumie

Analiza lokalizacji i zakresu przedsięwzięć rewitalizacyjnych wskazuje na położenie zdecydowanej większości z nich na obszarach pokrytych planami miejscowymi. Ogólna charakterystyka przedsięwzięć podstawowych oraz pozostałych dopuszczalnych nie wykazuje rozbieżności względem obowiązujących regulacji polityki przestrzennej. Natomiast opracowywana na kolejnych etapach wdrażania inwestycji dokumentacja techniczna wskaże dopiero szczegółowy zakres prac, które będą wymagały ponownej analizy zgodności względem aktualnych planów miejscowych.

W celu sprawnego przeprowadzenia procesu inwestycyjnego zaplanowanego w GPR MiG Sztum konieczna jest więc realizacja projektów w zgodzie z obowiązującym (MPZP), niemniej w uzasadnionych przypadkach możliwa będzie konieczność zmiany

planów, co wynikać będzie z ustaleń dokumentacji technicznej przedsięwzięć. Podsumowując, analiza przedsięwzięć wynikających z programu rewitalizacji pod względem aktualnych przepisów nie wskazuje na potrzebę zmian w prawie miejscowym.

Czynnikiem mającym wpływ na planowanie przestrzenne części obszaru rewitalizacji jest jego zabytkowy charakter, związany głównie z dawnym zamkiem krzyżackim i jego otoczeniem oraz zabytkowy układ urbanistyczny starego miasta. Prowadzone działania o charakterze inwestycyjnym, dotyczące obiektów zabytkowych, każdorazowo powinny być uzgadniane z wojewódzkim konserwatorem zabytków. Realizowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne powinny uwzględniać również ustalenia planów miejscowych w zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych.

Środowiskowym uwarunkowaniem, mającym niewielki wpływ na sposób zagospodarowania obszaru rewitalizacji, jest obecność 3 pomników przyrody nad Jeziorem Zajezierskim. Prowadzone działania rewitalizacyjne powinny pozostawać bez negatywnego wpływu na stan chronionych drzew. Na pozostałej części obszaru nie występują inne prawne formy ochrony przyrody.

Na obszarze rewitalizacji nie występują też zagrożenia środowiskowe pod postacią osuwisk i ruchów masowych oraz zagrożenie powodziowe. Niemniej, realizowane w ramach przedsięwzięć zagospodarowanie terenu powinno wspierać naturalną retencję wód opadowych i ograniczać zagrożenie podtopieniami na obszarze.

Zestawienie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w granicach obszaru rewitalizacji zawarto w poniższej tabeli.

Tab. 28. Zestawienie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze rewitalizacji miasta i gminy Sztum

Lp.	Numer uchwały	Data uchwalenia	Nazwa (MPZP)
1.	XVII/117/07	20.12.2007	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru „Centrum Miasta Sztum” ograniczonego ulicami: Kochanowskiego, Parku Miejskiego, brzegiem Jeziora Barlewickiego, skrzyżowaniem ul. Barczewskiego i Jagiełły oraz brzegiem Jeziora Zajezierskiego do plaży

Lp.	Numer uchwały	Data uchwalenia	Nazwa (MPZP)
2.	XXVII/182/08	30.08.2008	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru w obrębie Sztumskie Pole
3.	XXVI/249/2012	29.12.2012	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Centrum Miasta Sztum” ograniczonego ulicami: Kochanowskiego, Parku Miejskiego, brzegiem Jeziora Barlewickiego, skrzyżowaniem ul. Barczewskiego i Jagiełły oraz brzegiem Jeziora Zajezierskiego
4.	XLVIII.396.2018	21.05.2018	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla „Centrum miasta Sztum” w jednostce urbanistycznej C4UPu przy ul. Słowackiego i Chełmińskiej
5.	XXI.153.2020	02.07.2020	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla „Centrum miasta Sztum” przy ul. Mickiewicza
6.	XXVIII.224.2021	27.01.2021	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przy ul. Reja
7.	XXXIX.335.2021	29.12.2021	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla „Centrum miasta Sztum” w jednostce urbanistycznej B14MW/UH przy Placu Wolności w Sztumie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MiG Sztum

[dostęp: <https://sztum.pl/zagospodarowanie-przestrzenne-planowanie-przestrzenne.html>]

Ponadto, na obszarze objętym działaniami rewitalizacyjnymi zostało obszarze objętym rewitalizacją zostało wydanych 6 decyzji mających wpływ na zmianę przeznaczenie istniejącej działki bądź zabudowy. Są to:

- 105/2020 – dz. nr 655/1, obręb 2 miasta Sztum, rozbudowa istniejącego budynku handlowo-usługowego,

- 75/2022 – dz. nr 325/1, obręb 2 miasta Sztum, budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego,
- 9/2023 – nr 430/1, 430/2, 431, 441, 442/1, 442/2, 444/13, 446, 451/2, 413 obręb 2 miasta Sztum oraz 239/8, obręb 3 miasta Sztum, budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja plaży i kąpieliska, ustala się budowę budynku usługowo-magazynowego (budynek konferencyjno-klubowy), budynku usługowo-magazynowego (budynek toalet i zaplecza plaży), budynku usługowego (budynek restauracji z tarasem widokowym),
- 10/2023 – dz. nr 440/1 obręb 2 miasta Sztum, budowa i rozbudowa sali sportowej,
- 13/2023 – dz. nr 655/4, obręb 2 miasta Sztum, budowa stacji bazowej telefonii komórkowej (wieży wolnostojącej o wysokości całkowitej do 52,3m n.p.t. z instalacją radiokomunikacyjną składającą się z anten nadawczych i radiolinii,
- 1/2024 – dz. nr 440/1, 444/13 i 446 obręb 0002 miasta Sztum, ustala się rozbudowę budynku szkoły podstawowej o dobudowę sali gimnastycznej, z dopuszczeniem przebudowy budynku, rozbudowa parterowa, wysokość do 12 m.

Analiza ustaleń obowiązujących decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wykazała, że nie stoją one w sprzeczności z postanowieniami GPR MIG Sztum.

14.3. MIEJSCOWY PLAN REWITALIZACJI

Zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 nie wskazują na konieczność sporządzenia i uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37g ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

15. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik nr 1 – Kierunki zmian przestrzenno-funkcjonalnych obszaru rewitalizacji

Załącznik nr 2 – Wykaz punktów adresowych wchodzących w skład obszaru rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum

Załącznik nr 2 – Zestawienie adresów wchodzących w skład obszaru rewitalizacji

Lp.	Ulica	Numer adresowy
1.	Baczyńskiego	1
2.	Chełmińska	1, 2, 2A, 2B, 3, 4, 5, 6A, 6B, 6C, 7, 8, 9, 11, 13
3.	Galla Anonima	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 16, 18
4.	Gdańska	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
5.	Jagielly	2, 4, 6, 7, 9, 15
6.	Kasprowicza	1, 3, 5
7.	Kasztelańska	1, 3, 6
8.	Kochanowskiego	1, 2, 3, 6, 8, 23
9.	Konieczpolskiego	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 15
10.	Kopernika	1, 1A, 1B, 1C, 2, 3, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18
11.	Kościuszki	2, 3, 4, 5
12.	Królowej Jadwigi	1, 2A, 2B, 2C, 2D, 2E, 4, 6, 8, 10, 12
13.	Lipowa	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10
14.	Mickiewicza	1A, 1B, 1C, 2/10, 3, 4, 13, 14, 14A, 14B, 15, 16, 16A, 16B, 20, 20A, 22, 22A, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 37, 38, 39, 39A, 39B, 40, 42, 42A, 46, 48A, 48B, 50, 50A, 50B, 52, 52A, 54
15.	Młyńska	1, 1A, 2, 2A, 2B, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 8A, 9, 10, 11, 12, 14
16.	Morawskiego	5
17.	Nad Jeziorem	1A, 1B, 2A, 2B, 3A, 3B, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13,
18.	Nowowiejskiego	5, 7, 9, 10, 11, 12, 12A, 14, 14A, 14B, 14C, 14D, 14E, 14F, 14G, 14H, 14I, 14J, 14K, 14L, 14M, 14N, 14O, 14P, 14R, 14S,

Lp.	Ulica	Numer adresowy
		15A, 15B, 15C, 15D, 15E, 16, 17, 18, 18A, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 27A, 27B, 27C, 27D, 31A, 31B, 31C
19.	Osińskiego	3, 5, 6, 7A, 7B, 8, 12, 14, 16, 20
20.	Plac Wolności	19, 21A, 21B, 21C, 22, 22A, 22B, 22C, 23, 24A, 25, 26, 27
21.	Plebiscytowa	9, 10, 11, 11A, 12, 13
22.	Polna	1
23.	Reja	1, 5, 6, 6A, 8, 10, 10A, 11, 11A, 11B, 11D, 12, 12A, 13, 14, 15, 15A, 17, 17A, 18A, 18B, 18C, 19, 21A, 21B, 21C, 21D, 23, 25, 27, 29, 29A, 29B, 31, 31A, 31B, 31C, 31D, 31E, 31F, 33, 33A, 35, 37
24.	Sienkiewicza	2, 2A, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 16, 17, 20A, 20B, 22A, 22B, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36A, 36B, 36C, 36D, 36E, 36F, 36G, 38A, 38B, 38C, 38D, 38E, 38F
25.	Słowackiego	1, 2, 4, 6
26.	Czarneckiego	1, 2, 3A, 3B, 3C, 4, 5A, 5B, 6, 7A, 7B, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 16
27.	Władysława IV	5
28.	Związku Jaszczurczego	1, 2, 4, 5, 5A, 7A, 7B, 8, 8A

16. SPIS TABEL I GRAFIK

Tab. 1. Elementy struktury GPR Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033 na tle wymogów ustawy o rewitalizacji oraz ustawy wdrożeniowej.....	8
Tab. 2. Liczba ludności i gęstość zaludnienia na obszarze rewitalizacji w 2021 r.....	14
Tab. 3. Liczba ludności w skrajnych grupach wiekowych na obszarze rewitalizacji w 2021 r.	15
Tab. 4. Zestawienie wskaźników sfery społecznej odnoszących się do powodów korzystania z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji	19
Tab. 5. Zestawienie wskaźników sfery społecznej odnoszących się do zjawiska przestępczości na obszarze rewitalizacji	22
Tab. 6. Zestawienie wskaźników sfery społecznej odnoszących się do mieszkańców ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności na obszarze rewitalizacji.....	24
Tab. 7. Zestawienie wskaźników sfery społecznej odnoszącej się do poziomu kapitału społecznego i aktywności obywatelskiej na obszarze rewitalizacji.....	26
Tab. 8. Zestawienie wskaźników sfery gospodarczej dla obszaru rewitalizacji.....	37
Tab. 9. Zestawienie wskaźników sfery środowiskowej wskazującej stan kryzysu na obszarze rewitalizacji.....	53
Tab. 10. Zestawienie wskaźników sfery przestrzenno-funkcjonalnej wskazującej stan kryzysu na obszarze rewitalizacji	63
Tab. 11. Zestawienie wskaźników sfery technicznej wskazującej stan kryzysu na obszarze rewitalizacji.....	78
Tab. 12. Diagnoza szczegółowa obszaru rewitalizacji – podsumowanie problemów, potencjałów i potrzeb obszaru rewitalizacji	83
Tab. 13. Powiązania między problemami obszaru rewitalizacji a elementami wizji, celami, kierunkami.....	95
Tab. 14. Wykaz pozostałych dopuszczalnych (uzupełniających) przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	168
Tab. 15. Szacunkowe ramy finansowe GPR Miasta i Gminy Sztum z podziałem na źródła finansowania[źl].....	180
Tab. 16. Analiza oddziaływania na sfery kryzysowe oraz powiązań podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w GPR MiG Sztum.....	189
Tab. 17. Formy włączenia społecznego w proces opracowania i wdrażania GPR MiG Sztum	202
Tab. 18. Formy włączenia społecznego interesariuszy w proces opracowania i wdrażania GPR MiG Sztum – zgodnie z wymogami ustawy wdrożeniowej.....	204
Tab. 19. Podmioty realizujące czynności z zakresu zarządzania GPR MiG Sztum	207
Tab. 20. Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033.....	210
Tab. 21. Koszty zarządzania GPR MiG Sztum na lata 2024-2033.....	211
Tab. 22. Formularz monitoringowy oceny stopnia realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjnego wynikającego z GPR MiG Sztum.....	214

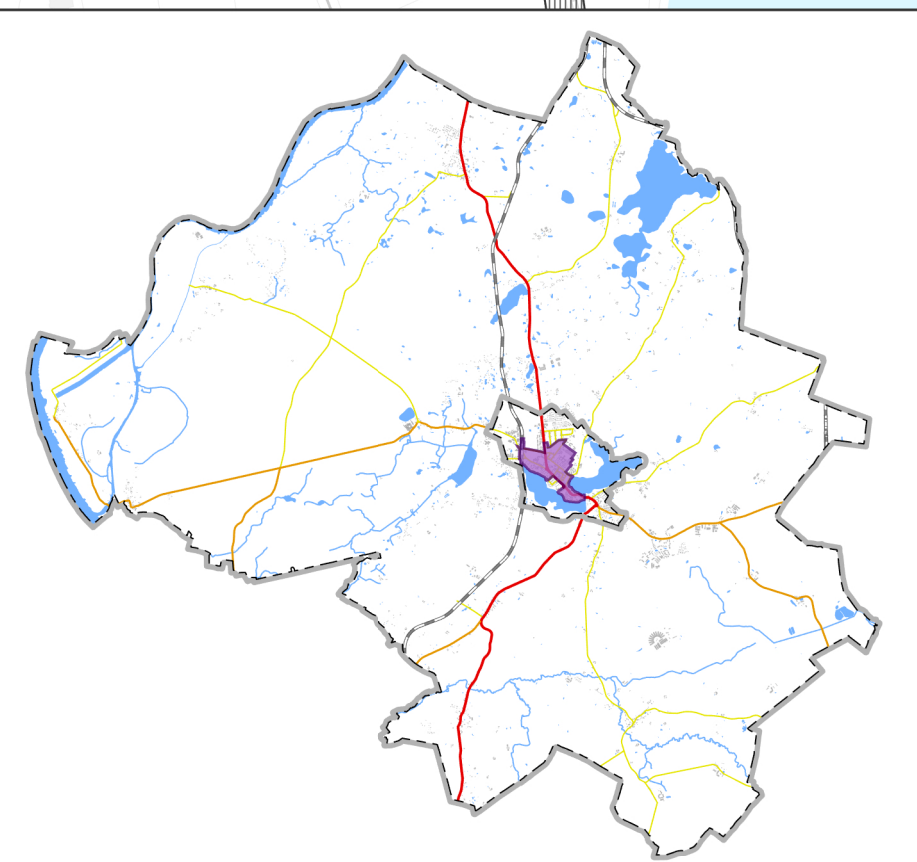
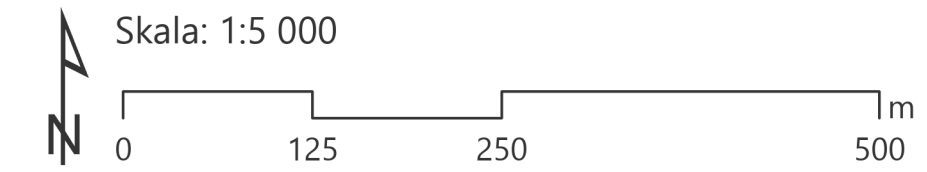
Tab. 23. Wskaźniki monitorowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych GPR MiG Sztum na lata 2024-2033 (dla cyklu rocznego).....	215
Tab. 24. Cykle monitoringu GPR MiG Sztum na lata 2024-2033.....	218
Tab. 25. Zestaw wskaźników monitorowania stopnia realizacji celów GPR MiG Sztum do 2033 roku (dla cyklu trzyletniego).....	220
Tab. 26. Cele operacyjne ze Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Sztum realizowane przez GPR Miasta i Gminy Sztum.....	223
Tab. 27. Cele operacyjne Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście i Gminie Sztum na lata 2021-2030 realizowane poprzez GPR Miasta i Gminy Sztum.....	225
Tab. 28. Zestawienie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze rewitalizacji miasta i gminy Sztum.....	239
Rys. 1. Granice obszaru zdegradowanego w gminie Sztum.....	11
Rys. 2. Struktura przestrzenna obszaru rewitalizacji na terenie miasta Sztum.....	12
Rys. 3. Mapa sieci ciepłowniczej w mieście Sztum.....	47
Rys. 4. Cele rewitalizacji i kierunki działań Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Sztum na lata 2024-2033.....	94
Rys. 5. Zasięg terenów, na których obowiązuje plan miejscowy.....	238
Fot. 1. Urząd Miasta i Gminy Sztum, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie.....	31
Fot. 2. Sztumskie Centrum Kultury (SCK).....	31
Fot. 3. Średniowieczny zamek krzyżacki, oddział Muzeum Zamkowego w Malborku.....	32
Fot. 4. Średniowieczny zamek krzyżacki, oddział Muzeum Zamkowego w Malborku.....	41
Fot. 5. Stadion Miejski w Sztumie.....	41
Fot. 6. Kąpielisko, plaża miejska nad Jeziorem Zajezierskim.....	41
Fot. 7. Bulwar zamkowy nad Jeziorem Zajezierskim.....	54
Fot. 8. Zagospodarowanie terenów nabrzeżnych Jeziora Zajezierskiego.....	54
Fot. 9. Tereny zielone przy średniowiecznej fosie w Sztumie.....	55
Fot. 10. Szpalery drzew i tereny zielone wzdłuż ulic na obszarze rewitalizacji.....	55
Fot. 11. Układ urbanistyczny Miasta Sztum obejmujący centralnie położony obszar rewitalizacji.....	67
Fot. 12. Układ urbanistyczny Plac Wolności.....	67
Fot. 13. Układ urbanistyczny zespołu zamkowego.....	68
Fot. 14. Układ Stadionu Miejskiego wraz z towarzyszącą infrastrukturą sportową.....	68
Fot. 15. Deptak wzdłuż nabrzeży Jeziora Zajezierskiego.....	69
Fot. 16. Osiedlowy plac zabaw.....	69
Fot. 17. Dworzec kolejowy leżący na obszarze rewitalizacji.....	70

Fot. 18. Zagospodarowanie podwórzy na obszarze rewitalizacji – stan aktualny	72
Fot. 19. Zróżnicowana zabudowa mieszkaniowa obszaru rewitalizacji.....	75
Fot. 20. Kościół parafialny pw. św. Anny z XV wieku	80
Fot. 21. Kościół poewangelicki w Sztumie	80

ZAŁĄCZNIK NR 1
DO GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA I GMINY SZTUM NA LATA 2024-2033
KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH

Granice obszaru rewitalizacji	Pozostałe elementy
Obszar pokryty planem miejscowym	Pomnik przyrody
Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Ciek wodny
P17 Numer przedsięwzięcia podstawowego	Wody powierzchniowe
D19 Numer przedsięwzięcia dopuszczalnego	Kategoria drogi
Przedsięwzięcia podstawowe	Droga krajowa
Termomodernizacja budynku	Droga wojewódzka
Remont przejścia pomiędzy ulicą Plac Wolności i ulicą Młyńską	Droga powiatowa
Budowa budynku komunalnego	Droga gminna
Modernizacja lub termomodernizacja budynku	Tory kolejowe
Modernizacja budynku i zagospodarowanie przestrzeni wokół budynku	Tereny zamknięte - kolejowe
Przebudowa i remont ciągów pieszych	Obiekty zabytkowe (w granicach obszaru rewitalizacji)
Przebudowa i remont ciągów pieszych oraz wymiana oświetlenia	w Gminnej Ewidencji Zabytków
Przebudowa i remont ciągów pieszych, miejsc postojowych i wymiana oświetlenia	w Rejestrze Zabytków
Zagospodarowanie terenu - park kieszonkowy	Aleja drzew w Gminnej Ewidencji Zabytków
Zagospodarowanie terenu - uporządkowanie terenu i rozwój zieleni	Jednostka ochrony konserwatorskiej i archeologicznej
Zagospodarowanie terenu - rozwój błękitno-zielonej infrastruktury	Obszar w Rejestrze Zabytków
Przedsięwzięcia dopuszczalne	Istniejące budynki
Modernizacja lub termomodernizacja budynku	Granice działek ewidencyjnych
Utworzenie węzła integracyjnego wokół dworca kolejowego PKP wraz z systemem dróg rowerowych, pieszych i pieszo-rowerowych	
Rewaloryzacja skweru - rozwój błękitno-zielonej infrastruktury	
Utworzenie Powiślańskiego Ośrodka Sportów Wodnych	
Zagospodarowanie terenu zieleni i stworzenie miejsca odpoczynku	